

Τῆς 23 Μαρτίου 1911.

Ὦρα 4η μ. μ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου, ἡ Βουλὴ εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ, παρόντων 184 Βουλευτῶν.

Ἀναβάλλεται ἡ ἀνάγνωσις καὶ ἐπικυρώσις τῶν πρακτικῶν διὰ τὸ τέλος τῆς συνεδριάσεως.

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦνται πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ἑξῆς: 1) Ἀναφορὰ τοῦ Κτηματικῆς Συλλόγου Κατσαροῦ περὶ ἐκλογῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, πρὸς ἐξελέγξιν τῶν σκανδάλων τῆς Προνομιοῦχου. 2) Ἀναφορὰ τῶν κατοίκων τῆς Νέας-Συδίας, ζητούντων ἐγκατάστασιν εἰς ἐθνικὸν κτῆμα. 3) Ἀναφορὰ τῶν κατοίκων τοῦ Ἀγ. Γεωργίου καὶ τῶν Βερναρδεϊκῶν, τῆς περιφερείας Πατρῶν, ζητούντων ὅπως τὰ ἐν τῇ περιοχῇ τῶν ἐθνικὰ κτήματα ἐνοικιάζονται τμηματικῶς τοῖς γεωργοῖς. 4) Ἀναφορὰ τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Μαραθιά τῆς Εὐρυτανίας, ζητούντων ὅπως τοῖς διανεμηθῶσι τὰ ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν ἐθνικὰ κτήματα. 5) Τηλεγράφημα τοῦ Γεωργικοῦ Συνδέσμου Καρδίτσας εὐχαριστοῦντος διὰ τὰ ψηφισθέντα ὑπὲρ τῶν γεωργῶν μέτρα.

Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

Ἀρχεται γ' συζήτησις τοῦ σχεδίου νόμου περὶ προσκλήσεως ἀλλοδαπῶν ἀξιωματικῶν διὰ τὸν Στρατὸν τῆς Ζηρᾶς.

Στ. Δραγοῦμης. Φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ καταργηθῇ προϋπάρχων σχετικὸς νόμος, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ σύγκρουσις πρὸς τὰς διατάξεις αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Διὰ τῶν 2 πρώτων ἀρθρῶν δημιουργεῖται εὐρύτατος κύκλος ἐνεργείας καὶ δικαιωμάτων εἰς τὴν ξένην ἀποστολήν, ὥστε, αἱ διατάξεις τοῦ προϋπάρχοντος αὐτοῦ σχετικοῦ νόμου πίπτουσαι ἐντὸς τοῦ κύκλου τούτου, νὰ καταργοῦνται ἐμμέσως . . .

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν ἀποδοχῶν πρόκειται περὶ πολιτικῆς ἐμπιστοσύνης οὐχὶ περὶ προσωπικῆς.

Στ. Δραγοῦμης. Ἐν γνώσει Ἰμῶν τὴν δίδομεν;

Ε. Βενιζέλος. Ἐν γνώσει.

Στ. Δραγοῦμης. Θὰ ἐμμεῖνη ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ ὀριζόμενον ποσόν;

21
31-38
53 (αὐτὸ)

Ε. Βενιζέλος. Πιθανόν νά προστεθῆ καὶ ἄλλο ποσόν.
Στ. Δραγοῦμης. Ἡ σύμβασις εἶνε τοιαύτη ὥστε νά εἶνε δυνατὸν νά προστεθῆ καὶ ἄλλο ποσὸν ἄνευ νέας συμβάσεως ;

Ε. Βενιζέλος. Μάλιστα. Ἄλλὰ ἀρνούμεαι νά περιλάβω ἐν τῷ νόμῳ τὸ ποσόν.

Ε. Κουλουμπάκης. Δὲν ἀρκεῖ ἡ ἀναγραφή εἰς τὸν προϋπολογισμόν, ἀλλ' ἀπαιτεῖται παρὰ τοῦ Συντάγματος νόμος, δὲν εἶνε ζήτημα ποσότητος, ἀλλὰ εὐλαβείας πρὸς τὸ πολίτευμα, δὲν πρέπει τὰ ἄνευ οὐσιαστικῆς βεβαίως σημασίας ὅμοια προηγούμενα νά ἐκταθῶσιν ἐπὶ πολὺ. Ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον ἄρθρον, λέγω μόνον, ὅτι οἱ διοικητικοὶ ὀρισμοὶ κατέστησαν λαβύρινθον ἀδιέξοδον τὴν νομοθεσίαν ἡμῶν.

Ν. Κοντογούρης. Εἰς τὸ 3ον ἄρθρον ζητεῖ νά προστεθῆ μετὰ τὸ «ἀποστολῆς» καὶ «οἱ ἀνώτεροι Ἀξιωματικοί», διὰ νά μὴ προσκρούσῃ τὸ ἔργον τῆς ἀποστολῆς εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Μεράρχων.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἄμα τῇ λήξει τῶν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς, θὰ ὑποβάλω νομοσχέδιον τροποποιούν τὰ τοῦ ἰσχύοντος ὀργανισμοῦ τοῦ στρατοῦ, ἐν ᾧ καὶ τὸ συμβούλιον τῶν Μεράρχων. Ὁ λόγος δὲ τῆς σπουδῆς τῆς ψηφίσεως τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου εἶνε ὅπως ἀρχίσῃ ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ μηνός καὶ νά προβῆ ἀμέσως ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν συνομολόγησιν τῆς συμβάσεως.

Ν. Κοντογούρης. Οὐδεὶς δύναται νά εἶνε βέβαιος περὶ τοῦ τί θὰ γίνῃ μετ' ὀλίγον. Ἐξελέγχει κατόπιν ὁ ὁμιλῶν τὰ ἐν κυκλοφορήσαντι ἐντύπῳ φυλλαδίου τοῦ Θεοτοκικοῦ κόμματος περὶ Στρατοῦ περιεχόμενα, λέγει ὅτι ὁ συγγραφεὺς αὐτοῦ ὑπαινίσσεται διαρκῶς ἐν αὐτῷ τὸ Γεν. Ἐπιτελεῖον τοῦ Στρατοῦ, ὡς παρεμβάλλον πάντοτε ἐμπόδια εἰς τὰς προθέσεις καὶ τὰς ἐνεργείας τοῦ Ἵπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, τὰς χάριν τοῦ Στρατοῦ. Ἐλέγχει τοὺς ἀπὸ τοῦ 97 κατὰ τὸ πλεῖστον διοικήσαντας τὰ τοῦ Στρατοῦ. Τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ φυλλαδίου, ὅτι ἡ βᾶσις τῆς στρατιωτικῆς συντάξεως τῆς χώρας ἐτέθη παρὰ τῆς Κυβερνήσεως Θεοτόκη καὶ ὅτι πᾶσα παρέκκλισις ἀπ' αὐτῆς εἶνε ματαίωσις καὶ ἀνατροπὴ τῆς συντάξεως ταύτης, θεωρεῖ θρασείαν, παρατάσσω εἰς ἀπάντησιν τὰς τελευταίας ἐθνικὰς περιπετείας.

Ἐπιλέγει δέ : Μετὰ τὴν στρατιωτικὴν ἐπανάστασιν

τὸ ἐλληνικὸν στράτευμα παρέδωκεν ἐξ ὀλοκλήρου ἑαυτὸ εἰς τοὺς τρεῖς Μεράρχους, ἀλλὰ οὗτοι δὲν ἐδείχθησαν ἄξιοι τοιαύτης ἀπολύτου ἐμπιστεύσεως. Δὲν ὑπάρχει σήμερον οὐδεὶς ἀνώτερος ἀξιωματικὸς Ἕλλην κατάλληλος διὰ τὴν ἀνωτάτην διοίκησιν τοῦ Στρατοῦ. Καὶ ἀπαιτεῖται σχεδὸν πραξικοπηματικὴ ἐνέργεια ἐν μέρους τῆς ξένης ἀποστολῆς διὰ νά ἐξασφαλίσθουν καὶ τεθοῦν τὰ πράγματα εἰς τὴν θέσιν των. Διότι ἡ ἀντίδρασις ἐλλοχεύει καὶ θὰ προσπαθήσῃ πάσῃ θυσίᾳ νά ματαιώσῃ τὴν ἐργασίαν τῆς ἀποστολῆς, ἀκριβῶς ὅπως πληχθῆ οὕτω ἡ ἐπανάστασις, ἡ προκαλέσσα αὐτήν». Ζητεῖ δὲ μεταρρυθμιστὴν τοῦ 3 ἄρθρου, θεωρῶν τὴν δυναμικὴν διατύπωσιν ὡς ἰσοδυναμοῦσαν σχεδὸν μὲ ἀρνητικὴν, ἀκριβῶς λόγῳ τῶν μεγάλων καὶ ὑπόυλων ἐναντιοτήτων, αἵτινες εἶνε περιπελεγμέναι περὶ τὸ ἔργον τῆς ἀποστολῆς. Λέγει ὅτι οἱ σήμερον διοικούντες τὰς ἀνωτέρας στρατιωτικὰς μονάδας θὰ ἦτον εὐχῆς ἔργον ἐὰν ἀπῆρχοντο εἰς τὰ ἴδια καὶ, ἐπειδὴ ἡ θέσις τῶν ξένων ὀργανωτῶν ἐνταῦθα θὰ εἶνε τοιαύτη, ὥστε νά μὴ δύναται νά φερθῶσιν ἀδιαλλάκτως καὶ σκληρῶς πρὸς τοὺς Διοικητὰς τῶν Μεραρχιῶν, πρέπει νά τοὺς διευκολύνωμεν, ἀναθέτοντες τὰς Διοικήσεις τῶν Μεραρχιῶν εἰς αὐτούς.

Ν. Β. Βάρθης. Θεωρῶ τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ προομιλήσαντος ὡς ὑποδηλοῦντα κινδύνους διὰ τὸ Κράτος. Εἶπεν ὅτι ἐν περιπτώσει πολέμου οἱ διοικηταὶ τῶν Μεραρχιῶν δὲν θὰ ὀδηγήσωσιν εἰς πόλεμον τὸν στρατόν. Ἦθελε νά εἶπῃ μὲ τούτο, ὅτι οἱ ἐναντίον αὐτῶν ἀξιωματικοὶ δὲν θὰ στέρξουν νά ὀδηγηθῶσιν πρὸς τὸν πόλεμον παρ' αὐτῶν.

Ἡ ὀλητὴ πολεμικὴ τῶν ὁμοφρονούντων τῷ ἀξιοτίμῳ ἐκ Πατρῶν Βουλευτῇ ἀξιωματικῶν, ὧν τὰς γνώμας καὶ τὰς διαθέσεις διηρμήνευσεν ἐνταῦθα—διότι ἀσφαλῶς δὲν διηρμήνευσεν ἰδίαν μόνον γνώμας—διευθύνεται καθ' ἐνὸς κυρίως προσώπου καὶ τοῦτο εἶνε ὁ ἀνώτερος ἀξιωματικὸς κ. Δούσμανης. Αὐτοῦ ζητεῖται ἡ ἐκμηδένισις. Ἄλλὰ βεβχιω καὶ ἐγὼ τὸν κ. Ἵπουργόν τῶν Στρατιωτικῶν μετὰ τῶν ὁμοφρόνων μου, οἵτινες οὔτε ὀλίγοι, οὔτε ἀνίσχυροι εἶνε, ὅτι ἀντὶ πάσης θυσίας καὶ μετὰ πάσης τόλμης θὰ εἴμεθα παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Κυβερνήσεως χάριν τῆς ἐννόμου τάξεως.

Γ. Πώπ. Φρονεῖ ὅτι πρέπει νά καθορισθῆ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἡ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας τῶν ξένων ὀργανωτῶν.

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου κηρύσσεται περαιωμένη ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου, ὅπερ ψηφίζεται εἶτα παρὰ

τῆς Βουλῆς δι' ἀναστάσεως εἰς γ' συζήτησιν κατ' ἀρχήν, κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ τὸ σύνολον αὐτοῦ, ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 1.

Ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ καλέσῃ ἄλλοδαπὸν Ἀντιστράτηγον, ἢ Ὑποστράτηγον, μετ' Ἐπιτελείου ἐξ ἄλλοδαπῶν ἐπίσης Ἀξιωματικῶν, ὅπως, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ, ἀσχοληθῇ εἰς τὰ τῆς ὀργανώσεως καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ Στρατοῦ.

Ἄρθρον 2.

Εἰς τοὺς Ἀξιωματικούς τούτους, διατηροῦντας τὴν ἰδιότητα τοῦ ἄλλοδαποῦ, ἀνατίθεται καὶ ἡ διοίκησις στρατευμάτων καὶ ὑπηρεσιῶν.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν δύναται, ἐφόσον θεωρήσῃ τούτο ἀναγκαῖον, ν' ἀπαλλάξῃ τοὺς ἄλλοδαποὺς διοικητὰς σωμάτων καὶ λόχων τῶν εἰς τὴν οἰκονομίαν καὶ λογιστικότητα ἀναγομένων καθηκόντων των, ἀναθέτων ταῦτα εἰς τοὺς ὑποδιοικητὰς τῶν σωμάτων καὶ τοὺς ἀρχαιοτέρους Ἀξιωματικούς τῶν λόχων.

Ἄρθρον 3.

Ὁ Στρατηγὸς Ἀρχηγὸς τῆς ἀποστολῆς δύναται νὰ ἐνασχῆ τὴν διοίκησιν τῶν ἀποτελουσῶν τὸν στρατὸν Μεραρχιῶν καὶ τὴν ἐποπτείαν τῶν στρατιωτικῶν σχολῶν καὶ καταστημάτων.

Ἄρθρον 4.

Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς ἀποστολῆς καὶ οἱ μὴ Συνταγματάρχαι ἀνώτεροι ἄλλοδαποὶ Ἀξιωματικοὶ θεωροῦνται ἔχοντες τὸν ἀμέσως ἀνώτερον βαθμὸν ἐκείνου, ὃν ἔχουσιν ἐν τῷ στρατῷ αὐτῶν.

Ἐπίσης θεωροῦνται ἔχοντες τὸν ἀμέσως ἀνώτερον βαθμὸν οἱ ἄλλοδαποὶ λοχαγοί, εἰς οὓς ἤθελεν ἀνατεθῆ διοικήσεις ομάδος λόχων, ἰλῶν ἢ πυροβολαρχιῶν.

Ἄρθρον 5.

Αἱ ἀποδοχαὶ ἐν γένει τῶν ἀποτελούντων τὴν στρατιωτικὴν ἀποστολήν, ἢ διάρκεια τῆς ἐν Ἑλλάδι ὑπηρεσίας των καὶ ἡ τάξις αὐτῶν ὀρίζονται διὰ συμβάσεως μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν τοῦ Κράτους, ἐξ οὗ ἡ ἀποστολή.

Ἄρθρον 6.

Ἡ ἀναγκαῖα πίστωσις διὰ τὰς ἀποδοχὰς ἐν γένει τῶν ἄλλοδαπῶν ἀξιωματικῶν τῆς ἀποστολῆς, αἵτινες εἰς οὐδεμίαν ὑποβάλλονται κρᾶτησιν, ἀναγράφεται εἰς ἴδιον κεφάλαιον

λαίον καὶ ἄρθρον τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἄρθρον 7.

Ὁ νόμος ΓΤΠΗ' (3388) τοῦ 1909 περὶ προσκλήσεως ἄλλοδαπῶν Ἀξιωματικῶν διὰ τὸν ὀργανισμὸν τοῦ Στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καταργεῖται.

Ἄρθρον 8.

Αἱ λεπτομέρειαι, αἱ τυχὸν ἀναγκαῖαι πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος νόμου, ἰσχύοντος ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ, ὀρίζονται διοικητικῶς.

Ἀρχεται γ' συζήτησις ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου περὶ ἐκτελέσεως ὄχυρωτικῶν ἔργων διὰ τῶν πόρων τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης.

Σ. Δραγοῦμης. Ζητεῖ νὰ ἐξομοιώσῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν τὸν περὶ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης νόμον μετὰ τοὺς περὶ τῶν ἄλλων ταμείων νόμους, τὸν τοῦ ταμείου τοῦ Στόλου, τὸν τοῦ Γεωργικοῦ ταμείου κλπ., πρὸς ἐπάνοδον εἰς τὸ κανονικὸν καὶ ἵνα ἔχη ἡ Βουλὴ τοὺς 7 Ὑπουργοὺς ἀληθῶς ἀλληλεγγύους.

Ε. Θενηζέλος (Πρ. Κυβ.) Θεωρεῖ ἀξίαις ἐν γένει προσοχῆς τὰς ὑποδείξεις τοῦ προλαλήσαντος.

Ὡς πρὸς τὸ παρόν, ζητεῖ νὰ προστεθῇ καὶ ἄρθρον 4ον, ὀρίζον ὅτι ἡ ἰσχὺς τοῦ νόμου αὐτοῦ ἀρχεται ἀπὸ τῆς καταχωρίσεως ἐν τῇ ἐπισημῇ ἐφημερίδι.

Ἐπιφίξεται οὕτω εἰς γ' συζήτησιν κατ' ἀρχήν, κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ τὸ σύνολον αὐτοῦ, ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, τὸ νομοσχέδιον, ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 1.

Ἐπιτρέπεται εἰς τὴν διοικούσαν τὸ Ταμεῖον Ἐθνικῆς Ἀμύνης ἐπιτροπήν, ἵνα, διὰ τῶν πόρων τοῦ Ταμείου τούτου καὶ ἐντὸς τῶν πιστώσεων τῶν ἀναγοσσομένων ἐν τῷ ἐνιαυσίῳ εἰδικῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, διὰ τὴν κατασκευὴν ὄχυρωτικῶν ἔργων καὶ τῶν τούτοις συναρῶν, ὡς καὶ διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπισκευὴν ὁδῶν ἐν Θεσσαλίᾳ, Ἠπείρῳ καὶ Στερεῇ Ἑλλάδι ἀπαραιτήτων διὰ τὰς στρατιωτικὰς ἀνάγκας, προβαίνη εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων τούτων κατ' ἐξάίρεσιν τῶν ἰσχυουσῶν διατάξεων τοῦ περὶ Δημοσίου Λογιστικοῦ Νόμου, ἀνευ δημοσίου διαγωνισμοῦ, καθ' ὃν τρόπον κρίνει καταλληλότερον ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν καὶ ἀνευ δημοσιεύσεως τῶν σχετικῶν πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν ἐγγράφων προϋπολογισμῶν καὶ σχεδίων.

Ἄρθρον 2.

Ἡ διοικοῦσα τὸ Ταμεῖον τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης ἐπιτροπὴ κανονίζει διὰ πρακτικῶν αὐτῆς τ' ἀπαιτούμενα πρὸς καταλογισμὸν τῶν διὰ τὰ ἄνω ἔργα δαπανῶν δικαιολογητικά.

Ἄρθρον 3.

Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος Νόμου ἰσχύουσι καὶ διὰ τὰ δικαιολογητικά τῶν δαπανῶν τῶν ἔργων τῶν ἐκτελουμένων δυνάμει τοῦ νόμου ΓΧΜΘ' (3649) τῆς 16ης Μαρτίου 1910, πάσης ἀντικειμένης τῷ παρόντι νόμῳ διατάξεως καταργουμένης.

Ἄρθρον 4.

Ὁ παρὼν νόμος ἰσχύει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως».

Ἀκολουθεῖ Γ' συζήτησις ἐκ τοῦ σχεδίου νόμου περὶ ἐκτελέσεως ἐπισκευῶν εἰς τοὺς ὑπάρχοντας παλαιούς στρατώνας καὶ σταύλους καὶ περὶ κατασκευῆς συμπληρωματικῶν ἐργασιῶν διὰ τὴν ἐπάρκειαν τῶν στρατωνισμῶν.

Ν. Βο. Βάρθης. Ζητεῖ νὰ προστεθῇ μετὰ τὸ «Στερεῶν Ἑλλάδι» καὶ τὸ «Λευκάδι», ὡς κειμένη ἀπέναντι τῆς Ἡπείρου, συνδεομένη μετὰ τῆς Ἄρτης δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ ἐχούση στρατῶνα περιλαμβάνοντα 2,000 ἀνδρας.

Ἐδ.. Βενιζέλος (Πρ. Κυβ.). Τὸ νομοσχέδιον ἀφορᾷ ἐπείγουσας ἐργασίας εἰς ὁρισμένα μόνον μέρη.

Κηρύσσεται περαιωμένη ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ψηφίζεται τοῦτο κατ' ἀρχήν, κατ' ἄρθρον—καὶ κατὰ τὸ σύνολον αὐτοῦ, ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 1ον.

Ἐπιτρέπεται, λόγῳ τοῦ ἐπείγοντος, ἡ ἐκ τῶν πόρων τοῦ Ταμεῖου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης καὶ ἐντὸς τοῦ ποσοῦ τῶν δραχμῶν 300,000, λαμβανομένων ἐκ τοῦ ἐν τῷ εἰδικῷ Προϋπολογισμῷ τοῦ Ταμεῖου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους καὶ ὑπὸ τὸ Κεφάλαιον Δ' τῶν ἐξόδων, ὑπὸ τὸν τίτλον «Στρατιωτικὰ κτίρια, ὀχυρώσεις, συγκοινωνία», ἀναγεγραμμένου ποσοῦ τῶν 5.856.730, κατασκευὴ καὶ ἐπισκευὴ ἐν Θεσσαλίᾳ, Ἡπείρῳ καὶ Στερεῶν Ἑλλάδι παραπηγμάτων στρατωνισμοῦ, σταύλων, ὑποστέγων πυροβόλων καὶ ἡμιπατωμάτων, ἄνευ τῆς τηρήσεως τῶν διατάξεων τοῦ Νόμου ΣΙΒ' τοῦ 1852, περὶ Δημοσίου τοῦ Κράτους Λογιστικῶν καὶ τῶν τροποποιούντων τοῦτον μεταγενεστέρων νόμων.

Ἄρθρον 2.

Ὁ εἰς ὁριστικά ἔξοδα τοῦ Ταμεῖου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης καταλογισμὸς τῆς διὰ τὰ ἔργα ταῦτα δαπάνης γενήσεται μετὰ τὴν περάτωσιν αὐτῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κεινονησιμῶν δικαιολογητικῶν, ἀναλόγως τοῦ ἐκλεχθησομένου τρόπου κατασκευῆς τῶν ἔργων.

Ἄρθρον 3.

Ὁ παρὼν νόμος ἰσχύει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως.

Ψηφίζεται ἀκολούθως κατ' ἀρχήν, κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ τὸ σύνολον τὸ εἰς α' συζήτησιν σχέδιον νόμου περὶ δωρεὰν ἐγγραφῆς τῶν ἐκ Θράκης, Μακεδονίας, Κρήτης Ἡπείρου, Κύπρου καὶ Μικρᾶς Ἀσίας καταγομένων ἀπόρων φοιτητῶν, ὡς καὶ παρατάσεως τοῦ χρόνου τῶν ἐγγραφῶν καὶ ἀνανεώσεων τῶν φοιτητῶν τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου.

ὑποβάλλεται ἐπ' αὐτοῦ τροπολογία παρὰ τοῦ βουλευτοῦ κ. Π. Μερλοπούλου, τυπωθησομένη πρὸς διανομὴν, ὑποβάλλεται ἐπίσης τροπολογία ἐπ' αὐτοῦ παρὰ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Ἰω. Φαρμάκη, Γερασ. Γ. Νοταρᾶ καὶ Δ. Λαζαρηῆ τυπωθησομένη πρὸς διανομὴν.

Παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν κ. Λ. Κορομηλᾶ ὑποβάλλεται νομοσχέδιον «περὶ ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 1 ἕως 5 καὶ τῶν ἐδαφίων α' καὶ β' τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ νόμου ΓΤΖΓ' (3393) τῆς 24 Ὀκτωβρίου 1909 «περὶ φορολογίας τοῦ εἰσοδήματος καὶ τῶν κινήτων ἀξιών» τυπωθησομένον πρὸς διανομὴν.

Συνεχίζεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ 31ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος.

Π. Ἀριβαντινός (ῥαζ 6. 1/2). Λέγει ὅτι οἱ ἐνδοιατῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς πρὸς τὸν θεσμὸν τοῦ ἄνευ χαρτοφυλακίου Προϋπουργοῦ, ἀνάγονται εἰς λόγους πολιτικῆς σκοπιμότητος. Ἐθεώρησε δὲ αὐτὸν καὶ οὐχὶ ἀκίνδυνον. Ἀναπτύσσει κατόπιν τοὺς λόγους τῆς ἀποκρούσεως τοῦ θεσμοῦ τῶν Ὑφυπουργῶν.

Κ. Λεμεοῦτσης (ῥαζ 7. 5'). Ἀναπτύσσει τοὺς λόγους τῆς ἀποκρούσεως τοῦ θεσμοῦ τῶν Ὑφυπουργῶν, θεωρεῖ ὅμως ἐπιβεβλημένον τὸν θεσμὸν τοῦ Ὑφυπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὡς κοινοβουλευτικοῦ Ὑπουργοῦ καὶ ὄχι ἀπλῶς ὑπηρεσιακοῦ.

Α. Γκλαβᾶ (ῥαζ 7. 10'). Ὑποστηρίζει ὅτι εἶνε ἀπαραίτητοι Ὑφυπουργοὶ διὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ἀκόμη περισσώτερον διὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσω-

τερικῶν. Τὸν θεσμὸν τοῦ ἄνευ χαρτοφυλακείου Πρωθυπουργοῦ θεσμὸν ἑνὸς μεγάλου ἀργοῦσθου.

Διομήτης (ὥρα 7. 32'). Κηρύττεται ὑπὲρ τοῦ θεσμῶ τοῦ ἄνευ χαρτοφυλακείου Πρωθυπουργοῦ, εἰσηγμένου εἰς τὰ Κοινοβουλευτικώτερα Κράτη, καὶ δὴ εἰς τὸ κατ' ἐξοχὴν τοιοῦτον, τὴν Αὐστρίαν. Ἐπίσης θεωρεῖ ἀπαιτήτητον τὸν θεσμὸν τοῦ Ὑφυπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Β. Πολυχρονιάδης (ὥρα 8. 12'). Κηρύσσειται κατὰ τοῦ θεσμῶ περί τοῦ ἄνευ χαρτοφυλακείου Πρωθυπουργοῦ καὶ τοῦ περί Ὑφυπουργῶν.

Δ. Κωνσταντίνου (ὥρα 8. 7'). Θεωρεῖ πρακτικῶς χρησίμους καὶ τοὺς δύο θεσμούς. Τὸν πρῶτον, διότι, «πῶς θὰ ἔχη καιρὸν νὰ ἐπιτηρῇ ὁ Πρωθυπουργὸς τοὺς Ὑπουργούς του, ὅταν εἴνε πολὺ κατώτεροί του, ἂν ἔχη τὴν ἐπιβάουσαι καὶ Ὑπουργείων; Καὶ σκοπὸς δὲ πολιτικῆς ἐξυγιάνσεως ἐπιβάλλει νὰ μὴ ἔχη Ὑπουργεῖον ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως.

Ὡς πρὸς τὸν θεσμὸν τῶν Ὑφυπουργῶν φρονῶ, λέγει, ὅτι εἴνε χρησιμώτατος, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν καὶ ὅτι ὑπάρχουν καὶ Ὑπουργοὶ ἀριστοὶ κατ' ὅλα τὰ ἄλλα, ἀλλὰ στερούμενοι τοῦ προσόντος τοῦ λόγου. Διατὶ δέ, λέγει, νὰ μὴ διαγράψωμεν, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, ὅσον τὸν δυνατὸν εὐρύτερον τὸν κύκλον τῶν Συνταγματικῶν μεταρρυθμίσεων;

Ε. Κουλουμπάκης (δευτερολογῶν). Κηρύσσειται κατ' ἀμφοτέρων τῶν θεσμῶν. Φρονεῖ ὅτι ὁ ἄνευ χαρτοφυλακείου Πρωθυπουργὸς θὰ μακρύνῃ διαρκῶς τὴν ἀπόστασιν, ἣτις ὑπάρχει μεταξύ αὐτοῦ καὶ τῶν Ὑπουργῶν.

Α. Τριγώνης (ὥρα 8. 20'). Θεωρεῖ ὡς ἀπαραίτητον τὸν θεσμὸν τοῦ Ὑφυπουργοῦ, ὡς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως. Λέγει ὅτι ἡ θέσις τῶν Ὑφυπουργῶν ἀπέναντι τῆς τῶν Ὑφυπουργῶν εἴνε ὡς ἡ τῶν Ἀντισταγγελέων ἀπέναντι τῆς τῶν Εἰσαγγελέων. Λέγει ὅτι εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ὑπάρχουν 10 σχεδὸν ὑπηρεσίαι, ὧν τινες βαρεῖαι καὶ πολὺπλοκοί, ἀναγκάζεται νὰ ἔχη καὶ ἰδιαιτέρον ἀκόμη γραφεῖον ὁ Ὑπουργός, ἔχει τὸ Ὑπουργεῖον ἄνω τῶν 300 ὑπαλλήλων, οὓς δὲν δύναται νὰ ἐπιβλέπῃ μόνος ὁ Ὑπουργός. Θὰ προέλθουν δὲ οἰκονομίαι μᾶλλον ἐκ τοῦ θεσμῶ τῶν Ὑφυπουργῶν ἢ δαπάναι.

Φ. Νέγρης (ὥρα 8. 25'). Λέγει ὅτι τὸ παρελθὸν ἐδίδαξε μόνον ἓν, ὅτι εἴνε ἀνάγκη νὰ ἀπαγορευθῇ διὰ τοῦ Συντάγματος εἰς οἰονδήποτε Ὑπουργὸν νὰ λαμβάνῃ 2 Ὑπου-

ργεῖα. Θεωρεῖ δὲ τοὺς Γενικοὺς Γραμματεῖς ὡς δυναμένους νὰ ἀνακουφίσωσιν ὑπευθύνως τοὺς Ὑπουργούς, διὰ δὲ τὰ μεγάλα τμήματα, ὡς Δογιστήριον κλπ., δύναται νὰ διορίζωνται διευθυνταὶ αὐτῶν, ὥστε εἴνε περιττὴ ἡ δημιουργία πολιτικῶν βοηθῶν— Ὑφυπουργῶν.

Δραγούμης. Κηρύσσειται ἀνεπιφυλάκτως καὶ κατὰ τῶν δύο τροπολογιῶν, λέγει ὅτι οἱ ὑποστηρίζοντες αὐτὰς λησμονοῦν ὅτι εἴμεθα ἔθνος καὶ μικρὸν καὶ πτωχόν, ὅτι, συζητοῦντες περὶ Ὑφυπουργῶν, δὲν δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν τί ἀκριβῶς θὰ πράττῃ ὁ Ὑφυπουργός, δὲν ἔχομεν ἐν νῶ τί ἀκριβῶς θὰ πράττῃ.

Πρωθυπουργὸν ἄνευ χαρτοφυλακείου θεωρεῖ μειούμενον καὶ κατ' ἀνάγκην ἀσχολούμενον εἰς χάλκευσιν ὑποθέσεων τῆς ἐσχάτης συναλλαγῆς.

Ο κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν, ὅτι, κωλυμένον τῶν ἐκ τῶν μελῶν τῆς βουλευτικῆς ἀντιπροσωπείας κατὰ τὰς ἐν Καλαβρυτοῖς ἔθνικα: ἑορτὰς κ. κ. Κανελλοπούλου καὶ Βάρθη νὰ μεταβῶσιν ἐκεῖσε, ἀντικατεστάθησαν οὗτοι παρὰ τῶν κ. κ. Νοσαρᾶ καὶ Ι. Λούντζη.

Παρὰ τῶν βουλευτῶν Γ. Γαϊτάνου, Ι. Ἀβάζου, Τριγύετα, Κοτσελοπούλου κλπ. ὑποβάλλεται προσθήκη ἐπὶ τοῦ ἀρθρου 75 τοῦ Συντάγματος τυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

Μετὰ τὴν διακοπὴν

Ὡρα 10.30' μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ν. Τριανταφυλλῆς (10.30'). Κηρύσσειται κατὰ τοῦ θεσμῶ τοῦ Πρωθυπουργοῦ ἄνευ χαρτοφυλακείου καὶ ἀναπτύσσων τοὺς λόγους δι' οὓς εἴνε ὑπὲρ ταύτης τῆς γνώμης, λέγει, ὅτι ὁ τοιοῦτος Πρωθυπουργός θὰ προκαλέσῃ τὰ σκώμματα τῆς κοινῆς γνώμης ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου μὴ ἔχων ἄλλην ἐνασχόλησιν θὰ ἐπιδοθῇ εὐχερέστερον εἰς τὸ ἔργον τῆς συναλλαγῆς. Ἐπίσης κηρύσσειται κατὰ τοῦ θεσμῶ τῶν Ὑφυπουργῶν καὶ παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὡς καὶ τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὅπως, μὴ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν ἐπιψήφισιν ἠδυσου, ὅστις θὰ εἴνε βλαβερός.

Π. Ἡλιόπουλος (10.50'). Φρονεῖ ὅτι ὁ διορισμὸς Προέδρου τοῦ Ὑπουργικῶ Συμβουλίου ἄνευ χαρτοφυλακείου καὶ ὁ θεσμὸς τῶν Ὑφυπουργῶν καὶ ὑπὸ πολιτικὴν καὶ ὑπὸ οἰκονομικὴν ἔποψιν εἴνε ἀλυσιτελής, τὰ πλεονεκτήματα τῶν θεσμῶν τούτων ἐκμηδενίζονται ὀλοσχερῶς ἀπὸ τὰ μειονεκτήματα ἅτινα παρουσιάζει ἡ δημιουργία αὐτῶν. Οὐδαμοῦ

υπάρχει ὁ θεσμός τοῦ Προέδρου ἄνευ χαρτοφυλακίου καὶ ὅπου ἐθεσπίσθη δὲν ἐφαρμόζεται. Μόνον ἐπιτυχῶς ἴσως ἐφαρμόζεται ἐν Περσίᾳ, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει οὐδεὶς λόγος νὰ μεταφυτεύσωμεν ἐνταῦθα τοιοῦτον θεσμόν. Ἐξετάζων τὸν θεσμόν τῶν Ὑπουργῶν ὑπὸ πολιτικὴν καὶ διοικητικὴν ἔποψιν καταδεικνύει τὴν ἐνταῦθα πολυτέλειαν καὶ ἀνωμαλίαν, καὶ τέλος καταλήγει συνιστῶν εἰς τὴν Βουλὴν ὅπως ἀπορρίψῃ ἀμφοτέρως τὰς προτάσεις, καθόσον ἄλλως διατρέχουσι τὸν κίνδυνον, ὅπως ἴδωμεν, ἀφοῦ περιορισθῇ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν βουλευτῶν τὴν ἀπαρτίαν τῆς Βουλῆς μας ἀπαρτιζομένην μόνον ἀπὸ τὴν Ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἥτοι ἀπὸ τοὺς Ὑπουργοὺς καὶ Ὑφυπουργοὺς.

Α. Θεοδοφίδης (10.52). Δὲν θεωρεῖ ὅτι ἡ μέχρι τοῦδε κατάστασις ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι οἱ ὅμοιοι τῶν Ὑπουργῶν ἦσαν ὑπερβηβαρυμένοι ἀλλ' εἰς τὸ σύστημα. Κηρύσσεται τελευτῶν κατὰ τοῦ θεσμοῦ.

Ι. Μαυρίνης (10.50'). Φρονεῖ ὅτι ὁ Προϋπουργὸς πρέπει νὰ μὲν πάντοτε ἐλεύθερος ὅπως ἰδίους ὄμμασιν ἀντιλαμβάνεται τῶν ὑπηρεσιῶν, συνιστᾷ δὲ πρὸς τὸν κ. πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὅπως θέσῃ ζήτημα ἐμπιστοσύνης.

Ι. Ἀκροῖδας (11.7'). Κηρύσσεται κατὰ τοῦ θεσμοῦ, φρονῶν ὅτι οὗτοι δημιουργοῦσι ἐπὶ πλέον δαπάνας, ἐνῶ ἡ ἐντολή, ἣν ἔλαβον οἱ βουλευταὶ παρὰ τοῦ λαοῦ εἶνε νὰ περιστείλωσι τὰ δαπάνας.

Α. Καλλεῖοις (11.13'). Δὲν εὐρίσκει δεδικαιολογημένην τὴν εἰσαγωγὴν τοιοῦτου θεσμοῦ ἐν Ἑλλάδι, ὅπου φρονῶ ὅτι θὰ ἤρμοζε μᾶλλον τὸ 6 ἄρθρον τοῦ Γαλλικοῦ Συντάγματος, καθ' ὃ οἱ Ὑπουργοὶ εἶνε ἀλληλεγγύως ὑπεύθυνοι.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Λέγει ὅτι ἐπιθυμῶν ὅπως ἡ Βουλὴ προχωρήσῃ εἰς τὸ ἔργον τῆς δὲν θὰ ἐδίσταζε νὰ θυσιάσῃ τι μὴ καίριον ἢ ὅσον καίριον εἶνε ἡ ταχεῖα περάτωσις τοῦ ἔργου τῆς Βουλῆς. Ἐν τούτοις λέγει, δὲν κατῴρθωσα τοῦτο καὶ μετὰ τὰς ἀναπτυχθείσας ἀπὸ τοῦ βήματος γνώμας εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ διαδηλώσω καὶ ἐγὼ τὴν γνώμην μου καὶ νὰ μὴ διστάσω νὰ ταχθῶ μὲ τὴν γνώμην, ἣν ὑπεστήριξαν οἱ ὀλιγώτεροι ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου. Ἀντικρούει μετὰ τοῦτο πάντα τὰ ἐπιχειρήματα τῶν προλαλησάντων καὶ τελευτῶν δηλοῖ ὅτι ἡ Βουλὴ εἶνε ἀπολύτως ἐλευθέρᾳ ὅπως ἀποφασίσῃ, ὅτι θέλει ἐπὶ τῶν ὑποβληθέντων προτάσεων.

Ὁ κ. Πρόεδρος κηρύσσει εἶτα περαιωμένην τὴν συζήτησιν.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Δηλοῖ ὅτι ἀποσύρεται ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 31 τροπολογία τῶν ἐξ βουλευτῶν, τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν, ἔχουσα οὕτω: «Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐπιτρέπεται νὰ διορισθῇ καὶ ἄνευ εἰδικοῦ χαρτοφυλακίου».

Ἡ πρότασις αὕτη υἰοθετηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. **Χ. Βαζίκου** τίθεται εἰς ψηφοφορίαν καὶ ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως.

Ἀκολούθως ὁ κ. **Α. Ρούφος** ἀποσύρει τὴν πρότασιν τοῦ περὶ προσθήκης ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 31 ἔχουσαν οὕτω: «Ὁ Βασιλεὺς διορίζει καὶ παύει τοὺς Ὑπουργοὺς αὐτοῦ καὶ τὸν Ὑφυπουργὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν».

Ἀπορρίπτεται ἐπίσης ἡ τροπολογία τοῦ κ. **Α. Μιχαλακοπούλου** ἔχουσα οὕτω:

«Ὁ Βασιλεὺς διορίζει καὶ παύει τοὺς Ὑπουργοὺς καὶ τοὺς Ὑφυπουργοὺς αὐτοῦ.»

Ἀπορρίπτονται μετὰ τοῦτο αἱ κάτωθι τροπολογίαι τοῦ κ. **Ν. Δελακιοβιά** ἐπὶ τοῦ 26 ἄρθρου, ἔχουσα οὕτω:

«Εἰς τὸ 26ον ἄρθρον νὰ προστεθῇ ὅτι ὁ ἐρμηνευτικὸς νόμος δὲν δύναται νὰ θιγῇ τὸ τελεσιδίκως δικασθέν, καὶ ὅτι ψηφίζεται καὶ οὗτος εἰς τρεῖς ἀναγνώσεις ὡς οἱ λοιποὶ νόμοι».

Ἐπὶ τοῦ 31 ἄρθρου, ἔχουσα οὕτω.

«Δὲν δύναται νὰ διορισθῶσιν Ὑπουργοὶ οἱ ἐν ἐνεργείᾳ δημόσιοι ὑπάλληλοι, οἱ ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικοὶ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, οἱ δικαστικοί, ὁ πρόεδρος τῆς Βουλῆς, οἱ διευθυνταὶ τραπεζῶν καὶ ἀνωμόνων Ἐταιρειῶν».

Καὶ ἐπὶ τοῦ 32, ἔχουσα οὕτω. «Ἡ πρόεδρος τῶν κρατῶν σήμερον δὲν ἐπιτρέπει οὐδεμίαν αὐτόβουλον ἐνεργεῖαν εἰς τὸν Βασιλέα, οὔτε εἶνε ἀπολύτως ἠθικαὶ αἱ μυστικαὶ συνθήκαι, αἵτινες ἔχουσαι καὶ τὸν κίνδυνον νὰ διαβάλωσι τὴν διεθνῆ θέσιν τοῦ Κράτους καὶ τὰς προθέσεις τῆς Βασιλείας ἐπὶ βλάβῃ τοῦ θεσμοῦ τούτου, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ τροποποιηθῇ προστιθεμένου «πᾶσαι ἀνεξαίρετως αἱ συνθήκαι οὐδὲν ἔχουσαι κῦρος ἄνευ τῆς κυρώσεως τῆς Βουλῆς».

Ἀποσύρονται ἀκολούθως αἱ ἐπὶ τῶν ἄρθρων 22 καὶ 30 τροπολογίαι τοῦ κ. **Χ. Πετρεῖα** ἔχουσαι οὕτω:

«Ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας» καὶ

«Τὰ διατάγματα ὅμως διορισμοῦ καὶ παύσεων δημοσίων ὑπαλλήλων ὑπογράφονται μόνον ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας».

Πρόεδρος. Συζήτησις ἐπὶ τοῦ 37 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος.

Κάβουρας. Λέγει ὅτι εἶνε ἀνεπαρκῆς ὁ χρόνος τοῦ ἐνὸς μηνὸς ὅστις μεσολαβεῖ ἀπὸ τῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς μέχρι τῶν ἐκλογῶν.

Ι. Πατσούρακος συμφωνεῖ ἐπίσης ὅτι ὁ μεσολαβῶν χρόνος εἶνε ἐλάχιστος.

Καρετζόπουλος προτείνει ὅπως τὸ διάστημα τοῦ μηνὸς αὐξηθῆ εἰς 40 ἡμέρας.

Ε. Ρέπουλης (Υπουργὸς Ἐσωτερικῶν). Ἐπιστῆ τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου καθόσον ὁ ὀριζόμενος χρόνος δὲν ἐπαρκεῖ οὐδὲ διὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν ἐκλογικῶν εἰδῶν.

Βαβανάκος λέγει ὅτι τὸ διάστημα τοῦ ἐνὸς μηνὸς εἶνε πλεόν ἢ ἐπαρκές.

ΙΙ. Ἀλεξάκης συμφωνεῖ μὲ τὸν κ. Υπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Σ. Δραγούμης συμφωνεῖ ὅπως ἡ προθεσμία αὐξηθῆ εἰς 40 ἡμέρας.

Γ. Πόπ φρονεῖ ὅτι μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Υπουργοῦ καλῶς ὤρισθη ἡ προθεσμία εἰς 40 ἡμέρας.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Συμφωνεῖ ὅπως ἡ πρώτη προθεσμία παραταθῆ καὶ εἰς 45 ἡμέρας, ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ περιπτώσει δεόν νὰ δοθῆ ὁ κατάλληλος χρόνος πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἐκλογῶν, φρονεῖ δὲ διὰ τοῦτο ὅτι πρέπει νὰ παραμείνῃ ἡ τρίμηνος προθεσμία τοῦ παλαιοῦ Συντάγματος. Μετὰ τινὰς παρατηρήσεις τῶν κ. κ. **Δογάνη**,

Π. Ἀραβαντινοῦ καὶ **Ἀποστολίδου** ὁ κ. **Πρόεδρος** κηρύσσει περαιομένην τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ 37ου ἄρθρου, ἀναγιγνώσκειται δὲ τούτο, ὡς ἐτροποποιήθη καὶ ψηφίζεται δι' ἀναστάσεως, ἔχον οὕτω.

Ἄρθρον 37.

«Ὁ Βασιλεὺς συγκαλεῖ τακτικῶς ἀπαξ τοῦ ἔτους τὴν Βουλὴν, ἐκτάκτως δέ, ὡσάκις τὸ κρίνη εὐλογον· κηρύττει αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου τὴν ἔναρξιν καὶ λήξιν ἐκάστης Βουλευτικῆς Συνόδου καὶ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαλύῃ τὴν Βουλὴν· ἀλλὰ τὸ περὶ διαλύσεως Διάταγμα, προσυπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Υπουργείου, πρέπει νὰ διαλαμβάνῃ συγχρόνως καὶ τὴν σύγκλησιν τῶν μεν ἐκλογέων

ἐντὸς τεσσαράκοντα πέντε ἡμερῶν τῆς δὲ Βουλῆς ἐντὸς τριῶν μηνῶν».

Ψηφίζεται ἀκολούθως δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 38, ὡς ἔπεται.

Ἄρθρον 38.

«Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα ἀπαξ μόνον νὰ ἀναπέλλῃ τὰς ἐργασίας τῆς Βουλευτικῆς Συνόδου, εἴτε ἀναβάλλων τὴν ἔναρξιν εἴτε διακόπτων τὴν ἐξαιρουμένην αὐτῶν».

«Ἡ ἀναστολὴ τῶν ἐργασιῶν δὲν δύναται νὰ διαρκέσῃ ὑπὲρ τὰς τριάκοντα ἡμέρας, οὐδὲ νὰ ἐπαναληφῆ ἢ κατὰ τὴν Βουλευτικὴν Σύνοδον ἀνευ τῆς συναινέσεως τῆς Βουλῆς».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 39, ἀποσύρεται ἡ ὑπάρχουσα τροπολογία τῶν ἐξ βουλευτῶν, τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν, ἔχουσα οὕτω.

Τὸ ἄρθρον 39 διασκευάζεται ὡς ἐξῆς :

«Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ χαρίξῃ, μεταβάλλῃ καὶ ἐλαττώσῃ τὰς παρὰ τῶν δικαστηρίων καταγιγνώσκόμενας ποινάς, πρὸς δὲ καὶ νὰ χορηγῆ ἐπὶ τῇ εὐθύνῃ τοῦ Υπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀμνηστειὰν ἐπὶ πολιτικῶν ἀδικημάτων».

Ἀποσύρονται ἐπίσης αἱ κάτωθι τροπολογίαι.

Τοῦ κ. **Σ. Θεοδωροπούλου**, ἔχουσα οὕτω.

Ἐν τῷ ἄρθρῳ 39 μετὰ τὴν λέξιν «χαρίζῃ» νὰ προστεθῆ «μετὰ γνωμοδότησιν ἐπιτροπῆς, διὰ νόμου καθοριζομένης».

Τῶν κ. κ. **Οἰκονόμου** καὶ **Ἀγγελίδου**, ἔχουσα οὕτω.

Ἄρθρον 39. Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ χαρίξῃ, μεταβάλλῃ καὶ ἐλαττώσῃ τὰς παρὰ τῶν Δικαστηρίων καταγιγνώσκόμενας ποινάς, κυρίας ἢ παρεπομένους, ἐξαιρουμένων τῶν περὶ Υπουργῶν διατεταγμένων, πρὸς δὲ καὶ νὰ χορηγῆ ἀμνηστειὰν ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων ἐπὶ τῇ εὐθύνῃ τοῦ Υπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 40 ἀποσύρουσι τὰς τροπολογίας τῶν ὁ κ. **Σ. Θεοδωροπούλου**, ἔχουσαν οὕτω.

Ἐν τῷ ἄρθρῳ 40 νὰ προστεθῆ ἐν τέλει :

«μόνον εἰς ἀλλοδαπούς ἢ ἥρωας ἐν πολέμῳ Ἑλλήνας».

Καὶ οἱ κ. κ. **Οἰκονόμου** καὶ **Ἀγγελίδου**, ἔχουσαν οὕτω.

«Ὁ Βασιλεὺς ἀπονέμει τὰ κεκανονισμένα παράσημα κατὰ τὸν νόμον μόνον εἰς ἀλλοδαπούς».

Ε. Βενιζέλος (Υπουργὸς Στρατιωτικῶν). Ὑποβάλ-

λει σχέδιον νόμου «περί τροποποιήσεως του άρθρου 167 του νόμου περί Στρατολογίας».

Πρόεδρος. Συζητήσις ἐπὶ τοῦ 53 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος.

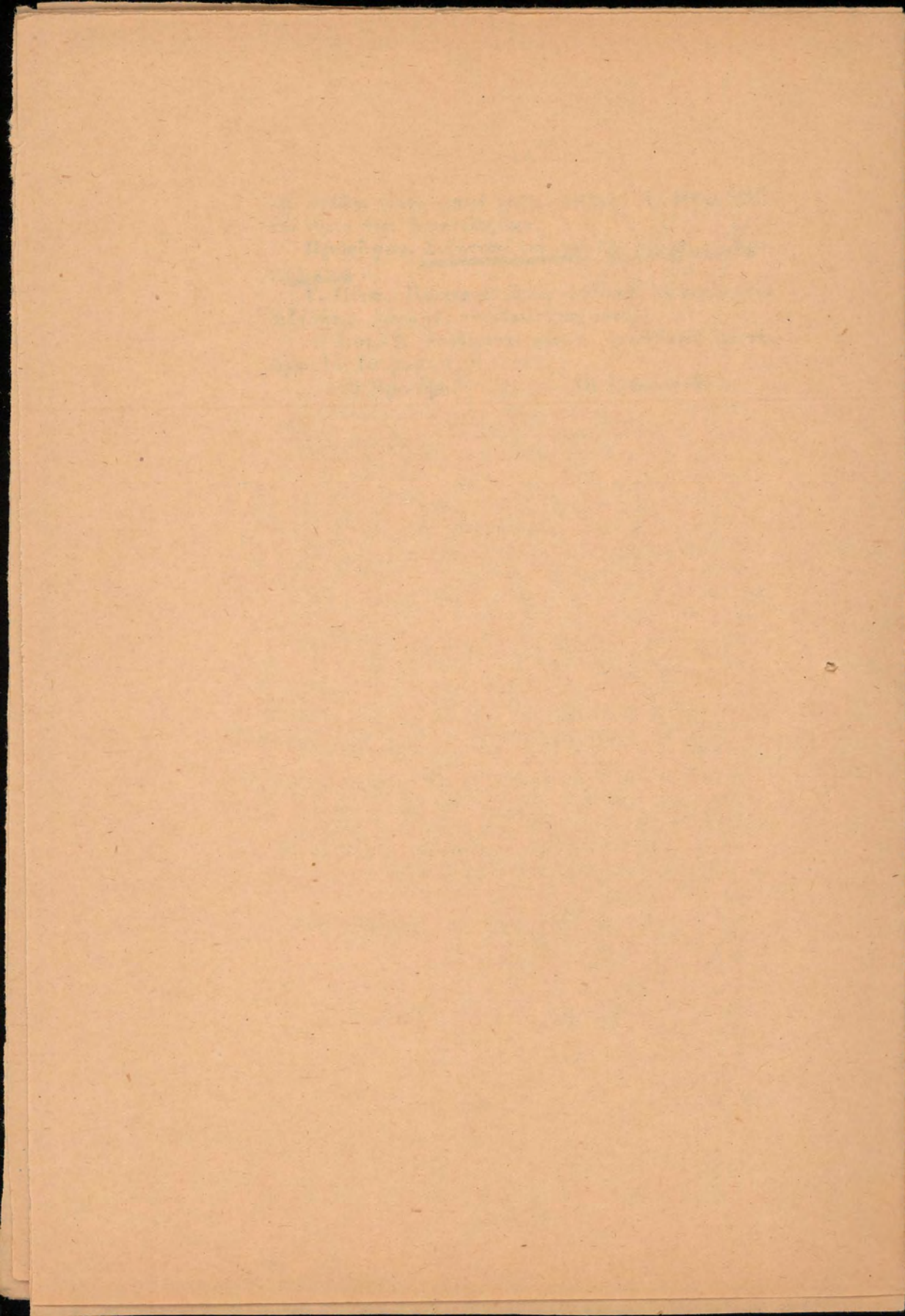
Γ. Πώπ. Παρακαλεῖ ὅπως ἀναβληθῆ ἡ ἐπὶ τούτου συζήτησις, λόγῳ τῆς σπουδαιότητος αὐτοῦ.

Ἡ **Βουλὴ** ἀποδέχεται καὶ ἡ συνεδρίασις λύεται ὥραν 12. 15' μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος

Οἱ Γραμματεῖς

Ὅρα 5 καὶ 5' μ. μ., περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου, ἡ Βουλὴ εὐρίσγεται ἐν ἀπαρτίᾳ, παρόντων 187 βουλευτῶν,

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως, μετὰ παρατήρησιν τοῦ κ. Κουλουμπάκη, ὅτι ἐλλείπει ἐξ αὐτῶν ἀπάντησις του, κατὰ τὸ τέλος τῆς συνεδριάσεως, πρὸς σημεῖον τι τῆς προηγηθείσης ὁμιλίας τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἐν τῇ συζητήσει τῆς περὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας ἐπερωτήσεως.

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦνται πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ἑξῆς: 1) Ἀναφορὰ τοῦ πρῶην εἰρηνοδίκου Εὐστρ. Καραμπάτσα περὶ ἐξετάσεως τῆς ικανότητος καὶ τῆς διαγωγῆς τῶν εἰρηνοδικῶν Α. Τζαβέλα, Ἀνάης, καὶ Τάσση Παπατάσση Ποτιδανείας, 2) Ἀναφορὰ Ἑλλήνων ἐφοπλιστῶν τῆς Σύρου, διαμαρτυρομένων διὰ τὰ ληφθέντα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργεῖου τῶν Ναυτικῶν μέτρα σχετικῶς πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ἀτμοπλοίου «Ἀῦρα». 3) Αἴτησις μετόχων τῆς «Ἀμοιβαίας», κατοίκων Θηβῶν. 4) Ψήφισμα τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Ἐρμούπολεως περὶ καταργήσεως τοῦ νόμου περὶ Ἐνοριῶν. 5) Αἴτησις τοῦ ἐν Βλαβοκῆ Συλλόγου ἢ «Αἰγείρα» περὶ καταργήσεως τῆς Προνομιοῦχου Ἑταιρείας. 6) Αἴτησις τοῦ ἐξ Ἀνανιάδος τοῦ Καρπενησίου Π. Κουτρούμπα, περὶ βοηθήματος, ὡς φονευθέντος ἐν Τυρνάβῳ τοῦ μόνου στηρίγματος τῆς οἰκογενείας μέλους αὐτῆς Δημητρίου, εὐζώνου. 7) Ὑπόμνημα τοῦ Ἠγουμένουσυμβουλίου τῆς Ι. Μ. Παντοκράτορος, τῆς Ὠλενείας, περὶ καταργήσεως τοῦ περὶ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου νόμου. 8) Αἴτησις τοῦ Συλλόγου οἱ «Τρεῖς Ἱεράρχαι» περὶ καθιερώσεως διαφόρων ἠθικοθρησκευτικῶν μέτρων. 9) Ὑπόμνημα τῶν ἐν Καρδίτῃ ἰατρῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἰατρικοῦ ἐπαγγέλματος παρὰ τῶν στρατιωτικῶν ἰατρῶν.

Παρὰ τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν Ἐπιτροπῆς ὑποβάλλεται ἔκθεσις ἐπὶ τῶν αἰτημάτων τῶν καφεῦπαλλήλων Τρικκάλων καὶ τῶν ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν παντοπωλείων καὶ οἰνοπωλείων Ἀθηνῶν ἐν σχέσει μὲ τὴν Κυριακὴν ἀργίαν τυπωθησομένη πρὸς διανομὴν.

Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Ἀρκαδίας κ. Ἀλεξ. Παπαναστασίου ὑποβάλλεται πρότασις τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 66 τοῦ Συντάγματος τυπωθησομένη πρὸς διανομὴν.

Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας κ. Π. Ι. Ἀρσθαντινοῦ ὑποβάλλεται τροπολογία εἰς τὸ νομοσχέδιον

Handwritten notes in the top right corner: a large number '4', the number '22', and the number '54' with a red diagonal line through it. Below these, the number '56' is written.

περί δωρεάν έγγραφης τῶν ἐκ Θράκης κλπ. φοιτητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου τυπωθεσομένη πρὸς διανομὴν.

Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Μεσσηνίας κ. Δημ. Χ. Κανελλοπούλου ὑποβάλλεται τροπολογία ἐπὶ τῶν ἀρθρῶν 71 καὶ 72 τοῦ Συντάγματος, τυπωθεσομένη πρὸς διανομὴν.

Παρὰ τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν Ἐπιτροπῆς ὑποβάλλεται ἔκθεσις ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν ἐν Ἀθήναις γονέων καὶ ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν ὑποδιδασκάλων τοῦ Δήμου Ὡλένης.

Στ. Δραγοῦμης (ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως). Εἰς τὴν τύπωσιν τῆς ἐκθέσεως παρελήφθησαν τρία ὀνόματα ὑπάρχοντα ἐν τῷ χειρογράφῳ, ὀνόματα βουλευτῶν ὑπογραψάντων τὴν ἔκθεσιν, τῶν κ. κ. Ἀθανασάκη, Γόντικα, καὶ Μιχαλακοπούλου. Τοῦ κ. Γόντικα παρελήφθη καὶ ἐκ τῆς πρώτης ἐκθέσεως τὸ ὄνομα, ὡς καὶ τοῦ κ. Κουλουμβάκη».

Ἀναγινώσκεται εἶτα παρὰ τοῦ Γραμματέως τὸ ὑπὸ συζήτησιν 53 ἀρθ. τοῦ Συντάγματος τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς. Ζητῶν νὰ προσημιλήσῃ ἐπὶ τοῦ ἀρθροῦ ὁ κ. Σ. Δραγοῦμης, λαμβάνει τὴν ἀδειαν τῆς Βουλῆς καὶ ἀναπτύσσει πρότασίν του ἐν τῷ ἀρθρῷ γενομένην δεκτὴν παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἡ πρότασις εἶνε ἡ δευτέρα τοῦ ἀρθροῦ 53 τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς: «Ἐνεκεν ἀποδημίας . . . ἡ τῷ Β. Διατάγματι». Λέγει ἐπ' αὐτῆς, ὅτι ἡ παραχώρησις τῆς Ἀντιβασιλείας εἰς τὸν Διάδοχον, ἐὰν δὲν εἶνε κάτω τῶν 18 ἐτῶν, ἐν ἀποδημίᾳ τοῦ Βασιλέως μὴ ὑπερβαίνουσα τοὺς 4 μῆνας, θὰ συντελῇ εἰς τὸ νὰ ἀσκήται πρακτικῶς ὁ Διάδοχος εἰς τὰ μέλλοντα Βασιλικά καθήκοντά του. Λέγει ὅτι ἡ πρότασις του εἶνε προσθήκη περιορισμοῦ. Ἀπαγόρευσις ἐξόδου δὲν ὑπάρχει μέχρι τοῦδε, ὑπάρχει μόνον ἀπαγόρευσις ἀντιβασιλείας ἄνευ νόμου. Ἐλπίζει ὅτι ἡ πρότασις του θὰ τύχῃ τῆς ἐγκρίσεως τῆς Βουλῆς, ὡς διευκολύνουσα τὰ πράγματα.

Γ. Πάπ. (ὥρ. 6. 50). Καλούμεθα νὰ προσαρμόσωμεν συνταγματικὴν διάταξιν πρὸς διαθέσεις, πρὸς ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας. Ἡ Κυβέρνησις ἐν τούτοις τῶν Φιλελεσθέρων ἔπρεπε νὰ ζητῇ νὰ προσαρμόσῃ τὸ Σύνταγμα πρὸς τὰ διδάγματα ἐκ τοῦ παρελθόντος.

Ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ περιφρουρήσωμεν διὰ συνταγματικῶν διατάξεων ἀποδημητικὰς τάσεις, δὲν δυνάμεθα νὰ συνταγματοποιήσωμεν διὰ τῆς ψήφου ἡμῶν μίαν Βασιλικὴν πλάνην. Οἱ φρονούντες ταῦτα εἶνε οἱ πραγματικοὶ φίλοι τῆς Ἐθνικῆς Βασιλείας. Τὸ γόητρον τῆς Δυναστείας πρέπει νὰ διατηρηθῇ καὶ χάριν ἀσφαλείας αὐτῆς τῆς Δυναστείας καὶ

χάριν τοῦ Κράτους τούτου, ὅπερ δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ ἄνευ τοῦ Βασιλικοῦ θεσμοῦ. Ἡ αὐλοκολακεία εἶχεν ἀναθῆσει ἐν τῷ παρελθόντι ὅλην τὴν ὑπόστασιν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ Βασιλικά ταξείδια, τὰ γινόμενα δῆθεν διαρκῶς χάριν μεγίστων συμφερόντων τοῦ ἔθνους.

Ἐκφράζει ἐλπίδα, τέλος, ὅτι καὶ ὁ κ. Δραγοῦμης ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς, θὰ ἀποσύρῃ τὴν πρότασίν του, τὴν τροπολογίαν ἐξ ὀνόματος τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὁ Ἀρχηγὸς τῆς πλειονοψηφίας τὴν ἐτέραν ἐπὶ τοῦ ἀρθροῦ ἐν τῷ σχεδίῳ τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν 6 Βουλευτῶν. Τί λέγει ἡ τροπολογία τῆς Ἐπιτροπῆς; Ὅτι πρέπει νὰ περιχαρᾶσθωμεν ἐντὸς ὀρισμένης ἐτησίας χρονικῆς διαρκείας ἐνα καλόν, ὅπερ δὲν θέλομεν νὰ ἄρωμεν, τὴν ἀποδημίαν. Ἀμφότεραι αἱ τροπολογίαι πρέπει νὰ ἐξασφαλισθοῦν.

Ε. Βενιζέλος (Πρ. Κυβ.). Τὸ ἰσχύον Σύνταγμα ἐπιτρέπει εἰς τὸν Βασιλέα ν' ἀποδημῇ ἀπεριορίστως ἐν πάσῃ ἐλευθερίᾳ καὶ κατὰ πάντα χρόνον. Ἄρα δὲν ζητεῖται ἡ παρεμβολὴ εἰς τὸ Σύνταγμα νέου τινος δικαιώματος τοῦ Στέμματος, μὴ ὑπάρχοντος, ἀλλὰ ἡ διευκόλυνσις τῆς ἐνασχήσεως τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας χάριν τοῦ συμφερόντος τοῦ Κράτους, μεθ' οὗ συμπίπτει καὶ αὐτὸ τὸ καλῶς ἐννοούμενον συμφέρον τοῦ Ἀνωτάτου Ἀρχόντος.

Ὁ Βασιλεὺς δύναται νὰ ἀποδημῇ χάριν υγείας, χάριν ὑποχρεώσεων ἀπορρουσῶν ἐκ τῶν κοινωνικῶν καὶ συγγενικῶν δεσμῶν τοῦ ἀνωτάτου διεθνοῦς κύκλου, εἰς ὃν ἀνήκει, εἴτε καὶ διὰ πολιτικῶν ἀκόμη σκοπῶν. Νῦν διὰ τῆς τροπολογίας ζητεῖται νὰ ἐπιτραπῇ διὰ τοῦ Συντάγματος ὁ κανονισμὸς διὰ νόμου, ἰσχύοντος ἐφόσον ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία θὰ ἐνόμιζεν σκόπιμον, τῆς ἀναπληρώσεως τοῦ Βασιλέως ἐν τῇ ἐνασχῆσει τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Ποῦ λοιπὸν ἡ τάσις περιθάψεως ἀδυναμιῶν; Οἱ ἀντιτιθέμενοι κατὰ τῶν τροπολογιῶν πρὸς ρύθμισιν τῶν κατὰ τὴν ἀπουσίαν δυσχερειῶν ἐν τῇ ἐνασχῆσει τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας στεροῦνται παντὸς ἐρείσματος. Καὶ δύναμαι νὰ προσθέσω, ὅτι ἡ ἐκάστοτε, ἐπὶ ἐπικειμένη ἀποδημίᾳ τοῦ Βασιλέως συζήτησις ἐν τῇ Βουλῇ δὲν ἐξυπηρετεῖ βεβαίως τὸ δημόσιον συμφέρον. Ὡς πρὸς ἐμὲ δὲ ὑπῆρξα πάντοτε ὁ αὐτὸς μετὰς μεταβολᾶς μὲν τῆς πείρας καὶ τοῦ φόρτου τῶν ἐτῶν, ἀλλὰ μὲ ἐνιαίαν πάντοτε ἠθικὴν πολιτικὴν παράστασιν».

Συνιστᾷ ἐν τέλει τὴν παραδοχὴν τῆς τροπολογίας τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν 6 Βουλευτῶν αἱ δὲ λεπτομέρειαι, λέγει, δύνανται κάλλιστα νὰ παραπεμφθῶσιν εἰς τὸν νόμον.

Η. Μερλόπουλος (ὥρα 6. 27'). Ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ θεραπείας ἀνάγκης ἐξ ἀνωμαλιῶν ἐν τῇ ἐνασκήσει τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ Βασιλέως, θὰ ἦτον ἀποδεκτὰ ἡ τροπολογία τῶν 6 Βουλευτῶν ἢ ἡ ἀνάλογος τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ πρόκειται μόνον περὶ βαθυτέρας διαρρυθμίσεως τῶν κατὰ τὴν ἀποδημίαν τοῦ Βασιλέως, εἴτε πρὸς ἐπέκτασιν εἴτε πρὸς περιορισμὸν τοῦ σχετικοῦ δικαιώματος αὐτοῦ.

Ὁ Βασιλεὺς, συμμορφούμενος πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Συντάγματος, πάντοτε ἐζήτησε τὴν ψήφισιν εἰδικοῦ νόμου παρὰ τῆς Βουλῆς δι' ἀντιβασιλείαν. Τὸ ἄρθρον 53 πρὸς τούτοις ἀφίνει τὴν Βουλὴν κοιτὴν περὶ τοῦ εὐκαίρου ἢ μὴ τῆς ἀποδημίας καὶ ἂν ἡ Ἐθνικὴ Ἀντιπροσωπεΐα ἤθελεν ἀρνηθῆναι τὴν κυρώσιν νόμον προβαλλόμενον παρὰ τῆς ὑπευθύνου Κυβερνήσεως περὶ ἰδρύσεως ἀντιβασιλείας, ἤθελεν ἀποτολμήσῃ ὁ Βασιλεὺς ν' ἀποδημήσῃ; Εἰς περιστάσεις ὁμοίως ἔχομεν παραδείγματα ἀποτολμήσεως τοιαύτης, οὐδόλως ὅμως εἰς περιστάσεις ἀνωμάλους. Ὅθεν δὲν προτείνω τὴν μεταρρυθμίσιν τοῦ ἄρθρου 53 τοῦ Συντάγματος.

Δὲν προκύπτει δὲ ζημία διὰ τὸ Στέμμα ἢ διὰ τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα, προκειμένης τῆς ψήφισεως νόμου περὶ ἀντιβασιλείας, ἐκ τῆς ἐν τῇ Βουλῇ συζητήσεως ἀλλὰ τὸν κινῶν.

Α. Γκλαβᾶς (6.52'). Ζητεῖ τὴν ἀναγραφὴν εἰδικῆς διατάξεως, πρὸς ἀποφυγὴν δημοκοπίας, καθ' ἣν διάταξιν ὁ Βασιλεὺς ἐξερχόμενος τῆς χώρας διὰ πολιτικὸν σκοπὸν, συνοδεύεται παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν ἢ τοῦ Πρωθυπουργοῦ. Φέρει ὡς παράδειγμα τὰς ἐξόδους ἐκ Βουλγαρίας τοῦ Τσάρου αὐτῆς. Πρέπει, λέγει, ν' ἀφαιρεθῆ καὶ πᾶν ἔδαφος πρὸς αὐλοκολακείαν. Καιρὸς καὶ ἀνάγκη νὰ διανοίξωμεν εὐρυτέρους καὶ νέους πολιτικούς ὁρίζοντας μετὰ μίαν ἐπανάστασιν, ἥτις προῆλθεν ἐκ στρατιωτικῆς γυμνότητος ἀτομισίας τὴν ἐθνικὴν ὑπόθεσιν καὶ δημιουργησάσης τὴν περίφημον «ἄψογον στάσιν», γυμνότητος εἰς ἣν κατέληξεν ὁ πόλεμος καὶ τὸ «δυστυχῶς ἐπτωχεύσαμεν». Φρονεῖ ὅτι, ἂν ὄχι Συνταγματικῶς, τοῦλάχιστον καὶ ψήφισμα πρέπει νὰ καθιερωθῆ ἡ τροπολογία του, ἣν καὶ υποβάλλει.

Α. Θεοδορίδης (7.8'). Θεωρεῖ τελείαν καὶ πλήρη, ἐξασφαλιστικὴν τῶν συμφερόντων τῆς χώρας—ἐὰν ἐνοεῖται, ἡ χώρα θελήσῃ ὄντως νὰ κυβερνηθῆ καλλίτερον ἢ κατὰ τὸ παρελθόν—τὴν τροπολογίαν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρ-

νησιν 6 βουλευτῶν καὶ συνιστᾷ τὴν ψήφισιν ταύτης, ἀντὶ τῆς τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς.

Γ. Πάπ (7.15'). Ἡ διάταξις, ἧς ζητεῖται ἡ εἰσαγωγή εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, εἶνε ὄντως ἐχθρική κατὰ τῆς ἐννοίας τῆς Βασιλείας. Εἶνε γνωστὸν ποία ἦτον ἡ ἐπίδοξος τῶν ἡγεμονικῶν ταξειδίων ἐπὶ τῆς τύχης ὀρισμένων ἐθνικῶν ὑποθέσεων καὶ ὁποίας ὑποψίας ἠδύνατο νὰ γενήσῃ ἀποδημία τοῦ Στέμματος, περιάγοντος ἀνὰ τὰς αὐτὰς τὸν προσανατολισμὸν τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν καὶ δὴ κρισιμωτάτων ἐθνικῶς.

Ε. Κουλουμπάκης (7.24'). Πρόκειται περὶ τῆς διενεργείας τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀποδημίας τοῦ Βασιλέως. Ἀλλὰ ὑπὸ οἰανδήποτε κατάστασιν, ὡς ἐγὼ ἐννοῶ τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα, τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν πράγματι ἀσκεῖ τὸ ἐκάστοτε Ὑπουργεῖον. Ὑπουργεῖον ἄξιον τοῦ προσορισμοῦ του καὶ ἐξ ἀξίων μελῶν, ἀντιπροσωπεῖον ἀξίαν Βουλὴν, θ' ἀσκήσῃ κατὰ τοιοῦτον τρόπον τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ὥστε νὰ εἶνε ὅλως ἀδιάφορον ποσάκις τοῦ ἔτους καὶ ποῦ ταξειδεύει ὁ Βασιλεὺς.

Δ. Κλάδης (7.30'). Δηλοῖ ὅτι κηρύσσεται κατὰ πάσης τροπολογίας καὶ μεταγωγῆς τοῦ ἄρθρου 53, ὅτι ἡ Διπλῆ Βουλὴ δὲν ἔχει ἄλλως τε δικαίωμα νὰ θίξῃ αὐτό. συνεπεῖα σχετικῆς ἀποφάσεως τῆς προηγηθείσης, καὶ ὅτι τὰ Βασιλικὰ ταξειδία μᾶλλον ζημιοῦσιν ἢ προάγουσι τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα.

Σ. Σίμος (7.35'). Τὰς ἀποδημίας τοῦ Βασιλέως πράγματι οὔτε Σύνταγμα οὔτε νόμος δύναται νὰ κανονίσῃ, τοῦτο εἶνε ἔργον καὶ καθήκον τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ἢ συνόδευσις παρ' Ὑπουργοῦ εἶνε ἀπαραίτητος—ἀλλὰ τοιαύτη διάταξις δὲν δύναται διὰ νόμου, ἢ συνταγματικῶς νὰ διακανονισθῆ. Προκειμένου ὅμως περὶ ρυθμίσεως δυσχρεσιῶν ἐν τῇ ἐνασκήσει τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν τὴν προσφορωτέραν ἐκ τῶν ὑπὸ κρίσιν ἡμῶν τροπολογιῶν.

Β. Μιχαλάς (7.40'). Καὶ διαρκῶς ἂν μένη ἐν τῷ Βασιλεῖ Βασιλεὺς ὅστις δὲν ἔχει βαθεῖαν συνείδησιν τῆς ἀποστολῆς του, οὐδὲν ὠφελεῖ. Βασιλεὺς ὅμως συναίσθανόμενος βαθεῖαν τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἀποστολῆς του, καὶ ἂν ἀκόμη τῷ ἐπιβληθῆ νὰ ταξειδεύῃ διαρκῶς, δὲν θὰ τὸ πράττῃ. Ἡ διπλωματικὴ δὲ ἀξία τῶν Βασιλικῶν ταξειδίων οὐδὲν σημαίνει, ἂν ὄπισθεν τῶν διπλωματικῶν ἐνεργειῶν, δὲν ὑπάρχουσι λόγχοι καὶ πυρῆτις. Ἄς μὴ καταναλίσκωμεν

ὄθεν χρόνον ἐπὶ ματαίῳ καὶ ἄς ψηφίσωμεν τὸ ἄρθρον μετὰ τῆς τροπολογίας τῶν 6 βουλευτῶν.

Ι. Πατσουράκος (7.12'). Δύο μῆνας κατ' ἔτος θεωρῶ ἀρκετοὺς πρὸς ἀποδημίαν, εἴτε διὰ λόγους ὑγείας, εἴτε διὰ πολιτικὸν σκοπὸν, ὅθεν ὑποβάλλω ὑποτροπολογίαν εἰς τὸ σχετικὸν μέρος τῆς τροπολογίας τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς. Ὁ ἀείμνηστος Ἰακωβάτος ὑπέβαλεν ἄλλοτε πρότασιν ὁμοίαν, αὐστηρότερον διατετυπωμένην.

Ν. Β. Βάρθης (7.8'). Κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς ἀνωτέρω ὑποτροπολογίας, λέγει δὲ ὅτι δὲν δύναται νὰ παρεξηγηθῇ ἡ γνώμη του ὡς ὀρρωμένη ἀπὸ πνεύματος ἀντιβασιλικότητος, διότι ἀκριβῶς ἕνεκα φιλοδυναστικότητος πολλὰ ὑπέστη παρὰ τοῦ Στρατιωτικοῦ Συνδέσμου.

Πρόεδρος. Ἡ συζήτησις κηρύσσεται περαιωμένη.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Λέγει ὅτι προηγεῖται ἡ ἔκφρασις γνώμη τῆς Βουλῆς ἐπὶ τῆς τροπολογίας εἰς τὸ ἄρθρον καὶ τῆς εἰς αὐτὸ προσθήκης τῶν 6 βουλευτῶν, ὑπὲρ ἧς καὶ κηρύσσεται.

Γ. Πάπ. Ζητῶ ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐπὶ τοῦ ἄρθρου ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τῶν 6 βουλευτῶν.

Πρόεδρος. Ἡ πρότασις τῶν 6 βουλευτῶν εἶνε ἀπωτέρα ὡς ἀπο λείουσα τὰς λεπτομερείας τῆς προτάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐπομένως θὰ ψηφοφορηθῇ αὐτὴ πρώτη.

Καλοῦνται ψηφολένται οἱ κ. κ. Γαλαξᾶς καὶ Πατσουράκος.

Πρόεδρος. Τίθεται ὑπὸ ψηφοφορίαν τὸ ἐξῆς, ἐὰν ἡ Βουλὴ δέχεται τὴν πρότασιν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν 6 βουλευτῶν, καθ' ἣν τὸ ἄρθρον 53 τοῦ μέχρι νῦν ἰσχύοντος Συντάγματος τροπολογεῖται ἐν τῷ πρώτῳ ἔδαφίῳ αὐτοῦ, ἀπαλειφθέντων τῶν «ἀποδημίας ἧ», καὶ τίθεται ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ ἡ ἐξῆς προσθήκη: «Ἰδιαιτέρος νόμος θέλει κανονίσει τὰ περὶ ἀντιβασιλείας ἕνεκα ἀποδημίας τοῦ Βασιλέως ἐκτὸς τοῦ Κράτους». Οἱ παραδεχόμενοι τὴν τροποποίησιν ταύτην ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν 6 βουλευτῶν λέγουσι «Ναί» οἱ μὴ δεχόμενοι αὐτὴν λέγουσιν «Ὅχι».

Ἀρχεται εἶτα ἡ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία, ληξάσης δὲ αὐτῆς καὶ γενομένης διαλογῆς, ἐξάγεται ὅτι ἐψήφισαν τὸ ὅλον 205 ἐξ ὧν 193 ὑπὲρ τῆς τροπολογίας, 3 ἠρνήθησαν ψῆφον, κατ' αὐτῆς ἐψήφισαν 9 καὶ οὕτω τὸ ἄρθρον ψηφίζεται ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν 6 βουλευτῶν, ἔχον οὕτω:

«Ἐὰν ὁ Βασιλεὺς ἕνεκεν νόσου κρίνη ἀναγκάσιαν τὴν σύστασιν Ἀντιβασιλείας, συγκαλεῖ πρὸς τοῦτο τὴν Βουλὴν καὶ προκαλεῖ διὰ τοῦ Ἰπουργείου περὶ τούτου εἰδικὸν νόμον. Ἐὰν ὁ Βασιλεὺς δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ βασιλεύῃ, τὸ Ἰπουργικὸν Συμβούλιον συγκαλεῖ τὴν Βουλὴν, ἡ δὲ Βουλὴ, συνερχομένη, ἐὰν διὰ τῆς πλειοψηφίας τῶν τριῶν τετάρτων τῶν ψηφοφορησάντων ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀνάγκην, ἐκλέγει Ἀντιβασιλέα καὶ, χρείας καλούσης, ἐπιτροπὸν, διὰ φανεραῆς ψηφοφορίας.

Ἰδιαιτέρος νόμος θέλει κανονίσει τὰ περὶ Ἀντιβασιλείας ἕνεκα ἀποδημίας τοῦ Βασιλέως ἐκτὸς τοῦ Κράτους».

Ἡ ψηφοφορία ἐγένετο κατὰ τὸ παρατιθέμενον ὧδε πρωτόκολλον αὐτῆς:

Νικ. Α. Στράτος	N	Δημ. Καλέργης . . . . .
. . . . .		Ἀθ. Χριστόπουλος . . . . .
Νικ. Χρυσόγελος	N	Γεώρ. Νέζος . . . . .
Λ. Παπαφώτης		Παν. Ἀραβαντινός . . . . .
Α. Γρίβας	N	Ἰωάν. Τερζάκης . . . . .
Σερ. Ψύχας	N	Παν. Φραντζῆς . . . . .
Π. Καρασευδᾶς	N	Γεώρ. Παπασπυρόπουλος . . . . .
Ἐπ. Σουλτάνης	N	Γεωργαντῆς Θρόνος . . . . .
Γ. Ποῦλος	N	Γεώρ. Παρασκευόπουλος . . . . .
Ι. Φαρμάκης	N	Νικ. Κόνδης . . . . .
Ἀντ. Ροντήρης	N	Ἀθ. Σωτηριάδης . . . . .
Α. Τριγώνης		Κωνστ. Οἰκονομόπουλος . . . . .
Ε. Λαμπρακάκης		Κωνστ. Καζαντζῆς . . . . .
Ἰωάν. Καναβός	N	Γερ. Νοταρᾶς . . . . .
Ἰωάν. Καλαντζόπουλος	N	Δημ. Κούζης . . . . .
Ε. Σπετσέρης		Ἀνδρ. Σαρλῆς . . . . .
Ι. Τσιγκόλης	N	Δημ. Ρούσσοι . . . . .
Στέφ. Γρανίτσας	N	Ν κόλ. Δελακοβίας . . . . .
Γ. Ἰατρίδης		Νικόλ. Σακελλαρίου . . . . .
Ἰωάν. Κουρκουμέλης	N	Γεώρ. Βλάχης . . . . .
Ἰωάν. Παπαθανασιάδης	N	Χαρ. Σπηλιόπουλος . . . . .
Ἰωάν. Χριστοδουλιᾶς	N	Νικ. Δημητρακόπουλος . . . . .
Ἰωάν. Ἀκροῖδας	N	Ἀναστ. Βάρβογλης . . . . .
Θεόφ. Θεοδωρόπουλος		Ἰωάν. Μαλλιάρου . . . . .
Ἐμμ. Ρέπουλης	N	Ἰω. Π. Μανέτας . . . . .

Δ. Πλαπούτας	N	Δημ. Βενιζέλος	N
Άλ. Παπαναστασίου	N	Μιχ. Γαλανός	N
Ίωάν. Μπαχόπουλος	N	Α. Παναγιωτόπουλος	N
Δημ. Χηνιάδης	N	Γεώρ. Πολίτης	N
Δημ. Καρέλας	N	Ίωάν. Αθνασάκης	N
Άθ. Πετρόπουλος	N	Γεώρ. Νικολαΐδης	N
Χαρ. Στασινόπουλος	N	Λουκάς Μπέλλος	N
Κωνστ. Ρεβελιώτης	N	Άριστομ. Θεοδορίδης	N
Νικ. Τριανταφυλλάκος	N	Άλεξ. Αναστασιάδης	N
Α. Κατριβάνος	N	Κωνστ. Δεμερτζής	N
Ήλ. Φλέσσας	N	Θρ. Πετμεζάς	N
Ίωάν. Πολίτης	N	Γεώρ. Καζανόβας	N
Παν. Δεληβοριάς	N	Ίωάν. Μπρισιμιτζάκης	N
Σπυρ. Τσαγκάρης	N	Γεώρ. Σταμπάδος	N
Θ. Πέρρος	N	Θεμ. Μιχαλόπουλος	N
Χαρ. Βοζίκης	O	Δημ. Ανδρέου	N
Άντ. Βούτσης	N	Δημ. Ζαβογιάννης	N
Νικ. Χαροδούβαλης	N	Έμμ. Κυταριόλος	N
Περ. Αλεξάκης	N	Βησ. Κυρέλλος	N
Θεόδ. Γρηγορίου	N		
Σπυρ. Σίμος	N	Άριστοτ. Σακελλαρίου	N
Κωνστ. Γ. Καραπάνος	N	Νικ. Σπηλιώτης	N
Περ. Κ. Καραπάνος	N	Σπυρ. Παπαχατζής	N
Ευάγ. Γαρουφαλιάς	N	Σάββας Βαρθιτσιώτης	N
Πύο. Καραπάνος	N	Λουκ. Κουτσοπέταλος	N
Άντ. Γαρουφαλλιάς	N	Νικ. Άνδρεαδάκης	N
Έλ. Βενιζέλος	N	Δημ. Λαζαρής	N
Έμμ. Μπενάκης	N	Σπυρ. Θεοδορόπουλος	N
Φωκ. Νέγρης	N	Άθην. Πουλής	N
Παν. Χαροκόπος	N	Νικόλ. Ρούσης	N
Κ. Ρακτιβάν	άρν.	Στέφ. Ν. Δραγούνης	N
Μιλτ. Νεγροπόντης	N	Άλεξ. Ζαΐμης	N
Γ. Ζερβουδάκης	N	Δ. Γλαβάς	N
Λάμπρος Κορομηλιάς	N	Α. Μιχαλακόπουλος	N
Π. Λαγοπάτης	N	Λ. Θ. Ρούφος Κανακάρης	N
Γεώρ. Στρατούλης	N		
Κ. Μάγος	παρών.	Κωνστ. Γόντικας	N
		Ν. Κοντογούρης	N
Τιμ. Ήλιόπουλος	N	Ίωάν. Βέρροιος	N

Πολ. Πολυχρονιάδης	N	Κωνστ. Χατζάκος	N
Παν. Ζαΐμης	N	Γεώρ. Γαζέπης	N
Δ. Μάρκου	N	Νικόλ. Πετσάλης	N
Γεώρ. Κατσιμπήρης	N	Ίωάν. Λούντζης	N
Σπηλ. Άγαπητός	N	Διον. Κουλούμπαρδος	N
Α. Φωτήλας	N	Άναστ. Λούντζης	N
Α. Χοϊδάς	N	Καΐσαρ Ζέζας	N
Θεόδ. Ψυχάλινος	N	Διον. Κλάδης	O
Γ. Παπακυριακόπουλος	N	Νικ. Παπαδάτος	N
Βασίλ. Αντωνόπουλος	N	Κωνστ. Ζαβιτσιάνος	N
Α. Καφετζόπουλος	N	Νικ. Βάρθης	O
Δ. Φλαυής	N	Άναστ. Σιαδαρέσης	N
Κωνστ. Πανουτσόπουλος	N	Σπυρ. Χατζάρης	N
Νικ. Συριόπουλος	N	Παν. Μανωλίτσας	N
Θαν. Πετραλιάς	N	Σπ. Κογεβίνας	N
Π. Ήλιόπουλος	N	Άνδ. Κεφαληνός	N
Χρ. Κορύλλος	N	Σπυρ. Βλαντής	N
Έεν. Σταυρουλόπουλος	N	Ευθ. Α. Βελλιανίτης	N
Παν. Βουρλούμης	N	Χρ. Καποδίστριας	N
Νικ. Ραφτόπουλος	N	Άνδρ. Κρητικός	N
Χρ. Μείντάνης	N	Λαυρ. Μαβίλης	N
Διον. Πολυζωγόπουλος	O	Κωνστ. Κατηφόρης	N
Ίωάν. Δογάνης	N	Σπυρ. Λάσκαρις	N
Γεώρ. Λαμπρινόπουλος	N	Βασίλ. Πουλιάσης	N
Γεώργ. Άβέρωφ	N	Κωνστ. Άρβανιτάκης	N
Νικόλ. Σταματιάδης	N	Διον. Βινιεράτος	N
Δημ. Χρυσοστάλης	N	Παν. Λιβιεράτος	N
Ευάγ. Γεωργιάδης	N	Σπυρ. Ίγγλέσης	N
Ίωάν. Μπουρνιάς	N	Νικ. Χαριτάτος	N
Νικόλ. Άβέρωφ	N	Άνδρ. Μονοκρούσος	N
Γεώρ. Μπένος	N	Πέτρ. Βασιλόπουλος	N
Νικόλ. Κάρλης	N	Άνδρ. Βαλσαμάκης	N
Κωνστ. Χατζηγιάννης	N	Νικ. Άλιβιζάτος	N
Δημ. Βάγλας	N	Σπ. Φορέστης	N
Γεώρ. Κοσόνας	N	Νικ. Δ. Ραφτόπουλος	N
Άπόστ. Άποστολίδης	N	Όθ. Τετενές	N
Μιχ. Σφακιανάκης	N	Γεώρ. Μουσύρης	N
Πλούτ. Μαυρίκης	N	Σωλ. Άν. Καβαλλιεράτος	N
Βασίλ. Άθνασούλας	N	Θεόδ. Κοντομίχαλος	N

Λεων. Εμπειρίκος . . . . . N	Λεων. Καπετανάκης . . . . .
Σταμ. Βαφειδάκης	Ίωάν. Πατσουράκος . . . O
Δημ. Μάνθος	Χρ. Πετρεάς . . . . . N
Περ. Γρυπάρης . . . . . N	Πέτρος Μαυρομιγάλης . . . . .
	Ίωάν. Φουρίδης . . . . . N
Κωνστ. Καλομενόπουλος	Άναστ. Άβέρωφ . . . . .
Τριαντ. Παπαδάμ	Ίωάν. Χρυσοβελόνης . . . . .
	Δημ. Οικονόμου . . . . . N
Θωμάς Σκάσης	Μιλτ. Μπουσιδής . . . . .
Ίάκ. Άβάζος	Νικ. Γεωργιάδης . . . . . N
Δημ. Ζαυάνος . . . . . N	Άγαμέμνων Σλήμαν . . . . .
Νικόλ. Καμπάνης	Δημ. Κουκιάδης . . . . .
Γεώρ. Έξαρχόπουλος . . . . . N	Γεώρ. Τσαξίρης . . . . .
Άλέξ. Μαλασπίνας	Γεώρ. Σχινάς . . . . . N
Γεωρ. Γαϊτάνος . . . . . N	Γεώρ. Δρίβας . . . . . N
Άντ. Ρεβίνθης	Άλέξ. Κασσαβέτης . . . . .
Μάρκ. Βαλληνηδράς	Κωνστ. Χρυσοχοΐδης . . . . .
Νικ. Καλθοκορέσης	Γεώρ. Βλάχος . . . . .
Κωνστ. Άλαβάνος . . . . . N	Πελ. Άγγελίδης . . . . . N
Δημ. Πετσετάκης	Κωνστ. Γιαννακόπουλος . . . N
Χαρίλ. Προβελέγγιος	Φίλ. Ζαρζάμπας . . . . .
Έμμ. Πατρίκιος . . . . . N	Μιλτ. Δάλλας . . . . .
Ίωάν. Μαμάης . . . . . N	Χ. Μωραΐτης . . . . .
Ίωάν. Κασδόνης . . . . . N	Νικ. Παπαϊωάννου . . . . .
Άντ. Φραγκίσκος . . . . . N	Μιχ. Φωτιάδης . . . . .
Δημ. Κάρης . . . . . N	Βασίλ. Σηλυβρίδης . . . . .
Θαλ. Κουτούπης . . . . . N	Περ. Άποστολίδης . . . . . N
Γεώργ. Φικιώρης . . . . . N	Λεων. Αναγνώστου . . . . .
Κωνστ. Μέρμηγκας . . . . . N	Κωνστ. Ζησόπουλος . . . . .
Γεώρ. Οικονόμου	Χ. Δικαΐος . . . . . N
Εύστρ. Κουλουμβάκης . . . . . N	Σ. Ντολιόπουλος . . . . . N
Ίωάν. Λυμπερόπουλος . . . . . N	Παν. Φλέσσας . . . . . N
Νικ. Πετροπουλάκης	Π. Κασίμης . . . . . N
Γεώργ. Τσοχώνης	Ν. Παπαλέξης . . . . .
Παναγ. Πετροπουλάκης . . . . . N	Δημ. Κάβουρας . . . . .
Παν. Κουμάνταρος	Μ. Δαζέας . . . . . N
Ίωάν. Αθηνογένης . . . . . O	Α. Πετρομανιάτης . . . . . N
Βασίλ. Μιγαλέας . . . . . N	Άθ. Περωτής . . . . . N
Ίωάν. Βαβανάκος . . . . . N	Π. Ίατρόπουλος . . . . . N

Π. Καραπαυλος . . . . . N	Χρ. Βλάτσιος . . . . .
Άδρ. Κοκκέβης . . . . . N	Δημ. Κουκουλέτσος . . . . . N
Εύστ. Μπαρδόπουλος . . . . . N	Γεώρ. Σπυρόπουλος . . . . . N
Γεώργ. Κορομηλάς . . . . . N	Άλέξ. ΓιαννουσιούΤάκης . . . N
Δημ. Κανελλόπουλος . . . . . N	Γεώργ. Ράμμος . . . . . N
Άθ. Αϊλιανός	Εύθ. Μαντόπουλος . . . . . N
Άντ. Ζησιμόπουλος . . . . . N	Λάμπρος Περιστερης . . . . .
Θεμ. Κουτσομητόπουλος	Θεμ. Ραφαλιάς . . . . . N
Γεώρ. Σπηλιόπουλος . . . . . N	Κυρ. Κυριαζόπουλος . . . . .
Κωνστ. Τριγγέτας . . . . . N	Ίωάν. Θ. Κουντουριώτης . . . . .
Γεώρ. Ράλλης	Παναγ. Βερβενιώτης . . . . .
Γεώρ. Μπουτος	Γεώργ. Καλλιτίσης . . . . . N
Ίωάν. Κουρτάκης . . . . . N	Ίωάν. Μάνος . . . . . N
Φώτ. Βακαλόπουλος . . . . . N	Σπυρ. Ματσούας . . . . .
Άθ. Παπαχελάς . . . . . N	Ρήγας Χατζηρηγας . . . . . N
Μαν. Πιπιλής . . . . . N	Ι. Παπαλουκάς . . . . . N
Παν. Μερλόπουλος . . . . . O	Ίωάν. Τσιριμώκος . . . . . N
Δ. Άναστασόπουλος . . . . . N	Μιλτ. Σακελλαρίου . . . . .
Ίωάν. Λεωνίδας . . . . . N	Κ. Λιδωρίκης . . . . . N
Πέτρος Γλίνης . . . . . N	Θεμ. Παπαϊωάννου . . . . . N
Άλέξ. Διομήδης . . . . . N	Ν. Ήρως . . . . . N
Άνδρ. Αναργύρου	Νικ. Φραγκίστας . . . . . N
Άπ. Αλεξανδρής	Ίωάν. Γιδογιάννος . . . . . N
Άλέξ. Παπαποστόλου . . . . . O	Νικ. Πολιτόπουλος . . . . .
Δημ. Θεοδοσόπουλος . . . . . N	Κωνστ. Περιβολιώτης . . . . .
Παυσ. Ζωγλοπίτης	Ίωάν. Γιαμαρέλος . . . . . N
Γεώρ. Ζούκας . . . . . N	Άνδρ. Μαρλάς . . . . .
Κωνστ. Σταμούλης . . . . . N	Δημ. Δεδούσης . . . . .
Ίωάν. Κοττίκας	Γεώργ. Σιγγούρης . . . . .
Βασίλ. Γρίβας	Στέφ. Σουμαρίπας . . . . . N
Α. Άθαν.ή Βαβυλόπουλος	
Ν. Γαρδικιώτης . . . . . N	Κωνστ. Δημοκωστόυλας . . . . .
Δημ. Μπούσδρας . . . . . N	Ίωάν. Γραμματίκας . . . . . N
Γεώργιος Τάγιας . . . . . N	Ήρ. Βελλόπουλος . . . . .
Κωνστ. Παπακυρίτσης	Άθ. Χρηστίδης . . . . . N
Χρ. Καρās . . . . . N	Γεώργιος Πόπ . . . . . O
Α. Θανόπουλος . . . . . άρν.	Δημ. Βρατσάνος . . . . .
Νικ. Γιουβρής	Έμμ. Παγκάρας . . . . .
Γεώργ. Καθάργιος	

Ἐρωτᾶται κατόπιν ἡ Βουλὴ παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ν' ἀποφανθῆ δι' ἀναστάσεως ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 53 τοῦ Κειμένου τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἡ Βουλὴ ἀπορρίπτει τὸ ἄρθρον δι' ἀναστάσεως.

Συνεπεία τούτου, θεωρεῖται ἀπορριφθεῖσα παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ ἡ υποτροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Λακωνίας κ. Ι. Πατσουράκου εἰς τὴν τροπολογίαν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ, ἔχουσα οὕτω :

« Ἐνεκεν ἀποδημίας μὴ ὑπερβαινούσης τοὺς δύο μῆνας... »

Ἀπορρίπτει κατόπιν ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως, ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, τὸ ὑποβληθὲν παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Ἀχαιοῦλιδος κ. Δ. Γκλαβᾶ ψήφισμα ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 53 τοῦ Συντάγματος, ἔχον οὕτω :

« Ὁ Βασιλεὺς, ἀποδημῶν, συνοδεύεται πάντοτε ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, ἀναπληρουμένου ἐν τῇ τρετῇ χούρῃ ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου ὑπὸ τοῦ Πρωθυπουργοῦ. »

Διακόπτεται κατόπιν ἡ συνεδρίασις.

Μετὰ τὴν Διοκοπὴν

Ὠρᾷ 10. 20' μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ἀναγινώσκαται τὸ 54ον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Θ. Κουτούπης (10. 25') λέγει ὅτι οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει ὅπως τεθῆ ὁ περιορισμὸς τοῦ ἐξαμήνου ὅσον ἀφορᾷ τὴν διάρκειαν ἐκάστης Συνόδου διότι ὑπάρχουσι πολλαίαι καὶ περιστάσεις καθ' ἃς παρίσταται ἀνάγκη ὅπως ἡ Βουλὴ παρατείνῃ τὰς ἐργασίας τῆς καὶ πέραν τῶν ἑξ μηνῶν. Διὰ τοῦτο κηρύσσεται κατὰ τῆς παρεμβολῆς τοῦ χρονικοῦ τούτου ὀρίου ὡς καὶ κατὰ τοῦ ἐλαχίστου χρονικοῦ ὀρίου τῶν τριῶν μηνῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ὅσον ἀφορᾷ τὸ α' ἐδάφιον προτείνει ὅπως τοῦτο γίνῃ δεκτὸν ὡς ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς προετάθη. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ β' ἐδάφιον φρονεῖ ὅτι τοῦτο οὐδένα ἔχει λόγον καὶ ὡς πρὸς τὸ γ' ἐδάφιον προτείνει ὅπως γίνῃ δεκτὸν τὸ σχέδιον τὸ ὑπὸ τῶν ἐξ βουλευτῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν προταθέν. Ἀναγινώσκει εἶτα τὸ ἄρθρον τροποποιημένον ὡς φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὸν.

Σ. Δραγούμης [10. 40'] ἀποκρούει ὡς ὀλεθρίαν διὰ τὸ Κράτος τὴν τροπολογίαν τῶν ἐξ βουλευτῶν, ὅπως προκειμένου περὶ ἀποφάσεων ἀπαρτίαν ἀποτελῆ καὶ τὸ 1]3 τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν. Ἐξηγεῖ ἀκολούθως τοὺς λόγους δι' οὓς ἡ Ἐπιτροπὴ προέβη εἰς τὴν τοιαύτην διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου 54 καὶ λέγει ὅτι ἡ διάταξις, καθ' ἣν τὸ τέταρτον μόνον τῶν βουλευτῶν παρισταμένων τὴν 1 Ὀκτωβρίου καὶ ἀποτελοῦν ἀπαρτίαν δύναται νὰ καλέσῃ τὴν Κυβέρνησιν

ὅπως ἐμφανισθῆ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, θὰ συγκρατῆ τοὺς ἐκάστοτε κυβερνῶντας καὶ τυχὸν ἔχοντας διαθέσιν ὑπερβασίων. Ὁ καθορισμὸς τῆς ἐξαμήνου διάρκειας τῆς Συνόδου ἐγένετο ἵνα μὴ παραλύῃ τὸ ἔργον τῆς Βουλῆς ὑπὸ τὴν ἀοριστίαν τοῦ χρόνου τῆς διάρκειας αὐτῆς, ἐπὶ ζημίᾳ πάντοτε τοῦ νομοθετικοῦ ἔργου.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως) λέγει ὅτι ἀντιτίθεται εἰς τὸ β' ἐδάφιον τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς διότι φρονεῖ ὅτι δεόν νὰ ὑπάρχῃ ἀνλογία εἰς τὰς διαφόρους συνταγματικὰς διατάξεις. Ἐπίσης δηλοῖ ὅτι ἐπιμένει εἰς τὴν διατύπωσιν ὅπως ἀρκῆ ἀπαρτία διὰ τοῦ τρίτου τῶν βουλευτῶν πρὸς λήψιν ἀποφάσεως, πρῶτον μὲν, διότι θεωρεῖ ἐγκύρως λαμβανόμενας τὰς ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς, διὰ τοῦ ἐνὸς τρίτου τῶν βουλευτῶν καὶ ἔπειτα διότι εἶνε ὁ τρόπος οὗτος ὁ μόνος ἀσφαλῆς, ἵνα παταχθῆ ἡ κωλυσιεργία ἢ ἐπὶ τόσα ἔτη παρακωλύσασα τὰ ἔργα τὰ νομοθετικὰ τῆς ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας. Ἄλλ' ἂν δὲν παρέχῃ εἰς τοῦτο ἀρκετὰ διδάγματα τὸ παρελθόν, εἶνε ὅμως τὸ παρὸν λίαν διδακτικόν.

Κατὰ τὴν παρούσαν Βουλὴν, ἐξακολουθεῖ, ἡ Κυβέρνησις περιστοιχίζεται ἀπὸ τὸ μέγιστον μέρος τῶν βουλευτῶν, οὔτινας δεόν νὰ ὁμολογηθῆ ὅτι ἐπέδειξαν πολὺν ζῆλον περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν ἐργασθέντες ἐπαρκῶς. Ἐν τούτοις ἡ Βουλὴ ποσάκις δὲν ἤλθεν εἰς ἀνησυχίαν ὡσάκις ἐπρόκειτο περὶ ψήφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ; Δὲν ὑπάρχει δὲ κανεὶς κίνδυνος νὰ λαμβάνωνται αἱ ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς παρὰ τῆς μειοψηφίας διότι ἐν τῷ ὄντι ἡ ἀντιπολίτευσις εἶνε πλειοψηφοῦσα θὰ προσέλθῃ ἵνα ἀντρέψῃ τὴν Κυβέρνησιν. Δύναμαι δὲ ὑπὲρ τῆς γνώμης μου ταύτης νὰ ἐπικαλεσθῶ καὶ τὸ γεγονός ὅτι τὸ προσχέδιον τῆς ἀναθεωρήσεως τὸ συνταχθὲν παρ' ἐνὸς τῶν μεγάλων παλαιῶν κομάτων ὠριζεν ἐπίσης εἰς τὸ τρίτον τῶν βουλευτῶν τὴν ἀπαρτίαν. Προχωρῶν δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ κατὰ τί δύναται νὰ ζημιώσῃ τὸ ἔργον τῆς Βουλῆς τὸ νὰ μὴ τεθῆ ὄριον διὰ τὴν διάρκειαν τῆς Συνόδου, τίς εἶνε ἡ δικαιολογητικὴ βᾶσις τοῦ σχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς ὅπως ἡ ἀνωτέρω διάρκεια εἶνε ἐξαμήνος, καὶ διατὶ νὰ μὴ δύναται ἡ Βουλὴ ὡσάκις εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐργασθῆ πέραν τοῦ ἐξαμήνου νὰ πράξῃ τοῦτο. Ἄλλως τε δὲν νομίζει ὅτι ἡ Βουλὴ δύναται νὰ παρατείνῃ τὰς ἐργασίας τῆς πέραν τοῦ ἐξαμήνου ἐφ' ὅσον δὲν θὰ ὑπάρχῃ λόγος πρὸς τοῦτο.

Δὲν δύναται λοιπὸν νὰ εἶνε τί ἄλλο, εἰμὴ μόνον πατρότητος ἐνδιαφέρον εἰς τὸ ὅποιον ὀφείλεται ἡ ἐπιμονὴ τοῦ ἐξ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας βουλευτοῦ.

Σ. Δραγούμης (Ὠρᾷ 11. 30'). Λέγει ὅτι οὐχὶ ἐξ ἐνδιαφέροντος πατρότητος, ἀλλ' ἐκ τοῦ πόθου νὰ ἴδῃ

πραγματοποιούμενα ἐκεῖνα δι' ὅσα ἀπὸ τοῦ 1891 δὲν ἔπχυσαν ἀγωνιζόμενος, καὶ δὴ ἀγωνιζόμενος μετὰ τόσου πείσματος ὥστε νὰ εὐρίσκειται μεταξὺ δύο ἢ καὶ περισσοτέρων κομμάτων, πάντοτε μόνος ἢ μετ' ὀλίγων τινῶν συμφωνούντων μετ' αὐτοῦ. Ἐάν, προσθέτει, ὁ κ. Πρωθυπουργὸς εἶχε τὴν ἀτυχίαν νὰ ὑποστῇ ἀπὸ τοῦ 1865 καὶ ἐντεῦθεν τὰ κύματα τῆς πολιτικῆς ἀκαταστασίας θὰ ἐγνώριζεν ὅτι ἡ κωλυσιεργία ἐγένετο ἀκριβῶς ἵνα μὴ ἡ Βουλὴ φθάσῃ μέχρι τῆς ψηφοφορίας καὶ ἐπομένως ὅτι ἡ ἀπαρτία δέον νὰ ὀρισθῇ μικρὰ εἰς τὴν συζήτησιν καὶ οὐχὶ εἰς τὴν λήψιν τῶν ἀποφάσεων δι' ἣν πρέπει ἡ ἀπικρία νὰ εἶνε τὸ ἡμισυ πλέον ἑνός.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ἀπαντῶν εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ προλαλήσαντος λεχθέντα λέγει ὅτι ἐφ' ὅσον ἡ Βουλὴ θ' ἀποφασίζῃ διὰ τοῦ τρίτου τοῦτο σημαίνει ὅτι δὲν ὑπάρχει διαφωνία τις, διότι ἐν ἐναντία περιπτώσει θὰ παρίσταντο καὶ οἱ διαφωνοῦντες.

Ἡ Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων λέγει ἐξ 700 Βουλευτῶν ἀποφασίζει παρισταμένῳ μόνον 40 Βουλευτῶν, ἡ δὲ Βουλὴ τῶν Λόρδων μόνον μὲ τρία μέλη. Οὗτος εἶνε ὁ μόνος τρόπος ἵνα παταχθῇ ἡ κωλυσιεργία, ἡ δὲ Κυβέρνησις παρακαλοῦσα τὴν Βουλὴν νὰ δεχθῇ τὴν γνώμην αὐτῆς ἀναλαμβάνει βεβαίως καὶ τὴν εὐθνήν.

Ε. Κουλουμπάκης. Παρακαλεῖ νὰ λυθῇ ἡ συνεδρίασις διότι ἡ Βουλὴ εἰσῆλθεν εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦ πολιτεύματος, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἡ συζήτησις πρέπει νὰ διεξαχθῇ εὐρύτερα.

Ἡ Βουλὴ δὲν ἀποδέχεται τὴν σύστασιν περὶ ἀναβολῆς τῆς συνεδριάσεως.

Ἐπὶ τοῦ 54 ἄρθρου ὁ κ. **Ε. Κουλουμπάκης** (11. 56') λέγει ὅτι καλὸν θὰ ἦτο ὅπως στέρξῃ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸν καθορισμὸν ἀνωτάτου χρονικοῦ ὁρίου διαρκείας τῆς Συνόδου, διότι πλὴν ἄλλων λόγων καὶ οἱ Βουλευταὶ ἔχουσιν ἀνάγκην νὰ τακτοποιῶσι τὰ ἴδια αὐτῶν ἔργα.

Α. Κλάδης (ῥαξ 12. 5'). Λέγει ὅτι θὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου 54, ὡς τοῦτο διευτυπώθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ν. Τριανταφυλλάκος (12.7'). Αἱ μεταβολαὶ ἔν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπέρχωνται ἀποτόμως, διὰ τοῦτο θὰ ὑπεστήριζον μέσῃν τινὰ ὁδὸν μεταξὺ τῆς γνώμης τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῆς γνώμης τῶν ἐξ βουλευτῶν. Καὶ θὰ ἀπεδεχόμεν μὲν ὅπως παταχθῇ τελείως ἡ κωλυσιεργία, ἵνα τὰ τῆς συζητήσεως μείνωσι παντελῶς ἐλεύθερα, προκειμένου ὅμως περὶ ἀποφάσεων αὐταὶ νὰ μὴ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν ἄνευ τοῦ ἡμισέως πλέον ἑνός τῶν βουλευτῶν.

Μετὰ τοῦτο κηρύσσεται περαιωμένη ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ 54ου ἄρθρου, ἀρχεται δὲ ἡ ἐπὶ τοῦ 56 ἄρθρου συζήτησις

ἀποφάσει τῆς Βουλῆς, ὡς συναφοῦς πρὸς τὸ προηγούμενον ἄρθρον.

Ι. Φουρίδης (12.25') φρονεῖ ὅτι ὀρθὸν θὰ ἦτο ἂν τὸ τρίτον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν, τὸ ἀπαιτούμενον διὰ τὰς ἀποφάσεις, ἐφηρμόζετο καὶ ἐπὶ τῶν συζητήσεων.

Α. Παπαναστασίου (12.30') κηρύσσεται κατὰ τῆς προτάσεως περὶ σχηματισμοῦ ἀπαρτίας διὰ τοῦ τρίτου τῶν βουλευτῶν, παρακαλεῖ δὲ τοὺς ἐξ ἀποτελοῦντας τὴν Κυβέρνησιν βουλευτὰς ὅπως μὴ ἐπιμείνωσιν εἰς τὴν διατύπωσιν τῶν, ἢ ὅποια φρονεῖ ὅτι δὲν θ' ἀγάγῃ εἰς καλὰ ἀποτελέσματα.

Ν. Δελακοβίας (12.49') λέγει ὅτι οὐδὲν Σύνταγμα ἀναγράφει ἀριθμὸν βουλευτῶν πρὸς ψηφοφορίαν παρόμοιον πρὸς τὸν τοῦ προσχεδίου τῶν ἐξ βουλευτῶν, δηλοῖ δὲ ὅτι θὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τῆς διατυπώσεως τῆς ἐπιτροπῆς.

Α. Ροῦφος (1). Κηρύσσεται κατὰ τῆς διατυπώσεως τῶν ἐξ βουλευτῶν καὶ λέγει ὅτι ἡ κωλυσιεργία ἂν ἔβλαψεν ἐν τοῖς ἑκατόν, ὠφέλησεν ὅμως πλειστάκις τοῖς ἑκατόν. Ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι διὰ τῆς ὑπὸ τῶν ἐξ βουλευτῶν προτεινομένης μεταρρυθμίσεως θέλουσι προκύψει μεγάλοι κίνδυνοι.

Γ. Πόπ. (1. 16). Οὐχὶ εἰς τὴν κωλυσιεργίαν ἀλλὰ εἰς τὴν διαφθορὰν τῆς μεθόδου τοῦ νομοθετεῖν ὀφείλεται ἡ ἀποτυχία τοῦ παρελθόντος, διὰ τῆς προτεινομένης διατάξεως δὲν μειοῦται ἡ τυραννία τῆς μειοψηφίας ἀλλὰ καθίσταται ἰσχυροτέρα ἡ πείσις τῆς πλειοψηφίας εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Διὰ τῆς προτάσεως ἀναιρεῖται ἡ ἔννοια τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδ. Κυβ.). Ἀντικρούει τὰ ἐπιχειρήματα τῶν προλαλήσαντων καὶ λέγει ὅτι ὅσον μικρότερος ἀριθμὸς ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀπαρτίαν, τόσον ὀλιγωτέρα θὰ εἶνε ἡ ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως πίεσις.

Ὡς πρὸς τὴν διατυπωθεῖσαν γνώμην ὅτι ἡ κωλυσιεργία ὠφελεῖ μᾶλλον ἢ ζημιοῖ, διαμαρτύρεται κατὰ τῆς τοιαύτης ἀντιλήψεως, διότι νομίζει ὅτι ἡ ἀντιπολίτευσις ὅταν ἐξαντλήσῃ πάντα τὰ νόμιμα μέσα αὐτῆς, χωρὶς νὰ σύρῃ πρὸς τὴν γνώμην τῆς πλειοψηφίας, ὀφείλει νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὴν θέλησιν τῆς πλειοψηφίας διότι ἄλλως δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ λειτουργήσῃ ὁμαλῶς τὸ κοινοβουλευτικὸν πολιτεύμα. Δέχεται ὅτι ἡ κωλυσιεργία ὑπῆρξεν ὄχι βέβαια ἡ μόνη, ἀλλ' ἡ κυριωτάτη αἰτία τῆς καταστάσεως τοῦ παρελθόντος καὶ τονίζει ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὡς πρὸς τὴν πρότασιν ταύτην ἔχει ὑπὲρ αὐτῆς καὶ τὴν γνώμην τοῦ λαοῦ, διότι τὸ ἀναπτυχθὲν πρόγραμμα τοῦ κόμματος τῶν φιλελευθέρων περιελάμβανε καὶ τὴν μεταρρυθμίσιν ταύτην τὴν σπουδαιωτάτην.

Α. Κλάδης (1.40'). Κηρύσσεται ἐπίσης κατὰ τῆς τροπολογίας τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν βουλευτῶν.

Θ. Κουτούπης (1.45'). Λέγει ότι μέση τις ὁδὸς θὰ ᾗτο προτιμωτέρα, καθ' ἣν ἀπαρτία μὲν νὰ θεωρῆται ὑπάρχουσα διὰ τοῦ τρίτου τῶν βουλευτῶν, ἀποφάσεις ὁμῶς νὰ λαμβάνωνται διὰ τοῦ τετάρτου τῶν βουλευτῶν πλέον ἐνὸς ὁμοψηφούντων.

Θ. Γκλαυᾶς (1.55'). Φρονεῖ ὅτι πολλάκις ὠφέλησεν ἡ κωλυσιεργία ἐν τῷ παρελθόντι, κηρύσσεται δὲ ὑπὲρ τῆς τροπολογίας τῆς ἐπιτροπῆς.

Ι. Μπρισιμιτζάκης (2.8'). Λέγει ὅτι ἡ τροπολογία τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν βουλευτῶν καλῶς ἔχει καὶ ἀντικρούει δι' ὀλίγων τοὺς προλαλήσαντας.

Κ. Δεμερτζής (2.11'). Ποιεῖται τὴν δῆλωσιν ὅτι, καίτοι φίλος τῆς Κυβερνήσεως, δὲν δύναται νὰ ὑπερψηφίσῃ τῆς τροπολογίας, τὴν ὁποίαν δὲν θεωρεῖ ὠφέλιμον.

ΙΙ. Μερλόπουλος (2.17'). Ἡ κωλυσιεργία ὑπῆρξε κατὰ τὸ παρελθὸν ὁ σάραξ τοῦ πολιτεύματος, ἀλλὰ διὰ τῆς τροπολογίας τῶν ἑξ βουλευτῶν αὐξάνεται αὕτη. Τὸ μέτρον εἶνε τοσοῦτο τολμηρὸν ὥστε φοβοῦμαι μὴ διὰ νέας π. ἀναστάσεως, αἱματηρᾶς ταύτης, ζητηθῆ ἡ μεταρρύθμισις τοῦ νέου πολιτεύματος.

Σ. Δραγοῦμης (2.39'). Ἐκπλήσσεται μὲ τὸ ἐπιχειρήμα τοῦ πρωθυπουργοῦ ὅτι ἐπειδὴ οἱ βουλευταὶ ἐκλέγονται μὲ σχετικὴν πλειοψηφίαν πρέπει ἄρα καὶ ἡ ψήφισις νὰ γίνεται οὐχὶ δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας. Διὰ τὰς ἐκλογὰς ἐγένετο δεκτὴ ἡ βᾶσις αὕτη μόνον ἵνα προλαμβάνωνται αἱ δαπάναι διὰ τὴν ἐνέργειαν νέων ἐκλογῶν. Φρονεῖ ὅτι ἡ πρότασις ἡ κυβερνητικὴ θὰ ἐπιφέρῃ τὸν κατακερματισμὸν τῆς Βουλῆς διότι ὅταν τόσον μικρὰ ἀπαρτία ἀπαιτεῖται θὰ εἶνε δυνατὸν νὰ χωρέσουν πέντε κόμματα εἰς τὴν Βουλὴν τὰ ὁποῖα θὰ καταλήξουν εἰς ἀλληλοφάγωμα.

Ε. Κουλουμπάκης (2.47'). Παρακκαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως συναίνεσῃ εἰς λύσιν τῆς συνεδριάσεως διότι λόγῳ ἐξαντλήσεώς του τῷ εἶνε δύσκολον κατὰ τὴν προκεχωρηκυῖαν ταύτην ὥραν ν' ἀναπτύξῃ τὰς γνώμας του.

Ἡ Βουλὴ δὲν ἀποδέχεται τὴν σύστασιν.

Ε. Κουλουμπάκης ἀναπτυσσων τὰς ἐπὶ τοῦ 56 ἄρθρου γνώμας του λέγει ὅτι παραγνωρίζομεν τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς ἐφ' ὧν στηρίζεται τὸ Πολίτευμα. Διατί ὠρίσθη διὰ τὴν ἀπαρτίαν τὸ τρίτον καὶ οὐχὶ τὸ 1)8 ἢ τὸ 1)5 ἢ τὸ 1)6. Δὲν στηρίζεται ἡ πρότασις ἐπὶ αὐθαρησίας;

Τὴν στιγμὴν ταύτην οἱ βουλευταὶ κ. κ. Βοζίκης, Πώπ, Πολυζωγόπουλος, Λιδωρίκης καὶ Μανέτας ζητοῦσιν ὅπως ἀναγνωσθῆ ὁ κατάλογος ἵνα βεβαιωθῆ ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπαρτία.

Λύεται κατόπιν τούτου ἡ συνεδρίασις ὥρα 2.55' μ. μ.

Ἄ Οὐ Πρόεδρος

Οἱ Γραμματεῖς

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΕΒ'.

Τῆς 30ης Μαρτίου 1911

Ὦρα 5η καὶ 10' μ.μ., ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου, ἡ Βουλὴ εὐρίσκειται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 187 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Παρά τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦνται πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ἑξῆς: 1) Ἀναφορὰ τῶν ἐν Ἀλεξάνδρειᾳ ὁμογενῶν ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τοῦ ἐκεῖ Γεν. Προξένου κ. Μητροπούλου. 2) Ἀναφορὰ τοῦ Γ. Ν. Οἰκονομοπούλου δημοσιογράφου ἐκ Μεσσηνίας, ἐκφράζοντος εὐχὴν νὰ συστηθῇ παρὰ τῆς Βουλῆς ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ διὰ τὰ σκάνδαλα καὶ τὰς ὑπερβασίας τῆς Ἐνιαιίας. 3) Ἀναφορὰ τῶν ἐν Ἀθῆναις προσφύγων Στενημαχιτῶν ζητούντων προστασίαν. 4) Ἀναφορὰ τῶν Κοφινοποιῶν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ζητούντων φορολογίαν τῶν ἔξωθεν εἰσαγομένων κοφινίων. 5) Ἀναφορὰ τοῦ Συλλόγου Βερσοβάς «Ἅγιοι Ἀπόστολοι» ὅπως κηρυχθῇ ἔκπτωτος ἡ «Προνομιούχος».

Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Νομοθετικὴν Διάταξιν

Συνερίζεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ὅθου ἄρθρου.

Ε. Κουλουμπάκης (5. 15'). Πρόκειται διὰ τῶν προτεινομένων διαρρυθμίσεων νὰ θιζόμεν θεμελιώδη διάταξιν, ἀρχὴν κεφαλαιώδη περιλαμβανομένην εἰς ὅλα τὰ ἀντιπροσωπευτικὰ πολιτεύματα. Ὁ καθορισμὸς τοῦ 1[3, διὰ ν' ἀποφασίσῃ τοῦτο κατ' ἀπόλυτον πλειοψησίαν, ὡς προτείνουν οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Κυβέρνησιν 6 βουλευταί, εἶνε παράδοξος, καίτοι οὕτω γίνεται καὶ ἐν Ρωσίᾳ καὶ ἐν Ἰαπωνίᾳ. Ἀλλὰ εἰς τὰ Κράτη ταῦτα τὰ δικαιώματα δὲν ἀπεικτέθησαν ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἐδόθησαν πρὸς αὐτὸν οἰκεία βουλήτει τῶν Ἡγεμόνων. Ἐὰν τὰ μνηθῶμεν, τοῦτο θὰ ἦεν ἐνδείξις στροφῆς πρὸς τὰ ὀπίσω. Κατὰ τὴν προτεινομένην διαρρυθμίσειν, 35 μόνον βουλευταί χρησιμεύουσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, οἱ ἄλλοι δύνανται νὰ μένουν εἰς τὰς ἐστίας των, παρέχεται καὶ ἔδαφος συμβιβασμοῦ συνειδήσεων, 15 δὲ θὰ χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν ἀπαρτίαν. Οἱ ἄλλοι 100 θὰ κοιμῶνται καὶ οὕτω θὰ κυβερνᾶται ὁ τόπος, καὶ θὰ γίνεταί ἡ νομοθεσία. Ἀλλὰ ὑπάρχουν ἐπὶ πλέον ἐναντίον τῆς διαρρυθμίσεως καὶ κατ' ἀρχὴν ἐπιχειρήματα.

Δυνάμεθα οὕτω νὰ δημιουργήσωμεν πολίτευμα φατριῶν, ἀλληλοτραγομένων καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀπεργαζομένων τὴν καταστροφὴν τοῦ τόπου.

Μελ. Πηλιόπουλος (6. 45'). Ἄς μὴ σπεύσωμεν.

56
54

Καὶ ὁ Τάκτικος λέγει ὅτι χαρακτηριστικὸν τῶν βαρβάρων εἶνε τὸ σπεύδειν. Ὁ Πρόεδρος τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς εἶπεν ὅτι τὸ ἄρθρον περὶ οὗ πρόκειται εἶνε καρδία τοῦ Συντάγματος. Θὰ πληξώμεν αὐτὴν ἐὰν δεχθώμεν τὴν τροπολογίαν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν ὁ βουλευτῶν.

Μόνον ἐν Ἀγγλίᾳ ὑφίσταται ἐκεῖνο τὸ ὅποιον προτείνει ἡ Κυβέρνησις, παντοῦ ἄλλου ἀπαιτεῖται διὰ τὰς ἀποφάσεις ἀριθμὸς πλεόν τοῦ ἡμίσεως τῶν βουλευτῶν, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ τὰ 2]3 αὐτῶν. Τὸ προτεινόμενον παρὰ τῶν 6 βουλευτῶν εἶνε στραγγαλισμὸς τῆς Ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς τὸ πρέσθησεν ὡς συμφωνον πρὸς τὴν λαϊκὴν θέλησιν καὶ γνώμην. Ἀλλὰ, ἐὰν ἐπεκράτει ὅτι συνέβαινεν εἰς ἄλλας ἐποχάς, νὰ ἐρωτᾶται ὁ λαὸς ἐπὶ τοιούτων ζητημάτων ἐὰν ἐνομοθετοῦμεν βρόχῳ περιθήμενοι τὸν τράχηλον, ὡς παρὰ τοῖς Λοκροῖς ἦν νομοθετημένον, δὲν γνωρίζω, τίς ἐξ ἡμῶν θὰ ἐπέζη τοιαῦτα νομοθετούντων.

II. Ἀραβαντινος (6.55'). Τὸ ζήτημα εἶνε σπουδαῖον, συναρδέστατον πρὸς τὸ ἀντιπροσωπευτικὸν σύστημα, δηλ. πρὸς τὴν σύμπρξιν τοῦ λαοῦ εἰς τὴν κατάρτισιν τῶν νόμων. Ἀπὸ τοῦ 1864 μέχρι τοῦ 1875, συνεπεία τῶν περιπλοκῶν τῆς περιόδου αὐτῆς, καθιερώθη ἔκτοτε τὸ κοινοβουλευτικὸν σύστημα τοῦ πολιτεύεσθαι ἐν Ἑλλάδι. Καθιερώθη καὶ νὰ κυβερνᾷ ἐπιτροπὴ ἀπορρέουσα ἐκ τῆς πλειοψηφίας τῆς Βουλῆς, ὅθεν καὶ ἐκράτησεν ἐν Ἑλλάδι ἡ ἀρχή, ὅτι κυβερνᾷ ἡ πλειοψηφία—ἦτοι ἡ δημοκρατικὴ ἀρχή.—Ἀλλὰ ἡ θεμελιώδης αὕτη ἀρχὴ ἔχει ἀνάγκη διαρκεῖς ἐλέγχου, δηλ. ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ συγκομμετρῆται πάντοτε ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἔχη μεθ' ἑαυτῆς τὴν πλειοψηφίαν τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ λαοῦ.

Ἐν τῷ παρελθόντι, ὀχρουμένη ἡ μειοψηφία ὅπισθεν τοῦ τυπικοῦ δικαιώματος, τοῦ παρεχομένου αὐτῇ παρὰ τοῦ ἄρθρου 56, ἐδημιούργει κατάχρησιν, ἥτις ἀνάγκη βεβαίως περιστάται ν' ἀρθῆ, καίτοι εἰς τινὰς περιπτώσεις ἡ κωλυσιεργία εἶνε οὐ μόνον δικαίωμα, ἀλλὰ καὶ καθήκον, ὡς ὅτε ἡ Κυβέρνησις παρεκβιάζει τὸ Σύνταγμα, παρεκβιάζει τὸν Κανονισμόν, ἔχει πλειοψηφίαν τυφλότατα ἀκολουθοῦσαν αὐτῇ κλπ.

Ὡστε δὲν πρέπει νὰ ἄρωμεν ἐκ τοῦ ἄρθρου 56 τοῦ Συντάγματος τὴν ἐγγύησιν τοῦ ἡμίσεως πλέον ἐνός, ἀφοῦ μέγα βῆμα κατὰ τῆς κωλυσιεργίας ὡς πρὸς τὰ κακὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς εἶνε ἡ διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ Κανονι-

σμοῦ τῆς Βουλῆς περιορίσις καὶ διαρρύθμισις τοῦ δικαιώματος τῆς ἐνοστάσεως περὶ μὴ ἀπαρτίαι. Ἐὰν δὲ ἀλλαγῶν, ὡς ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀπαρτίαν μικρὸς ἀριθμὸς βουλευτῶν, ἀντιτάσσω ὅτι διὰ νὰ δεχθώμεν τοιοῦτον θεσμόν ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν καὶ τὴν ὀριμότητα τοῦ ἠθικοῦ καὶ πολιτικοῦ ἀγγλικοῦ χαρακτῆρος, ἡ ἀπήτησε καὶ ὁ Βίσμαρκ, ὅτε ἐπροτείνετο αὐτῷ νὰ υἱοθετήσῃ καὶ νὰ εἰσαγάγῃ ἀγγλικούς θεσμούς.

Πρὸς τοῦτοις ὁ περιορισμὸς τοῦ διὰ τὴν ἀπαρτίαν ἀναγκαίου ἀριθμοῦ βουλευτῶν εἰς μικρὸν τοιοῦτον ὑπάρχει φόβος νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν κατάρτισιν τῶν βουλευτῶν εἰς πλείονα τῶν δύο πολιτικὰ κόμματα, ὅπερ θεωρῶ ὀλέθριον. Μὴ κρίνων ὅθεν σκοπίμον τὴν προτεινομένην διάταξιν, ζητῶ νὰ ἐμμείνῃ ἡ Βουλὴ εἰς τὸ ἄρθρον ὡς ἔχει.

N. Πετροπουλάκης (6.20'). Ὁμιλεῖ, λέγει, διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ψῆφον του, κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ σχεδίου τῶν 6 βουλευτῶν, τὸ 1]3 τῶν βουλευτῶν διὰ τὴν συζήτησιν ἢ λήψιν ἀποφάσεων εἶνε ἀριθμὸς λίαν ἐπαρκής. Ἡ Κυβέρνησις ἐπὶ 150 λ. γ. βουλευτῶν θὰ ἔχῃ ἀνάγκη νὰ ἔχῃ παρόντας κατὰ τὴν συνεδρίασιν 50 ἰδιούους τῆς, διότι ἄλλως ἡ ἀντιπολίτευσις, ἀποχωροῦσα, θὰ ματαιώσῃ τὴν ἀπαρτίαν. Οἱ 50 αὐτοὶ θὰ ψηφίσουν ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου τῆς Κυβερνήσεως, ἡ δὲ ἀντιπολίτευσις, ἐὰν ἀποκρούσῃ τὸ νομοσχέδιον, θὰ εἶνε παρούσα διὰ νὰ καταψηφίσῃ αὐτό, διαμαρτυρομένη οὕτω τρόπον τινὰ ἀπέναντι τοῦ λαοῦ κατ' αὐτοῦ, ἄρα θὰ εἶνε παρόντες πλέον τῶν 50 βουλευτῶν ἐν συνόλῳ.

Τὸ ζήτημα ὅπερ μᾶς ἀπασχολεῖ νῦν εἶνε κυρίως ζήτημα ἐνός ἐπὶ πλέον κτυπήματος κατὰ τῆς κωλυσιεργίας, ἀναγκαιου, παρὰ τὰ κατενεχθέντα διὰ τῶν περιοριστικῶν διατάξεων τοῦ Κανονισμοῦ, ἅτινα δὲν ἦσαν ἀποτελεσματικά. Ἀλλὰ, μὴ ἀρά γε ἡ κωλυσιεργία εἶνε καὶ ὄπλον χρησιμώτατον ἐνίοτε ὑπὲρ περισώσεως δικαιωμάτων τοῦ Κράτους; Ναι, ἀλλὰ εἰς χεῖρας εἰλικρινεῶς μόνον ἀντιπολιτεύσεως. Ἔως τῶρα ὅμως οὐδέποτε σχεδὸν ἐγένετο τοιαύτη χρῆσις τοῦ ὄπλου τῆς κωλυσιεργίας παρὰ τῆς ἀντιπολιτεύσεως.

X. Βοζίκης (6.37') Ὁ κανὼν εἶνε ὅτι αἱ ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὑπὸ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν, ἀλλὰ κατ' ἀνάγκη ἔχομεν καὶ ἐξαιρέσεις, ἅς δεχόμεθα μέχρις ἐνός ὀριου, ἦτοι δεχόμεθα νὰ λαμβάνωνται αἱ ἀποφάσεις ὑπὸ τοῦ πλείοτερου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν. Τὰς λόγῳ ἀσθενείας, δεδικαιολογημένης ἀπουσίας κλπ.

ἐξαιρέσεις τὰς διευκολύνωμεν μέχρι σημείου πάσης υπερβάσεως τοῦ καθήκοντος τοῦ βουλευέσθαι καὶ νομοθετεῖν. Καὶ ἐν τούτοις, ὅτε ζητοῦνται, δι' ἐνστάσεων ἀπαρτίας, νὰ ἐμφανισθῶσιν οἱ ἐκτὸς τῆς αἰθούσης βουλευταί, οἱ προβάλλοντες τὰς ἐνστάσεις στιγματίζονται ὡς κωλυσιεργοί. Τῶν ἐνστάσεων ἔγινεν ἀληθῶς ἐνίοτε καὶ ἐκμετάλλευσις. Ὅπως δὴ ποτε, ἔχομεν καθῆκον νὰ διευκολύνωμεν, νὰ ἐκδιώσωμεν τὴν προσέλευσιν τῶν βουλευτῶν εἰς τὴν Βουλὴν. Μέσον εἶνε ἡ ἀναλογικὴ κράτησις ἐν τῆς ἀποζημιώσεως, μετὰ τὴν ὑπέρβασιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀπουσιῶν εἰς ἃς δικαιοῦται κατὰ τεκμήριον ὁ βουλευτής. Δὲν ἀπᾶδει τούτο εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ βουλευτοῦ, ἀπᾶδει τὸ νὰ πληρώνεται διὰ νὰ ἐργασθῆ καὶ νὰ μὴ ἐργάζεται.

Ἐὰν πρόκειται περὶ κωλυσιεργίας διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς, αὐτὴ ἡσκειτο, προεβάλλετο μέχρι τοῦδε, ἢ διότι ἐβλέπομεν, ὅτι δὲν ὑπάρχει πραγματικῶς ἀπαρτία καὶ ἐπεζητοῦμεν τὴν λύσιν τῆς συνεδριάσεως, ἢ ἀπλῶς διὰ νὰ «φᾶμε ὦρα» ζητοῦντες ν' ἀναγνωσθῆ ὁ κατάλογος. Ἀλλὰ, εἶνε κωλυσιεργία ἐὰν ζητοῦν διὰ τὴν ἀπόφασιν νὰ εἶνε παρὼν ὁ ὀριζόμενος ἀριθμὸς βουλευτῶν καὶ νὰ μὴ λαμβάνονται ἀποφάσεις, νὰ μὴ ψηφίζεται προϋπολογισμὸς λ.χ., ὑπὸ κενῶν καθισμάτων; Τὴν κωλυσιεργίαν δὲ ὑπὸ τὴν δευτέραν αὐτῆς μορφήν μήπως τὴν ἐμποδίζωμεν διὰ τῆς ζητουμένης νὰ εἰσαχθῆ εἰς τὸ ἄρθρον διατάξεως, ἀφοῦ πάλιν θ' ἀναγνωσθῆ ὁλόκληρος ὁ κατάλογος—ὑπαρχούσης ὄντως ἀπαρτίας ἐννοῶ; Τὸ εἰσαγόμενον διὰ τῆς διατάξεως καλὸν εἶνε πολὺ μείζον τοῦ ἐλαχίστου ἐπιτυγχανομένου ἴσως κατὰ τῆς κωλυσιεργίας δι' αὐτῆς ἀγαθοῦ. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς πρέπει νὰ λαμβάνονται ὑπὸ ὅσον τὸ δυνατόν μείζονος ἀριθμοῦ βουλευτῶν, ἀλλὰ τὸ προτεινόμενον ἀντίκειται εἰς τὴν ἐκλαίνευσιν τῆς πολιτικῆς, δι' αὐτοῦ συνειθίζομεν τοὺς βουλευτὰς νὰ μὴ ἔρχονται εἰς τὴν Βουλὴν, ἐνισχύομεν τὴν κρατούσαν παρὰ παντὶ ἑλληνι ἀπογοήτευσιν καὶ ραθυμίαν περὶ τὰ πολιτικὰ—ὑποθάλομεν δὲ καὶ ὀλιγαρχικὰς τάσεις.

Ἀλλὰ δύναται διὰ συνήθων μέσων νὰ παρεμποδισθῆ ἡ κωλυσιεργία, ὅταν καὶ διὰ μόνης τῆς ἀπεραντολογίας δύναται ν' ἀσκηθῆ ἐπιτυχῶς; Διὰ τῆς διατάξεως δὲ αὐτῆς τὸν ὑποτιθέμενον τύραννον τῆς Κυβερνήσεως, τὴν μειοψηφίαν, ἀντὶ νὰ ἐξασθενήσωμεν, τὸν ἐνισχύομεν. Ὅταν ἡ ἀντιπολίτευσις ἔχη 50 βουλευτὰς δύναται νὰ ἐργασθῆ αὐτοτελῶς, δημιουργοῦσα καὶ ἴδιον Πρόεδρον καὶ προβαίνουσα εἰς ἀποφάσεις, μάλιστα ἀφοῦ διὰ νέων

τινῶν μέτρων νομοσχέδιον ψηφισθῆν δὲν δύναται ν' ἀναρεθῆ εἰμὴ εἰς ἄλλην Σύνοδον. Ὅθεν διὰ ν' ἀποφυγῶμεν ἀποφάσεις μὴ νομοθετικὰς, ἀναβολῆς, παραποιπῆς εἰς ἐπιτροπὴν κλπ., ἃς τὰς ἐξαιρέσωμεν καὶ νὰ θέσωμεν ὅτι, διὰ τὴν ἐπιψήφισιν νόμου ὡς καὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ, εἶνε ἀνάγκη τοῦ ἡμίσεως καὶ ἐνὸς ἐπὶ πλεόν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν, διὰ πᾶσαν δὲ ἄλλην ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς νὰ τηρήσωμεν τὸ τρίτον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν. Οὕτω δὲν θ' ἀποκλείσωμεν πᾶσαν θύραν εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν, ὠθοῦντες αὐτὴν εἰς ἀκρότητα ἐναντίον τῆς ὑπερπείσεως τῆς πλειοψηφίας.

Α. Θεοφωίδης (7. 10'). Ὁ λαὸς, ἐξεγεσθεῖς, κατέταξε καὶ ὥρισε μεταξύ τῶν μεταρρυθμίσεων καὶ τὴν τελείαν πάταξιν τῆς κωλυσιεργίας ἐν τῇ Βουλῇ, ὡς καὶ τὴν καθιέρωσιν τοῦ θεσμοῦ τῆς Γερουσίας.

Δὲν κινδυνεύει διὰ τῆς προτεινομένης διατάξεως τὸ Κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα, ὡς εἶπον τινὲς ἀντιφρονούντες, τὸ ὅπσον δὲν εἴχομεν οὐδόλως μέχρι τοῦδε διότι εἴχομεν μόνον ψευδοκοινοβουλευτικὸν πολίτευμα, ἀλλὰ κινδυνεύει μόνον ἡ κωλυσιεργία, τῆς τὰς τρομερὰς συνέπειας καὶ τὴν ἀπαισίαν ἐκδήλωσιν μέχρι τοῦδε γνωρίζομεν ὅλοι. Ἡ κωλυσιεργία δὲν πατάσσεται πράγματι, εἰμὴ μόνον διὰ τῆς καθιερώσεως διατάξεως, ὅτι καὶ διὰ τὴν ἀπόφασιν ἀπαιτεῖται μικρὸς ἀριθμὸς βουλευτῶν. Ἡ προτεινομένη καινοτομία εἶνε σκοπιμὸς, λαϊκὴ, ἐξυπηρετεῖ τὴν ἀληθῆ ἐλευθερίαν.

Β. Σίμος (7. 20'). Καὶ σκοπιμὸς καὶ ὥριμος εἶνε ἡ τροπολογία τῶν 6 βουλευτῶν τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ ἐξέγερσις καὶ ἡ Ἐπανάστασις, βάλλουσα κατὰ τῆς Βουλῆς, κατὰ τῆς κωλυσιεργίας κυρίως ἔβλε. ἤθελον εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν μεταρρυθμίτιν τοῦ περὶ ἀπαρτίας ἄρθρου. Θέλω δὲ νὰ εἶπω, ὅτι ἡ τροπολογία στρέφεται κυρίως κατὰ τῆς πίεσεως τῆς πλειοψηφίας ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ ἐνστάσις ἀπαρτίας ἐκ μέρους τῆς μειοψηφίας ἔτεινεν εἰς τὸ νὰ γίνεταί, ὥστε ἡ Κυβέρνησις νὰ σχηματίζῃ ἀπαρτίαν μόνον διὰ τῶν φίλων αὐτῆς, ἀλλὰ ποῖαι θυσίαι ἀπητοῦντο διὰ νὰ ἐξευμενίσῃ ἡ Κυβέρνησις τοὺς 5 ἢ 10 δυταρεστημένους, ἢ ἰδιοτελεῖς φίλους τῆς; Ἐφόσον δὲ δὲν ἔχομεν ἄλλο μέσον νὰ ἐπιβληθῶμεν εἰς τοὺς ἀπέχοντας ἢ διατάξις εἶνε σκοπιμωτάτη, τὸ μόνον φάρμακον. Ἀλλὰ μήπως νομίζετε ὅτι θὰ εὐρεθῶμεν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἴδωμεν πράγματι ἐφαρμοζομένην τὴν διατάξιν ταύτην; Ὅχι, θὰ εὐρεθῶμεν ἀκριβῶς εἰς τὸ ἐναντίον ἀποτέλεσμα, δηλ. ἀρνητικῶς, προληπτικῶς θὰ ἐπιτύ-

χωμεν τὸ ποθούμενον, ἡ πράξις δὲ καὶ ἡ πείρα τῶν συμβαινόντων ἐν τοῖς δημοτικοῖς συμβουλίαις ἀποδεικνύει τοῦτο ὅπερ λέγω. Εἰς τὴν τρίτην συνεδρίαν, ὅτε θεωρεῖται ὑπάρχουσα ἀπαρτία ὁσοιδήποτε σύμβουλοι καὶ ἂν προσέλθουν, προσέρχονται κατὰ κανόνα σχεδὸν ὅλοι.

Θέτομεν διὰ τῆς τροπολογίας τέρμα οὐ μόνον εἰς τὴν κωλυσιεργίαν τῆς ἀντιπολιτευσεως, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἐκβιάσεις τῶν πλειονοψηφῶν, δὲν ἀπέφρευσε δὲ οὐδόπως ἡ τροπολογία ἐκ τῆς πρωτοβουλίας μόνον τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ διερμηνεύει πάγκοινον πόθον καὶ ἀναγνωρισμένην ἀνάγκην.

Ι. Δουγάνης (7. 32'). Τί μᾶς δίδει τὸ παρελθόν; Κατὰ τὴν τελευταίαν 20ετίαν ἡ κωλυσιεργικὴ κατάστασις ἀπέβη τὸ κυριώτατον, δύναται τις νὰ εἴπῃ, μέσον καταστροφῆς τῆς χώρας, ὁλόκληροι Σύνοδοι, 4μῆνου καὶ 6μῆνου διαρκείας, διέφρευσαν χωρὶς νὰ ψηφισθῆ οὔτε ἐν νομοσχέδιον, ὁλόκληρος ἡ προσοχὴ ἦν ἐστραμμένη περὶ τὸ τέλος τῆς Συνόδου, περὶ τὴν ὑφαρπαστικὴν ψήφισιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, καὶ οὐδὲν ἄλλο. Τί ἄλλο μέσον δὲ προτείνουν οἱ ἐναντίον τῆς τροπολογίας τῶν 6 βουλευτῶν ὅπως ἀποφεύγωμεν αὐτήν; Οὐδέν. Ἄλλως τε πολὺ ἤδη ἀπασχολήθημεν μὲ τὸ ἄρθρον τοῦτο.

Α. Κορομηλάς (Ἵπουργός τῶν Οἰκονομικῶν). Ὑποβάλλει νομοσχέδιον περὶ χορηγίας πιστώσεως πρὸς πληρωμὴν τῶν διὰ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον τοῦ 1911 ἐξόδων τοῦ Κράτους, ὡς ἐπίσης τῶν ἐξόδων τῶν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ἵπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως ὑπαγομένων κληροδοτημάτων, τοῦ ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, τοῦ ταμείου τοῦ Ἐθν. Στόλου, τοῦ Λαχείου ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος, τοῦ ταμείου τῶν Φάρων καὶ Φανῶν, τοῦ Θεσσαλικοῦ Γεωργικοῦ Ταμείου καὶ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ταμείου τῆς ἰδίας χρήσεως ἐκτυπωθησόμενον πρὸς διανομὴν.

Θ. Παναγιώτης (ὥρα 8.45'). Δὲν μᾶς ἀπασχολήσῃ πλέον τοῦ δέοντος τὸ ἄρθρον, εἶνε ἡ κρηπίς τοῦ πολιτεύματος, ὅπερ θὰ μᾶς διέπῃ. Θὰ ὁμιλήσω ἐν τούτοις μᾶλλον πρὸς αἰτιολογίαν τῆς ψήφου μου. Δὲν ἐπέισθην ἐκ τῶν προαγορευσάντων, ὅτι ἡ πείρα ὑποδεικνύει, ὅτι πρέπει νὰ μεταβάλλωμεν τὸ καθεστῶς. Ὁ κρατῶν πανταχοῦ κανὼν εἶνε ὅτι τὸ ἕμισυ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν πλεον ἐνὸς ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀπόφασιν καὶ τὸν κανόνα τοῦτον σπεύδωμεν νὰ ἀνατρέψωμεν.

Ἡ κωλυσιεργία δὲν παρεκώλυε τὴν Βουλὴν εἰς τὰς ἀποφάσεις, ἀλλὰ εἰς τὴν πρόσδοκον τῶν συζήτησεων, τὸ δὲ ὀλιγάριθμον τῶν βουλευτῶν τῆς Ἑλλάδος ἐπιβάλλει ἐπὶ πλέον, δ' ἂν λόγους ἐξωτερικῆς ἐνδείξεως καὶ ἐντυπώσεως, ν' ἀποφύγωμεν μετατροπὴν. Πλείστοι ἐγκριτοὶ συγγραφεῖς ἐγνωμάτευσαν ὅτι αἱ ἀποφάσεις πρέπει νὰ λαμβάνονται ὑπὸ ὅσον τὸ δυνατὸν πλείονων μελῶν τῆς Βουλῆς, νὰ εἶνε σύνθεσις καὶ σύνολον πολλῶν γνώμων καὶ διαθέσεων. Ἀκηθία δὲ βουλευτῶν πρὸς προσέλευσιν εἰς τὴν Βουλὴν θὰ εἶχεν ἀκοίμητον φρουρὸν τὴν κοινὴν γνώμην. Δι' ὅσα εἶπον θ' ἀναγκασθῶ ν' ἀναρθῶ ψῆφον εἰς τὴν τροπολογίαν τῶν 6 βουλευτῶν.

Παναγιώτου (ὥρα 7.57'). Θεωρεῖ ὅτι ἡ ἀντιπολιτεύσις οὐδέποτε παρεκώλυσε πράγματι τὴν νομοθετικὴν πραγματοποίησιν καλῶν καὶ σοβαρῶν μέτρων τῆς Κυβερνήσεως, ἡ τροπολογία τῶν 6 βουλευτῶν ἀντίκειται πρὸς τὴν ἰδιοσυγκρασίαν, τὸν χαρακτήρα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅστις ἀπαιτεῖ ἀπεριόριστον ἐντελῶς συζήτησιν ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ. Τάσσομαι, λέγει, ὑπὲρ τῆς τροπολογίας τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἢ τοῦλάχιστον ὑπὲρ τῆς μέσης λύσεως τῆς προταθείσης παρὰ τοῦ ἀξιοτίμου ἐξ Ἀρκαδίας βουλευτοῦ κ. Βαζίκη, τῆς συναρμολογούσης ὅλας τὰς διαφορὰς τῶν γνώμων καὶ συμπεριλαμβανούσης ὅλας τὰς ἀνάγκας.

Ι. Βέρρογος (ὥρα 8.8'). Κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς τροποποιήσεως τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν 6 βουλευτῶν.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις.

Μετὰ τὴν διακοπὴν

Ὥρα 10.30' μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπιεῖσα συνεδρίασις.

Κ. Λιωφίτης (10.33'). Ἡ προτεινομένη μεταρρυθμισίς, λέγει, εἶνε ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν ἀξία προσοχῆς διότι προτείνεται ὑπὸ βουλευτῶν, ἀποτελούντων τὰς κορυφὰς τοῦ κόμματος τῶν φιλελευθέρων. Ἀντικρούει ἀκολούθως τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ὑπὲρ τῆς τροπολογίας τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν ἐξ βουλευτῶν καὶ λέγει, ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς δὲν ἀπέβλεψεν εἰς λεπτομερείας, ἀς ἀνέφερον ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλ' ἀπέβλεψεν εἰς τὴν μετατροπὴν τῶν κομμάτων ἀπὸ προσωπικῶν εἰς ἔθνικα. Τελευταῖον δηλοῖ ὅτι θὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς.

Φ. Νέγρος (10.53'). Ἡ κωλυσιεργία τῆς συμπο-

λιτεύσεως δὲν ὑπῆρχεν ἀρχικῶς, διότι οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες τοῦ παρελθόντος ὁ Κουμουνοῦρος, ὁ Θερασύβ. Ζαίμης, ὁ Δεληγεώργης κλπ. κατέθετον τὴν ἀρχὴν εὐθὺς ὡς ἠγείροντο ἀξιώσεις ἐκ μέρους τῆς συμπολιτεύσεως. Ἀλλὰ ποῖον τὸ ἐλάττωμα τοῦ προσχεδίου τῶν ἐξ βουλευτῶν; Ἐἶνε γνωστὸν ὅτι οὐδέποτε οἱ βουλευταὶ κατορθῶνουν, μετὰ διακοπὴν τινὰ τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς, νὰ ἐπανέλθουν κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν ἀκριβῶς ἡμέραν. Καὶ τότε ποῖος θὰ ἐμποδίσῃ τὴν Ἀντιπολίτευσιν νὰ εὐρεθῇ ἐνταῦθα κατὰ τὴν τεταγμένην ἐκείνην ἡμέραν καὶ νὰ ρίψῃ τὴν Κυβέρνησιν; Τελευτῶν ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν θὰ ἐπιμείνῃ εἰς ἐπιψήφισιν τῆς τροπολογίας τῶν ἐξ βουλευτῶν, καθόσον ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει θ' ἀναγκασθῇ νὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς.

Α. Κλάδης (11.3'). Λέγει ὅτι ἡ διάταξις εἶνε θεμελιώδης καὶ ὡς τοιαύτη δὲν ὑπόκειται εἰς ἀναθεώρησιν. παρακαλεῖ δὲ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἀφήσῃ τοὺς φίλους του νὰ ψηφίσουν ἐλευθέρως.

Β. Καραπάνος (11.9'). Συνιστᾷ ὅπως ἡ Κυβέρνησις καὶ ἡ Βουλὴ λάβωσιν ὑπὸ σοβαρὰν ἔποψιν τὴν πρότασιν, ἥτις ἐγένετο ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Ἀραχδίας κ. Χ. Βοζίκη.

Α. Κουφειζόπουλος. Λαμβάνων τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ, λέγει, ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 56 εἶνε θεμελιώδης καὶ ὡς τοιαύτη δὲν δύναται νὰ τεθῇ ὑπὸ ἀναθεώρησιν.

Σ. Δραγοῦμης. Φρονεῖ ἐπίσης ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἡμῖσεως πλέον ἐνός εἶνε θεμελιώδης, ἢ δ' ἐπιτροπὴ δὲν ἔθιξεν αὐτὴν ἀλλὰ μόνον τὸ μὴ θεμελιώδες μέρος αὐτῆς. Ὑπενημιχίζει εἰς τὸν κ. Πρωθυπουργόν, γενόμενον ἤδη θῦμα τοῦ περιβάλλοντος, τὸ πρῶτον Κριτικὸν Σύνταγμα, ὅπερ ἐπηκολούθησε τὸ Θέρισον. Ἐγένετο, λέγει, πλημμελής ἡ ψήφισις τοῦ Συντάγματος ἐκείνου διότι κατὰ τὴν ψήφισιν αὐτοῦ ἐπεκράτει ὁ φόβος, ὅστις καὶ νῦν ὑπάρχει, τῆς κωλυσιεργίας. Παρακαλεῖ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, ὅστις ἔδειξεν ἤδη ὅτι γνωρίζῃ νὰ ὑποχωρῇ, νὰ μὴ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν γνώμην του.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ὁ ἀκούσας τὴν ἀγόρευσιν τοῦ κ. Δραγοῦμη θὰ ἐπίστευσεν ὅτι οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Κυβέρνησιν ἐπιζητοῦν ν' ἀνατρέψουν τὸ διέπον κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα. Ὁ μὴ παρακολουθήσας τὴν συζήτησιν καὶ μὴ ἀναγνώσας τὰς συζητουμένας τροπολογίας, θὰ ἐνόμιζεν ὅτι ἐπιδιώκεται ἡ ἀνατροπὴ θεμελιώδους διατάξεως, ὅτι εἰσηγούμεθα ὅπως τοῦ λοιποῦ ἀναγνωρίζεται ἀντίθετος ἀρχὴ τῆς ἰσχυούσης. Θὰ ὑπέθετεν, ὅτε ἡ-

κουεν ἀγορεύοντα τὸν κ. Δραγοῦμην, ὅτι ζητοῦμεν νὰ ἀναγραφῇ ἐν τῷ Συντάγματι διάταξις, καθ' ἣν ἀπαγορεύεται εἰς ὅλα τὰ μέλη τῆς ἀντιπροσωπείας νὰ παρίστανται ἐνταῦθα. Τούναντίον ὅμως ἡμεῖς ἐπιδιώκομεν νὰ συγκεντρωθῶνται ἐνταῦθα ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλύτερος ἀριθμὸς, ἢ τροποποιήσις δὲ ἦν προτεινόμεν θ' ἀσφαλίσῃ τὴν προσέλευσιν μεγαλύτερου ἀριθμοῦ βουλευτῶν.

Ἐπικαλούμενος εἶτα τὰ ἀλλαγὰς γενόμενα καὶ μάλιστα τὰ ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ καταδεικνύει ὅτι οὐδ' ἑμὸς ἀντικοινοβουλευτικὴ εἶνε ἡ εἰσαγομένη διάταξις.

Ἐν τούτοις, λέγει, δὲν διστάζει νὰ ἔλθῃ εἰς συμβιβασμὸν μετὰ τῶν ἀντίθετον γνώμην ἐχόντων καὶ διατυποῖ μέσῃ τινὰ ὁδὸν καθ' ἣν ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ συζητήσῃ οὐδὲ ἀπορραίσῃ τι ἀνευ τῆς παρουσίας τοῦλάχιστον τοῦ ἐνός τρίτου τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶς μελῶν αὐτῆς καὶ ἀνευ ἀπολύτου πλειοψηφίας τῶν παρόντων μελῶν, ἥτις ὅμως οὐδέποτε δύναται νὰ εἶνε μικρότερα τῶν 4)5 τοῦ κατωτάτου ὁρίου τῆς ἀπαρτίας.

Μετὰ διακοπὴν 5' λεπτῶν τὸν λόγον λαμβάνει ἐπὶ τοῦ ἀπαρδεύτου ὁ κ. **Γ. Πάπ.** ὅστις λέγει ὅτι ἡ προτεινόμενη τροπολογία συγκλονίζει αὐτὸ τοῦτο τὸ πολίτευμα καὶ δημιουργεῖ τὸν κίνδυνον τῆς διαιρέσεως τῆς Βουλῆς εἰς μικρὰ κομματιῖδα. Ἡ διατύπωσις τοῦ ἄρθρου, ὡς τὴν ζητεῖ, ἐκ πλάνης, ὁ κ. πρωθυπουργός, θέλει δημιουργήσῃ νέαν ἐπανάστασιν.

Ε. Κουλομβάκης ἀντικρούει τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ καὶ ὑποστηρίζει τὴν περὶ ἀπαρδεύτου γνώμην.

Δὲν εἶνε λέγει, νέαι ἰδέαι αἱ εἰσαγόμεναι σήμερον ἐνταῦθα. Αἱ ἰδέαι αἵτινες τείνουσι εἰς περιορισμὸν τῶν ἐλευθεριῶν εἶνε πολὺ παλαιαὶ καὶ ὑπὲρ τῶν παλαιῶν τούτων ἰδεῶν ἀγωνίζονται ὅσοι ὑπεραμύνονται τῆς τροπολογίας τῶν ἐξ βουλευτῶν.

Μ. Δαζέας. Ὁμιλῶν ἐπίσης ἐπὶ τοῦ ἀπαρδεύτου, λέγει, ὅτι οὐδεὶς πλέον λόγος ὑπάρχει πρὸς περαιτέρω συζήτησιν ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως συνεβίβασε τὰ διεσπῶτα, δεχθεὶς τὴν τροπολογίαν, ἣν ἀνέδειξεν ἀπὸ τοῦ βήματος.

Π. Βαυρλουῦμης. Ἀποκρούει τὸ ἀπαρδεύτου καὶ ὑποστηρίζει διὰ μακρῶν τὸ προσχέδιον τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν ἐξ βουλευτῶν, φρονῶν ὅτι ἡ κωλυσιεργία μεγάλην ἐν τῷ παρελθόντι ζημιῶν ἐγένετο πρόξενος.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** κηρύσσει μετὰ τοῦτο τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ ἀπαρδεύτου περαιωμένην, ἐρωτᾷ δὲ τὴν Βουλὴν,

ὅπως δι' ἀναστάσεως ἀποφανθῆ περί τῆς ἀποδοχῆς ἢ μὴ τῆς προτάσεως.

Ἡ Βουλὴ δὲν ἀποδέχεται τὴν πρότασιν.

Ἐξακολουθεῖ εἴτα ἢ ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ ἄρθρου 56 συζήτησις.

Β. Μιχαλάς (2.13'). Ποιεῖται ἐν ἀρχῇ τὴν δήλωσιν ὅτι θέλει ψηφίσει ὑπὲρ τοῦ Κυβερνητικοῦ προσχεδίου ἐν ἡ περιπτώσει ἐπιμείνη εἰς τοῦτο ἢ Κυβέρνησις. Ἀκολουθῶς ἀντικρούει τὴν διατύπωσιν τὴν δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ εἰς τὸ ἄρθρον 56.

Κ. Ρακτιβάν (2.25'). Φρονεῖ ὅτι ἡ διάταξις αὕτη τοῦ Συντάγματος, ὡς ἔχει, ἐξασφαλίζει τὴν Βουλὴν ἀπὸ τοῦ νὰ λαμβάνωνται ἀποφάσεις ἐκ συναρπαγῆς, διὰ δὲ τῆς τροποποιήσεως τοῦ προσχεδίου τῶν ἐξ βουλευτῶν ἀφεται ἡ ἐξασφάλισις αὕτη. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν τελευταίαν πρότασιν, λέγει, ὅτι αὕτη ἐπανορθώνει ἐπ' ὀλίγον τὸν κίνδυνον, προτείνει δ' ὅπως προκειμένου περὶ ἀποφάσεων λαμβάνωνται αὗται διὰ τοῦ ἡμίσεως πλέον ἐνός.

Α. Ραϊφόρος (2.30'). Προτείνει ὅπως δοθῆ τοῦλάχιστον ἡ εὐκολία ἵνα μεταρρυθμισθῆ τὸ ἄρθρον ἐὰν ἤθελε παραστῆ ἀνάγκη εἰς τακτικὴν Σύνοδον προσεχοῦς Βουλῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Τοῦτο ἀφορᾷ τὰς μεταβατικὰς διατάξεις καὶ μάλιστα τὸ ἄρθρον 107, τὸ ὁποῖον θέλει μεταρρυθμισθῆ καταλλήλως.

Ι. Πατσουράκος (2.35) ποιεῖται τὴν δήλωσιν ὅτι θὰ καταψηφίσῃ τὴν διάταξιν, ὡς ὑπεστηρίχθη ὑπὸ τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ, ἥτις, κατὰ τὴν γνώμην του, δεσμεύει τὰς ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ.

Ὁ κ. πρόεδρος κηρύσσει μετὰ τοῦτο περαιωμένην τὴν συζήτησιν.

Ἀποφάσει τῆς Βουλῆς διεξάγεται πρῶτον ἢ ἐπὶ τοῦ 56ου ἄρθρου ψηφοφορία.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου ὑπάρχει τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικοβοιωτίας κ. Κ. Ρακτιβάν, ἡ ὁποία ἀπορρίπτεται, ἔχουσα οὕτω.

« Ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ ἀποφασίσῃ τι προκειμένου μὲν περὶ ψηφίσεως νόμων, τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς, ἀνευ τῆς παρουσίας τοῦ ἡμίσεως πλέον ἐνός τῶν μελῶν αὐτῆς κατὰ πᾶσαν δ' ἄλλην περίπτωσιν ἀνευ τῆς παρουσίας τοῦλάχιστον τοῦ ἐνός τρίτου τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ ἀνευ ἀπολύτου πλειοψηφίας τῶν παρόντων μελῶν.

Ἀκολουθῶς ὁ κ. Πρόεδρος λέγει ὅτι ἐπὶ τοῦ ἄρθρου.

Γ 6 ὑπάρχει τροπολογία τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν ἐξ βουλευτῶν, ἔχουσα ὡς ἐξῆς:

« Ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ συζητήσῃ οὐδὲ ἀποφασίσῃ τι ἀνευ τῆς παρουσίας τοῦλάχιστον τοῦ ἐνός τρίτου τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ ἀνευ ἀπολύτου πλειοψηφίας τῶν παρόντων μελῶν, ἥτις ὁμως οὐδέποτε δύναται νὰ εἶνε μικρότερα τῶν 4/5 τοῦ κατωτάτου ὀρίου τῆς ἀπαρτίας».

Ἐκ τῆς τροπολογίας ταύτης ὁ κ. Πρόεδρος, καθ' ὃ ἐκ τοῦ Κανονισμοῦ ἔχει δικαίωμα, διατάσσει ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως. Καλεῖ ψηφολέτας τοὺς βουλευτὰς κ. κ. Δ. Γλαβᾶν καὶ Ν. Βάρθην.

Οἱ παραδεχόμενοι τὴν τροπολογίαν λέγουσι «ναὶ» οἱ δὲ μὴ παραδεχόμενοι λέγουσιν «ὄχι». Περαιτωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς ὁ κ. Πρόεδρος ἀναγγέλλει τὸ ἀποτέλεσμα καθ' ὃ ἐψηφίσαν ἐν ὄλῳ 189. Εἶπον «ναὶ» 152, εἶπον «ὄχι» 33 καὶ ἠρηθήσαν ψῆφον 4, κατὰ τὸ παρατιθέμενον ὡδε πρωτόκολλον.

Νικ. Α. Στράτος	Ν	Δημ. Καλέργης	Ο
		Ἀθ. Χριστόπουλος	
Νικ. Χρυσόγελος		Γεώρ. Νέζος	
Α. Πικραφώτης		Παν. Ἀραβαντινός	Ο
Α. Γρίβας	Ν	Ἰωάν. Τερζάκης	Ν
Σερ. Ψύχας	Ν	Παν. Φραντζῆς	
Π. Καρασεβδᾶς	Ν	Γεώρ. Παπασπυρόπουλος	Ν
Ἐπ. Σουλτάνης		Γεωργαντῆς Θρόνος	Ν
Γ. Πούλος	Ν	Γεώρ. Παρασκευόπουλος	
Ι. Φαρμάκης		Νικ. Κόνδης	Ν
Ἄντ. Ροντήρης		Ἀθ. Σωτηριάδης	Ν
Α. Τριγώνης		Κωνστ. Οἰκονομόπουλος	
Ε. Λαμπρακάκης	Ν	Κωνστ. Καζαντζῆς	Ν
Ἰωάν. Καναβός	Ν	Γερ. Νοταρᾶς	Ν
Ἰωάν. Καλαντζόπουλος	Ν	Δημ. Κούζης	
Ε. Σπετσέρης		Ἄνδρ. Σαρλῆς	Ν
Ι. Τσιγκόλης	Ν	Δημ. Ρούσσο	Ν
Στέφ. Γρανίτσας	Ν	Νικόλ. Δελακοβίης	
Γ. Ιατρίδης	Ν	Νικόλ. Σακελλαρίου	
Ἰωάν. Κουρκουμέλης	Ν	Γεώρ. Βλάχος	
Ἰωάν. Παπαθανασιάδης	Ν	Χαρ. Σπηλιόπουλος	
Ἰωάν. Χριστοδουλιᾶς	Ν	Νικ. Δημητρακόπουλος	Ν
Ἰωάν. Ἀκρίδης	Ν	Ἀναστ. Βάρβογλης	
Θεόδ. Θεοδωρόπουλος	Ν	Ἰωάν. Μαλλιάρου	Ν
Ἐμμ. Ρέπουλης	Ν	Ἰω. Π. Μανέτας	

Δ. Πλαπούτας	N	Δημ. Βενιζέλος	
'Αλ. Παπαναστασίου	O	Μιχ. Γαλανός	
'Ιωάν. Μπακόπουλος	A.	Παναγιωτόπουλος	N
Δημ. Χηνιάδης	N	Γεώρ. Πολίτης	N
Δημ. Καρέλας		'Ιωάν. 'Αθανασάκης	
'Αθ. Πετρόπουλος	N	Γεώρ. Νικολαΐδης	
Χαρ. Στασινόπουλος		Λουκάς Μπέλλος	
Κωνστ. Ρεβελιώτης		'Αριστομ. Θεοδορίδης	N
Νικ. Τριανταφυλλάκος	O	'Αλεξ. Αναστασιάδης	
A. Κατριβάνος		Κωνστ. Δεμερτζής	O
'Ηλ. Φλέσσας		Θο. Πετμεζάς	O
'Ιωάν. Πολίτης	N	Γεώρ. Καζανόβας	N
Παν. Δεληβοριάς	N	'Ιωάν. Μπρισιμιτζάκης	N
Σπυρ. Τσαγάρης	N	Γεώρ. Σταμπάδος	
Θ. Πέρρος	N	Θεμ. Μιχαλόπουλος	N
Χαρ. Βοζίκης		Δημ. 'Ανδρέου	N
'Αντ. Βούτσης	N	Δημ. Ζαβογιάννης	N
Νικ. Χαρδούβαλης		'Εμμ. Κυταριόλος	N
Περ. 'Αλεξάκης		Βασ. Κυρέλλος	N
Θεόδ. Γρηγορίου	N		
Σπυρ. Σίμος	N	'Αριστοτ. Σακελλαρίου	N
Κωνστ. Γ. Καραπάνος		Νικ. Σπηλιώτης	
Περ. Κ. Καραπάνος		Σπυρ. Παπαχατζής	N
Ευάγ. Γαρουφαλλιάς		Σάββας Βαρθιτωίτης	
Πύο. Καραπάνος		Λουκ. Κουτσοπέταλος	
'Αντ. Γαρουφαλλιάς		Νικ. 'Ανδρεαδάκης	
'Ελ. Βενιζέλος	N	Δημ. Λαζαράς	
'Εμμ. Μπενάκης		Σπυρ. Θεοδωρόπουλος	N
Φωκ. Νέγρης	O	'Αθαν. Πουλής	N
Παν. Χαροκόπος		Νικόλ. 'Ρούσης	N
Κ. Ρακτιβάν	O	Στέφ. Ν. Δραγούμης	O
Μιλτ. Νεγροπόντης	N	'Αλέξ. Ζαΐμης	
Γ. Ζερβουδάκης		Δ. Γκλαβάς	O
Λάμπρος Κορομηλάς	N	A. Μιχαλακόπουλος	N
Π. Λαγοπάτης	N	Λ.Θ. 'Ρούφος Κανακάρης	O
Γεώρ. Στρατούλης	N		
Κ. Μάνος	N	Κωνστ. Γόντινας	O
		N. Κοντογούρης	N
Τιμ. 'Ηλιόπουλος	O	'Ιωάν. Βέρροιος	N

Πολ. Πολυχρονιάδης	O	Κωνστ. Χατζάκος	
Παν. Ζαΐμης		Γεώρ. Γαζέπης	N
Δ. Μάρκου		Νικόλ. Πετσάλης	
Γεώρ. Κατσιμπήρης		'Ιωάν. Λούντζης	N
Σπηλ. 'Αγαπητός	N	Διον. Κουλούμπαρδος	
A. Φωτήλας		'Αναστ. Λούντζης	
A. Χοϊδᾶς	N	Καΐσαρ Ζέζας	N
Θεόδ. Ψυχалиνός	N	Διον. Κλάδης	O
Γ. Παπακυριακόπουλος		Νικ. Παπαδάτος	
Βασίλ. 'Αντωνόπουλος	N	Κωνστ. Ζαβιτσιάνος	N
A. Καφετζόπουλος	άρν	Νικ. Βάρθης	O
Λ. Φλαμής	O	'Αναστ. Σκιαδαρέσης	
Κωνστ. Πανουτσόπουλος	N	Σπυρ. Χατζάρης	
Νικ. Συριόπουλος	N	Παν. Μανωλίτσης	N
Θαν. Πετραλιάς	N	Σπ. Κογεβίνας	N
Π. 'Ηλιόπουλος	O		
Χρ. Κορύλλος	N	Σπυρ. Βλαντής	N
Εεν. Σταυρουλόπουλος		Εύθ. A. Βελλιανίτης	
Παν. Βουρλούμης	N	Χρ. Καποδίστριας	
Νικ. Ραφτόπουλος	N	'Ανδρ. Κρητικός	
Χρ. Μεινάνης	O	Λαυρ. Μαβίλης	O
Διον. Πολυζωγόπουλος	O	Κωνστ. Κατηφόρης	
'Ιωάν. Δογάνης	N	Σπυρ. Λάσκιαρης	
Γεώρ. Λαμπρινόπουλος		Βασίλ. Πουλιάσης	N
Γεώργ. 'Αβέρωφ		Κωνστ. 'Αρβανιτάκης	N
Νικόλ. Σταματιάδης	N	Διον. Βινιεράτος	
Δημ. Χρυσοστάλης	N	Παν. Λιθιεράτος	N
Ευάγ. Γεωργιάδης		Σπυρ. 'Ιγγλέσης	άρν
'Ιωάν. Μπουρνιάς	N	Νικ. Χαριτάτος	N
Νικόλ. 'Αβέρωφ		'Ανδρ. Μονοκρούσος	N
Γεώρ. Μπένος	N	Πέτρ. Βασιλόπουλος	
Νικόλ. Κάρχλης		'Ανδρ. Βαλσαμάκης	N
Κωνστ. Χατζηγιάννης		Νικ. 'Αλεβιζάτος	
Δημ. Βάγλας		Σπ. Φορέστης	
Γεώρ. Κοσόνας		Νικ. Δ. Ραφτόπουλος	άρν
'Απόστ. 'Αποστολίδης		'Οθ. Τετενές	N
Μιχ. Σφακιανάκης	N	Γεώρ. Μουσόρης	
Πλούτ. Μαυρίκης		Σωκ. 'Αν. Καβαλλιεράτος	
Βασίλ. 'Αθανασούλας		Θεόδ. Κοντομίχλης	

Λεων. Εμπειρίκος	Ο		
Σταμ. Βαφειαδάκης	Ν	Ίωάν. Πατσουράκος	Ο
Δημ. Μάνθος	Ν	Χρ. Πετρεάς	Ν
Περ. Γρυπάρης	Ν	Πέτρος Μαυρομιχάλης	
		Ίωάν. Φουρίδης	
Κωνστ. Καλομενόπουλος		Άναστ. Άβέρωφ	
Τριαντ. Παπαδάμ		Ίωάν. Χρυσοβελόνης	Ν
		Δημ. Οικονόμου	
Θωμάς Σιάσης	Ν	Μιλτ. Μπουσιδής	
Ίάκ. Άβάζος	Ν	Νικ. Γεωργιάδης	
Δημ. Ζαυάνος		Άγαμέμνων Σλήμαν	
Νικόλ. Καμπάνης	Ο	Δημ. Κουκιάδης	
Γεώρ. Εξαρχόπουλος	Ν	Γεώρ. Τσαξίρης	
Άλέξ. Μαλασπίνας		Γεώρ. Σχινάς	
Γεωρ. Γαϊτάνος	Άρν	Γεώρ. Δρίβας	Ν
Άντ. Ρεβίνθης		Άλέξ. Κασσαβέτης	
Μάρκ. Βαλληνοδράς		Κωνστ. Χρυσοχοϊδής	
Νικ. Καλθοκορέσης	Ν	Γεώρ. Βλάχος	Ν
Κωνστ. Άλαβάνος	Ν	Πελ. Άγγελίδης	Ν
Δημ. Πετσετάκης	Ν	Κωνστ. Γιαννακόπουλος	Ν
Χαρίλ. Προβελέγγιος		Φίλ. Ζαρζάμπας	
Έμμ. Πατρίκιος	Ν		
Ίωάν. Μαμάης	Ν	Χ. Μωραΐτης	
Ίωάν. Κασδόνης	Ν	Νικ. Παπαϊωάννου	Ν
Άντ. Φραγκίσκος	Ν	Μιχ. Φωτιάδης	
Δημ. Καίρης		Βασίλ. Σηλυβρίδης	
Θαλ. Κουτούπης	Ν	Περ. Άποστολίδης	
Γεώργ. Φικιώρης	Ο	Λεων. Αναγνώστου	
Κωνστ. Μέρμηγκας		Κωνστ. Ζησόπουλος	
Γεώρ. Οικονόμου	Ν	Χ. Δικαΐος	Ν
Εύστρ. Κουλουμβάκης	Ο	Σ. Ντολιόπουλος	Ν
Ίωάν. Λυμπερόπουλος	Ο	Παν. Φλέσσας	Ν
Νικ. Πετροπουλάκης		Π. Κασίμης	Ν
Γεώργ. Τσοχώνης		Ν. Παπαλέξης	
Παναγ. Πετροπουλάκης	Ν	Δημ. Κάβουρας	Ν
Παν. Κουμάνταρος		Μ. Δαζέας	Ν
Ίωάν. Άθηνογένης	Ο	Α. Πετρομανιάτης	Ν
Βασίλ. Μιχαλέας	Ν	Άθ. Περρωτής	
Ίωάν. Βαβανάκος	Ν	Π. Ίατρόπουλος	Ν

Π. Κεράπυλος	Ο	Χρ. Βλάτσιος	
Άδρ. Κοκκέθης	Ν	Δημ. Κουκουλέτσος	Ν
Εύστ. Μπαρδόπουλος	Ν	Γεώρ. Σπυρόπουλος	
Γεώργ. Κορομηλάς		Άλέξ. ΓιαννουσιούΤάκης	
Δημ. Κανελλόπουλος	Ν	Γεώργ. Ράμμος	Ν
Άθ. Αϊλιανός		Εύθ. Μαντόπουλος	Ν
Άντ. Ζησιμόπουλος	Ν	Λάμπρος Περιστέρης	
Θεμ. Κουτσομητόπουλος	Ν	Θεμ. Ραφαλιάς	
Γεώρ. Σπηλιόπουλος	Ν	Κυρ. Κυριάζοπουλος	
Κωνστ. Τριγγέτας		Ίωάν. Θ. Κουντουριώτης	
Γεώρ. Ράλλης		Παναγ. Βεβενιώτης	
Γεώρ. Μπούτος		Γεώργ. Καλλιτσης	
Ίωάν. Κουστάκης	Ν	Ίωάν. Μάνος	Ν
Φώτ. Βακαλόπουλος	Ν	Σπυρ. Ματσού.ας	
Άθ. Πηπαχελάς		Ρήγας Χατζηρηγίας	Ν
Μαν. Πιπιλής		Ι. Παπαλουκάς	
Παν. Μερλόπουλος		Ίωάν. Τσιριμώκος	Ν
Δ. Άνστασόπουλος		Μιλτ. Σακελλαρίου	Ν
Ίωάν. Λεωνίδας		Κ. Λιδωρίκης	Ο
Πέτρος Γκίνης	Ν	Θεμ. Παπαϊωάννου	
Άλέξ. Διομήδης	Ο	Ν. Ήρδης	Ν
Άνδρ. Αναργύρου		Νικ. Φραγκίστας	
Άπ. Αλεξανδρής		Ίωάν. Γιδογιάννος	
Άλέξ. Πηπαποστόλου	Ο	Νικ. Πολιτόπουλος	
Δημ. Θεοδοσόπουλος		Κωνστ. Περιβολιώτης	
Παυσ. Ζωγλοπίτης		Ίωάν. Γιαμαρέλος	Ν
Γεώρ. Ζούκας	Ν	Άνδρ. Μαυράς	Ν
Κωνστ. Σταμούλης		Δημ. Δεδούσης	
Ίωάν. Κοττίκας		Γεώργ. Σιγγούρης	
Βασίλ. Γρίβας		Στέφ. Σουμαρίπας	
Α. Άθαν. ή Βαθυλόπουλος			
Ν. Γαρδικιώτης	Ν	Κωνστ. Δημοκωστούλας	Ν
Δημ. Μπούσδρας		Ίωάν. Γραμματίκας	Ν
Γεώργιος Τάγιας		Ήρ. Βελλόπουλος	
Κωνστ. Πηπακυρίτσης		Άθ. Χρηστίδης	
Χρ. Καράς	Ν	Γεώργιος Πώπ	Ο
Α. Θανόπουλος	Ν	Δημ. Βρατσάνος	Ν
Νικ. Γιουβρής	Ν	Έμμ. Παγμάρας	Ν
Γεώργ. Καθαργιος			

Επομένως ή τροπολογία εγένετο δεκτή και το 56ον
 άρθρον διαρρυθμισθόν γίνεται δεκτόν δι' αναστάσεως ως εξής
 « Η Βουλή δέν δύναται νά συζητήση άνευ τής

παρουσίας τουλάχιστον του ενός τρίτου του όλου αριθμού των μελών αυτής, οὐδὲ ν' ἀποφασίῃ τι ἄνευ ἀπολύτου πλειοψηφίας τῶν παρόντων μελῶν, ἧτις ὁμως οὐδέποτε δύναται νὰ ἦναι μικροτέρα τῶν 4)3 τοῦ κατωτάτου ὁρίου τῆς ἀπαρτίας.

» Ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας ἡ πρότασις ἀπορρίπτεται.»

Ἐπὶ τοῦ 54ου ἄρθρου ὑπάρχει τροπολογία τοῦ κ. Ν. Δελακοβία, ἧτις ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως, ἔχουσα οὕτω·

Τὸ 54ον ἄρθρον ν' ἀντικατασταθῇ ὡς ἐξῆς: « Ἡ Βουλὴ συνέρχεται αὐτοδικαίως κατ' ἔτος τὴν πρώτην Ὀκτωβρίου μηνός, ἐκτός ἂν ὁ Βασιλεὺς τὴν συγκαλέσῃ ἐνωρίτερον. Ἡ διάρκεια ἐκάστης Συνόδου δὲν δύναται νὰ εἶνε βραχυτέρα τῶν τριῶν μηνῶν, οὐδὲ μακροτέρα τῶν ἑξ. Ἡ Βουλὴ ἅμα τῷ καταρτισμῷ αὐτῆς, οἱ Ὑπουργοὶ ὀφείλουσι νὰ υποβάλλωσι τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ λήξαντος ἔτους καὶ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος· μέχρι τῆς λήξεως τῆς συζητήσεως αὐτῶν ἀπαγορεύεται ἡ ψήφισις νομοσχεδίων ἀσχέτων πρὸς τὸν προϋπολογισμὸν, ἐκτός ἂν ἀποφασίσωσι τὰ 2)3 τῆς Βουλῆς.

Γίνεται εἴτα δεκτὴ δι' ἀναστάσεως ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 54 τροπολογία τῶν ἐξ βουλευτῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν, ἔχουσα οὕτω·

« Τὸ ἐδάφιον β' τοῦ ἄρθρου 54, ἀπαλείφεται. Τὸ ἐδάφιον γ' διαρρυθμίζεται οὕτω· « Ἡ διάρκεια ἐκάστης τακτικῆς Συνόδου δὲν δύναται νὰ εἶνε βραχυτέρα τῶν τριῶν μηνῶν εἰς οὓς δὲν λογίζεται ὁ χρόνος τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 38 ἀναστολῆς.»

Ψηφίζεται ἀκολούθως δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 54, ὡς ἐτροποποιήθη, ἔχον οὕτω·

Ἄρθρον 54.

« Ἡ Βουλὴ συνέρχεται αὐτοδικαίως κατ' ἔτος τὴν πρώτην τοῦ μηνός Ὀκτωβρίου εἰς τακτικὴν Σύνοδον διὰ τὰ «ἐτήσια ἔργα, ἐκτός ἂν διὰ τὰ ἔργα ταῦτα ὁ Βασιλεὺς «συγκαλέσῃ αὐτὴν πρότερον συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 37.»

« Ἡ διάρκεια ἐκάστης τακτικῆς Συνόδου δὲν δύναται νὰ εἶναι βραχυτέρα τῶν τριῶν μηνῶν, εἰς οὓς δὲν λογίζεται ὁ χρόνος τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 38 ἀναστολῆς.»

Λύεται εἴτα ἡ συνεδρίασις, ὥρα 3. 25' τῆς πρωίας.

Ὁ Πρόεδρος

Οἱ Γραμματεῖς

57

Ὠρα 4. 30' μ. μ. παρατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 184 βουλευτῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινεῖ τὰ ἐξῆς· 1) Οἱ κάτοικοι Ἀραχώθης καὶ Λεβαδείας ζητοῦσι προέκτασιν τῆς οδοῦ Λεβαδείας— Ἀραχώθης. 2) Ὁ Σ. Στεφανίδης δικηγόρος ἐν Χαλκίδι υποβάλλει προσθήκην ἐπὶ τοῦ προαποσταλέντος πρὸς τὴν Βουλὴν σχεδίου αὐτοῦ περὶ διαθηκῶν. Θέλει ἐκτυπωθῆ καὶ διανεμηθῆ. 3) Ὁ ἐν Πειραιεὶ φιλόπρωτος Σύνδεσμος « Ἀγάπη » προτείνει νὰ ληθῶσι μέτρα κατὰ τῆς μονομαχίας, τῆς βλασφημίας, τῶν αἰσχρῶν θεαμάτων, πρὸς πρόσληψιν παιδονόμων καὶ γενικὴν Κυριακὴν ἀργίαν. 4) Τὸ Ἑλλήν. λαϊκὸν κέντρον Ἀλεξανδρείας ἐκφράζει, βαθεῖαν λύπην δι' ἀνάκλησιν τοῦ Γεν. Προξένου κ. Μητροπούλου. 5) Ἐπιτροπὴ Ἑλ. παροικίας Ἀλεξανδρείας ἐπιμένει ὅπως μὴ ἀνακληθῆ ὁ ἐκεῖ πρόξενος, 6) Ἡ Κούλα Γραμματικῆκη, ἀδελφὴ τοῦ ἐν Μακεδονίᾳ φονευθέντος Ι. Θέμου ζητεῖ βοήθημα καὶ 7) Οἱ κάτοικοι τῆς κωμοπόλεως Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Πύργου ζητοῦσιν ἀπομάκρυνσιν τοῦ ἐπιθεωρητοῦ δημ. Σχολείων ὡς παρανομοῦντος.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Καμπάνης, Ἀλαβάνος, Μαμάης καὶ Φραγκίστας υποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἀρθροῦ 68 τοῦ Συντάγματος.

Ὁ βουλευτὴς κ. Ἰγγλέσις υποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἀρθροῦ 75 τοῦ Συντάγματος.

Ἀμφότεραι θέλουσιν ἐκτυπωθῆ καὶ παραπεμφθῆ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπὴν.

Πρὸ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως ὁ βουλευτὴς κ. **Πελ. Ἡλιόπουλος** λαμβάνων τὸν λόγον λέγει ὅτι εἶνε γνώστη πρὸς ὅλους ἡ ἱστορικὴ ἐξοδος τῆς φρουρᾶς Μεσολογγίου κατὰ τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων τοῦ 1826. Ἀναγινώσκει ἐπιστολὴν τοῦ Γ. Ἀνδρούτσου ἀπὸ 5 Ἀπριλίου 1826 πρὸς τοὺς προκρίτους ἐν ἣ ζωγραφίζεται ἡ στενόχωρος κατάστασις. Τὸ Μεσολόγγιον εὐρίσκεται εἰς τὴν ἐσχάτην στενοχωρίαν, ἔχει πέντε ἡμέρας σήμερον ἄσιτον ἄλογα, γαιδάρους τὰ πάντα ἐτελείωσαν, ἐλπίδα διὰ νὰ εἰσέλθουν ἀπὸ κανὴν μέρος ζωοτροφία δὲν ὑπάρχει, ὅλα τὰμπογάζια καὶ νησίδα τὰ ἔχουν καλὰ πιασμένα, ὥστε δὲν εἰμπορεῖ νὰ εἰσέλθῃ οὔτε μονόξυλον. Πρὸ δύο ἡμερῶν μερικὰ μονόξυλα πηγαίνόμενα μὲ ζωοτροφίας διὰ νὰ εἰσέλθουν ἀπὸ ἐν μυστι-

κὸν μπογάζιον, ἐπιάσθησαν, ἐχάθησαν οἱ ἄνθρωποι καὶ μόλις ἐσώθησαν ὀλίγοι τινὲς οἱ ὅποιοι μᾶς τὸ ἀνήγγειλαν, ἢ ἀπόφασις ὅμως τῶν γενναίων Μεσολογγιτῶν καθὼς πληροφοροῦμεθα εἶνε σήμερον ἢ αὔριον νὰ ἐξέλθουν ὀρμῶντες μετὴν σπάθην ἀνὰ χεῖρας καὶ ὅσοι ἀποθάνουν ν' ἀποθάνουν ἐν δόξῳ ὑπὲρ Πατρίδος ἢ νὰ παραδοθῶν». Τὰ μετὰ ταῦτα λέγει εἶνε γνωστά. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κυβερνήτου ἀπεφασίσθη διὰ ψηφίσματος ὅπως πανηγυρίζεται διὰ τῆς ἀρμοζούσης αἰγλης ἢ ἱστορικῆ ἐξοδος, παρισταμένης τῆς Κυβερνήσεως καὶ μέλος αὐτῆς ἐκφωνῆ τὸν πανηγυρικόν.

Ἐν Μεσολογγίῳ ὑπάρχει ἐκτεταμένος κήπος κατάφυτος ἐξ ἐλαττῶν καὶ ἄλλων ἀειθαλῶν δένδρων ὀνομαζόμενος Ἡρῶν, ἐν μέσῳ αὐτοῦ ὑφ' οὗται Πολυάνδριον φέρον τεθαμμένα τὰ ὅσα τῶν κατὰ τὴν ἐνδοξον πτώσων τοῦ Μεσολογγίου πεσόντων Ἑλλήνων καὶ Φιλελλήνων. Ἐκεῖ κεινται καὶ οἱ τάφοι τοῦ Μάρκου Μπότσαρη καὶ τοῦ στρατηγοῦ Κόρμαν καὶ ὁ τάφος ἐν ᾧ τέθαπται ἡ καρδιά τοῦ λόρδου Βύρωνος, ἀποθανόντος ἐν Μεσολογγίῳ κατὰ τὸ ἔτος 1824, ὡς καὶ ἡ καρδιά τοῦ Ε. Δεληγεώργη καὶ Σ. Τρικούπη.

Κατὰ τὸ ἔτος 1908 ἐδημοσιεύθη Διάταγμα κανονίζον τὰ τῆς ἑορτῆς. Ἐλπίζει ὅτι ἡ Συνέλευσις διὰ ψηφίσματος τῆς θ' ἀνανέωση τὸ ψήφισμα τοῦ Κυβερνήτου καὶ θὰ πραγματοποιήσῃ ἐθνοπρεπῶς ἡ Κυβέρνησις.

Πρόεδρος. Κατὰ τὴν ἑορτὴν τὴν τελουμένην ἐν Μεσολογγίῳ τὴν προσεχῆ Κυριακὴν θέλει παραστῆ ὁ πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, καὶ θέλει παραστῆ, τῇ ἀδείᾳ τῆς Βουλῆς, καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, ὅπως ἐξ ὀνόματος τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας καταθέσῃ στέφανον εἰς τὸ Ἡρῶν, εἰς μνήμην τῶν πεσόντων Ἑλλήνων πολεμιστῶν καὶ στέφανον εἰς τὸν τάφον τοῦ λόρδου Βύρωνος, ἐνθα φυλάσσεται ἡ καρδιά αὐτοῦ (χειροκροτήματα). Ἐλπίζω ὅτι ἡ Βουλὴ συναινεῖ εἰς τὴν τοιαύτην ἐκπροσώπησίν τῆς.

Πολλοί. Μάλιστα, μάλιστα.

Πρόεδρος. Προκειμένου περὶ τοῦ μέτρου τὸ ὅποιον ὁ κ. βουλευτῆς Ἀχαιοῦλιδος προτείνει νομίζω ὅτι ὀρθὸν εἶναι νὰ ληφθῇ ἀπόφασις κατ' ἄλλην τινὰ συνεδρίασιν, διότι κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἡ ἐκπροσώπησις τῆς τε Κυβερνήσεως καὶ τῆς Βουλῆς θὰ ὑπάρξῃ ἀρτία.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

**Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῶν νομοθετικῶν ἔργων**

Γίνεται δεκτὸν κατ' ἀρχὴν, ἄρθρον καὶ σύζολον τὸ εἰς β' συζήτησιν νομοσχέδιον περὶ χορηγίας πιστώσεως πρὸς πληρωμὴν τῶν διὰ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους 1911 ἐξόδων τοῦ Κράτους, ὡς ἐπίσης τῶν ἐξόδων τῶν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπαγομένων κληροδοτημάτων, τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου, τοῦ Λαχείου ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ταμείου τῶν Φάρων καὶ Φανῶν, τοῦ Θεσσαλικοῦ Γεωργικοῦ Ταμείου καὶ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ταμείου.

Γίνεται δεκτὸν εἶτα κατ' ἀρχὴν τὸ εἰς γ' συζήτησιν νομοσχέδιον περὶ δωρεᾶν ἐγγραφῆς τῶν ἐκ Θράκης, Μακεδονίας, Κρήτης, Ἡπείρου, Κύπρου καὶ Μικρᾶς Ἀσίας καταγομένων ἀπόρων φοιτητῶν, ὡς καὶ περὶ παρατάσεως τοῦ χρόνου τῶν ἐγγραφῶν καὶ ἀνανεώσεων τῶν φοιτητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Ἐπὶ τοῦ 1ου ἄρθρου τοῦ νομοσχεδίου ὑποστηρίζει τροπολογίαν τοῦ ὁ κ. **Η. Μερλόπουλος.**

Η. Ἡλιόπουλος. Ὁμολογεῖ καὶ ἀποδέχεται τὴν χρησιμότητα τοῦ νομοσχεδίου περὶ δωρεᾶν ἐγγραφῆς τῶν ἀπόρων ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ φοιτητῶν οἵτινες εἶνε γνωστὸν ὁποῖους διωγμοὺς ὑφίστανται κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη, καὶ συνιστᾷ καὶ παρακαλεῖ ὅπως ἐπεκταθῇ τὸ εὐεργέτημα τοῦτο καὶ εἰς τοὺς φοιτητὰς ἐκ τῶν σεισμοπαθῶν μερῶν καὶ ἰδίᾳ ἐκ τῶν δῆμων Ἡλίδος, Πηνείας, Μυρτουντίων καὶ Ἐλίσης, οἵτινες περιῆλθον ἐκ τῶν γνωστῶν ἀτυχημάτων εἰς οικονομικὰς δυσπραγίας, καὶ ἐπιβάλλεται ὅπως ἡ Βουλὴ λόγῳ τῆς ἀνθρωπίνης ἀλληλεγγύης δεχθῇ τὴν προσθήκην ταύτην ἐν τῷ νομοσχεδίῳ ἢ ἐπέβαλεν.

Παρομοίαν παράκλησιν ποιεῖται ὁ κ. **Δ. Γκλαβᾶς.** Συνηγοροῦσιν ἐπίσης οἱ κ.κ. **Θ. Πετραλιάς. Α. Μιχαλακόπουλος, Γ. Παπακυριακόπουλος** καὶ **Α. Φωτιάς.**

Κ. Ζαβιτόντος υποστηρίζει την υπό του κ. **Π. Αραβαντινού** υποβληθείσαν τροπολογίαν.

Ι. Πατούρακος παρακαλεί επίσης όπως ληφθῆ πρόνοια και διά τὸ δεύτερον ἐξάμηνον.

Ι. Μαυιάς, συνιστᾷ ὅπως οἱ ἄποροι φοιτηταὶ καταβάλλουν κατὰ δόσεις τὰ ποσά.

Α. Αλεξανδρῆς (Υπουργὸς Παιδείας). Ὃσον ἀφορᾷ τὴν τροπολογίαν τοῦ κ. **Π. Μερλοπούλου** λέγει ὅτι αὕτη οὐδαμῶς διαφέρει τῆς διατυπώσεως τοῦ νομοσχεδίου, ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν τοῦ κ. **Π. Αραβαντινού**, λέγει ὅτι ἐκ τῆς παραδοχῆς ταύτης θὰ ζημιωθῆ τὸ Πανεπιστήμιον 120 χιλ. δραχμῶν, καθόσον οἱ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ φοιτηταὶ ἀνέρχονται εἰς 830. Ἐν τούτοις ἡ Κυβέρνησις, λόγῳ τῶν περιστάσεων, εἶνε ἠναγκασμένη ν' ἀποδεχθῆ τὴν τροπολογίαν.

Θ. Πετμεζᾶς παρατηρεῖ ὅτι δὲν εἶνε ἄποροι πάντες οἱ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ φοιτηταὶ.

Οἱ κ. κ. **Πατούρακος** καὶ **Γ. Πῶπ** λέγουσιν ὅτι αἱ πληροφορίες τῶν ἦσαν ὅτι πρόκειται μόνον περὶ 40 ἢ 50 φοιτητῶν.

Θ. Κουτούπης συνιστᾷ ὅπως τεθῆ ὄριον δωρεᾶν ἐγγραφῆς.

Σ. Δραγούμης. Λέγει ὅτι τὸ ποσὸν εἶνε σπουδαῖον πρέπει δὲ νὰ δοθῆ μόνον ἐφ' ὅσον ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν ἀπόρων τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ συνιστᾷ ὅπως διὰ τοῦ νομοσχεδίου κανονισθῆ τρόπος ἐξελέγξεως τῆς ἀπορίας ἢ μὴ.

Χ. Βοζίκης. Φρονεῖτε ὅτι μόνον ἡ ἀπορία εἶνε λόγος τῆς ὑποβολῆς τοῦ νομοσχεδίου.

Σ. Δραγούμης. Ἐγὼ μόνον τοῦτο ἐξετάζω, διότι τὰ λοιπὰ ἐναπόκεινται εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἣτις εἶναι ἡ πλέον ἀρμοδία ὅπως ἀποφασίσῃ.

Α. Ἀλεξανδρῆς (Υπουργὸς Παιδείας). Προτείνει ὅπως δοθῆ προθεσμία τις χρονικὴ, ἵνα ἐν τῷ μεταξύ προσαγάγωσιν οἱ ἄποροι τῶν ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ φοιτητῶν τὰ ἐπὶ τούτῳ πιστοποιητικὰ των.

Α. Φλαμῆς. Παρακαλεῖ ὅπως ληφθῆ μέριμνα καὶ διὰ τοὺς ἐκ τῶν σεισμοπαθῶν μερῶν φοιτητάς.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Λέγει ὅτι ἀοχῆθεν καὶ οἱ εὐποροὶ καὶ οἱ ἄποροι τῶν φοιτητῶν καταβάλλουσι τὰ τέλη, δὲν ὑπάρχει δὲ λόγος ἐξαιρέσεως νῦν.

Ι. Δογάνης. Παρατηρεῖ ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶνε ἀσήμαντον καὶ συνιστᾷ ὅπως γίνῃ δεκτὴ ἢ πρότασις.

Α. Γκλαβᾶς παρακαλεῖ ὅπως, λόγῳ τῶν ἐξαιρετικῶν περιστάσεων, γένηται δεκτὴ ἢ πρότασις.

Ι. Μαυιάς προτείνει ὅπως εὐκολυνθῶσιν εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν τελῶν οἱ ἐκ τῶν σεισμοπαθῶν μερῶν φοιτηταὶ.

Ὁ κ. **Ι. Πατούρακος** συνηγορεῖ

Π. Μερλόπουλος λέγει ὅτι αἱ παρατηρήσεις τοῦ ἀφεώρων τὴν διατύπωσιν τοῦ νομοσχεδίου, ἣτις καθίσταται ἀρτιωτέρα διὰ τῆς υποβληθείσης τροπολογίας του.

Ι. Βέροιοις συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς δωρεᾶν ἐγγραφῆς τῶν ἐκ τῶν σεισμοπαθῶν μερῶν φοιτητῶν.

Ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ α' ἄρθρου κηρύσσεται εἴτα περαιωμένη.

Γίνεται δεκτὴ δι' ἀναστάσεως ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου τροπολογία τοῦ κ. **Π. Αραβαντινού**.

Ἀπορρίπτεται ἡ ἐπὶ τοῦ ἰδίου ἄρθρου τροπολογία τοῦ κ. **Π. Μερλοπούλου**.

Α. Ἀλεξανδρῆς (Υπουργὸς Παιδείας) ποιεῖται τὴν δήλωσιν ὅτι εἰς τοὺς ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας φοιτητάς συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ ἐκ τῶν νήσων ταύτης φοιτηταὶ. Γίνεται δεκτὸν εἴτα εἰς γ' συζήτησιν ὡς ἐτροποιοῖθη τὸ ἄρθρον 1ον τοῦ νομοσχεδίου.

Ψηφίζεται εἴτα τὸ ἄρθρον 2 τοῦ νομοσχεδίου.

Γίνεται δεκτὴ ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ νομοσχεδίου τροπολογία τοῦ κ. **Π. Αραβαντινού**.

Ἀποσύρεται ἡ τροπολογία τῶν κ. κ. **Φαρμάκη**, **Νοταρᾶ** καὶ **Λαζαρή** περὶ προσθήκης καὶ ἄρθρου 4ου.

Εἴτα γίνεται δεκτὸν ὡς ἐτροποιοῖθη εἰς γ' συζήτησιν τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου, ἔχοντος οὕτω :

Ἄρθρον 1.

Ἐπιτρέπεται ἐξαιρετικῶς διὰ τὰ δύο ἐξάμηνα τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1910—1911, ἡ δωρεᾶν ἐγγραφή καὶ ἀνανέωσις ἐν τῷ μητρῷ τοῦ Πανεπιστημίου τῶν ἐκ Ὁρθῆς, Μακεδονίας, Κρήτης, Ἠπείρου, Κύπρου, Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἐκ τῶν σεισμοπαθῶν χωρίων **Χάβαρι**, **Βαρθολομίου**, **Σουλειμάναγα**, **Ἀνδραβίδας** καὶ **Λεχαινῶν** αταγομένων ἀπόρων φοιτητῶν.

Ἴνα ἡ ἐγγραφή αὐτῶν καὶ ἀνανέωσις ἡ ἐγκυρος, δέον νὰ παρουσιάσῃ τῇ Πρυτανείᾳ μέχρι τέλους Μαΐου ε. ε. πιστοποιητικὸν τῆς οἰκείας δημογεροντίας, ἢ ἄλλων ἀρμοδίων ἀρχῶν, κεκυρωμένον ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους προξένων

της Ελλάδος ή εν ελλείψει τοιούτων υπό των Αρχιερέων Αρχιερατικών επιτρόπων, οι δ' εκ των σεισμοπαθών χωριών καταγόμενοι πιστοποιητικόν της αρμοδίας δημοτικής αρχής.

Εν τῷ πιστοποιητικῷ τούτῳ θά βεβαιούται ὁ τόπος τῆς καταγωγῆς καί ἡ οἰκονομική κατάστασις τῶν αἰτουμένων τήν ἐγγραφήν ἢ ἀνανέωσιν.

Ἄρθρον 2.

Παρατείνεται ἡ πρὸς ἐγγραφήν καί ἀνανέωσιν τῶν φοιτητῶν πασῶν τῶν σχολῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου προθεσμία τῶν δύο ἐξαμήνων τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1910—1911, μέχρι τέλους Ἰουνίου ε. ἔτους.

Ἄρθρον 3.

Οἱ κατὰ τὸν νόμον ΓΥΙΑ' τῆς 16 Νοεμβρίου 1909 ἀφείλοντες ν' ἀνανεώσωσι τὰς ἐγγραφὰς αὐτῶν φοιτητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου μέχρι τέλους τοῦ παρελθόντος Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους, δύνανται νὰ πράξωσι τοῦτο μέχρι τέλους Μαΐου ἐνεστ. ἔτους.

Μέχρι τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω προθεσμίας ἐπανέρχεται εἰς ἰσχὺν καί τὸ ἄρθρον 1 τοῦ ΓΨΛΘ' νόμου τῆς 22 Μαΐου 1910, οὗτινος αἱ διατάξεις ἐφαρμόζονται καί εἰς τοὺς πρὸ τῆς ἰσχύος αὐτοῦ μεταγραφέντας ἐκ μιᾶς Σχολῆς εἰς ἄλλην φοιτητᾶς».

Γίνεται δεκτὸν εἶτα κατ' ἀρχήν, ἄρθρον καί σύνολον τὸ εἰς β' συζήτησιν νομοσχέδιον περὶ ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 1 ἕως 5 καί τῶν ἐδαφίων α' καί β' τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ νόμου ΓΤΖΓ' (3393) τῆς 24 Ὀκτωβρίου 1909 «περὶ φορολογίας τοῦ εἰσοδήματος καί τῶν κινήτων ἀξιών.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν συζήτησιν περὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινᾷ ὅτι ὁ Βουλευτὴς Ἀχαΐας καί Ἡλίδος κ. Ν. Κοντογούρης ὑπέβαλε τροπολογίας τινὰς ἐπὶ τῶν ἄρθρων 75, 71 καί 68 τοῦ Συντάγματος, αἵτινες ἐκτυπούμεναι θέλουσι παραπεμφθῆ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπὴν.

Ἀναγινώσκειται τὸ ἄρθρον 57 τοῦ Συντάγματος. Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. Κ. Ζαβιτσᾶνος (6. 5'). Δὲν εἶνε ὀρθὸν ν' ἀναγραφῆ ἐν τῷ Συντάγματι ἡ διαδικασίᾳ περὶ ἐπιτροπῶν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν κωδικοποίησιν ὀρθῶς προνοεῖ περὶ τούτου τὸ προσχέδιον τῶν ἐξ Βουλευτῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Λέγει ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὴν 4ην παράγραφον παρίσταται ἀνάγκη διευκρινισμοῦ τινος, ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν 2αν καὶ 3ην παράγραφον φρονεῖ ὅτι αὐταὶ δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὸ Σύνταγμα, ὡς ὀρθότατα παρετηρήθη ὑπὸ τοῦ προλαλήσαντος, ἀλλ' εἰς τὸν Κανονισμόν.

Α. Διομύδης (6. 25'). Ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι δὲν θά ἦτο ἄσκοπον ὅπως μόνον τὰ φορολογικὰ νομοσχέδια παραπέμπωνται εἰς ἐπιτροπὴν.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ἀπαντᾷ ὅτι τὸ ζήτημα θά λυθῆ κατὰ τὴν συζήτησιν περὶ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Α. Μιχαλακόπουλος (6. 30'). Λέγει ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὴν 2αν παράγραφον, περιέχει αὐτὴ καί τὴν περίπτωσιν τοῦ κατεπέμγοντος ἥτις μειοῖ τὴν στενοχωρίαν εἰς τὴν ὁποίαν ἡ διάταξις δύναται νὰ ἐμβάλλῃ τὴν Κυβέρνησιν. Ὡς πρὸς δὲ τὴν 3ην παράγραφον καίτοι αὕτη εἶναι σκόπιμος δύναται ἐν τούτοις ἀζημίως νὰ παραλειφθῆ, διότι ὡς δὲν ἐφαρμόζεται νῦν, ὑπάρχουσα ἐν τῷ Κανονισμῷ, δύναται καί ἐν τῷ Συντάγματι ἀναγραφεῖσα, νὰ μὴ ἐφαρμόζηται.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι καί ἡ γ' παράγραφος δύναται νὰ γένηται δεκτὴ ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Θ. Μιχαλόπουλος (6. 37'). Προσθέτει ἐπίσης τινὰ σχετικῶς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς παραπομπῆς τῶν νομοσχεδίων εἰς ἐπιτροπὴν.

Α. Κογεβίνας (6. 43'). Κρίνει σκόπιμον τὴν παράγραφον, μὴ ἀποδεχόμενος τὴν παραπομπὴν τῶν νομοσχεδίων εἰς ἐπιτροπὰς, προκειμένου νὰ συστηθῆ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

Χ. Βοζίκι (6. 47'). Δὲν εἶνε ἐπαρκὴς ἡ κατ' ἀρχὴν ἄπαξ συζήτησις, πρέπει δ' αἱ τρεῖς συζητήσεις νὰ εἶνε κατ' ἀρχὴν ἢ κατ' ἄρθρον ἀφοῦ ἡ ἐπὶ τοῦ συνόλου συζήτησις δὲν ἔχει σημασίαν τινά.

Ἡ 3η παράγραφος εἶναι ἀναγκαία, ὡς πρὸς δὲ τὴν 4ην πρέπει νὰ ἐξαيرهθοῦν ὄχι μόνον οἱ φορολογικοὶ νόμοι ἀλλὰ καί ἐν γένει οἱ ἀφορῶντες τὸ Δημόσιον Δίκαιον.

Α. Κλάδης (7. 7'). Εἶνε ἀπαραίτητον ὅπως τὰ νομοσχέδια παραπέμπωνται εἰς ἐπιτροπὰς κηρύσσεται δὲ ὑπὲρ τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς.

Γόντικας (7. 15') διαφωνεῖ πρὸς τὸν κ. Χ. Βοζί-

κην υποστηρίζοντα ότι οι νόμοι πρέπει κατ' ἀρχήν να ψηφίζονται πλέον ή άπαξ. Φρονεί ότι και ή 2α παράγραφος του άρθρου πρέπει να γένηται δεκτή, ότι δέ και ή 3η παράγραφος είνε σπουδαιοτάτη ώστε θα ήναγκάζετο να καταψηφίση πάσαν διατύπωσιν του άρθρου τούτου, μη περιέχουσαν την παράγραφον ταύτην.

Γ. Μόπ (7. 50'). Κρίνει σκόπιμον να παραμείνη τὸ άρθρον ὡς διατυπώθη ἐν τῷ κυβερνητικῷ σχεδίῳ, με τὴν προσθήκην τῆς τρίτης παραγράφου τοῦ σχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς περὶ ἀνατυπώσεως τῶν τροπολογουμένων νομοσχεδίων κλπ. διότι τὰ λοιπὰ τὰ περὶ Κωδίκων δημοσίου, ἰδιωτικοῦ δικαίου, καὶ φορολογικῶν, τὰ περὶ ταξινόμησεως διατάξεων, δηλαδή βιβλιοδετήσεως αὐτῶν καθ' ὄν γενικῶν τρόπον καὶ ἄνευ πρακτικότητος διατυπῶνται. ἡ ρήτρα αὕτη μᾶλλον ἀνωμαλίαις καὶ δυσχερείαις θὰ προκαλέσῃσιν, οὐδὲ πάντα ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὸ Σύνταγμα. Ἡ περὶ κωδίκων διάταξις δεόν να ληθῆ ἐκ τοῦ κυβερνητικοῦ σχεδίου, οὕτω δὲ ψηφίζομενον τὸ άρθρον θὰ ἀποβῆ ἄρτιον.

Δ. Ἀθανασάκης (7. 55'). Λέγει ότι και άλλα συντάγματα κρατῶν γηραιότερων τοῦ ἡμετέρου περιέχουσι τὴν διάταξιν περὶ παραπομπῆς τοῦ νομοσχεδίου εἰς ἐπιτροπὰς, παρακαλεῖ δ' ὅπως μὴ παραλειφθῆ ἡ διάταξις.

Σ. Δραγούμης. Ἐκπλήσσεται ότι κατηγοροῦν τοῦ άρθρου τούτου ὡς λεπτομεροῦς, ἐνῶ ὑπάρχουν εἰς ἄλλα συντάγματα λεπτομερέστατα ἄρθρα, ὡς εἰς τὸ Σουηδικόν. Λέγει ότι ἡ ἐπιτροπὴ μετ' ἐξαιρετικῆς προσοχῆς διατύπωσε τὸ ἄρθρον καὶ τὸ διατύπωσεν οὕτω ἵνα καταστείλῃ τὰ ἐν τῷ παρελθόντι ἄτοπα, ὅτε ἐψηφίζοντο νόμοι ἀνάξιοι να φέρωσι τὸ ὄνομα τοῦτο. Ἡ περισσότερον ἐπικρινομένη εἶνε ἡ δευτέρα παράγραφος, καὶ δὴ τὸ μέρος τὸ περὶ παραπομπῆς. Ἀλλὰ ἡ Βουλὴ δὲν πρέπει να λησμονῆ ότι πλειστάκις ἡ ἀντιπολίτευσις ἐζήτησε τὴν παραπομπὴν εἰς ἐπιτροπὴν σπουδαιοτάτων νομοσχεδίων καὶ ἡ Κυβέρνησις ἠρνήθη. Καὶ τὸ ἄτοπον εἶνε μείζον ἐν τοῦ ὅτι δὲν ὑπάρχει δευτέρα Βουλὴ, τὸ δὲ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἐλάχιστα δύναται να θεραπεύσῃ τὴν ἀνάγκην τῆς καλῆς ἐπεξεργασίας τῶν νόμων. Ἄλλως δὲν ἔχομεν κατεστημένον ἤδη τὸ Συμβούλιον τοῦτο καὶ οὐδεὶς δύναται να εἶνε βέβαιος ότι θὰ ψηφισθῆ ὁ θεσμὸς οὗτος. Ἐξάγει ἀκολούθως τὴν χρησιμότητα τῆς παρεμβολῆς δύο ἡμερῶν μεταξύ δύο ψηφίσεων, ἡ μιᾶς ἐν περιπτώσει κατεπείγοντος, δι' ἧς δὲν θὰ τρέχωμεν τὸν κίνδυνον να διέρ-

χωνται τὰ νομοσχέδια πρὸ τῆς Βουλῆς ὡς φαντάσματα. Ἐλπίζει ότι ἡ Βουλὴ θὰ ψηφίση ἀμετάβλητον τὸ ἄρθρον ὡς τὸ διατύπωσεν ἡ Ἐπιτροπὴ, ἰδίᾳ δὲ συνιστᾷ τὴν δευτέραν παράγραφον ἣτις εἶνε ἡ καρδιά τοῦ άρθρου.

II. Μερλόπουλος (8. 20'). Τονίζει ότι αἱ ἐν τῷ ἄρθρῳ διατάξεις εἶνε οὐχὶ ἀντικείμενον τοῦ Κανονισμοῦ ἀλλ' οὐσιωδέστατον μέρος τοῦ πολιτεύματος, διότι καθορίζουσι τὸν τρόπον τῆς ἀσκήσεως τῶν καθηκόντων τοῦ ἐνὸς παράγοντος τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας. Ἐὰν ἐν τούτοις θὰ ἐπεκράτῃ ἡ ἀντίθετος γνώμη καλὸν θὰ ἦτο ν' ἀναβληθῆ ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ 57ου άρθρου μέχρι τῆς ψηφίσεως τῆς διατάξεως περὶ Συμβουλίου Ἐπικρατείας. Καταλήγει ὁ κ. βουλευτῆς ζητῶν να διαγραφῆ ἡ τετάρτη παράγραφος ἐφ' ὅσον δὲν εἶνε δυνατὸν να ὀρισθῆ ἀκριβῶς περὶ τινῶν κωδίκων θὰ πρόκειται.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ἐὰν συναίνῃ ὅπως ἡ συνεδρίασις τῆς αὐρίου ἀρξῆται ἀπὸ τῆς 10.30 π.μ.

Ἡ Βουλὴ συναίνει.

Διακόπτεται εἶτα ἡ συνεδρίασις ὅπως ἐπαναληφθῆ τὴν 10ην μ. μ.

Ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

II. Ἀγγελίδης (10.30'). Φρονεί ότι ἡ ἀναπτυχθεῖσα παρὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως γνώμη ἀποκλείει πάσαν περαιτέρω συζήτησιν ἐπὶ τοῦ άρθρου καὶ εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἂν ἤθελε γίνῃ ἀσπαστή. Εἰσερχόμενος κριτόπιν σχετικῶς εἰς τὸ ζήτημα τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, θεωρεῖ τοῦτο ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἰσόρροπον καὶ ἀρτίαν νομοθέτησιν, διότι τὰ μέλη αὐτοῦ δὲν θὰ ἐξέρχονται ἀπὸ τὴν φλέγουσαν κἀμινον τῶν ἐκλογικῶν παθῶν καὶ θὰ κρίνωσιν εὐρύτερον καὶ ἀληθέστερον. Ἀλλὰ Κράτη, μᾶλλον κατὰ πάντα προηγμένα τοῦ ἡμετέρου, ἔχουσιν αὐτό. Φρονῶ τέλος, λέγει, ὡς καὶ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ότι ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς δευτέρας παραγράφου δύναται ν' ἀναβληθῆ, να συζητηθῆ αὕτη μετὰ τοῦ ζητήματος τοῦ θεσμοῦ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Ε. Κουλουβάκης (11.35'). Τὸ ἄρθρον, λέγει, περιέχει διατάξεις Κανονισμοῦ, ὡστε διατί ἐπικρίνεται ὡς μακροσκελές; Τὰ Συντάγματα δὲν περιλαμβάνουν μόνον γενικωτάτας ἀρχάς, ὑπάρχουν τοιαῦτα με ἄρθρα καλύπτοντα ὀλοκληροὺς σελίδας. Ὡς πρὸς τὴν β' παράγραφον, ἐν ἣ ὀρίζεται ότι παραπέμπονται καθ' ὑποχρέωσιν τὰ νομοσχέδια εἰς ἐπιτροπὰς, θεωρεῖ ότι πρέπει να τεθῆ εἰς τὸ Σύνταγμα, διότι θὰ ἀρθοῦν δι' αὐτῆς αἱ ἀνωμαλῖαι καὶ παρεξηγήσεις με-

ταξὺ ἀντιπολιτεύσεως καὶ συμπολιτεύσεως, αὶ συνοδεύουσαι ἀναποφεύκτως τὰς ἐν τῇ Βουλῇ ἐκάστοτε προτάσεις περὶ παραπομπῶν τῶν διαφόρων νομοσχεδίων εἰς ἐπιτροπὰς. Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἀντίρρησην, ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ δύναται νὰ μεταβάλλῃ καὶ αὐτὴν τὴν βᾶσιν τοῦ νομοσχεδίου, δὲν ἔχει αὐτὴ πραγματικὴν ὑπόστασιν, διότι ἡ ἐν τῷ συνόλῳ συζήτησις καὶ ψήφισις ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν κατ' ἀρχὴν καὶ δύναται κατ' αὐτὴν νὰ ἀνατραπῇ ὅτι ἐγένετο ἐν ταῖς κατ' ἄρθρον συζητήσεσι. Ἡ πρώτη παράγραφος τοῦ ἄρθρου τῆς ἐπιτροπῆς δὲν προσθέτει τίποτε κατ' οὐσίαν πλέον ἐκείνου ὅπερ διέγραψε τὸ Σύνταγμα τοῦ 64, ἡ δευτέρα εἶνε σκοπιμωτάτη. Ἐὰν τὸ ἄρθρον δὲν γίνῃ δεκτὸν ὡς ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς διετυπώθη τότε δυνάμεθα νὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς τὸ ἄρθρον 65. Ἀλλὰ φρονῶ ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ δεχθῇ αὐτὸ ὡς διετυπώθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς, μὴ διαταραττομένη ἀπὸ τὴν μακρότητα αὐτοῦ.

Ι. Δογάνης (11.25'). Κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς, τὸ θεωρεῖ προτιμώτερον, φρονεῖ ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐξαιρεθῇ ἐξ αὐτοῦ ἡ 6' παράγραφος, δὲν δύναται δὲ νὰ ἀναπληρωθῇ οὔτε διὰ τῆς θεοπείσεως τοῦ θεσμοῦ τοῦ συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, οὔτε διὰ τῶν περὶ Κανονισμοῦ διατάξεων.

Σ. Δραγοῦμης. Λέγει ὅτι ὑποχρεωτικὴ παραπομπὴ τῶν νομοσχεδίων εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ὡς ζητοῦν ἐν τῷ σχεδίῳ αὐτῶν οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Κυβέρνησιν 6 βουλευταί, εἶνε παραπομπὴ εἰς Σῶμα μὴ βουλευόμενον. Ἐπικαλεῖται τὴν ἰδιαιτέραν προσοχὴν τῆς Βουλῆς εἰς τοῦτο. Μάλιστα, προσθέτει, ὁ ὅρισμός τοῦ ὑποχρεωτικοῦ εἶνε τόσο ἐκτοπος, ὥστε ἴσως γίνῃ κώλυμα εἰς τὴν ἀποδοχὴν τοῦ θεσμοῦ.

Ι. Μπακόπουλος. (11.40'). Φρονῶν ὅτι ποινικὴ διάκρισις μετὰξὺ τῶν ἄρθρων τοῦ Συντάγματος δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ, ζητεῖ ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ μείνουν σύμφωνα νὰ τεθῇ, ἀντὶ τῆς προτελευταίας παραγράφου, ἡ σχετικὴ διατύπωσις γενομένη παρὰ τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν 6 βουλευτῶν.

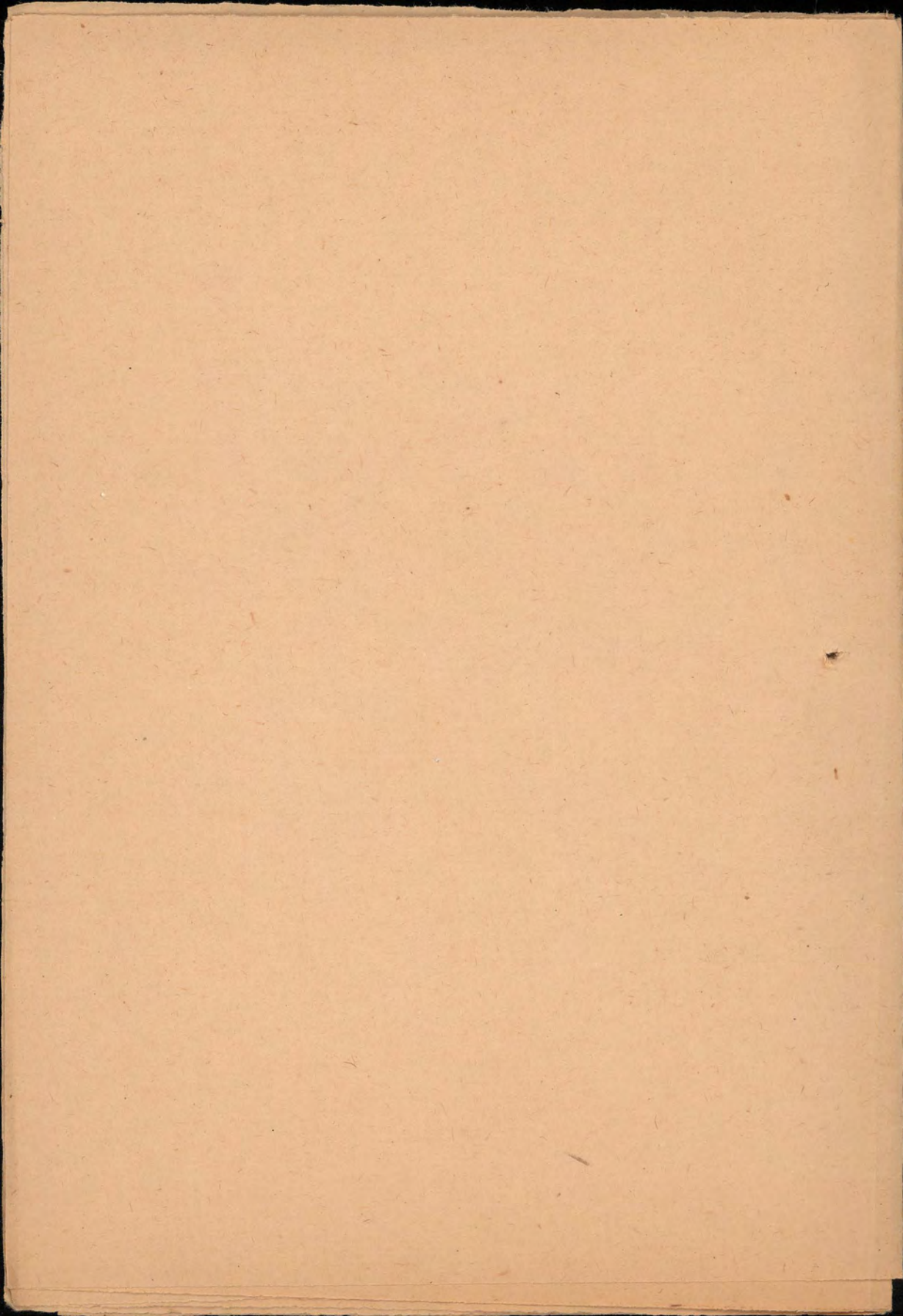
Ὡς πρὸς τὴν 6' παράγραφον τοῦ ἄρθρου τοῦ κειμένου τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς, φρονῶ, λέγει, ὅτι τὰ νομοσχέδια ἐπιβάλλεται νὰ παραπέμπωνται εἰς ἐπιτροπὰς, μόνον τὰ

δι' ἐπιτροπῶν διελθόντα νομοσχέδια εἶνε εὐεφάρμοστα ὡς νόμοι. Τὸ 6' ὅμως ἡμισυ τῆς παραγράφου καταστρέφει τὸ α' ἡμισυ αὐτῆς. Ὅπωςδὴποτε, ἡ διάταξις αὕτη φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ Συνταγματοποιηθῇ, τροποποιουμένη.

Λύεται ἡ συνεδρίασις τὴν 12ην καὶ 10' ὥραν.

Ὁ Πρόεδρος

Ὁ Γραμματεὺς

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΕΔ'

Τῆς 2ας Ἀπριλίου 1911.

Ὠρα 11. 5' π. μ. ἀνγχωσθέντος τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὐρίσκειται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 183 Βουλευτῶν.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινεῖ τὰ ἑξῆς. 1) Οἱ φοιτηταὶ τῆς φαρμακευτικῆς υποβάλλουσιν ὑπόμνημα διὰ τὴν λήψιν διαφορῶν μέτρων περὶ βελτιώσεως τοῦ φαρμακευτικοῦ κλάδου. 2) Οἱ ἔποικοι κληροῦχοι τοῦ χωρίου Καστρὶ τῆς Ἀγυῖας ζητοῦσι τὴν ἐκ νέου διανομὴν τοῦ χωρίου. 3) Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Ἐξαμῆλια τοῦ δήμου Κορινθίων ζητοῦσι παράτασιν τῆς πληρωμῆς τῶν οφειλομένων δημοσίων φόρων. 4) Οἱ κάτοικοι Πύργου ζητοῦσιν ὅπως χρισθῆ ἡ ποινὴ τῷ Σ. Μπέκιω, ἀποδειχθέντος ὅτι δὲν ἦτο αὐτὸς ὁ ἔνοχος τῆς δι' ἡν κτεδικάσθη δολοφονίας. 5) Ὁ Ι. Παπακώστας ἰατρός καὶ φαρμακοποιὸς ζητεῖ κωταρτισμὸν ἐπιτροπῆς ἐξ ἰατρῶν ἵνα ἐξελέγξῃ τ' ἀποτελέσματα τῆς διὰ τῆς μεθόδου αὐτοῦ θεραπείας τῆς φθίσεως.

Οἱ Βουλευταὶ Μεσσηνίας υποβάλλουσι πρότασιν νόμου περὶ διοικήσεως τοῦ λιμενικοῦ ταμείου Μεσσηνίας, θέλει ἐκτυπωθῆ καὶ διανεμηθῆ.

Εἰσέχεται εἶτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν νομοθετικῶν ἔργων.

Γίνεται δεκτὸν κατ' ἀρχὴν, ἄρθρον καὶ σύνολον τὸ εἰς γ' συζήτησιν νομοσχέδιον περὶ χορηγίας πιστώσεως πρὸς πληρωμὴν τῶν διὰ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους 1911 ἐξόδων τοῦ Κράτους, ὡς ἐπίσης τῶν ἐξόδων τῶν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπαγομένων κληροδοτημάτων, τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου, τοῦ Λαχείου ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ταμείου τῶν Φάρων καὶ Φανῶν, τοῦ Θεσσαλικοῦ Γεωργικοῦ Ταμείου καὶ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ταμείου ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 1.

Πρὸς πληρωμὴν τῶν διὰ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους 1911 ἐξόδων τοῦ Κράτους τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1911, χορηγεῖται πίστωσις ἴση πρὸς ἐν δωδεκατημόριον τῶν ζητουμένων πιστώσεων, διὰ τὰ δυνάμει τῶν κειμένων νόμων ἀναγραφόμενα ἔξοδα ἐν τῷ ὑποβληθέντι εἰς τὴν Βουλὴν

24
57-69

Γενικῶς Προϋπολογισμῶ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους τῆς ρηθείσης χρήσεως ὡς τροποποιεῖται οὗτος διὰ τῆς ὑποβληθείσης δηλώσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπὸ χρονολογίαν 17 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. καὶ ὁμοίως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ὑπὸ χρονολογίαν 11 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ.

Ἄρθρον 2.

Πρὸς πληρωμὴν τῶν διὰ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους 1911 ἐξόδων τῶν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπαγομένων κληροδοτημάτων, τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, ὡς ἐτροποποιήθη ὁ προϋπολογισμὸς τούτου διὰ τῆς ἀπὸ 17 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. δηλώσεως τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ, τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου, τοῦ Λαχείου ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ταμείου τῶν Φάρων καὶ Φανῶν, τοῦ Θεσσαλικοῦ Γεωργικοῦ Ταμείου καὶ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ταμείου, χορηγεῖται πίστῶσις ἴση πρὸς ἓν δωδεκατημόριον τῶν ζητούμενων πιστώσεων διὰ τὰ δυνάμει τῶν κειμένων νόμων ἀναγραφόμενα ἐξόδα ἐν τοῖς ὑποβληθεῖσιν εἰς τὴν Βουλὴν εἰδικαῖς προϋπολογισμοῖς τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων αὐτῶν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1911.

Ἄρθρον 3.

Διὰ τὰς δαπάνας τοῦ Κράτους, ὡς ἐπίσης τῶν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπαγομένων κληροδοτημάτων, τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης, ὡς ἐτροποποιήθη ὁ προϋπολογισμὸς τούτου διὰ τῆς ἀπὸ 17 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. δηλώσεως τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ, τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου, τοῦ Λαχείου ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ταμείου τῶν Φάρων καὶ Φανῶν, τοῦ Θεσσαλικοῦ Γεωργικοῦ Ταμείου, καὶ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ταμείου τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1911, ὧν ἡ πληρωμὴ κατασταθῆσεται ὑποχρεωτικῆ ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου ἐ. ἔ. δυνάμει νόμων ἢ ἰδιαίτερων συμβάσεων καὶ συμφωνιῶν, ἐπιτρέπεται ὑπέρβασις τῶν διὰ τοῦ νόμου τούτου χορηγουμένων πιστώσεων, ἐὰν αὗται δὲν ἐκπέσωσι πρὸς πληρωμὴν τῶν, ὡς εἴρηται, δαπανῶν.

Ἄρθρον 4.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος νόμου, ἀρχεταὶ ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως δημοσιεύσεως αὐτοῦ.

Γίνεται ἐπίσης δεκτὸν κατ' ἀρχὴν ἄρθρον καὶ σύνολον τὸ εἰς γ' συζήτησιν νομοσχέδιον περὶ ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 1 ἕως 5 καὶ τῶν ἐδαφίων α' καὶ β' τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ νόμου ΓΤΖΓ' (3393) τῆς 24 Ὀκτωβρίου 1909 «περὶ φορολογίας τοῦ εἰσοδήματος καὶ τῶν κινητῶν ἀξιῶν» ἔχον οὕτω.

Ἄρθρον Μόνον

Ἀναστέλλεται μέχρι τῆς 31 Ἰουλίου 1911 ἡ ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων 1 ἕως 5 καὶ τῶν ἐδαφίων α' καὶ β' τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ νόμου ΓΤΖΓ' (3393) τῆς 24 Ὀκτωβρίου 1909 «περὶ φορολογίας τοῦ εἰσοδήματος καὶ τῶν κινητῶν ἀξιῶν».

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος νόμου ἀρχεταὶ ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως δημοσιεύσεως αὐτοῦ.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν συζήτησιν περὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 57 λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Δ. Μάρκου** (11. 30') ἀντικρούει τὴν πρότασιν περὶ χαρακτηρισμοῦ νομοσχεδίων τινῶν ὡς κατεπειγόντων καὶ συνεπῶς τῆς μὴ παραπομπῆς αὐτῶν εἰς ἐπιτροπὴν. Ἐπίσης ἀντικρούει τὴν πρότασιν τῆς ἐπιτροπῆς, ὅσον ἀφορᾷ τὰς τροπολογίας, αἵτινες ψφίζονται μόνον κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν, χωρὶς κανεὶς νὰ λαμβάνῃ προηγουμένως γνῶσιν αὐτῶν.

Ι. Πατσουράκος (11. 47'). Κηρύσσεται ἐπίσης κατὰ τῆς τροποποιήσεως τῆς ἐπιτροπῆς ὅπως κηρύσσονται νομοσχέδια τινὰ κατεπείγοντα καὶ μὴ παραπέμπωνται εἰς ἐπιτροπὴν.

Ο. Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβάλλει δῆλωσιν τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργοῦ περὶ περιορισμοῦ τοῦ ἐκπεστέου ποσοῦ ἐκ δραχμ. 7,680 ἐκ τῆς πιστώσεως τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Κεφ. Α' τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους 1911.

Θ. Πετμεζᾶς (11. 57'). Θεωρεῖ σπουδαιότατην τὴν συνταγματικὴν ἀναγνώρισιν τῆς παραπομπῆς τῶν νομοσχεδίων εἰς ἐπιτροπὴν καὶ φρονεῖ ὅτι ἡ διάταξις περὶ τοῦ κατεπείγοντος δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ δώσῃ λαβὴν εἰς καταχρήσεις. Ἐπιδιοικιμάζει ἐπίσης καὶ τὴν διάταξιν περὶ κωδίκων ἐξαίρων μόνον τοὺς φορολογικοὺς κώδικας.

Α. Θεοδώριδης (12. 10'). Κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς, διότι φρονεῖ ὅτι τοῦτο παρέχει ἀρίστως ἐγγυήσεις διὰ τὴν ψήφισιν τῶν νομοσχεδίων.

Α. Καμπάνης (12.25'). Αί ἐν τῷ ἄρθρῳ 57 διατάξεις δυνατόν νά θεωρηθῶσιν ὡς ἀποτελοῦσαι ζήτημα κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς. Ἄλλ' ὁ κανονισμὸς δύναται νά μεταβάλλεται καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νά ληφθῆ συνταγματικὴ πρόνοια περὶ αὐτῶν.

Δ. Κοσόνης (12.40'). Κηρύσσεται ἀνεπιφυλάκτως ὑπὲρ τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς, τὸ ὁποῖον θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐξέλιψιν τῶν ἐκτρόπων τοῦ παρελθόντος, ὅτε ἐψηφίζοντο ἀσυζητεῖ νόμοι οἰκτρότατοι καὶ προσωπικοί.

Β. Μιχαλάς (12.50'). Λέγει ὅτι ὁ μόνος τρόπος δι' οὗ θὰ κατορθωθῆ ἡ ἐπιψήφισις καλῶν νόμων εἶνε νά τιμωρῶνται πάντες οἱ προτεινόντες νόμους.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Σ. Θεοδορόπουλος** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 66 τοῦ Συντάγματος, ἣτις θέλει παραπεμφθῆ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπὴν.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Δ. Καλλέργης** ζητεῖ 15ήμερον ἄδειαν πρὸς ἀποδημίαν εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ἡ **Βουλὴ** συναίνει ὅπως παραχωρηθῆ ἡ ἄδεια αὕτη.

Μετὰ τοῦτο διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ὥρα 12.55' μ. μ. ἕνα ἐπαναλειφθῆ τὴν 3 μ. μ.

Μετὰ μεσημβρίαν

Ἐπαναλαμβάνεται ἡ διχοπεῖσα συνεδρίασις τὴν 3 καὶ 45' μ. μ. ὥραν.

Συνεχίζεται ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 57 συζήτησις.

Τ. Ἡλιοπούλος. Διαφωνῶ πρὸς τὴν συντακτικὴν ἐπιτροπὴν, ὡς πρὸς τὸ ἄρθρον. Ὡς πρὸς τὴν α' παράγραφον, λέγω ὅτι ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ περιεχόμενον τοῦ νόμου εἶνε δυσδιάκριτα. Ὅθεν δύναται νά γεννῶνται ἀμφιβολίαι ἂν ἡ συζήτησις γίνεται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἢ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου. Ἡ συζήτησις τῆς ἀρχῆς εἶνε ἡ οὐσία τῆς συζητήσεως, ἡ ἀρχὴ ἀναφέρεται εἰς τὴν σκοπιμότητα τοῦ νομοσχεδίου. Ἡ διατύπωσις τῶν ἄρθρων, μετὰ τὴν λήξιν τῆς κατ' ἀρχὴν συζητήσεως, εἶνε τι δευτερεύον. Ἄρα ἀσφαλεστέρην ἐγγύησιν παρέχει ἡ ἰσχύουσα διάταξις τοῦ Συντάγματος. Ἡ β' παράγραφος περιττεύει, διότι συνδέεται ἀναποσπάστως μὲ τὸν θεσμὸν τοῦ συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας, δεσπύζοντα πλεόν ἐν τῇ κοινῇ συνειδήσει. Ἡ δὲ ἐπεξεργασία ὑπὸ τῶν κοινοβουλευτικῶν ἐπιτροπῶν καταντᾷ τυπικὸν ἔργον. Ὅθεν ἡ β' αὕτη παράγραφος περιττεύει ἐντελῶς.

Ἀμφιβάλλω ἂν εἶνε ἀνάγκη νά περιληφθῆ ἐν τῷ Συντάγματι καὶ ἡ γ' παράγραφος, ἀνήκει μᾶλλον εἰς τὸν Κανονισμὸν. Ὡς πρὸς τὴν δ' παράγραφον κλίνω μᾶλλον ὑπὲρ τῆς σχετικῆς δικτυπώσεως τοῦ σχεδίου τῶν 6 βουλευτῶν.

Πελ. Ἡλιοπούλος. Ὁ σκόπελος, εἰς τὸν ὁποῖον προσκρούουν αἱ ἀντιπροσωπευτικαὶ πολιτεῖαι, εἶνε ἡ τάσις τὴν ὁποίαν ἔχουν αἱ Βουλαι νά ψηφίζωσι νέους νόμους καὶ ὅμως εὐδαιμονεστέρα τυγχάνει ἡ πολιτεία ἐκείνη, ἣτις διέπεται ὑπὸ ἀρχαίων καὶ ἀπαρασαλεύτων, ἔστω καὶ ἀτελῶν, νόμων. Σκληρὰ πείρα ἀπέδειξεν, ὅτι ὁ τρόπος τῆς θέσεως τῶν νόμων εἶνε ἐν Ἑλλάδι πλημμελέστερος ἢ εἰς ὅλα τὰ ἄλλα Κράτη καὶ μία τῶν κυριωτέρων αἰτίων τῆς κακοδαιμονίας τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους ὑπῆρξεν ἡ πολυνομία, μετὰ τῆς ἀκανονίας καὶ ἀντινομίας καὶ κλεψινομίας.

Αἱ τρεῖς θεμελιώδεις ἀρχαὶ τῆς ὑπὸ συζήτησιν διατάξεως εἶνε ἡ διάρκεια τῆς συζητήσεως, αἱ ἐπιτροπαὶ καὶ τὸ κατεπεῖρον. Ὅφειλε ἡ Συνέλευσις, ἀφοῦ δὲν θὰ ψηφίσῃ τὴν Γερουσίαν, νά λάβῃ μέτρα, διὰ τῶν ὁποίων νά προφυλάξῃ τὴν Βουλὴν ἀπὸ τὴν κατεσπευσμένην ἐπιψήφισιν τῶν ἔργων τῆς. Τάσσομαι ὑπὲρ τῆς προτάσεως τῆς ἐπιτροπῆς, συμφώνως πρὸς τὰς ὑποδειχθείσας καὶ ἀναπτυχθείσας τροπολογίας.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ἡ α' παράγραφος τοῦ ἄρθρου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς καλῶς διατυπύεται ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν. Ψήφισις κατ' ἀρχὴν νομοσχεδίου σημαίνει ὅτι ἡ Βουλὴ λαμβάνει ὑπ' ὄψει τὸ νομοσχέδιον.

Ὡς πρὸς τὴν β' παράγραφον, τὸ ζήτημα ἀφορᾷ κανονισμὸν περιλαμβανόμενον εἰς τὸν Κανονισμὸν τῆς Βουλῆς. Δέχομαι νά ψηφισθῆ καὶ ἡ β' παράγραφος τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ μὲ τινὰς τροποποιήσεις: Διὰ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἀποβλέπομεν τὰ μετέχῃ αὐτὸ καὶ εἰς ἀριωτέραν παρασκευὴν τῶν νόμων.

Ὅθεν προτείνω νά ψηφισθῆ ἡ παράγραφος προστιθεμένου μετὰ τὸ «πρότερον» τοῦ «ἐὰν δὲν ἐγένετο ἐπεξεργασία αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας», τὸ «ὑπ' αὐτῆς» νά γίνῃ «ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς» καὶ μετὰ τὸ «ἐπεξεργασίαν» νά τεθῆ «ἢ τὴν πάροδον τῆς ταχθείσης πρὸς τοῦτο προθεσμίας».

Ἡ γ' παράγραφος, ἴσως ἐκ τῶν σκοπιμωτάτων, δύναται νά περιληφθῆ καὶ αὕτη, οὐδαμῶς βλάπτει, ἀφοῦ ὑπάρχει ἄλλως τε εἰς τὸν Κανονισμὸν.

Ὡς πρὸς τὴν δ', ἀνεπτύχθησαν σοβαραὶ ἀντιρρήσεις. Κλίνω, μετ' αὐτάς, νὰ γίνῃ οὕτω ἢ διατύπωσης αὐτῆς μετὰ τὸ «ἐπιψηφίσεις» νὰ προστεθῇ τὸ «δικαστικῶν», ἀπαλειφόμενου τοῦ «ἰδιωτικοῦ ἢ δημοσίου δικαίου».

Ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν παράγραφον δύναται νὰ προστεθῇ εἰς τὸ τέλος τὸ «πλὴν τῶν φορολογικῶν».

Σ. Δραγούμης. Συμφωνεῖ ὡς πρὸς τὴν προσθήκην τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως σχετικῶς μετὰ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

Ρουτίσης. Νομίζει ὅτι ὅλοι οἱ νόμοι πρέπει νὰ ψηφίζονται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, πλὴν διακρίσεώς τινος διὰ τοὺς δικαστικούς, οἵτινες κατὰ τὴν συζήτησιν καὶ ψήφισιν δὲν συναναμιγνύονται μετὰ πολιτικὰ πάθη.

Ε. Κοιλουμβάκης. Μετὰ τὰ λεχθέντα παραιτοῦμαι τῆς περὶ δι' ὀνομαστικῆς ψηφοφορίας ψηφίσεως τοῦ ἄρθρου προτάσεώς μου.

Ὁ κ. Προέδρος ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν, ὅτι ἀποσύρεται ἢ ἐπὶ τοῦ 57ου ἄρθρου τοῦ Συντάγματος τροπολογία ἐν τῷ σχεδίῳ τῶν 6 Βουλευτῶν, ἔχουσα οὕτω:

«Ἐν τῷ τῷ 57ου ἄρθρου προστίθεται δεύτερον ἐδάφιον ἔχον οὕτω:

«Προκειμένου μὲν περὶ ἐπιψηφίσεως κωδίκων ἀστικοῦ, ἐμπορικοῦ, ποινικοῦ δικαίου, ἢ πολιτικῆς καὶ ποινικῆς δικονομίας, ἐπιτρέπεται, κατόπιν συζητήσεως, ψήφισις αὐτῶν δι' ἑτέρου νόμου, κυροῦντος τοὺς εἰρημένους κώδικας ἐν συνόλῳ».

Ἀνακοινοῦται κατόπιν πρὸς τὴν Βουλὴν παρὰ τοῦ κ. Προέδρου τὸ ἐν τῷ καιμένῳ τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς 57ου ἄρθρον, ὡς ἐτροποποιήθη μετὰ τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ἀντιπροσωπεύοντος καὶ τὴν γνώμην τῶν ἀποτελούντων αὐτὴν ἑτέρων 5 Βουλευτῶν.

Ἐρωτᾶται ἡ Βουλὴ παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἐὰν δέχεται οὕτω τὸ ἄρθρον καὶ ἀποφαίνεται δι' ἀναστάσεως ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς αὐτοῦ, ἔχοντος οὕτω:

Ἄρθρον 57.

«Οὐδεμία πρότασις νόμος γίνεται δεκτὴ, ἂν δὲν συζητηθῇ καὶ ψηφισθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἅπαξ μὲν κατ' ἀρχὴν, ἔπειτα δὲ κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον, κατὰ τρεῖς διαφόρους ἡμέρας.»

«Μετὰ τὴν κατ' ἀρχὴν ἐπιψηφίσιν τὸ ὑπὸ συζήτησιν προσχέδιον παραπέμπεται εἰς Ἐπιτροπὴν τῆς Βουλῆς, ἂν δὲν παρεπέμφθη πρότερον, ἢ ἂν δὲν ἐγένετο ἐπεξεργασία

αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, μετὰ δὲ τὴν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐξέτασιν ἢ τὴν πάροδον τῆς ταχθείσης ἢ πρὸς τοῦτο προθεσμίας, ἐπακολουθεῖ ἢ κατ' ἄρθρον συζήτησις εἰς διαφόρους συνεδριάσεις, ἀπεχούσας ἀλλήλων δύο ἢ τοῦλάχιστον ἡμέρας. Εἰς ἐξαιρετικὰς ὁμως περιστάσεις δύναται ἡ Βουλὴ, κηρύσσουσα τὴν πρότασιν κατεπείγουσαν, νὰ μὴ παραπέμψῃ ταύτην εἰς Ἐπιτροπὴν καὶ νὰ περιορίσῃ εἰς μίαν ἡμέραν τὸν μεταξὺ τῶν δύο κατ' ἄρθρον συζητήσεων χρόνον.»

«Ἐὰν κατὰ τὴν τελευταίαν συζήτησιν ἐγένοντο δεκταὶ τροπολογίαι, ἢ τοῦ συνόλου ψήφισις ἀναβάλλεται, μέχρις οὗ τὸ ψηφισθὲν τυπωθῇ καὶ διανεμηθῇ, ὡς ἐτροπολογήθη.»

«Ἡ ἐπιψηφίσις δικαστικῶν κωδίκων προπαρασκευασθέντων ὑπὸ εἰδικῶν Ἐπιτροπῶν, συσταθεισῶν δι' εἰδικῶν νόμων, δύναται νὰ γίνῃ δι' ἰδιαίτερου νόμου κυροῦντος τοὺς εἰρημένους κώδικας ἐν ὅλῳ. Ἡ περὶ τοιοῦτου νόμου πρότασις δὲν δύναται νὰ κηρυχθῇ κατεπείγουσα.»

«Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον δύναται νὰ γίνῃ κωδικοποιήσις ὑφισταμένων διατάξεων δι' ἀπλῆς ταξινομήσεως αὐτῶν, ἢ ἐν ὅλῳ ἐπαναφορὰ καταργηθέντων νόμων, πλὴν τῶν φορολογικῶν.»

Ἀναβάλλεται κατ' ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς, ἐρωτηθείσης παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, ἡ τροπολογία τῶν 6 Βουλευτῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὸ ἄρθρον 58 τοῦ μέχρι τοῦδε ἰσχύοντος Συντάγματος.

Ἀρχεται συζήτησις ἐπὶ τοῦ 59ου ἄρθρου τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἀναστασιάδης (4.30'). Δὲν κρίνω βεβαίως ἐντελῶς ἀνατιολόγητον τὴν τελευταίαν διάταξιν τοῦ ἄρθρου Ὁ νομοθέτης προέβη εἰς τὴν παρέκκλισιν τῆς ἐν τῷ Συντάγματι ἀναγεγραμμένης ἀρχῆς ἐξ ἀνάγκης ἐν μέρει. Ἀλλὰ καὶ ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία θέτει πάντοτε ὡς ὑποπτον τὴν ἀξιοπιστίαν καὶ τὴν φιλονομίαν τοῦ πολίτου. Καὶ ἐπιβάλλεται διαμαρτυρία ἐκ μέρους τοῦ ἐντίμου ἐμπορικοῦ κόσμου διὰ τὴν τοιαύτην τεκμηρίωσιν, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἔμποροι ἐπιβουλεύονται τὸ Δημόσιον.

Τὸ Ἑλληνικὸν ἔμποριον, παρ' ὅλην τὴν κρίσιν τῶν τελευταίων ἐτῶν, παρίσταται συνεπὲς πρὸ τῶν Εὐρωπαϊῶν, κατατρῶγον τὰς σάρκας αὐτοῦ, κρατύνει τὴν πίστιν, ἐν Ἑλλάδι αἱ ἀγοραὶ εἶνε ἀνοιγμέναι διάπλαται, ἀπολαύει τῶν μεγαλειτέρων πιστώσεων.

Ὁ ἐμπορικὸς κόσμος ὑπὲρ πάντα ἄλλον θέλει νὰ εἰσαχθῆ εἰς τὸ Σύνταγμα ἢ περὶ ἧς πρόκειται διάταξις αὕτη, ἀναγνωρισθεῖσα καὶ ὑπὸ τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὑπὸ τῶν 6 βουλευτῶν. Ἡ Ἐπιτροπὴ ὅμως ζητεῖ τὴν διὰ νομοσχεδίου διακανόνισιν τῶν κατ' αὐτήν. Συνέβησαν ἐν τῷ παρελθόντι ἄτοπα.

Κατὰ τὸν Μάϊον τοῦ 1904 ὑπεβλήθη φορολογικὸν νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον δὲν ἐψηφίσθη. Ἐν τούτοις τὰ μέχρι τῆς 3 Ἀπριλίου 1905 εἰσπραχθέντα παρὰ τῶν ἐμπόρων ἄνευ νόμου ποσὰ ἐνομιμοποιήθησαν κατόπιν διὰ νόμου, ὑποβληθέντος παρὰ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὅστις ἦν καὶ διακεκριμένως πολιτειολόγος. Ἐὰν ἀφίσωμεν ἤδη τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς τὸν νομοθέτην τοῦ μέλλοντος δὲν εἶνε ἀπίθανον νὰ ἐπαναληφθῆ τὸ αὐτό. Ἡ Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ φρονεῖ ὅτι ὁ καταναλωτὴς ζημιούται, ὅχι ὁ ἔμπορος, ἀλλὰ ἐν τῇ πραγματικότητι συμβαίνει ἄλλως. (Ἀναφέρει διαφόρους σχετικὰς περιπτώσεις). Ἀλλὰ, καὶ ἀπὸ ἠθικῆς ἀπόψεως ἐξετάζομένου, τοῦ πράγματος ἀντίκειται εἰς τὴν κοινὴν συνείδησιν, εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Κράτους νὰ γίνεταί ἡ εἰσπραξις φόρου μὴ διὰ νόμου ἐγκύρου γενομένου.

Προτείνω ὅθεν νὰ ἀναγραφῆ ἐν τῷ Σύντάγματι ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ φόρου, ἂν τὸ ἐπιβάλλον νομοσχέδιον δὲν γίνεταί νόμος.

Γενικῶς δὲ εὐρίσκω τὸ ἄρθρον τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς προτιμώτερον, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ προστεθῆ εἰς αὐτὸ ἡ τελευταία διάταξις τοῦ ἄρθρου ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τῶν 6 βουλευτῶν, ἧτοι τὸ «ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει... τὰ εἰσπραχθέντα ἀποδίδονται».

2. Δραγούμης. Ὁ προλαλήλας ἠδίκησε τὴν Πολιτείαν. Ὁ σχετικὸς νόμος εἶνε ἀντιγραφὴ ξένων νόμων, τεθέντων καὶ αὐτῶν ἐκ τῆς ἀνάγκης τῶν πραγμάτων, κατὰ παράδοξον τῶν Συνταγμάτων, προκειμένου περὶ εἰσαγωγῆς ἢ αὐξήσεως εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ. Ἡ Ἐπιτροπὴ δέ, μετὰ μελέτην τοῦ πράγματος, κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὀρθότερον εἶνε τὸ ζήτημα τῆς ὑποχρεωτικῆς ἀποδόσεως τῶν ἐπὶ πλέον εἰσπραχθέντων νὰ κανονισθῆ διὰ νόμου καὶ νὰ μὴ ἀναγραφῆ ὡς ἀρχὴ ἐν τῷ Σύντάγματι.

Α. Θεοδοπίδης (5—12'). Ἡ Πολιτεία, πρὸ τῆς ἀνάγκης εὐρεθεῖσα, εἰσέπραξε φόρους ἀντισυνταγματικούς, πρὸ πάντων εἰς τὰ τελωνειακά.

Φρονῶ ὅτι τὸ εἰσπραχθὲν ποσὸν αὐτό, τὸ εἰσπραχθὲν μὴ ψηφισθέντος ἐιδικοῦ νόμου, τὸ ἀδέσποτον καὶ μὴ ὀρισμένον, πρέπει νὰ περιέρχεται εἰς ταμεῖα ἐθνικῆς ὀφελείας, νὰ εἶνε κοινοκτησία, νὰ περιέρχεται λ. χ. εἰς τὸ Γεωργικόν

κλπ. Ταμεῖον, νὰ μὴ ἐπιστρέφεται εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον. (Καταθέτει σχετικὴν τροπολογίαν).

2. Δραγούμης. Οὐδεὶς δασμὸς ἐπιβάλλεται σήμερον ἐὰν δὲν διέλθῃ διὰ τῆς ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Οἰκονομικῶν ἐπιτροπῆς τοῦ δασμολογίου, ἔτη ἐπεξεργάζεται πᾶσαν πρότασιν πρὶν ἢ εἰσαχθῆ αὕτη εἰς τὴν Βουλὴν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** κηρύσσει περαιωμένην τὴν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου συζήτησιν. Ἀνακοινῶ πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι ἀποσύρεται ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 59 τροπολογία τῶν 6 βουλευτῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν, ἔχουσα οὕτω:

Ἄρθρον 59.

«Εἰς τὸ ἄρθρον 59 προστίθεται ἐδάφιον δεύτερον ἔχον οὕτω:

«Κατ' ἐξίρσεις, ἐπὶ τῆς ἐπιβολῆς ἢ αὐξήσεως εἰσαγωγικῶν δασμῶν ἢ εἰσπραξῶν αὐτῶν ἀρχεται ἅμα τῇ ὑποβολῇ τοῦ σχετικοῦ νομοσχεδίου εἰς τὴν Βουλὴν. Ἡ εἰσπραξις αὕτη δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐν περιπτώσει μὴ ἐπιψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου κατὰ τὴν αὐτὴν τῆς ὑποβολῆς Σύνοδον κατὰ τὴν περίπτωσιν ὅμως ταύτην τὰ τυχόν εἰσπραχθέντα ἀποδίδονται».

Καλεῖ κατόπιν τὴν Βουλὴν ν' ἀποφανθῆ ἐὰν κρίνῃ ἀπορριπτέαν ἄνευ περαιτέρω συζητήσεως τὴν τροπολογίαν τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικοβοιωτίας κ. Α. Θεοδοπίδου, τεθείσαν ὡς προσθήκην εἰς τὸ 59ον ἄρθρον τοῦ προσχεδίου τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἡ Βουλὴ ἀποφαίνεται δι' ἀναστάσεως ὑπὲρ τῆς ἀπορρίψεως αὐτῆς ἄνευ περαιτέρω συζητήσεως, ἔχουσης οὕτω:

«Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου ἀντὶ τοῦ «τὰ τυχόν εἰσπραχθέντα ἀποδίδονται» νὰ τεθῆ «τὰ τυχόν εἰσπραχθέντα δὲν περιέρχονται εἰς τὸ Δημόσιον, διατιθέμενα δι' ἐιδικοῦ ἐκάστοτε νόμου ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς».

Ὁμοίως ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως, ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, κρίνει ὡς ἀπορριπτέαν ἄνευ περαιτέρω συζητήσεως τὴν εἰς τὸ 59ον ἄρθρον τροπολογίαν τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικοβοιωτίας κ. Ἀναστασιάδου, ἔχουσαν οὕτω:

«Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, τὰ τυχόν εἰσπραχθέντα ἀποδίδονται».

Ἀποσύρεται ἡ τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Λακωνίας κ. Χ. Πατρέα ἔχουσα οὕτω:

«Οὐδεὶς φόρος ἐπιβάλλεται, οὐδ' εἰσπράττεται, ἐὰν προη-

γουμένως δὲν ψηφισθῆ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρα-
τείας καὶ τῆς Βουλῆς καὶ κυρωθῆ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.»

Ἀποσύρεται ἡ τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Εὐβοίας κ.
Δ. Χρυσοστάλη ἔχουσα οὕτω :

Ἀντὶ τοῦ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου 59 τοῦ προσχεδίου
τῆς Ἐπιτροπῆς «ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς
Βουλευτικῆς Συνόδου» νὰ τεθῆ τὸ «ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς
εἰσαγωγῆς του ἐν τῇ Βουλῇ.»

Ἀνακοινῶνται εἰτὰ παρὰ τοῦ κ. Προέδρου πρὸς τὴν
Βουλὴν τὸ ἄρθρον 59ον. Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐρω-
τᾶται ἡ Βουλὴ ἐπ' αὐτοῦ παρὰ τοῦ κ. Προέδρου καὶ
ψηφίζει αὐτὸ δι' ἀναστάσεως, ἔχον οὕτω—ἐπενεχθεί-
σης μόνον φρακτικῆς εἰς αὐτὸ συμπληρώσεως, διὰ τῆς
προσθήκης τῆς λέξεως «νόμου», μετὰ τὸ «προτάσεως» εἰς
τὸ β' ἐδάφιον :

Ἄρθρον 59.

«Οὐδεὶς φόρος ἐπιβάλλεται, οὐδ' εἰσπράττεται ἄνευ νό-
μου. Ἐξαιρετικῶς ἐπὶ ἐπιβολῆς ἢ αὐξήσεως εἰσαγω-
γικοῦ δασμοῦ ἢ εἰσπραξίς αὐτοῦ ἐπιτρέπεται ἀπὸ τῆς
ἡμέρας τῆς εἰς τὴν Βουλὴν καταθέσεως τῆς περὶ αὐτοῦ
προτάσεως νόμου, ὑπὸ τὸν ῥητὸν ὅρον τῆς δημοσιεύσεως τοῦ
νόμου τὸ βραδύτερον ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς λήξεως
τῆς Βουλευτικῆς Συνόδου.»

Ἀναγινώσκειται παρὰ τοῦ Γραμματέως τὸ 60ον ἄρθρον
τοῦ κειμένου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἀρχεται ἡ ἐπ' αὐτοῦ συζήτησις.

Σ. Δραγοῦνης. Ἡ διάταξις αὕτη τοῦ Συντάγματος
εἶνε ἡ κορυφαία! Ἡμεῖς συνειθίσαμεν κατὰ τὰ τελευταία
ἔτη νὰ παρέχωμεν καὶ πρὸ τῆς ἐπιλήψεως τοῦ προϋπολο-
γισμοῦ παρὰ τῆς Βουλῆς τὴν ἄδειαν τῆς χρησιμοποίησεως
τῶν ποσῶν τῶν δαπανῶν τοῦ Κράτους. Κατήντησε νὰ ψη-
φίζεται ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους ἐντὸς καὶ 10 λεπτῶν
ἀκόμη μόνον, χωρὶς ἡ Βουλὴ ν' ἀντιλαμβάνεται τῶν τροπο-
ποιήσεων καὶ νέων ἐγγραφῶν τῆς Κυβερνήσεως, κατὰ τὴν
τελευταίαν στιγμὴν.

Ἀπολογισμοὶ δὲ δὲν ὑπεβλήθησαν ἀπὸ μικροτάτων ἐτῶν.
Λειτουργήσαντος τέλος τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἤρχισαν
δημοσιεύμενοι οἱ ἀπολογισμοὶ ἀλλὰ πρέπει καὶ ἡ Βουλὴ
νὰ λαμβάνη γνώσιν ἀκριβῆ. Πρέπει τέλος νὰ διευθετηθῶσιν
οὕτω τὰ τῆς ψηφίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ, ὥστε τὸ ἔρ-
γον νὰ βαίνει βραδέως, νὰ ἐξετάζεται ὁ προϋπολογισμὸς οὐ
μόνον κατὰ κεφάλαιον καὶ ἄρθρον ἀλλὰ καὶ κατὰ τμήματα.
οὕτω οἱ βουλευταὶ θὰ λαμβάνωσι κερὸν νὰ μανθάνωσι καὶ

ἐξελέγχωσι τὸ πᾶν καὶ τοῦτο θὰ καθιστᾷ λίαν προσεκτικω-
τέρους τοὺς Κυβερνῶντας. Πρὸς τοῦτο τὰ 8 Ὑπουργεῖα
πρέπει νὰ διαιρεθῶσιν εἰς 4 τμήματα καὶ ἐπὶ ἐκάστου Ὑ-
πουργεῖου νὰ γίνεταὶ ὀνομαστικὴ ψηφοφορία.

Ἡ τελευταία διάταξις κανονίζει αὐστηρῶς τὰ τοῦ ἀπο-
λογισμοῦ, ἐξομοιουμένης τῆς ψηφίσεως αὐτοῦ μετὰ τὴν τοῦ
προϋπολογισμοῦ.

Δὲν ὑπάρχει οὐδεμία δυσκολία εἰς τὸ εἰσάγεταὶ ἐγκαί-
ρως ὁ προϋπολογισμὸς μετ' αὐτοῦ δὲ πρέπει νὰ ἔρχεται εἰς
τὴν Βουλὴν καὶ ὁ ἀπολογισμὸς. Πρέπει νὰ κατορθώσωμεν
νὰ εἰσάγεταὶ εἰς τὰς Βουλὰς καὶ νὰ ψηφίζεται ὁ ἀπολογι-
σμὸς τοῦ προηγουμένου ἔτους.

Μ. Νεγροπόντης (5. 20'). Ἀδύνατος ἡ πραγματο-
ποίησις τῆς ἐντὸς τοῦ τρίτου μηνὸς εἰσαγωγῆς τοῦ ἀπολο-
γισμοῦ τῆς τελευταίας οικονομικῆς χρήσεως, ὡς ὀρίζει ἡ τε-
λευταία παράγραφος τοῦ ἄρθρου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπι-
τροπῆς. Νὰ τεθῆ ἐντὸς ἑνὸς ἔτους, θὰ εἶνε κέρδος νὰ τοὺς
ἔχωμεν καὶ ἐν τῷ διαστήματι αὐτῷ, ἀφοῦ σήμερον δὲν κα-
τορθώνωμεν νὰ τοὺς ἔχωμεν διόλου.

Ε. Βενιζέλος (Πρ. Κυβ.). Νὰ ὀρισθῆ ἐντὸς 6 μηνῶν.

Διομήτης (5. 25'). Κατὰ τὴν ψήφισιν τοῦ προϋπο-
λογισμοῦ πρέπει νὰ ἀσκήται ὀλόκληρος ἡ ἐλεγκτικὴ ἐργα-
σία τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Λαοῦ ἐπὶ τοῦ ὅλου ἔργου τῆς
Κυβερνήσεως, ὅπερ οἰκονομικῶς ἀντικατοπτρίζεται εἰς τὸν
προϋπολογισμὸν. Εἰς τὰ φιλελεύθερα Κράτη ἡ συζήτησις
τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀποτελεῖ τὸ κυριον ἔργον τῶν Βουλῶν.
Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἡ ἐξέτασις παρὰ τῆς Βουλῆς τῶν Κοι-
νοτήτων τῶν δαπανῶν τοῦ Κράτους γίνεται κατὰ τὸν Κη-
νονισμὸν τῆς Βουλῆς εἰς 22 ἡμέρας.

Διὰ τῶν τροπολογιῶν ἐπὶ τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου τοῦ
Συντάγματος ὑπάρχει ἐλπίς νὰ ἴδωμεν καὶ ἡμεῖς καλλίτερα
ἀποτελέσματα. Ἡ πλήρη δημοσιότης τῶν ἔργων καὶ τῆς
λειτουργίας τῆς Πολιτείας ἐπιβάλλεται, ἀλλ' αὐτὸ κατὰ τὴν
συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ ὑποβάλλεται παρὰ ἐκά-
στου Ὑπουργοῦ ἔκθεσις πλήρης τῶν ἀνὰ τὴν ἀκτί-
να τοῦ Ὑπουργεῖου τοῦ γενομένων ἐν γένει, μετ'
ἐκθέσεως τῶν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργεῖου,
ὥστε ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει οὕτως ἀνάγκη καὶ νὰ προστρέχη
ἰδιαιτέρως εἰς τὰς ὑπηρεσίας διὰ νὰ λάβῃ πληροφορίας καὶ
φωτισμὸν, σκοπίμως μὴ διδομένας ἐνίοτε.

Ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν διάταξιν, ἀντὶ «ἐντὸς τοῦ

τρίτου μηνός» να τεθῆ «ἐντός ἔτους», παρέλκει δὲ τὸ «ψηφίζεται καθ' ὃν τρόπον καὶ ὁ προϋπολογισμός».

Φ. Νέγρος (ῥα 5. 37'). Να τεθῆ ὅρος μὴ ἐπιτρέπων να ψηφισθῆ οὐδεμία πίστωσις ἂν δὲν διανεμηθῆ τοῦλάχιστον 10 ἡμέρας πρὶν πρὸς τὴν Βουλὴν, τοῦλάχιστον τοῦτο να κανονισθῆ διὰ νόμου.

Ἡ ἐξέλεξις τοῦ τελωνείου Πειραιῶς διαρκεῖ 6 μῆνας, εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον, πρὶν διέλθῃ ἀπὸ τὸ Γενικὸν Λογιστήριον, δὲν δύναται να ἔλθῃ ὁ ἀπολογισμός, θέλωμεν δὲ 12 μῆνας τὸ ὅλον διὰ να ἐξέλθῃ τῶν δύο γούτων ἐξελέγξεων, ἂνὰ 6 δι' ἐκάστην, εἰς τὴν Βουλὴν δὲ δὲν δύναται να ἔλθῃ πρὶν ἢ ἐξελεγχθῆ ὀριστικῶς. Ἀλλὰ καὶ ἡ διπλῆ αὐτὴ ἐξέλεξις ἐπίσπε, διὰ λόγους ἐκτάκτους, ἀποβαίνει ματαιία, πρέπει να κανονισθῆ μία καὶ μόνη ἐξέλεξις, καὶ πάλιν δὲ τότε «ἐντός ἐνός ἔτους» πρέπει να θέσωμεν ἐν τῇ τελευταίᾳ παραγράφῳ, ἀντὶ «ἐντός τοῦ τρίτου μηνός», ἀλλὰ καὶ «ἐντός ἐνός ἔτους» δύναται να τεθῆ μόνον ἂν γίνουν τροποποιήσεις συγχωνεύουσαι τὰς δύο ἐξελέγξεις εἰς μίαν.

Α. Κορομηλάς (Υπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Καὶ ἂνευ νομοσχεδίου ἀκόμη δύναται τὸ Λογιστήριον, ἂν ἐκδοθῆ τὸ Β. Διάταγμα τὸ ὑποδεικνυόμενον ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ κανονίζον τὰ τμήματα, να ἐργασθῆ καλλίτερον. Οὕτω δυνάμεθα να θέσωμεν «ἐντός ἐνός ἔτους». Ἡ συγχώνευσις τῆς διοικητικῆς καὶ τῆς δικαστικῆς ἐξελέγξεως, ὡς ἐπρότεινεν ὁ προλαλήσας, δὲν δύναται να γίνῃ. Πρόκειται περὶ ἀκηδίας οἱ νόμοι δὲν πταίου. Ἄς ἀφίσωμεν τὸν δικαστικὸν ἔλεγχον εἰς τὸ Συνέδριον, ὁ δὲ διοικητικὸς δύναται να γίνεταῖ συντομώτερον καὶ καλλίτερον, διορθουμένων τῶν τοῦ Γεν. Λογιστηρίου ὡς προεῖπον.

Φ. Νέγρος. Δὲν ἀρκεῖ ἐν ἔτος διὰ να ἔλθῃ εἰς τὴν Βουλὴν ὁ ἀπολογισμός μετὰ πλήρη ἐξέλεξιν.

Α. Κλάδης (ῥα 6: 7'). Ἄν δὲν ἀνατραπῶσιν ἄρδην τὰ τοῦ Λογιστικοῦ Νόμου, δὲν δύναται να ἐπέλθῃ διόρθωσις πραγματικῆ.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ἡ διάταξις τῆς ψηφίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ εἰς 4 ἡμέρας, κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, θὰ τεθῆ εἰς ἀρρησίαν, μετὰ τὴν ριζοβόλησιν τῆς νέας πολιτικῆς ἀντιλήψεως, θὰ κατορθοῦται ἢ ψήφισις τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐντός πολὺ περισσοτέρου χρόνου.

Πρόεδρος. Κηρύσσει περὶ αὐτῆς τὴν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου

60οῦ συζήτησιν, ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι ἀποσύρεται ἢ ἐπ' αὐτοῦ τροπολογία, ἢ ἐν τῷ σχεδίῳ τῶν 6 βουλευτῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν, ἔχουσα οὕτω :

«Ἐν τῇ πρώτῃ προτάσει τοῦ ἄρθρου 60 μετὰ τὴν λέξιν «ψηφίζει» προστίθενται αἱ λέξεις «ἐν Τακτικῇ Συνόδῳ».

Ἀποσύρεται ἢ ὑποβελημένη ἐπὶ τοῦ 60οῦ ἄρθρου τοῦ Συντάγματος τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Λακωνίας κ. Χ. Πετρεῖα, ἔχουσα οὕτω :

«Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον μεταρρυθμισθήσεται τὸ ἄρθρον 60, περιλαμβανομένου ἐν αὐτῷ καὶ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας».

Ἀπορρίπτεται παρὰ τῆς Βουλῆς, ἐρωτηθείσης παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, ἂνευ περαιτέρω συζητήσεως ἢ εἰς τὸ ἄρθρον προσθήκη τοῦ βουλευτοῦ Ἀρχιήλιδος κ. Πελ. Ἡλιοπούλου, ἔχουσα οὕτω :

«Εἰς τὸ τέλος τῆς β' παραγράφου να προστεθῆ: «ψηφίζεται μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου. Ἀπαγορεύονται, ἢ ψήφισις ἀναπληρωματικῶν πιστώσεων καὶ δωδεκατημορίων, πλὴν ἐν καιρῷ πολέμου» καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς γ' παραγράφου να προστεθῆ :

«Οὐδεὶς ἐκ τῶν ὑπολόγων δύναται ν' ἀναλάβῃ δημοσίαν ὑπηρεσίαν πρὸ πάσης λογοδοσίας».

Ἀνακοινοῦται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου πρὸς τὴν Βουλὴν τὸ 60ον ἄρθρον τοῦ κειμένου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς ἐτροπολογήθη εἰς τὴν γ' παράγραφον παρὰ τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν ἐξ βουλευτῶν καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐρωτημένη ἡ Βουλὴ παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, ψηφίζει αὐτὸ δι' ἀναστάσεως ὡς ἀνεκαινώθη πρὸς αὐτὴν, ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 60.

«Ἐν τῇ ἐτησίᾳ τακτικῇ Συνόδῳ ἢ Βουλὴ ψηφίζει διὰ »τὸ ἐπίμενον οἰκονομικὸν ἔτος τὸν προσδιορισμὸν τῆς στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς δυνάμεως, τὴν στρατολογίαν καὶ »ναυτολογίαν καὶ τὸν προϋπολογισμὸν καὶ ἀποφασίζει ἐπὶ »τοῦ ἀπολογισμοῦ. Ὅλα τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ Κράτους »πρέπει να σημειῶνται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν καὶ τὸν ἀ»πολογισμὸν.»

«Ὁ προϋπολογισμός εἰσάγεται εἰς τὴν Βουλὴν ἐντός »τῶν δύο πρώτων μηνῶν τῆς Συνόδου, ἀφ' οὗ δ' ἐξετασθῆ »ὑπὸ εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς Βουλευτῶν, ψηφίζεται ἀπαξ κατὰ »κεφάλαια καὶ ἄρθρα, εἰς τμήματα ἐν τῷ Κανονισμῷ τῆς

»Βουλῆς ὀριστέα καὶ εἰς τέσσαρας διαφόρους ἡμέρας, καθ' ἡμέραν ἕνα ἄρθρον, ἐκ τοῦ κειμένου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς.

» Ἐντός ἑτους τὸ βραδύτερον ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς οἰκονομικῆς χρήσεως εἰσάγεται ὁ ἀπολογισμὸς αὐτῆς εἰς τὴν Βουλὴν. Ἐξετάζεται δὲ ὑπὸ ἐιδικῆς Ἐπιτροπῆς Βουλευτῶν καὶ ψηφίζεται ὑπὸ τῆς Βουλῆς κατὰ τὰ ἐν τῷ Κανονισμῷ αὐτῆς ὀρισθησόμενα.»

Εἰσέρχεται κατόπιν ἡ Βουλὴ εἰς συζήτησιν ἐπὶ τοῦ 61ου ἄρθρου τοῦ ἐν τῷ Προσχεδίῳ τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅπερ ψηφίζεται παρ' αὐτῆς, ἐρωτηθείσης παρὰ τοῦ κ. **Προέδρου**, δι' ἀναστάσεως, μετὰ φραστικῆς τινος τροπολογίας, ἀπαλειφόμενων δηλ. τῶν λέξεων «οὐδεὶς» καὶ «οὐδεμίαν», ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 61.

«Μισθός, σύνταξις, χορηγία, ἢ ἀμοιβή οὔτε ἐγγράφεται ἢ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Κράτους, οὔτε παρέχεται ἀνευ ὀργανικοῦ ἢ ἄλλου ἐιδικοῦ νόμου.»

Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς συζήτησιν ἐπὶ τοῦ 65 ἄρθρου τοῦ κειμένου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ι. Παπαδοῦράκος. Ἡ προσθήκη τῆς Ἐπιτροπῆς: «καὶ τὰ τῆς ἐσωτερικῆς πειθαρχίας», δύναται νὰ δώσῃ ἔδαφος εἰς ψήφισιν νόμου, καθ' ὃν θὰ δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἀντιδικῶς κατὰ βουλευτῶν παρὰ τυραννικῆς τινος Κυβερνήσεως. Δὲν πρέπει δὲ νὰ Συνταγματοποιήσωμεν τοιοῦτον κίνδυνον.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ὡς μὴ προσθετούσης οὐδὲν τῆς διατυπώσεως ταύτης τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς, δυνάμεθα νὰ παραιτηθῶμεν αὐτῆς καὶ νὰ ἀφίσωμεν τὸ ἄρθρον ὡς ἔχει ἐν τῷ μέχρι τοῦδε ἰσχύοντι Συντάγματι, ἂν καὶ ἡ τροπολογία αὐτοῦ παρὰ τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ἐπεξήγησις τῶν ἐν αὐτῷ.

Πρόεδρος. Οἱ παραδεχόμενοι τὸ 65ου ἄρθρον ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς παρακαλοῦνται νὰ ἐγερθῶσι.

Ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως ἀπορρίπτει αὐτό, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 65.

«Ἡ Βουλὴ καθορίζει διὰ Κανονισμοῦ τὴν τάξιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς καὶ τὰ τῆς ἐσωτερικῆς πειθαρχίας.»

Οὕτω μένει ἐν ἰσχύϊ τὸ ἄρθρον 65 τοῦ παλαιοῦ Συντάγματος.

Ἄναγιώσκεται ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τὸ 66ον ἄρθρον, ἐκ τοῦ κειμένου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Α. Παπαναστασίου (6.17'). (Ἀναπτύσσει τροπολογίαν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου). Δὲν ἐξασφαλίζεται διὰ τοῦ κρατοῦτος ἐκλογικοῦ συστήματος ἡ ἀντιπροσώπευσις ὅλων τῶν τάξεων καὶ ἡ ἐπικράτησις τῆς πλειοψηφούσης μερίδος. Τὸ σύστημα τοῦτο διευκολύνει εἰς μέγιστον βαθμὸν τὸν σχηματισμὸν μικτῶν συνδυασμῶν. Ἄναγιώσκει εἶτα τὴν τροπολογίαν του, καθ' ἣν τὸ «κατὰ νόμον» γίνεται «κατ' ἀναλογίαν». Ζητεῖ νὰ τεθῇ εἰς τὸ Σύνταγμα, ὡς ὑποχρεωτικὴ καθιέρωσις τὸ διὰ τῆς τροπολογίας του προτεινόμενον.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἄς ἀφίσωμεν εἰς τὸν νόμον τὸ ζήτημα—θέλομεν ἓνα μῆνα νὰ συζητήσωμεν ἐπὶ τοῦ ἀνακινουμένου ζητήματος.

Παρὰ τοῦ κ. **Προέδρου** ἐρωτᾶται ἡ Βουλὴ ἂν θεωρῇ ἀπορριπτέαν ἀνευ περαιτέρω συζητήσεως τὴν τροπολογίαν τοῦ βουλευτοῦ Ἀρκαδίας κ. Α. Παπαναστασίου.

Ἡ Βουλὴ ἀπορρίπτει αὐτὴν ἀνευ περαιτέρω συζητήσεως, ἔχουσαν οὕτω:

«Ἡ Βουλὴ σύγκειται ἐκ βουλευτῶν ἐκλεγόμενων κατ' ἀναλογίαν ὑπὸ τῶν ἐχόντων δικαίωμα πρὸς τοῦτο πολιτῶν δι' ἀμέσου, καθολικῆς καὶ μυστικῆς ψηφοφορίας.»

Ἀποσύρεται σχετικὴ τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικοβοιωτίας κ. Σ. Θεοδωροπούλου, ἔχουσα οὕτω:

«Ἡ Βουλὴ ἀπαρτίζεται ἐκ βουλευτῶν, ἐκλεγόμενων ἀναλογικῶς κατὰ νόμον ὑπὸ τῶν ἐχόντων δικαίωμα πρὸς τοῦτο πολιτῶν. Μετὰ δεκαπενταετίαν ἀπὸ τῆς ψηφίσεως τοῦ Συντάγματος ἀποκλείονται τοῦ δικαίωματος ψήφου οἱ μὴ φέροντες πιστοποιητικὸν στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀρισθησόμενα.»

Α. Μονοκρούσιος (7.7'). Κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς διὰ σφαιριδίων ψηφοφορίας, θεωρεῖ τὴν κατάργησιν αὐτῆς ὡς στρεφόμενην κατὰ τὸ λαῶν, ἐφόσον δὲν λαμβάνεται πρόνοια ν' ἀνυψωθῇ οὗτος οἰκονομικῶς καὶ παιδευτικῶς.

Ἀθανασάκης (7.30' 1/2). Τονίζει τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν ἀποτελεσματικότητά τῆς μεταβολῆς ποινῶν κατὰ τῶν ἀπεχόντων ἀπὸ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἐκλογικῶν αὐτῶν καθηκόντων.

Πετρεάς (6. 30'). Προτείνει τὴν κατάργησιν τοῦ κρατοῦντος ἐν λογικῷ συστήματι τῆς διὰ σφαιριδίων ψηφοφορίας καὶ τοῦ συστήματος τῆς πολλαπλῆς ψήφου, ἀντὶ δὲ τούτων ὑποδεικνύει τὴν εἰσαγωγὴν συστήματος ἐκλογῆς διὰ ψηφοδελτίου, ἐκάστου ἐκλογέως ἔχοντος τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγῃ ἓνα καὶ μόνον Βουλευτὴν, καὶ ὑποστηρίζει ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο συνδυαζόμενον καὶ μὲ τὴν διαίρεσιν τοῦ Κράτους εἰς ἰσαριθμούς πρὸς τοὺς ἐκλεκτέους Βουλευτάς καὶ ἰσομεγέθεις ἐκλογικὰς περιφερείας θὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν Βουλὴν ὅλας τὰς ἐξοχότητας καὶ θὰ ἀποκλείσῃ ἐκ τοῦ Βουλευτικοῦ περιβάλλου πάντα τὰ φαῦλα στοιχεῖα, τὰ στηρίζοντα τὴν πολιτικὴν αὐτῶν ὑπαρξίν εἰς τὸ ψεῦδος, τὴν ἀπάτην καὶ τὴν Συναλλαγὴν.

Δ. Ροῦθός (7') φρονεῖ ὅτι, ὑποχρεωτικῆς οὐσῆς τῆς ἀσκήσεως τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγειν, ἢ προσθήκη εἶνε χρησιμοτάτη, διότι θὰ γίνῃ αὐτὴ ἀφορμὴ νὰ κατανοηθῇ, ὅτι ἡ ψήφος δὲν εἶνε μόνον δικαίωμα ἀλλὰ καὶ καθήκον.

Θ. Κουτούπης (7.7') λέγει ὅτι καὶ ἂν ψηφισθῇ ἡ διάταξις αὕτη θὰ μείνῃ ἀνεφάρμοστος, διότι δὲν θὰ εὕρεθῇ τρόπος ἐξαναγκασμοῦ, παρεκτὸς μόνον κατὰ τῶν ἀδυνάτων.

Ε. Βενιζέλος (Ἵπουργός τῶν Στρατιωτικῶν). Ὑποβάλλει νομοσχέδιον «περὶ παγίας προκαταβολῆς τοῦ Ἵπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν» καὶ ἕτερον «περὶ συστάσεως Μεραρχιακῶν Ταμείων».

Γ. Πατσιόρακος ὁμιλῶν ἐπίσης ἐπὶ τῆς προσθήκης εἰς τὸ ἄρθρον 66 λέγει ὅτι «ἐφ' ὅσον δὲν κατορθώνομεν τοῦτο δι' ἡμᾶς αὐτοὺς πῶς θέλετε νὰ τὸ κατορθώσωμεν διὰ τοὺς ἐκλογεῖς.

Δ. Κλάδης ὅταν διὰ τιμωρίας θελήσωμεν νὰ ὑποχρεώσωμεν τὸν λαὸν νὰ ψηφίσῃ τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου παύει πλέον νὰ εἶνε τοιοῦτον.

Ε. Κοιλομυθάνης (7.20'). Προτείνει ὅπως ἀπὸ τοῦδε ἀνατεθῇ εἰς τὴν συνταγματικὴν εἴτε εἰς ἄλλην τινὰ ἐπιτροπὴν ἵνα ἀρχίσῃ ἢ σύνταξις νέου ἐκλογικοῦ νόμου.

Μετὰ τοῦτο ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ 66ου ἄρθρου κηρύσσεται περαιωμένη.

Ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως ἢ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου τροπολογία τοῦ κ. Χ. Πετρεᾶ ἔχουσα οὕτω.

«Τὸ Κράτος διαιρεῖται εἰς ἰσαριθμούς πρὸς τοὺς ἐκλεκτέους Βουλευτάς καὶ ἰσομεγέθεις ἐκλογικὰς περιφερείας, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἐκλέγει ἓνα καὶ μόνον βουλευτὴν.»

«Οἱ Βουλευταὶ ἐκλέγονται δι' ἀμέσου καθολικῆς διὰ ψηφοδελτίων ψηφοφορίας, ἡ δὲ ψῆφος ἔσται Ἐνιαία».

Ἀποσύρεται ἡ τροπολογία τῶν ἐξ ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν βουλευτῶν, ἔχουσα οὕτω·

Τὸ ἄρθρον 66 μεταρρυθμίζεται ὡς ἐξῆς.

«Ἡ Βουλὴ σύγκειται ἐκ Βουλευτῶν, ἐλεγγομένων ὑπὸ τῶν ἐχόντων δικαίωμα πρὸς τοῦτο πολιτῶν δι' ἀμέσου καθολικῆς καὶ μυστικῆς ψηφοφορίας. Αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ διατάσσονται καὶ ἐνεργοῦνται ταῦτοχρόνως καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν.»

Ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως ἡ πρότασις τοῦ κ. **Ε. Κοιλογιβάκη** ἔχουσα οὕτω.

«Παρακαλῶ, ὅπως ἀνατεθῆ ἢ εἴτε εἰς τὴν Συνταγματικὴν Ἐπιτροπὴν, εἴτε εἰς ἑτέραν, εἰδικῶς ἐκλεχθησομένην, ὅπως ἀναθεωρήσῃ τοὺς ἐκλογικοὺς νόμους καὶ ὑποβάλλῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν προσήκουσαν ἐκθεσὶν μετὰ προτάσεως νόμου».

Γίνεται δεκτὸν δι' ἀναστάσεως, ὡς ἐτροποποιήθη, τὸ ἄρθρον 66, ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 66.

«Ἡ Βουλὴ σύγκειται ἐκ Βουλευτῶν, ἐλεγγομένων κατὰ νόμον ὑπὸ τῶν ἐχόντων δικαίωμα πρὸς τοῦτο πολιτῶν δι' ἀμέσου, καθολικῆς καὶ μυστικῆς ψηφοφορίας.»

«Αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ διατάσσονται καὶ ἐνεργοῦνται ταῦτοχρόνως καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν.»

Ψηφίζεται ἐπίσης εἴτα δι' ἀναστάσεως ἡ κάτωθι ἐρμηνευτικὴ δήλωσις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 66 τοῦ Συντάγματος :

«Ἡ Διπλῆ Βουλὴ ἀποφαίνεται ὅτι ὁ νόμος δύναται νὰ καταστήσῃ ὑποχρεωτικὴν τὴν ἐνάσκησιν τοῦ ἐκλογικοῦ δικαίωματος».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 67 ὁ κ. **Ἰατροόπουλος** ἐπιφέρει παρατήρησιν τινα, δι' ἧς συνιστᾷ τὴν προσθήκην τῆς λέξεως «μόνον».

Ἡ παρατήρησις αὕτη γίνεται ἀποδεκτὴ.

Ἀποσύρεται εἴτα ἡ τροπολογία τῶν ἐξ βουλευτῶν, ἡ ἀφορῶσα τὸ ἄρθρον 67, ἔχουσα οὕτω :

«Οἱ βουλευταὶ ἀντιπροσωπεύουσι τὸ ἔθνος καὶ οὐχὶ τὴν ἐκλογικὴν περιφέρειαν ὑπὸ τῆς ὁποίας ἐκλέγονται».

Γίνεται εἴτα δεκτὸν δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 67, ὡς ἐτροποποιήθη, ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 67.

«Οἱ βουλευταὶ ἀντιπροσωπεύουσι τὸ ἔθνος καὶ οὐχὶ μό-

νον τὴν ἐκλογικὴν περιφέρειαν ὑπὸ τῆς ὁποίας ἐκλέγονται».

Ἐπὶ τοῦ ἀρθροῦ 68 ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρόεδρος Κυβερνήσεως) προτείνει ὅπως ἀφαιρηθῶσιν αἱ λέξεις «κατὰ τὴν ἐπίσημον ἀπογραφὴν».

Γ. Πῶπ προτείνει ν' ἀφαιρῆ ἡ διατύπωσις τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864, μεταβαλλομένης μόνον τῆς λέξεως «ἐπαρχίαι» εἰς «ἐκλογικὰς περιφέρειαις».

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως) ἀποδέχεται τὴν γνώμην τοῦ προλαλήσαντος.

Α. Μιχαηλίδου καὶ **Ι. Μάνος** ἐρωτῶσι περὶ τῆς τύχης τῶν προνομίων τῶν νήσων.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Περὶ τούτων οὐδεὶς δύναται νὰ γίνῃ λόγος, διότι τὰ πράγματα, ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τοῦτο, παραμένουσιν ὡς καὶ κατὰ τὸ Σύνταγμα τοῦ 1864 ὡς εἶχον.

Οἱ κ. κ. **Α. Διομήδης** καὶ **Ι. Γκίνης** λέγουσιν ἐπίσης ὅτι οὐδαμῶς θίγονται τὰ προνόμια τῶν νήσων.

Μετὰ ταῦτα ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἀρθροῦ 68 κηρύσσεται περαιωμένη.

Ἀποτίρεται ἡ τροπολογία τῶν βουλευτῶν κ. κ. **Καμβύση**, **Ἀλαβάνου**, **Μαμάη** καὶ **Φραγκίστα** ἔχουσα οὕτω: «Ὁ ἀριθμὸς τῶν βουλευτῶν προσδιορίζεται διὰ νόμου ἐπὶ τῆ βάσει τοῦ κατὰ τὴν ἐπίσημον ἀπογραφὴν ἀριθμοῦ τῶν δημοτῶν τοῦ Κράτους. Οὐδέποτε ὅμως ὁ ἀριθμὸς τοῦ ὅλου τῶν Βουλευτῶν δύναται νὰ ᾔηται ἐλάσσων τῶν ἑκατὸν πενήκοντα».

Ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως ἡ τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ **Ἀχαιοῦ** καὶ κ. **Ν. Κοντογούρη**, ἔχουσα οὕτω:

Νὰ προστεθῆ, μετὰ τὴν ἐν τῷ προσχεδίῳ τῆς Ἐπιτροπῆς λέξιν «Κράτους» ἡ φράσις:

«Ἐκάστου Βουλευτοῦ ἀναλογουῦντος τοῦλάχιστον εἰς 16,500 κατοίκους».

Ἀποσύρεται ἡ τροπολογία τῶν ἐξ ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν βουλευτῶν, ἔχουσα οὕτω:

«Ὁ ἀριθμὸς τῶν Βουλευτῶν προσδιορίζεται διὰ νόμου, ἐπὶ τῆ βάσει τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Κράτους, κατ' ἀναλογίαν ἐνὸς Βουλευτοῦ ἐπὶ δεκαεὶς μέχρι εἴκοσι πέντε χιλιάδων κατοίκων».

Γίνεται δεκτὸν εἶτα δι' ἀναστάσεως τὸ ἀρθρον 68, ὡς ἐτροποποιήθη, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 68.

«Ὁ ἀριθμὸς τῶν Βουλευτῶν ἐκάστης ἐκλογικῆς περι-

φερείας προσδιορίζεται διὰ νόμου ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῆς. Οὐδέποτε ὅμως ὁ ἀριθμὸς τοῦ ὅλου τῶν Βουλευτῶν δύναται νὰ ᾔη ἐλάσσων τῶν ἑκατὸν πενήκοντα».

Ἀρχεται εἶτα ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἀρθροῦ 69 τοῦ Συντάγματος.

Ὁ κ. **Φ. Νέγρος** ἐπιφέρει παρατηρήσεις τινάς.

Μετὰ τοῦτο οἱ ἐξ ἀποτελοῦντες τὴν Κυβέρνησιν βουλευταὶ ἀποσύρουσι τὴν ἐπὶ τοῦ ἀρθροῦ τούτου τροπολογίαν των, ἔχουσαν οὕτω:

«Οἱ Βουλευταὶ ἐκλέγονται διὰ τέσσαρα συναπτὰ ἔτη ἀρχόμενα ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῶν γενικῶν ἐκλογῶν. ἅμα δὲ τῆ λήξει τῆς τετραετοῦς Βουλευτικῆς Περιόδου, διατάσσεται ἡ ἐνέργεια γενικῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν. Ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἐνεργείας τῶν ἐκλογῶν συγκληθεῖται ἡ νέα Βουλὴ εἰς Τακτικὴν Σύνοδον μόνον ἐὰν ὑπὸ τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς δὲν ἐξεπληρώθησαν διὰ τὸ ἔτος τῆς ἐνεργείας τῶν ἐκλογῶν τὰ ἐν ἀρθρῳ 60 ὀριζόμενα. Ἐδρα βουλευτικὴ κενωθείσα κατὰ τὸ τελευταῖον τῆς περιόδου ἔτος δὲν συμπληροῦται».

Γίνεται δεκτὸν μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως τὸ ἀρθρον 69 ὡς ἐτροποποιήθη, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 69.

«Οἱ Βουλευταὶ ἐκλέγονται διὰ τέσσαρα συναπτὰ ἔτη, ἀρχόμενα ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῶν γενικῶν ἐκλογῶν, ἅμα δὲ ἐπὶ τῆ λήξει τῆς τετραετοῦς βουλευτικῆς περιόδου, διατάσσεται ἡ ἐνέργεια γενικῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν. Ἐντὸς τεσσαράκοντα πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐνεργείας τῶν ἐκλογῶν τούτων συγκληθεῖται ὑποχρεωτικῶς ἡ νέα Βουλὴ εἰς τακτικὴν Σύνοδον μόνον ἐὰν ὑπὸ τῆς ἀπελθούσης Βουλῆς δὲν ἐξεπληρώθησαν διὰ τὸ ἔτος τῆς ἐνεργείας τῶν ἐκλογῶν τὰ ἐν ἀρθρῳ 60 ὀριζόμενα.»

«Ἐδρα βουλευτικὴ κενωθείσα κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς περιόδου δὲν συμπληροῦται, ἐφ' ὅσον ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλιπόντων δὲν ὑπερβαίνει τὸ τέταρτον τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν.»

Ἀναγινώσκονται εἶτα καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθιστῆς ὡς καὶ τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως, λύεται δὲ ἡ συνεδρίασις ὡρᾷ 7. 45' μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος

Οἱ Γραμματεῖς

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Second block of faint, illegible text, appearing as several lines of a letter or document.

Third block of faint, illegible text, continuing the document's content.

Fourth block of faint, illegible text, possibly a signature or closing section.

Fifth block of faint, illegible text at the bottom of the page.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΕΕ'

τῆς 4ης Ἀπριλίου 1911

Τὴν 5ην καὶ 15', ἀναγνωσθέντος τοῦ καταλόγου, ἡ Βουλὴ εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 186 βουλευτῶν.

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινούνται πρὸς τὴν Βουλὴν.
1) Αἰτήσεις τοῦ ἐν Ἀθήναις «Συνδέσμου τῶν Ἑλλήνων Καλλιτεχνῶν». 2) Ἀναφορὰ τῶν κατοίκων Διαβολιτισίου κατὰ τοῦ ἀποσπασματάρχου Ἀθανασίου.

Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Νομοθετικὴν Διάταξιν

Ἄρχεται συζήτησις περὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Α. Μιχαλακόπουλος. (Ἐπὶ τοῦ 70ου ἄρθρου). Ν' ἀπαλειφθῇ ἡ λέξις «πολίτης», διότι τὴν ἐθνικότητα χαρακτηρίζει τὸ αἷμα, ὄχι ἡ πολιτογράφησις καὶ διότι τὰ Διακαστήρια, ἐφαρμόζοντα τὸν νόμον ἐνδέχεται ν' ἀποκλείσωσι τὴν εἴσοδον εἰς τὴν Βουλὴν Ἑλλήνων μεγάλης ἴσως πολιτικῆς χρησιμότητος.

Ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν ὑπέβαλα τροπολογίαν. Τὸ σχέδιον τῶν 6 βουλευτῶν ὤρισε τὸ 25ον ἔτος. Ἡ Ἐπιτροπὴ τὸ 30ον. Εγὼ, μειοψηφίσας ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ, ὑπεστήριξα μετ' ἄλλων, ὅτι ἡ ἐκπλήρωσις τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρέωσεως καὶ τὸ 21ον ἔτος θὰ ἦσαν τὸ καταλληλότερον ὄριον. Ἐν Ἀγγλίᾳ θεωρεῖται ἐπαρκὲς τὸ 21ον, εἰς Ἰταλίαν, μὲ Σύνταγμα τοῦ 48 ἔχουν τὸ 30ον, ἀλλὰ εἰς ἄλλα Συνταγματικὰ Κράτη τῆς Εὐρώπης ἔχουν κατώτερον ὄριον ἡλικίας.

Σ. Δραγοῦμης. Πάντως ὁ ἐκλόγιμος πρέπει νὰ ἔχη τὰ προσόντα τοῦ ἐκλογέως. Ὅπως δὴ ποτε, τὸ ἄρθρον παρουσιάζει μεγάλην πρόοδον, ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τοῦ στενοῦ τοπικιστικοῦ πνεύματος, δὲν δυνάμεθα ἤδη νὰ χωρήσωμεν πλειότερον πρὸς τὰ ἔμπροσ. Ἐὰν κατερρίπτομεν τὸν φραγμὸν τοῦ ὅρου τῆς διετίας διὰ τὴν πρόσκτησιν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων, θὰ ἠδύνατο νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ γνώμη τοῦ προλαλήσαντος. Δύναται δὲ νὰ θεσπισθῇ τοῦτο. Ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν, ἐτάχθην ὑπὲρ τοῦ 25ου ἔτους, ἴσως δὲ θὰ ἦν ὀρθὸν νὰ τεθῇ τὸ ὄριον τοῦτο καὶ διὰ τοὺς ἐκλογεῖς.

Ζ. Σίμος. (5.40') Ὑφ' οὗς ὅρους ἀναθεωροῦμεν τὸ Σύνταγμα, ὅρους εὐρυτέρας πολιτικῆς ἀντιλήψεως, σκόπιμον εἶνε νὰ ἀρῶμεν πᾶσαν δυσχέρειαν, ἐνδεχομένην νὰ προκύψῃ εἰς τὸ μέλλον. Τὴν ἀναθεώρησιν ἄς ἐπιδιώξωμεν νὰ

τὴν κάμωμεν παγιωτέραν, ἀλλὰ καὶ μὲ πνεῦμα προορατικότητος. Ἄς μὴ ὑστερήσωμεν κατὰ τὴν εὐρύτητα τῆς βλέψεως τῶν ὁρίων Βαλκανικῶν Κρατῶν. Τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Βουλγαρίας ἐσχάτως διεπραγματεύθη Ὑπουργὸς Μακεδῶν, ὁ Διαπτσεφ, μὴ κεκτημένος τὴν Βουλγαρικὴν ὑπηκοότητα, καὶ οὐδεὶς ἐκ τῶν δικαιουμένων νὰ προβάλωσιν ἀντίρρησην προέβαλε τοιαύτην. Ἐν Ρουμανίᾳ δὲν ἔχουν διατυπώσεις διὰ Ρουμάνον κατὰ τὸ αἷμα, τὸ γένος. Ἀφαιροῦντες ὅθεν τὴν λέξιν «πολίτης», καθιστῶμεν, ἐπὶ πλέον, εὐχερῆ καὶ τὴν νομοθετικὴν ἐργασίαν τοῦ μέλλοντος. Οὔτε συμφέρει νὰ ἀποβάλωσι τὴν ξένην ὑπηκοότητα οἱ λαμβάνοντες ἐνταῦθα πολιτικὰ ἀξιώματα Ἕλληνας. Τρανσυλβανοὶ γενόμενοι βουλευταὶ καὶ Ὑπουργοὶ ἐν Ρουμανίᾳ, δὲν ἀποβάλλουσι τὴν ἄλλην ὑπηκοότητα αὐτῶν. Ἄλλως τε δέ, πρέπει νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν καὶ ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς ἡμετέρας χώρας διαρρέει καθ' ἑκάστην.

Ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν, ἐκτὸς τῆς ταχείας ψυχικῆς ὀριμάνσεως ἐν τῇ χώρᾳ μας λόγῳ τοῦ κλίματος, ἔχομεν καὶ τὴν ἱστορίαν ἡμῶν, δεικνύουσαν ὅτι ἡ μεγαλειτέρα καὶ καλλιτέρα δρᾶσις παρατηρεῖται εἰς τὴν νεαρωτέραν ἡλικίαν, ἔχομεν παράδειγμα αὐτὸν τὸν Μ. Ἀλέξανδρον.

Β. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Νὰ μείνῃ ἡ λέξις πολίτης, δεδομένου ὅτι ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία δύναται νὰ διευκολύνῃ τοὺς μὴ πολίτας Ἕλληνας. Ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν, δὲν θὰ ἀντετασσόμεν ἐὰν ὠρίζετο, ὅτι ὁ ἔχων τὰ προσόντα τοῦ ἐκλογέως δύναται καὶ νὰ ἐκλέγεται, πάντως δὲ νὰ ὀρισθῇ τὸ 25ον ἔτος. Δὲν δύναμαι ἐγὼ νὰ ὑποδείξω κατώτερον ὄριον, ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ ἀντετασσόμεν κατὰ γνώμης περὶ μικροτέρου ὁρίου.

Ἀπὸ Συνταγματικῆς ἀπόψεως οὐδὲν κωλύει ὅπως καὶ οἱ ἐκτὸς τῆς περιφερείας τοῦ Κράτους διατρίβοντες Ἕλληνας πολῖται ἀντιπροσωπεύονται ἐν τῇ Βουλῇ. Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν, 400.000 περίπου Ἕλληνας πολῖται διαμένουν εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ὡς πρὸς τὸ ἐκλογικὸν δικαίωμα, ὑποβιάζοντες τὸ ὄριον τῆς στρατευσίμου ἡλικίας, δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν τὸ 21ον ἔτος ὡς ὄριον ἐνασκήσεως τοῦ ἐκλογικοῦ δικαίουματος. Κρίνω δὲ καλόν, νὰ προστεθῇ ἐν τέλει τοῦ ἄρθρου ὡς δευτέρα περίοδος τοῦ β' ἐδαφίου διάταξις, καθ' ἣν, «ἐγειρομένων περὶ τούτου ἀμφισβητήσεων, ἀποφασίζει ἡ Βουλὴ».

Μὴ λησμονῶμεν δέ, ὅτι ἀπὸ ἐτῶν ὁ Ἕλληνικὸς λαὸς ἐκδηλοῖ τὴν γνώμην του ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ὁρίου

ἡλικίας ἀποπέλλων εἰς τὴν Βουλὴν ὡς ἀντιπροσώπους τοῦ ὑποψηφίου ἡλικίας κάτω τῶν 30 ἐτῶν.

Α. Θεοδωρίδης (6). Ἡ τοιαύτη καινοτομία δὲν θὰ ἔχη καλὰ ἀποτελέσματα. Ἐκ τῆς διατάξεως ὅτι βουλευτὴς ἐκλέγεται τις εἰς τὸν τόπον τῆς καταγωγῆς ἢ καὶ ἐγκαταστάσεώς του δὲν προέκυψε κακόν τι. Ἐὰν τὴν ἀνατρέψωμεν, θὰ ἴδωμεν ἀνθρώπους παρατρέχοντας ἀπὸ τόπου εἰς τόπον διὰ νὰ ἐκλεχθῶσιν. Εἰς τὴν δημοκρατικὴν Ἀμερικὴν τοὺς τοιοῦτους ὑποψηφίους τοὺς καλοῦν «πλανωμένους ὑποψηφίους». Τὸν χαρακτῆρα δὲ τοῦ πολιτευομένου δὲν τὸν γνωρίζουν καλλίτερον εἰς τὸν τόπον τῆς καταγωγῆς του ἢ τῆς ἐγκαταστάσεως;

Ἀποστολίδης (6.2'). Σύγχυσιν καὶ κακὸν θὰ φέρῃ ἡ κατάργησις τοῦ ὅρου τῆς ἐγκαταστάσεως εἰς τὴν ἐκλογικὴν περιφέρειαν καὶ ἡ καθιέρωσις τοῦ 25ου ἔτους ὡς ἡλικίας τοῦ ἐκλεξιμοῦ. Ἐἶνε ἄωρος τοιαύτη μεταρρύθμισις διὰ τὴν χώραν μας καὶ δυσάριστος πρὸς τὰς παρούσας ἐν γένει συνθήκας αὐτῆς. Ἡ δὲ ἱστορία ἡμῶν δὲν ἀποδεικνύει ὅτι ἡ νεαρὰ ἡλικία εἶχε τὰ πρωτεῖα ἐν τῇ μεγάλῃ δράσει καὶ τῇ ἐπικρατήσει τῆς γνώμης. Εἰς τὰ συμβούλια τῶν ἡγετῶν τῆς στρατείας ἐπὶ τὸ Ἴλιον δὲν ἐκράτει ἡ γνώμη τοῦ Ἀχιλλέως, ἀλλὰ τοῦ Νέστορος. Ἡ ὀριμος ἡλικία, ἡ ἀπὸ τοῦ 30οῦ καὶ πέραν ἀκόμη ἀρχομένη, εἶνε ἡ ἐκτὸς τοῦ πολυκυμάντου πελάγους τῶν περιπετειῶν καὶ τῆς διαρροῆς τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν γνωμῶν, εἶνε ἡ ἡλικία τῆς παγιότητος τῆς γνώμης καὶ τῆς βαθύτητος τοῦ φρονήματος.

Μέθυμγκας (6.15'). Φρονῶ ὅτι ὁ μέλλων ἀντιπρόσωπος πρέπει, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, νὰ παρέχῃ καὶ τεκμηρίον εὐδοκίμησεως πραγματικῆς εἰς τὸ εἰδικόν αὐτοῦ ἔργον, οἰονδήποτε εἶνε τοῦτο.

Δὲν πρόκειται δὲ περὶ σφρίγους σωματικοῦ, ἀλλὰ πνευματικοῦ, παραγωγικοῦ, καὶ ἡ ἡλικία τοῦ 30οῦ καὶ μόνη παρέχει τοιαύτην δημιουργικότητα, ἰκανότητα, ἀπορρέουσαν ἐκ σταθερῶν γνωμῶν. Δύναται δὲ νὰ ὑπάρχῃ πραγματικὸς καταρτισμὸς, ἐπιστημονικὸς κλπ., πρὸ τοῦ 30οῦ ἔτους;

Δ. Γελαβᾶς (6.25'). Καὶ ἐν τῇ ἀρχαιότητι, ἐν τῇ πολιτείᾳ τῶν Ἀθηναίων, ἡ πολὺ νεαρὰ ἡλικία ἀπεκλείετο τῆς Βουλῆς. Ἄς ἀκολουθήσωμεν λοιπὸν τῇ γνώμῃ τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ ἄς μὴ λάβωμεν ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὑπ' ὄψιν τὰς ὀθνεῖας γνώμας. Ὑποβιάζοντες δὲ ἤδη τὸ ὄριον τῆς ἡλικίας, δημιουργοῦμεν γέφυραν πρὸς τὴν Βουλὴν διὰ τοὺς τιμαριούχους κατ' ὄνομα ἢ πλοῦτον μόνον.

Τσαξίσης (6. 35'). Δέν ἠλπίζα ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο θὰ ἤρχετο ἐκ νέου εἰς τὴν Βουλὴν. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς παρούσης Συνόδου, εἰσηγομένου τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, ἡ Βουλὴ ἐδέχθη εἰς τοὺς κόλπους τῆς βουλευτᾶς μὴ ἔχοντας τὴν νόμιμον ἡλικίαν. Θὰ εἶνε δὲ ἡκιστα ἀξιοπρεπὲς νὰ φανῇ ἀντιστροφικὴ νῦν ἡ γνώμη τῆς Βουλῆς ταύτης. Ἡ Βουλὴ ἐν γνώσει δὲν ἀπέκλεισε τοὺς μὴ ἔχοντας τὴν καθιερωμένην ἡλικίαν βουλευτᾶς.

Σήμερον ἡ παιδεία παραλαμβάνει τοὺς ἀνθρώπους κατὰ ἡλικίαν νεωτέραν ἢ πρῖν, 22 ἐτῶν νέος μὲ δῖπλωμα δὲν εἶνε τι ἀσύνηθες, νῦν. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῆς ἡλικίας ταύτης ἀφεθῇ διάστημα τι, δὲν θὰ προστριβῶσιν οἱ νέοι οἱ προωρισμένοι διὰ τὴν πολιτικὴν, οὕτως ὥστε νὰ ἀποκτήσωσι δεσμούς προσωπικούς, καὶ ἄλλη σκωρίαν, παραβλαπτικούς τοῦ Ἰδεώδους ὅπερ φέρουσιν ἐν ἑαυτοῖς; Μὴ θέλωμεν δὲ νὰ ἀποκλείσωμεν ἀπὸ τοῦ κόσμου τῶν βουλευτῶν καὶ ὀλίγην ποίησιν καὶ ὀλίγον ἰδανικὸν καὶ νομίζετε ὅτι ἐξάπαντος ἡ προστριβὴ μὲ τὰς πεζότητάς τοῦ βίου εἶνε συντελεστικὴ διὰ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἀγνότητα τῶν ἀρχῶν καὶ Ἰδεῶν; Ἄλλως τε, φυσικὴ σύμμαχος τοῦ κόμματος τούτου τῶν Φιλελευθέρων εἶνε πρὸ πάντων ἡ νεότης. Ὁ λαὸς δὲ ἐνστικτωσὶ ἔδωκεν ἤδη δείγματα τῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος γνώμης του.

Ζαβιτσιάνος (6. 35'). Ὁ λαὸς πολλάκις μέχρι τοῦδε ἐξέλεγεν ἀντιπροσώπους μὴ ἔχοντας τὴν νόμιμον ἡλικίαν, ἀλλὰ οὐδέποτε ἐξέλεξε τοιοῦτους μὴ ἔχοντας τὰ πραγματικὰ ἄλλα προσόντα. Πρὸς τοῦτοις, πρέπει νὰ συνταυτισθῶσι τὰ προσόντα τοῦ ἐκλογίμου καὶ τοῦ ἐκλογέως καὶ ἐγὼ τοῦλάχιστον θὰ ὠρίζον, ὅτι ἀνίκανος διὰ βουλευτείαν εἶνε ὁ μὴ ἔχων συμπληρωμένον τὸ 21ον ἔτος τῆς ἡλικίας του.

Α. Χρηστίδης (6. 45'). Δέν δυνάμεθα νὰ εἰσαγάγωμεν εἰς τὸ Κοινοβούλιον τὴν νεαρὰν ἡλικίαν, ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ ν' ἀσκηθῇ εἰς τὸ ὄμιλεῖν καὶ εἰς κοινοβουλευτικούς τρόπους. Οἱ νέοι, ὧν αἱ ἀρχαὶ καὶ αἱ ἰδέαι δὲν εἰσίδονται ἐπὶ πλήρους καὶ ἀσφαλούς γνώσεως, εὐκολώτερον κάμπτονται καὶ παρασύρονται ἀπὸ τὴν ρητορικὴν τέχνην καὶ δύναμιν, οἱ ὠριμώτεροι κατὰ τὴν ἡλικίαν ὅμως ὄχι.

Τὸ κοινοβούλιον εἶνε Ἀκαδημία πολιτειακῆ, ὄχι Προπαιδευτικὴ πολιτικὴ Σχολή. Ἄρα πρέπει νὰ μείνωμεν εἰς τὸ 30ον ἔτος, ὡς τὸ καλλίτερον ὄριον.

Ε. Κουλουμπάκης (7. 7'). Ἐχω τὴν ἀδιάσειστον γνώμην, ὅτι τὸ ὄριον πρέπει νὰ εἶνε τὸ 35ον ἔτος. Ἀντιπροσωπεία τοῦ λαοῦ ἀληθῆς δὲν πρέπει νὰ προέρχεται ἐξ ὠρισμένων κοινωνικῶν τάξεων. Μέχρι τοῦ νῦν ἐξελέγοντο μᾶλλον ὀνόματα καὶ χρῆμα. Ἐὰν ὀρίσωμεν τὸ 25ον ἔτος θὰ ἐκλέγονται περισσότερα ὀνόματα καὶ χρῆμα. Τὴν ἀπόδειξιν δὲ παρέχει ἡ παρούσα Βουλὴ. (Ἀναφέρει ὀνόματα διαφόρων βουλευτῶν). Ἐρωτῶ δὲ τοὺς πλείστους τῶν παρόντων βουλευτῶν, εἰς ἡλικίαν 25 ἐτῶν θὰ ἐτολμῶμεν νὰ ἐκθέσωμεν ἔστω καὶ κάλπην δημοτικοῦ συμβούλου ὅσοι ἐξ ἡμῶν δὲν ἐστηριζόμεθα εἰς ὀνόματα καὶ εἰς χρῆμα;

Ἐσχάτως ἤρχισεν εἰσελαύνων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν ὁ νεοπλουτισμός.

Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι οἱ πολιτικοὶ ἀγῶνες τῶν πολιτῶν δὲν διεξάγονται ἐπὶ ἴσοις ὅροις. Διὰ τοῦτο, διὰ τοῦ ὀρισμοῦ μικροῦ ὀρίου ἡλικίας, θὰ ἴδωμεν ἐνταῦθα ὅλους τοὺς ἀντιπροσωπεύοντας ἱστορικὰ ὀνόματα, τοὺς κεκτημένους πλοῦτον, θὰ ἴδωμεν ὅλα τὰ συγγενολόγια αὐτῶν ἐνταῦθα. Ἄλλως τε, πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρχη ὁ ἀπαιτούμενος πνευματικὸς καταρτισμός, κοινωνικὴ ἐγκατάστασις, πρὸ τοῦ 30οῦ ἔτους;

Δύναται δὲ πρὸ τοῦ 30οῦ καὶ τοῦ 40οῦ νὰ δημιουργήσῃ ὄνομα—γνωρίζομεν δὲ ποῖον γόητρον ἀσχεῖ εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ λαοῦ τὸ ὄνομα—κοινωνικὴν ἐγκατάστασιν, κοινωνικὴν ἐπιρροὴν ἀνθρώπος ἀνευ οἰκογενειακοῦ ἐρείσματος, ἀνευ πλοῦτου: Ἐως τότε οἱ ἄλλοι, τὰ ὀνόματα καὶ τὸ χρῆμα, θὰ ἔχουν ἤδη τρέξει πολὺ πρὸ, θὰ ἔχουν δημιουργήσει πάγιον πολιτικὸν στάδιον, αὐτοὶ δὲ ἀπετέλεσαν μέχρι τοῦδε τὰς βουλευομένας καὶ κυβερνώσας τάξεις τῆς Ἑλλάδος, ἐδημιούργησαν καὶ ἐκράτυναν τὴν διάκρισιν τῶν κοινωνικῶν τάξεων—καὶ μόνον αὐτῶν, οὐδόλως τοῦ ἔθνους, εἶνε ἀντιπρόσωποι οἱ τοιοῦτοι.

Δ. Κουλουμπάρης (7. 35'). Ἡ ἐκφρασις σοβαρᾶς γνώμης εἶνε ἀπόρροια κρίσεως, ἥτις ἔχει ὡς ὄρον τὴν σύγκοισιν, ἀλλὰ διὰ νὰ γνωρίζῃ νὰ κρίνῃ καὶ νὰ συγκρίνῃ τις πρέπει τὰ ἔχη πείραν τιᾶ, νὰ ἔχη ἰδεῖ καὶ μάθει καὶ πάθει πολλά, νὰ ἔχη εὐρεθῇ πρὸ πολλῶν περιπτώσεων τῆς ζωῆς καὶ τῆς κοινωνίας. Τὸ 30 ὄριον δὲν εἶνε βεβαίως μικρόν, ἀλλὰ δὲν εἶνε καὶ μέγα καὶ εἶνε ἀπροσδιόνυσον νὰ συζητῶμεν σήμερον περὶ ἡλικίας.

Β. Μιχαλᾶς (7. 44'), Δέν θὰ ἐλάβανον τὸν λόγον μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, εἰάν

προλαλησας τις δὲν ἔλεγεν ἀπὸ τοῦ βήματος, ὅτι ἐγὼ, ὀμιλῶν, ὀμιλῶ ἰδιορρυθμῶς. Καὶ δὴ ἐπὶ τοῦ θέματος: Εἶπον τινὲς τῶν προομιλησάντων, ὅτι ἀπαιτεῖται κρίσις διὰ τήνβουλευτικὴν ιδιότητα, ἥτις κρίσις εἶνε ἀπόρροια τῆς πείρας, δηλ. τῆς μεγάλης ἡλικίας. Ἄλλὰ, ἐρωτῶ καὶ ἐγὼ, δύναται ποτὲ νὰ ὑπάρχη ὀρθὴ κρίσις, ἂν δὲν ὑπάρχη εὐφυΐα; Τὴν δὲ εὐφυΐαν τὴν παρέχει ἡ πείρα καὶ ἡ ἡλικία; Ὅχι, βεβαίως. Ὁ σπινθὴρ τῆς δράσεως, τῆς φιλοδοξίας ἀναφαίνεται εἰς νεαρὰν ἡλικίαν, ἥτις ὅμως, διὰ τὴν δημιουργίαν καὶ μεγαλουργίαν πολιτικῶς, ἔχει ἀνάγκη προπαιδεύσεως, ὅπως εἰς ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα. Καὶ τὴν προπαιδεύσιν ταύτην θὰ ματαιώσωμεν ἀφίνοντες ἀμετακίνητον εἰς τὸ 30ὸν τὸ ὄριον τῆς ἡλικίας.

Γόντικας (7.53'). Εἶχα ἐν τῇ ἐπιτροπῇ τὴν γνώμην ὅτι ἡ ἡλικία τῶν 25 ἐτῶν εἶνε ἡ προσήκουσα καὶ διατηρῶ αὐτὴν καὶ μετὰ τὰ λεχθέντα.

Νομίζω δὲ, ὅτι εἴμεθα ὑποχρεωμένοι, ἀφοῦ μεταβιβάξεται δι' ἄλλου ἄρθρου τὸ δικαίωμα τῆς ἐξελέγξεως εἰς ἄλλο σῶμα, νὰ κάμωμεν εἰδικὴν μνείαν ἐν τοῖς πρακτικοῖς, ὅτι ἐκεῖνοι, ὧν τὸ κύρος ἠλέγχθη μέχρι τοῦδε, ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγωνται.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ζητοῦμεν νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τὴν καθολικὴν ψῆφον ὅπως λαμβάνη τοὺς ἐκλεκτοὺς τῆς ἀπὸ εὐρυτέρου κύκλου. Δὲν ἔχομεν ἄλλως ἐνταῦθα καὶ ἀντιπροσώπους κατὰ πολὺ ὑπερβάντας τὸ 60ὸν καὶ τὸ 65ὸν;

Ὁφείλω δὲ νὰ διαμαρτυρηθῶ κατὰ τῆς γνώμης ὅτι δύναται νὰ εἰσάγωνται ἐνταῦθα νεαροὶ πλούσιοι, μόνον διότι εἶνε πλούσιοι—τοῦτο θὰ προὔπεθετε δωροδοκίαν. Καὶ ἡ παράστασις ἀπὸ τοῦ βήματος τινῶν ἐκ τῶν νεαρῶν ἔστω καὶ πλουσίων, βουλευτῶν ἀπέδειξεν ὅτι δὲν ἔχουν μόνον προσόν τὴν νεότητα, ἢ τὸν πλούτον. Καὶ τὸ 30ὸν δὲ ἂν εἶνε ὄριον μὴπως οἱ ἔχοντες ὄνομα—εἶνε δὲ ἀληθὲς ὅτι τὸ ὄνομα προσθέτει ἐκ τῶν προτέρων κεφάλαιον—πάλιν δὲν θὰ ὑπερσχύουσι κατὰ τοῦτο; Τοὺς νέους, οἵτινες ἔχουν ἀρτιώτερα τὰ ζωτικὰ ἰδανικά, ἀνάγκη νὰ τοὺς ἔχη συμβουλευφόρους ἢ πείρα καὶ ὁ γερωντισμὸς. Καὶ εἶνε πλέον ἀνάγκη οὗτοι νὰ λαμβάνωσιν ἐγκαίρως ἐν τῷ Συνεδρίῳ τούτῳ τὴν προπαιδείαν. Ἄς ἐλπίσωμεν δὲ ὅτι ἡ ἐξέγερσις, ἡ εἰσαγαγούσα εἰς τὴν Βουλὴν ἀνθρώπους μὴ τολμώντας ἄλλοτε οὔτε νὰ σκεφθῶσι νὰ πολιτευθῶσι, θὰ ἔχη τὴν κανονικὴν ἐξέλιξιν τῆς καὶ θὰ εἶνε ἄνευ τέλους κατὰ τὰ εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα τῆς.

Τὸ δὲ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων, ὅπερ ἀριθμεῖ τοὺς πλείονας ὀπαδοὺς τοῦ μᾶλλον μεταξὺ τῆς νεαρωτέρας ἡλικίας, ἔχει καὶ αὐτὸν ἐπὶ πλέον τὸν λόγον, ὅπως μὴ στενοχωρήσῃ τὴν καθολικὴν ψῆφον ἐν τῇ ἀνευοέσει τῶν ἐκλεκτῶν τῆς, θὰ ἦτο δὲ κολοσσιαῖον ἀληθῶς σφάλμα τῆς παρουσίας Διπλῆς Βουλῆς ἐὰν ἠνείχετο τοιοῦτον περιορισμὸν.

Χ. Δικαῖος. (8. 8'.) Κατὰ τίνα λογικὴν ὁ εἰσελθὼν ἤδη εἰς ὄριμον ἡλικίαν δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι, τοῦ βουλευέσθαι περὶ τῆς τύχης τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ μόνον τοῦ ἐκλέγειν; Πῶς δὲ ὡς ὄργανον τῆς Δικαστικῆς ἐξουσίας δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὁ 25ετής καὶ δὲν δύναται νὰ βουλευέται; καὶ θὰ ἐκπλαγῶμεν ἂν σήμερον γίνῃ 25ετής τις Ὑπουργός; Θεωρῶ δὲ ὅτι δι' εἰδικῆς ἀποφάσεως ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ προσθέσῃ δύναμιν καὶ κύρος εἰς τὰς ἐξελεγκτικὰς πράξεις τῶν παρελθουσῶν Βουλῶν. Ὑποβάλλω πρότασιν σχετικὴν, ὑπογεγραμμένην ὑπὸ πλείστων βουλευτῶν, ἥτις φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ ψηφισθῇ μετὰ τὸ 70ὸν ἄρθρον, ὡς πρὸς τὸ ὁποῖον τάσσομαι ὑπὲρ τῆς τροπολογίας τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Π. Μερλόπουλος (8. 20'. Ἐὰν θέσωμεν διὰ τὴν ἐκλογικὴν ὁμοιότητα τὸ 25ὸν ἔτος ὡς τὸ ἔσχατον ὄριον, μὴπως δὲ εἶνε δυνατόν καὶ τότε ἡ Βουλὴ, ἐπιεικῶς κρίνουσα, νὰ δεχθῇ εἰς τοὺς κόλπους τῆς καὶ βουλευτὴν κάτω τοῦ 25ου, μέχρι τοῦ 20οῦ; Τὸ αὐστηρῶς δὲ δίκαιον ἐν τῇ ἐξελέγξει τῶν ἐκλογῶν δὲν εἶνε ἀκόμη παρ' ἡμῖν τόσον ἠδραιωμένον, ὥστε νὰ εἴμεθα ἀπολύτως ἥσυχοι ὡς πρὸς τὴν ἀπόφασιν. Ὑπὸ τὰς σημερινὰς δὲ συνθήκας, κοινωνικὰς, παιδευτικὰς κλπ., τὸ 25ὸν ἔτος δὲν μοι φαίνεται ἐξασφαλίζον ὁριμότητα καὶ ἀρτιότητα γνώμης, χαρακτῆρος καὶ φρονήματος. Ὅθεν ἀποδέχομαι τὴν διάταξιν τῆς Συνταγματικῆς Ἐπιτροπῆς ἀμετάβλητον.

Ὑποβάλλει, εἶτα τροπολογίαν τινὰ ἐπὶ τῆς α' διατάξεως τοῦ ἄρθρου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ δηλοῖ ὅτι τάσσεται ἐναντίον τῆς προτάσεως τῶν κ.κ. Γόντικα καὶ Δικαίου.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ὥραν 8 καὶ 45'.

Μετὰ τὴν Διακοπὴν

Ὁρα 11η καὶ 30' ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπιεῖσα συνεδρίασις.

Ἀνακοινῶνται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου πρὸς τὴν Βουλὴν τροπολογίαι βουλευτῶν, εἰς τὸ 70ὸν ἄρθρον.

Ἀνακοινούται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, ὅτι ὁ βουλευτὴς Ἀχαϊοῦλιδος κ. Θ. Πετραλιάς αἰτεῖται παρὰ τῆς Βουλῆς ἀδειαν ἐνὸς μηνὸς διὰ τὸ ἐξωτερικόν.

Ἡ Βουλὴ παραχωρεῖ ταύτην.

Ἀνακοινούνται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ὀνόματα τῶν ἐξ ὧν συνεκροτήθη ἡ ἐπιτροπὴ ἐπὶ νομοσχεδίων ὑποβληθέντων παρὰ τῶν κ.κ. Ὑπουργῶν τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Οἰκονομικῶν, οἵτινες εἶνε οἱ κ.κ. Φ. Νέγρης, Θ. Κουτούπης, Δ. Κουλούμπαρδος, Στ. Σουμαρίπας, Ν. Κοντογούρης, Δ. Μπακόπουλος, Β. Νεγρεπόντης.

Ν. Κοντογούρης (10. 37'). Φρονῶ ὅτι καὶ ἡ ἡλικία τῶν 30 ἐτῶν δὲν ἐξαντλεῖ τὸ σφρίγγος, τὴν ἐμπνευσιν καὶ τὸν ἰδανισμόν. Δύναται τις δὲ εἰπεῖν ὅτι κυρίως ὀριμάζουσι αἱ ἰδιότητες αὗται κατὰ τὴν ἡλικίαν ἀκριβῶς ταύτην, ἐν συνδυασμῷ μὲ θέλησιν, μὲ πίστιν καὶ σταθερότητα.

Θεωρῶ ἀπολύτως ἀσύμφορον τὴν μείωσιν τοῦ ὅριου τῆς ἡλικίας. Θέλομεν δημιουργήσῃ δι' αὐτῆς τοπικὰ ζητήματα ἄτινα, διὰ τῆς παρουσίας τῶν μελλόντων ὑπὸ τοιοῦτους ὁροὺς νὰ ἐκλεγῶσι. θὰ ἔχωσι τὸν ἀντίκτυπον αὐτῶν ἐπὶ πόλιν.—Εἶνε ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ ὑπάρχη εἰς ἡλικίαν κάτω τῶν 30 ἐτῶν τεκμήριον ἀξίας καὶ ἐργατικότητος, ἐφ' οὗ πράγματι βασιζόμενος ὁ λαὸς νὰ ἐκλέξῃ ἀντιπροσώπους τῆς τοιαύτης ἡλικίας. Εἰς ἡλικίαν 25 ἐτῶν μόλις ἕκαστος τελειώνει τὰς σπουδὰς του, συμπληρώνει τὴν μόρφωσίν του, καὶ εἶνε μετέωρος ὡς πρὸς τὴν ἐγκατάστασίν του καὶ τὴν θέσιν του ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Ὁ δὲ λαὸς, ψηφίζων, οὐδέποτε προσέχει πράγματι εἰς τὴν ἡλικίαν, μόνον τὰ πραγματικά, τοιαῦτα ἢ τοιαῦτα, προσόντα λαμβάνει ὑπ' ὄψιν.

Φαρυμάκης. Ἐὰν τοῦτο εἶνε ἀληθές, δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὴν Βουλὴν ἀντιπρόσωποι ἔχοντες ἡλικίαν κάτω τοῦ 30ου, μὴ ἔχοντες ὅμως τὰ οὐσιώδη προσόντα βουλευτοῦ. Ἄρα δὲν ὑπάρχει κίνδυνος.

II. Ἀραβαντινός. (11. 7'). Ἡ ὀριμότης τῶν ἀποφασεῶν τῆς Βουλῆς δὲν θὰ προβιβασθῇ, οὔτε θὰ υποβιβασθῇ, ἐὰν καταβιβάσωμεν τὸ ὄριον τῆς ἡλικίας. πολὺ ὀλίγοι θὰ ἐπεφωλοῦντο τῆς τοιαύτης εὐκολίας διὰ νὰ εἰσεέλθουν εἰς τὴν Βουλὴν. Διὰ δὲ τοῦ υποβιβασμοῦ ἐνισχύομεν ἀριστοκρατικὸν στοιχεῖον, ὅπερ ἐπηρέαζε πολὺ τὸν δημόσιον ἡμῶν βίον. Εἶνε ἀδύνατον εἰς ἄνθρωπον μὴ ἀνήγοντα εἰς ἱστορικὴν οἰκογένειαν ἢ μὴ πλούσιον, ἄνθρωπον ὀρμώμενον ἐκ τῶν ἐργατικῶν στρωμάτων, νὰ ἀναδειχθῇ, νὰ ἐπιβληθῇ εἰς ἡλικίαν 25 ἐτῶν. Ἡ ψυχολογία τῆς Ἑλληνικῆς κοι-

νωίας κατὰ τὴν τελευταίαν τριακονταετίαν ἦν τάσις πρὸς κομματικὴν ὀλιγαρχίαν. Κατὰ τῆς ὀλιγαρχίας ταύτης ἐξηγέρθη ἐσχάτως ὁ Ἑλληνικὸς λαός, ὁ ἀγροτικὸς καὶ ὁ ἐργατικὸς, κατὰ τῆς καταστάσεως ἣτις μετεβίβαζε τὸ πολιτικὸν ἀξίωμα κληρονομικῶς εἰς ὀρισμένους οἰκογενείας «αἰτία θανάτου». Ἐπεκράτει κομματικὴ ὀλιγαρχία. Ἐὰν ἡ ἐπανάστασις τοιαύτην πράγματι κατάστασιν ἐπληξέ, πῶς θὰ ἐνισχύσῃ ἤδη τοὺς κοτσαμπατζίδες τῆς Ἑλλάδος διὰ τοῦ υποβιβασμοῦ τοῦ ὅριου τῆς ἡλικίας; Ἐχει ὄντως ἰσχυρότερα ἰδανικὰ ἢ νεότης, ἀλλὰ ἐν ἰδανικῶν προέχει ἤδη, τὸ ἰδανικὸν τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης καὶ ἐὰν μετακινήσωμεν τὸ ὄριον τῶν 30 ἐτῶν θὰ εἰσέρχωνται οἱ μαμυθρεπτοὶ εἰς τὸ Κοινοβούλιον. Καὶ τὸ ἄρθρον 3ον τοῦ Συντάγματος ἐπιβάλλει νὰ καταστήσωμεν ἴσον τὸν πολιτικὸν ἀγῶνα μεταξὺ τῶν ἀπορωτέρων καὶ τῶν εὐπορωτέρων, μεταξὺ τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν εὐπατριδῶν.

Πολυχρονιάδης (11. 26'). Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἀπολύτως ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς ἀλλοδαποὺς τὸ ἐκλόγιμον, ἐν Πορτογαλίᾳ, ἐν Βελγίῳ ἐπιτρέπεται μετὰ διετῆ ἐγκατάστασιν, εἰς Ἀμερικὴν μετὰ 7ετῆ—ἄρα οὐδεὶς λόγος συντρέχει ὅπως μὴ ἐπιτυγχάνῃ ὁ ἀλλοδαπὸς τὸ προσὸν τοῦ ἐκλόγιμου μετὰ διετῆ ἐγκατάστασιν.

Ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν, φρονῶ ὅτι, μιμούμενοι καὶ ἄλλα Κράτη καὶ μετὰ τὰ ἀκαταμάχητα ἐπιχειρήματα τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, πρέπει νὰ υποβιβάσωμεν τὸ ὄριον τῆς ἡλικίας, ἐπομένως θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τοῦ 25ου ἔτους ὡς ὅριον ἡλικίας.

Δ. Κλάδης (11. 27'). Ἡ ἀπόφασις τῆς διαλυθείσης Βουλῆς ἐν παραγράφῳ 20ῃ ἀναφέρει ὅτι τὸ ὄριον πρέπει νὰ μειωθῇ. Ὁμοίως ἡ γνώμη τῶν ἐπεξεργασθέντων τὸ Σύνταγμα 5 Ραλλικῶν Βουλευτῶν. Ὑποβάλλω πρότασιν ὡς πρὸς τὸ δεδικασμένον. Συνηγορῶ καὶ ὑπὲρ τῆς τροπολογίας ἣν ὑπέβαλεν ὁ κ. Μερλόπουλος.

I. Σκάσης (11. 30'). Ἡ ἡλικία τοῦ στρατευσίμου κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐξηκολούθει καὶ μετὰ τὸ 25ον, ἢ ἀνάπτυξις καὶ τὸ γῆρας ἀκόμη ἐπήρχοντο βραδύτερον, ἢ νῦν. Ἡδη ὄριον στρατευσίμου ἡλικίας εἶνε τὸ 21ον, καὶ ἴσως υποβιβάσθῃ ἐτι μᾶλλον, ἐπίσης ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις ἐπέρχεται ἐνωρίτερον. Ἄρα ἐπιβάλλεται ὁ υποβιβασμὸς τῆς ἡλικίας.

Ἐλέχθη παρὰ τοῦ Βουλευτοῦ Λακωνίας κ. Κουλουμβάκη, ὅτι οἱ μέγρι τοῦδε εἰσελθόντες εἰς τὴν Βουλὴν νεαροὶ

είσῃλλον λόγῳ ὀνόματος ἢ πλούτου. Ἄλλος ὅμως εἶνε ὁ λόγος τούτου, φυσιολογικός καὶ ἐπιστημονικός.

Τὸ 25ον ἔτος ἀρμόζει διὰ τὴν φυλὴν ἡμῶν, ἥτις εὐρηται ἤδη ὑπὸ ἄλλας φυσιολογικάς, κλιματολογικάς, κοινωνικάς συνθήκας, ἢ οἱ προπάτορες ἡμῶν. Κηρύσσομαι δὲ καὶ ὑπὲρ τῆς τροπολογίας τῆς ὑποβληθείσης ὡς πρὸς τὸ δεδικασμένον.

Ἄ. Παπαναστασίου (11.17'). Οὐδόλως ἀντίκειται εἰς τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν ὁ περιορισμὸς τοῦ δικαίωματος τοῦ ἐκλογίμου, δύναται δὲ διὰ τῆς νομοθετικῆς ὁδοῦ νὰ καθορισθῇ ἰδιαιτέρως ὁ κύκλος τῶν ἀρμοδιωτέρων νὰ εἶνε ἐκλογίμοι. Ἀπὸ θεωρητικῆς ἀπόψεως δὲν αἰτιολογεῖται ἡ γνώμη προλαλησάντων, ὅτι πρέπει νὰ συμπίπτῃ τὸ ὄριον ἡλικίας ἐκλογέως καὶ ἐκλογίμου. Ὅθεν οὐδὲν κώλυμα θεωρητικῶς εἰς τὸ νὰ καθορισθῇ ὄριον ἡλικίας ἐκλογίμου τὸ 30ον ἔτος. Δὲν συμφωνῶ ὅτι τὸ ὄριον τοῦτο ἐπιβάλλουν λόγοι ἰσότητος πολιτικοῦ ἀνταγωνισμοῦ.

Εἶνε πολὺ προτιμώτερον καὶ διὰ τὰς ἀπορωτέρας τάξεις οἱ οικονομικῶς ἰσχυρότεροι νὰ ἀντιπροσωπεύωνται δι' ἀνδρῶν νεωρότερων, παρὰ πρεσβυτέρων. Ἐὰν οἱ ὄροι τῆς ἐκπαιδύσεως ἦσαν ἄλλοι παρ' ἡμῖν θὰ εἴχομεν βεβαίως ἄλλα δεδομένα.

Κηρύσσομαι μᾶλλον ὑπὲρ τῆς γνώμης τοῦ νὰ τεθῇ ὡς ὄριον ἡλικίας τὸ 25ον, ὑποβάλλω δὲ σχετικὴν τινα τροπολογίαν.

Φικιώρης (11.50'). Δὲν εὐρίσκω ἐν τῷ παρελθόντι καμμίαν περίπτωσιν, καθ' ἣν ν' ἀπεκλείσθη πολιτικὴ μεγαλοφυΐα, ἀναλάμπασα πρὸ τοῦ 30οῦ ἔτους. Πλειοψηφίαι καὶ μειοψηφίαι ἀκόμη ἐπεκύρωσαν, παρὰ τὸ Σύνταγμα, ἐκλογὰς μὴ ἐχόντων τὴν νόμιμον ἡλικίαν βουλευτῶν, διότι ἔτυχον νὰ εἶνε οὗτοι χαιδεμένα παιδιὰ εἴτε τῶν μὲν, εἴτε τῶν δέ. Ἐπεκύρωσαν ἐπίσης ἐκλογὰς ἀνηλίκων πρὸς ἀποφυγὴν νέου ἐκλογικοῦ σάλου. Ὅντως δέ, ἐὰν λάβωμεν τὸ 20ὸν ὡς ἔτος εἰσόδου εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον, δὲν ὑπαιτεῖται τούλαχιστον δετρία καὶ πλέον πρὸς μόρφωσιν κοινωνικῆς πείρας καὶ τριβῆς; Ἐὰν δὲ δὲν θέλωμεν αὐτούς εἰς ἡλικίαν 21 καὶ 25 ἐτῶν εἰς τὴν Βουλὴν, δὲν τοὺς ἀποκλείωμεν οὕτω, ἀλλὰ ἀναβάλλομεν ἀπλῶς τὴν εἰσοδὸν των εἰς τὴν Βουλὴν. Δὲν εἶνε δὲ μυστικόν, ὅτι οὐδεὶς σχεδὸν πρὸ τῆς ἡλικίας τοῦ 25οῦ ἔτους ἐκλέγεται ἐν Ἑλλάδι ἄνευ οἰκογενειακῶν πολιτικῶν ἐφοδίων, ἢ ἄλλων, οὐχὶ βεβαίως ἐσωτερικῶν καὶ καθαρῶς

πολιτικῶν. Δύναται δὲ εὐκόλως νὰ ἐκτοπισθῇ ὁ τοιοῦτος κατόπι ἀπὸ τὴν κτηθεῖσαν πολιτικὴν ἐπιρροήν του; Ὅθεν κηρύσσομαι ὑπὲρ τοῦ 30οῦ ἔτους, ὡς ὀρίου ἡλικίας.

Βούτσης (12.4'). Ἀφοῦ καταλύσαμεν τὸν ὄρον τῆς ἐγκαταστάσεως, ὅστις ἐσχόπει νὰ γνωρίζουν καλῶς οἱ ἐκλογεῖς τὸν ὑποψήφιόν των καὶ οὗτος αὐτούς, δὲν δυνάμεθα νὰ καταλύσωμεν καὶ τὸν φραγμὸν τῆς ἡλικίας, διότι οὕτω μόνον τὸ κληρονομικὸν δίκαιον ἐνισχύομεν. Διότι, ἐὰν ὑποβιάσωμεν τὸ ὄριον, οἱ πρῶχοντες καὶ οἱ ἔχοντες πλοῦτον θὰ ἐπικρατοῦν κατὰ κανόνα τῶν ἄλλων.

Π. Καραπάνος (12.8'). Ὁ Ἀριστοτέλης εἶπεν ὅτι «ὁ ἀνθρώπος εἶνε ζῶον πολιτικόν», ἀλλὰ ὁ Ἕλλην εἶνε ὁ πολιτικώτερος τῶν ἀνθρώπων. Ὅσῳ εὐρύτερον τὸ ὄριον, τόσῳ ὁ πολιτικὸς ἀγὼν εἶνε γονιμώτερος. Ὡς πρὸς δὲ τὰς ἱστορικές οἰκογενεῖας καὶ τοὺς πλουτοκράτας, αὐταὶ καὶ οὗτοι βεβαίως, πολιτευόμενοι, ἔγειναν αἰτία κοινωνικοῦ χάσματος, διακρίσεως τῶν τάξεων, ἥτις καὶ αὐτὴ συνετέλεσεν εἰς τὴν τελευταίαν ἐξέγερσιν, ἀλλὰ, ἀφ' ἑτέρου, τὸ πολιτικὸν ἔδαφος διὰ τοὺς υἱοὺς καὶ τοὺς ἐγγόνους παρασκευάζεται διὰ τῆς πολιτικῆς ἐργασίας τῶν γεννητόρων.

Ι. Πατσουράκος (12.12'). Ἡ Πολιτεία τῶν Ἀθηνῶν ἐπέβαλε διὰ τὸν ἐκλογίμον τὸ 30ὸν ἔτος, ἡ Σπαρατιατικὴ καὶ διὰ τὸν ἐκλογέα καὶ διὰ τὸν ἐκλογίμον ἐπέβαλε τὸ 30ὸν ὡς ὄριον. Βάσις δὲ τῆς κοινωνικῆς ἰσότητος τῶν ἐκλογίμων πρέπει νὰ εἶνε τὸ 30όν, διότι ὁ μὴ ἀνήκων εἰς οἰκογένειαν καὶ ὁ μὴ πλούσιος δὲν δύναται εἰς ἡλικίαν πρὸ τοῦ 30οῦ νὰ εὐρίσκηται μὲ τὰ αὐτὰ ἐφόδια, μὲ τὰ ὅποια εὐρίσκηται ὀπλισμένος ὁ ἀντίθετος. Μὴ λησιμονῶμεν τὸ ρητὸν ὅτι «ὁ πλούσιος γεννᾶται τρίακονταετής».

Ε. Κουλουμβάκης (12.20'). Εἰς τὰ κέντρα τῶν ἀνωτέρων οἰκογενειῶν ὑπάρχει ἀνεπτυγμένον ἐπὶ πλέον ἐγκεφαλικόν τι κέντρον, εἶπε προλαλήσας βουλευτής. Ἀλλὰ τοῦτο ἀκριβῶς ἀπεκρούομεν, τὴν ὑπέμετρον αὐτὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐγκεφαλικοῦ κέντρον, ἥτις δημιουργεῖ δυσναλογίαν πρὸς τὰ ἐγκεφαλικὰ κέντρα τοῦ λαοῦ.

Ι. Μαυρίας (ὄρα 12.25). Ἐὰν ἐχθῶμεν τὸ 25ον διατρέχομεν τὸν κίνδυνον νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ ἐξελέξωμεν τὴν ἡλικίαν, ὅπως συνέβαινε μέχρι τοῦδε, ὅτε καθίστατο ἀδύνατος σχεδὸν ἡ ἐξέλεξις καὶ εἰσήγοντο εἰς τὴν Βουλὴν καὶ βουλευταὶ ἀπὸ ἡλικίας 25-30 ἐτῶν. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἡ πολιτικομανία θ' ἀρχίσῃ ἀπὸ τοῦ 19οῦ ἔτους, ἐὰν θέσωμεν ὡς ὄριον τὸ 25ον.

Χριστοδουλιᾶς (ῥα 12. 27'). Ἡ μεταβολὴ τῆς διατάξεως τοῦ ὁρίου τῆς ἡλικίας διὰ τὸν ἐκλογίμον ὠρίμασε πλέον ἐν τῇ κοινῇ συνειδήσει, Τάσσομαι δὲ ὑπὲρ τῆς μειώσεως τοῦ ὁρίου. Ὡς πρὸς τὸν φόβον ἀπὸ τοῦς πλουτοκράτας ἢ τὰς ἱστορικὰς οικογενείας, δὲν ἔχει ὑπόστασιν τοιοῦτος φόβος, διότι ὑπάρχουσι πλεῖστα παραδείγματα ἐπικρατήσεως πτωχῶν καὶ ἀγνώστων, ἀλλὰ ἀξίων, ὑπὲρ ἄλλους ἔχοντας ἱστορικὰ ὀνόματα καὶ πλοῦτον, ὡς συνέβη ἐν τῇ ἐμῇ ἐπαρχίᾳ Ἐβρυτανία. Ὅθεν τάσσομαι ὑπὲρ τῆς μειώσεως τοῦ ὁρίου εἰς τὸ 25ον ἔτος.

Κατοικιότης (ῥα 12. 32'). Ἐκ τῆς συζητήσεως ἐπέισθη ἀκράδαντος, ὅτι τὸ ὅριον τῆς ἡλικίας δὲν πρέπει νὰ μετακινήθῃ. Ὑπάρχει κίνδυνος δημιουργίας ὄρων ἀνισότητος ἐν τῇ πολιτικῇ διατάξει μεταξὺ λαοῦ καὶ ἀνωτέρας λεγομένης τάξεως. Δὲν θὰ τιμήσῃ δὲ τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν κατὰ συνθήκην Συνταγματικὸν ψεῦδος, ἐὰν ψηφίσωμεν αὐτὸ, ὅτι δηλαδὴ οἱ οὓς ἐδέχθη ὡς ἀνηλικίους αὕτη, ἐξαχιροῦνται τοῦ κανόνος εἰς τὸ μέλλον.

Ντολιόπουλος (ῥα 12. 40'). Δὲν ἐξελέγησαν οἱ νεαροὶ ἐνταῦθα βουλευταὶ διὰ πλοῦτον ἢ ὄνομα. Ἐχομεν παράδειγμα τὸν νομὸν Λακωνίας. Οἱ δημιουργοὶ τοῦ παλαιοῦ Συντάγματος, θεσπίσαντες τὸ 30ὸν ἔτος, ἀπέβλεψαν καὶ εἰς τὰ μέσα τῆς ἐκπαιδεύσεως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὅθεν τάσσομαι ὑπὲρ μειώσεως τοῦ ὁρίου εἰς τὸ 25ον ἔτος.

Θο. Πημεζᾶς (ῥα 12. 45'). Καὶ τὰ ἄλλα Βαλκανικὰ Κράτη, ὡς ἡ Βουλγαρία καὶ ἡ Σερβία, ἔχουν τὸ 30όν, ἢ Ρουμανία τὸ 25ον. Εἰς τὸ πλεῖστον τῶν Γερμανικῶν Κρατῶν τὸ 30όν. Ἐκ τῆς μεταβολῆς τῆς διατάξεως θὰ ὠφεληθοῦν ὀλίγοι, ὄχι βεβαίως οἱ μᾶλλον συνδεόμενοι πρὸς τὸν λαόν, μὴ ἐνδιαφερόμενοι δὲ διὰ τοὺς πρώτους, θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τοῦ 30οῦ».

Ἀνακοινοῦται πρὸς τὴν Βουλὴν παρὰ τοῦ κ. Προέδρου τὸ ἄρθρον ὡς ἔχει ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἀνακοινοῦνται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου αἱ ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίαι τῶν βουλευτῶν κ. κ. Π. Μερλοπούλου, Σ. Ἀγαπηνοῦ καὶ Α. Παπαναστασίου.

Ἀνακοινοῦνται ἐπίσης αἱ τροπολογίαι τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν 6 βουλευτῶν 1) ἐπὶ τῆς δευτέρας παραγράφου τοῦ ἄρθρου τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, καθ'

ἣν τροπολογίαν συμπληροῦται ἡ παράγραφος, προστιθεμένης εἰς αὐτὸ καὶ τῆς περιόδου « Ἐγειρομένων περὶ τούτου ἀμφισβητήσεων, ἀποφασίζει ἡ Βουλὴ », 2) τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ ἄρθρου τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, καθ' ἣν τροπολογίαν τὸ « 3(όν) » μεταβάλλεται εἰς « 25ον ».

Ἐρωτᾶται ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῆς πρώτης τροπολογίας τῶν 6 βουλευτῶν καὶ δέχεται ταύτην δι' ἀναστάσεως, ἔχουσαν οὕτω : « Εἰς τὴν Β' παράγραφον τοῦ ἄρθρου 70 τοῦ ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς προστίθεται περὶ τὸ τέλος ἡ περίοδος : Ἐγειρομένων περὶ τούτου ἀμφισβητήσεων, ἀποφασίζει ἡ Βουλὴ ».

Ἀποσύρεται ἡ τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Ἀχαιοῦλιδος κ. Σ. Ἀγαπητοῦ ἔχουσα οὕτω :

Ἡ παράγραφος πρώτη τοῦ ἄρθρου τούτου νὰ τροποποιηθῇ ὡς ἐξῆς :

« Διὰ νὰ ἐκλεγῇ τις Βουλευτῆς ἀπαιτεῖται νὰ εἶνε πολίτης Ἑλλήν, ἔχων συμπληρωμένον τὸ εἰκοστὸν πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, καὶ νὰ ἔχη ἐκτελέσει τὴν στρατιωτικὴν αὐτοῦ ὑπηρεσίαν ἐκτός ἐὰν ἀπηλλάγη ταύτης συμφώνως πρὸς τοὺς περὶ Στρατολογίας νόμους. Πρὸς τούτοις δέον νὰ ἔχη τὰ παρὰ τοῦ νόμου τῶν ἐκλογῶν ἀπαιτούμενα προσόντα ».

Ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως παρὰ τῆς Βουλῆς, ἐρωτηθεὶς παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, ἡ τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Ἀρκαδίας κ. Α. Παπαναστασίου, ἔχουσα οὕτω :

« Οὐδεὶς δύναται νὰ ἐκλεγῇ βουλευτῆς ἐὰν δὲν ἔχη συμπληρωμένην τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένην ἡλικίαν, ἥτις δὲν δύναται νὰ εἶνε κατωτέρα τῶν 25 ἐτῶν, καὶ ἐὰν δὲν ἔχη τὴν νόμιμον ἰκανότητα τοῦ ἐκλέγειν ».

Βουλευτῆς στερηθεὶς τῶν προσόντων τούτων ἐκπίπτει αὐτοδικαίως τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος, προκαλουμένης δὲ ἀμφισβητήσεως ἀποφασίζει ἡ Βουλὴ ».

Ἐρωτᾶται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῆς ἐτέρας τροπολογίας τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν 6 βουλευτῶν καὶ δέχεται ταύτην δι' ἀναστάσεως ἔχουσαν οὕτω : « Ἐν τῇ πρώτῃ παραγράφῳ τοῦ ἄρθρου 70 τοῦ ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς ἡ φράσις : Τὸ 30ον νὰ μεταβληθῇ εἰς : τὸ εἰκοστὸν λέμπτρον ».

Ἀπορρίπτει δι' ἀναστάσεως, ἡ Βουλὴ ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, τὴν τροπολογίαν τοῦ βουλευτοῦ Μεσσηνίας κ. Π. Μερλοπούλου, ἔχουσαν οὕτω :

Ἄρθρον 71.

Ὅπως ἐκλεγῆτις βουλευτῆς ἀπαιτεῖται νὰ ἔχη μόνον τὰ ἀκόλουθα προσόντα:

- 1) Ἡλικίαν 30 ἐτῶν, συμπεπληρωμένων, καὶ
- 2) Τὴν νόμιμον ἰκανότητα τοῦ ἐκλέγειν.

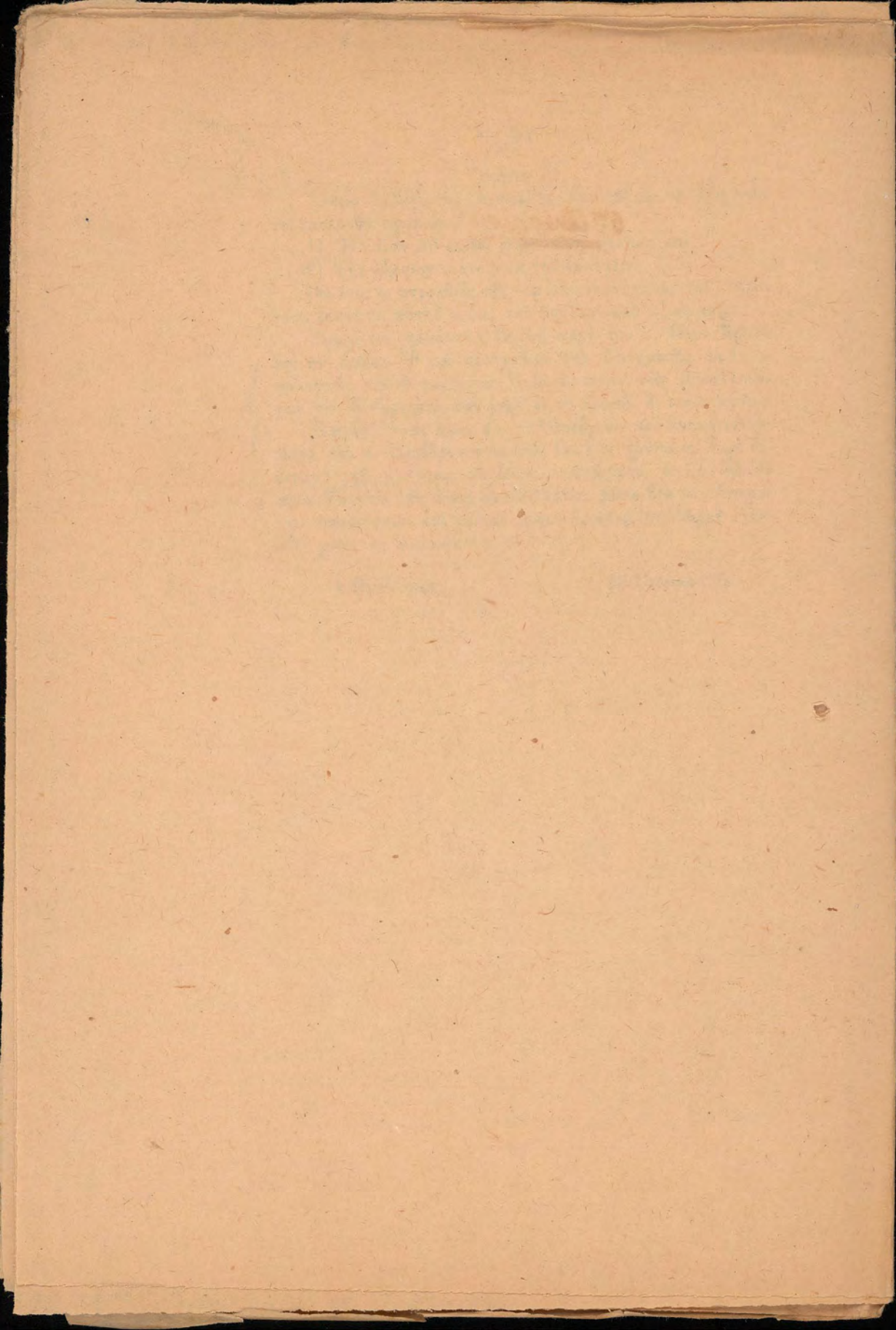
Βουλευτῆς στερηθεὶς τῆς νομίμου ἰκανότητος τοῦ ἐκλογέως ἐκπίπτει αὐτοδικαίως τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος.

Ἐρωτᾶσαι κατόπιν ἡ Βουλὴ παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 70 τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς ἐτροπολογήθη τοῦτο παρὰ τῶν 6 βουλευτῶν, τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν, καὶ ψηφίζει τὸ ἄρθρον δι' ἀναστάσεως.

Ὑπεβάλλεται ὅμως εἰς τὸ Προεδρεῖον καὶ ἀνακοινοῦται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου πρὸς τὴν Βουλὴν πρότασις περὶ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφίσεως τοῦ ἄρθρου, ἀλλὰ διὰ τὸ προκεχωρηκὸς τῆς ὥρας ἀναβάλλεται αὕτη διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν, καὶ λύεται ἡ συνεδρίασις, περὶ ὥραν 1 καὶ 45' μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Ὁ Πρόεδρος

Οἱ Γραμματεῖς

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΕΣ'
5^η ~~Βουλής~~
Τῆς ~~6ης~~ 1911

26
70-72

Ἔρρ. 11. 10' π. μ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου, ἡ Βουλὴ εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 185 βουλευτῶν.

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦται πρὸς τὴν Βουλὴν ἀναφορὰ τῶν ὑπαξιωματικῶν τῶν ἐπιτυχόντων καὶ μὴ εἰσαχθέντων εἰς τὴν Σχολὴν κατὰ τὸ τρέχον σχολικὸν ἔτος 1910-1911, παρακαλούντων ὅπως ἀνευ συμμετοχῆς εἰς τὸν ἤδη προήκηντα διαγωνισμόν ληθῶσιν ὑπ' ὄψιν. Ἀνακοινοῦται αἰτήσεις πρὸς τὴν Βουλὴν τοῦ βουλευτοῦ Ἀργολιδοκορινθίας κ. Γ. Παρασκευοπούλου περὶ παραχωρήσεως αὐτῷ παρὰ τῆς Βουλῆς ἀδείας 15θήμερου δι' ἀναχώρησιν εἰς τὸ Ἐξωτερικόν.

Ἡ Βουλὴ παραχωρεῖ τὴν ἀδειαν.

Ἀρχεται ἡ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία ἐπὶ τοῦ 70 ἄρθρου τοῦ προσχεδίου τῆς Συνταγματικῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς ἐτροπολογήθη τοῦτο.

Καλοῦνται ψηφολέκται οἱ κ. κ. Ε. Κυταριόλος καὶ Ε. Κουλουμβάκης.

Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινεῖ πρὸς τὴν Βουλὴν τὸ ἀποτέλεσμα, καθ' ὃ ἐψήφισαν ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς μὲν τοῦ ἄρθρου 70 τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς ἐτροπολογήθη τοῦτο παρὰ τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν 6 βουλευτῶν, 162 βουλευταὶ, 24 κατὰ τῆς παραδοχῆς καὶ 19 ἠρήθησαν.

Τὸ ψηφισθὲν ὡς ἐτροπολογήθη ἄρθρον 70 ἔχει οὕτω.

Ἄρθρον 70.

«Ὅπως ἐκλεγῆτις Βουλευτῆς ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι πολίτης Ἑλλῆν, ἔχων συμπληρωμένον τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος καὶ τὴν νόμιμον ἰκανότητα τοῦ ἐκλέγειν.

«Βουλευτῆς στερηθεὶς τῶν προσόντων τούτων ἐκπίπτει αὐτοδικαίως τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος. Ἐγειρομένων περὶ τούτου ἀμφισβητήσεων ἀποφασίζει ἡ Βουλὴ».

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας πιστοποιεῖται ἐκ τοῦ παρατιθεμένου ὄψε πρωτοκόλλου αὐτῆς.

Νικ. Α. Στράτος	N	Δημ. Κούζης . . . . .
.....		Άνδρ. Σαρλής . . . . . N
Νικ. Χρυσόγελος		Δημ. Ρούσσοσ . . . . .
Λ. Παπαφώτης		Νικόλ. Δελακώβιας . . . . . N
Α. Γρίβας	N	Νικόλ. Σακελλαρίου . . . . .
Σερ. Ψύχας		Γεώρ. Βλάσης . . . . .
Π. Καρασεβδάς		Χαρ. Σπηλιόπουλοσ . . . . .
Έπ. Σουλτάνης		Νικ. Δημητρακόπουλοσ . . . . . N
Γ. Πούλοσ	N	Άναστ. Βάρβογλησ . . . . . N
Ι. Φαρμάκης	N	Ιωάν. Μαλλιζαρόπουλοσ . . . . .
Άντ. Ροντήρης	N	Ιω. Π. Μανέτασ . . . . . N
Α. Τριγώνησ	N	Δ. Πλαπούτασ . . . . .
Ε. Λαυπρακιάκησ		Άλ. Παπαναστασίου . . . . . N
Ίωάν. Καναδόσ		Ίωάν. Μπακόπουλοσ . . . . .
Ίωάν. Κιλαντζόπουλοσ	N	Δημ. Χηνιαδάησ . . . . . N
Ε. Σπετσέρησ		Δημ. Καρέλασ . . . . . N
Ι. Τσιγλόησ	O	Άθ. Πετρόπουλοσ . . . . . N
Στέφ. Γρανίτσασ	N	Χαρ. Στασινόπουλοσ . . . . . N
Γ. Ίατρίδησ	N	Κωνστ. Ρεβελιώτησ . . . . .
Ίωάν. Κουρκομυέλησ		Νικ. Τριανταφυλλάκοσ . . . . . O
Ίωάν. Παπαθανασιάδησ	N	Α. Κατριβάνοσ . . . . . O
Ίωάν. Χριστοδουλιάσ	N	Ήλ. Φλέσσασ . . . . .
Ίωάν. Ακιοίδασ		Ίωάν. Πολίτησ . . . . . N
Θεόδ. Θεοδωρόπουλοσ	N	Παν. Δεληβοριάσ . . . . .
Έμμ. Ρέπουλησ	N	Σπυρ. Τσαγκάρησ . . . . . N
Δημ. Καλέργησ		Θ. Πέρροσ . . . . . N
Άθ. Χριστόπουλοσ	N	Χαρ. Βοζίκησ . . . . .
Γεώρ. Νέζοσ	N	Άντ. Βούτσησ . . . . .
Παν. Άραβαντινόσ	N	Νικ. Χαρδούβαλησ . . . . . N
Ίωάν. Τερζάκησ	N	Περ. Άλεξάκησ . . . . .
Παν. Φραντζήσ	N	Θεόδ. Γρηγορίου . . . . . N
Γεώρ. Παπασπυρόπουλοσ	άρν.	Σπυρ. Σίμοσ . . . . . N
Γεωργαντζόσ Θρόνοσ	N	Κωνστ. Γ. Καραπᾶνοσ . . . . .
Γεώρ. Παρασκευόπουλοσ	N	Περ. Κ. Καραπᾶνοσ . . . . . N
Νικ. Κόνδησ	N	Ύάγ. Γαρουφαλλιάσ . . . . .
Άθ. Σωτηριάδησ		Πύο. Καραπᾶνοσ . . . . .
Κωνστ. Οίκονομόπουλοσ		Άντ. Γαρουφαλλιάσ . . . . . άρν.
Κωνστ. Καζαντζήσ		Έλ. Βενιζέλοσ . . . . . N
Γερ. Νοταράσ	N	Έμμ. Μπενιάκησ . . . . . N

Φωκ. Νέγγρησ	O	Άθην. Πουλήσ . . . . .
Παν. Χαροκόποσ		Νικόλ. Ρούσησ . . . . .
Κ. Ρακτιβάν	N	Στέφ. Ν. Δραγούμησ . . . . . N
Μιλτ. Νεγροπόντησ	N	Άλέξ. Ζαίμησ . . . . .
Γ. Ζερβουδάκησ		Δ. Γκλαβᾶσ . . . . . O
Λάμπροσ Κορομηλάσ	N	Α. Μιχαλακόπουλοσ . . . . . N
Π. Λαγοπάτησ	N	Λ.Θ. Ρούφοσ Κανακάρησ . . . . .
Γεώρ. Στρατούλησ	N	.....
Κ. Μᾶνοσ		Κωνστ. Γόντικασ . . . . . N
.....		Ν. Κοντογούρησ . . . . . O
Τιμ. Ήλιόπουλοσ		Ίωάν. Βέρροιοσ . . . . .
Δημ. Βενιζέλοσ	N	Πολ. Πολυχρονιάδησ . . . . . N
Μιχ. Γαλανόσ	N	Παν. Ζαίμησ . . . . .
Α. Παναγιωτόπουλοσ	N	Δ. Μάρκοσ . . . . .
Γεώρ. Πολίτησ		Γεώρ. Κατσιμπήρησ . . . . . άρν.
Ίωάν. Άθανασάκησ	N	Σπηλ. Άγαπητόσ . . . . . N
Γεώρ. Νικολαΐδησ	N	Α. Φωτήλασ . . . . . N
Λουκάσ Μπέλλοσ		Α. Χοιδάσ . . . . .
Άριστομ. Θεοδωρίδησ	O	Θεόδ. Ψυχалиνόσ . . . . .
Άλεξ. Άναστασσιάδησ	N	Γ. Παπακυριακόπουλοσ . . . . . N
Κωνστ. Δεμερτζήσ	N	Βασίλ. Άντωνόπουλοσ . . . . .
Θρ. Πετμεζάσ	άρν.	Α. Καφετζόπουλοσ . . . . . άρν.
Γεώρ. Καζανόβασ	N	Λ. Φλαμησ . . . . . N
Ίωάν. Μπρισιμιτζάκησ	N	Κωνστ. Πανουτσόπουλοσ . . . . .
Γεώρ. Σταμπάδοσ	N	Νικ. Συριόπουλοσ . . . . . N
Θεμ. Μιχαλόπουλοσ		Θαν. Πετραλιάσ . . . . .
Δημ. Άνδρέου	N	Π. Ήλιόπουλοσ . . . . . N
Δημ. Ζαβογιάννησ	N	Χρ. Κορούλλοσ . . . . .
Έμμ. Κυταριόλοσ	N	Έεν. Σταυρουλόπουλοσ . . . . .
Βασ. Κυρέλλοσ	N	Παν. Βουρλούμησ . . . . .
.....		Νικ. Ραφτόπουλοσ . . . . . N
Άριστοτ. Σακελλαρίου	N	Χρ. Μείντάνησ . . . . .
Νικ. Σπηλιώτησ	N	Διον. Πολυζωγόπουλοσ . . . . .
Σπυρ. Παπαχατζήσ		Ίωάν. Δογάνησ . . . . .
Σάββασ Βαρβιτσιώτησ	άρν.	Γεώρ. Λαμπρινόπουλοσ . . . . .
Λουκ. Κουτσοπέταλοσ	N	Γεώργ. Άβέρωφ . . . . . N
Νικ. Άνδρεαδάκησ	N	Νικόλ. Σταματιάδησ . . . . . N
Δημ. Λαζαρήσ	N	Δημ. Χρυσοστάλησ . . . . . N
Σπυρ. Θεοδωρόπουλοσ	N	Ευάγ. Γεωργιάδησ . . . . .

Ίωάν. Μπουρνιάς	άρν.	Νικ. Χαριτάτος	N
Νικόλ. Ἀβέρωφ	N	Ἄνδρ. Μονοκρούσος	άρν.
Γεώρ. Μπένος		Πέτρο. Βασιλόπουλος	
Νικόλ. Κάραλης		Ἄνδρ. Βαλσαμάκης	άρν.
Κωνστ. Χατζηγιάνης		Νικ. Ἀλεβιζάτος	
Δημ. Βάχλας		Σπ. Φορέστης	
Γεώρ Κοσόνας	N	Νικ. Δ. Ραφτόπουλος	O
Ἀπόστ. Ἀποστολίδης	N	Ἰθ. Τετενές	N
Μιχ. Σφακιανάκης	N	Γεώρ. Μουσούρης	N
Πλούτ. Μαυρίκης		Σωκ. Ἄν. Καβαλλιεράτος	
Βασίλ. Ἀθανασούλας	N	Θεόδ. Κοντομήχας	
Κωνστ. Χατζάκος		Λεων. Ἐμπειρίκος	O
Γεώρ. Γαζέπης	N	Σταμ. Βαφειδάκης	N
Νικόλ. Πετσάλης		Δημ. Μάνθος	
Ίωάν. Λούντζης	N	Περ. Γρυπάρης	N
Διον. Κουλούμπαρδος			
Ἀναστ. Λούντζης		Κωνστ. Καλομενόπουλος	
Καΐσαρ Ζέζας		Τριαντ. Παπαδάμ	
Διον. Κλάδης	N		
Νικ. Παπαδάτος		Θωμάς Σκάσης	N
Κωνστ. Ζαβιτσιάνος	N	Ἰάκ. Ἀθάζος	N
Νικ. Βάρθης		Δημ. Ζαμᾶνος	N
Ἀναστ. Σκιαδαρέσης		Νικόλ. Καμπάνης	O
Σπυρ. Χατζάρης		Γεώρ. Ἐξαρχόπουλος	
Παν. Μανωλίτσας		Ἀλέξ. Μαλασπίνας	
Λ. Κογεβίνας	N	Γεωρ. Γαϊτᾶνος	O
		Ἄντ. Ρεβίνθης	
Σπυρ. Βλαντῆς		Μάρκ. Βαλληνδράς	
Εὐθ. Α. Βελλιανίτης		Νικ. Καλθοκορέσης	
Χρ. Καποδίστριας		Κωνστ. Ἀλαβᾶνος	N
Ἄνδρ. Κρητικός		Δημ. Πετσετάκης	N
Λαυρ. Μαβίλης	N	Χαρίλ. Προβελέγγιος	
Κωνστ. Κατηφόρης	N	Ἐμμ. Πατρίκιος	O
Σπυρ. Λάσκιαρης	N	Ίωάν. Μαμάης	N
Βασίλ. Πουλιάσης		Ίωάν. Κασδόνης	N
Κωνστ. Ἀρβανιτάκης		Ἄντ. Φραγκίσκος	N
Διον. Βινιεράτος		Δημ. Καίρης	O
Παν. Λιθιεράτος		Θαλ. Κουτούπης	O
Σπυρ. Ἰγγλέσης		Γεώργ. Φικιώρης	άρν.

Κωνστ. Μέρμηγκας	O	Κωνστ. Ζησόπουλος	
Γεώρ. Οἰκονόμου		Χ. Δικαῖος	N
Εὐστρ. Κουλουμβάκης	O	Σ. Ντολιόπουλος	N
Ίωάν. Λυμπερόπουλος		Παν. Φλέσσας	N
Νικ. Πετροπουλάκης		Π. Κασίμης	
Γεώργ. Τσοχώνης		Ν. Παπαλέξης	
Παναγ. Πετροπουλάκης	N	Δημ. Κάβουρας	N
Παν. Κουμάνταρος	O	Μ. Δαζέας	
Ίωάν. Ἀθηνογένης	άρν.	Α. Πετρουανιάτης	N
Βασίλ. Μιχαλέας		Ἀθ. Περρωτής	N
Ίωάν. Βαβανάκος	O	Π. Ἰατρόπουλος	N
		Π. Καραπαυλος	
Ίωάν. Πατσουράκος		Ἄδρ. Κοκκέβης	N
Χρ. Πετρέας		Εὐστ. Μπαρδόπουλος	N
Πέτρος Μαυρομηχάλης		Γεώργ. Κορομηλάς	N
Ίωάν. Φουρίδης		Δημ. Κανελλόπουλος	N
Ἀναστ. Ἀβέρωφ		Ἀθ. Αἰλιανός	
Ίωάν. Χρυσοβελόνης	N	Ἄντ. Ζησιμόπουλος	N
Δημ. Οἰκονόμου	O	Θεμ. Κουτσομητόπουλος	
Μιλτ. Μπουσιδῆς	άρν.	Γεώρ. Σπηλιόπουλος	N
Νικ. Γεωργιάδης	N	Κωνστ. Τριγγέτας	N
Ἀγαμέμνων Σλήμαν	N	Γεώρ. Ράλλης	N
Δημ. Κουκιάδης		Γεώρ. Μπούτος	
Γεώρ. Τσαξίρης	άρν.	Ίωάν. Κουρτάκης	N
Γεώρ. Σχινᾶς	N	Φώτ. Βακαλόπουλος	N
Γεώρ. Δρίβας		Ἀθ. Παπαχελᾶς	N
Ἀλέξ. Κασσαβέτης	N	Μαν. Πιπιλῆς	
Κωνστ. Χρυσοχοῦδης		Παν. Μερλόπουλος	O
Γεώρ. Βλάχος	N	Δ. Ἀναστασόπουλος	N
Πελ. Ἀγγελίδης	N	Ίωάν. Λεωνίδας	
Κωνστ. Γιαννακόπουλος	άρν.	Πέτρος Γκίνης	N
Φίλ. Ζαρζάμπας		Ἀλέξ. Διομήδης	N
		Ἄνδρ. Ἀναργύρου	
Χ. Μωραΐτης		Ἀπ. Ἀλεξανδρῆς	N
Νικ. Παπαϊωάννου		Ἀλέξ. Παπαποστόλου	
Μιχ. Φωτιάδης	N	Δημ. Θεοδοσόπουλος	
Βασίλ. Σηλυβρίδης		Παυσ. Ζωγλοπίτης	N
Περ. Ἀποστολίδης	O	Γεώρ. Ζούκας	
Λεων. Ἀναγνώστου	O	Κωνστ. Σταμούλης	N

Ίωάν. Κοττίκας	Ρήγας Χατζηρηόγας	Ν
Βασίλ. Γρίβας	Ι. Παπαλουκάς	Ν
Α. Ἀθαν. ἢ Βαβυλόπουλος	Ίωάν. Τσιριμῶκος	Ν
Ν. Γαρδικιώτης	Μιλτ. Σακελλαρίου	Ν
Δημ. Μπούσδρας	Κ. Λιδωρίκης	Ο
Γεώργιος Τάγιας	Θεμ. Παπαϊωάννου	
Κωνστ. Παπακυρίτσης	Ν. Ξηρός	Ν
Χρ. Καρᾶς	Νικ. Φραγκίστας	
Α. Θανάπουλος	Ίωάν. Γιδογιάννος	
Νικ. Γιουβρῆς	Νικ. Πολιτόπουλος	
Γεώργ. Καθαργίος	Κωνστ. Περιβολιώτης	
Χρ. Βλάτσιος	Ίωάν. Γιαμαρέλος	
Δημ. Κουκουλέτσος	Ἄνδρ. Μαροῦζας	
Γεώρ. Σπυρόπουλος	Δημ. Δεδούσης	Ν
Ἀλέξ. Γιαννουσίου Τάκης ἄρν.	Γεώργ. Σιγγούρης	Ν
Γεώργ. Ράμμος	Στέφ. Σουμαρίπας	Ν
Εὐθ. Μαντόπουλος		
Λάμπρος Περιστέρης	Κωνστ. Δημοκαστούλας	Ν
Θεμ. Ραφαλιᾶς	Ίωάν. Γραμματίκας	Ν
Κυρ. Κυριαζόπουλος	Ἦρ. Βελλόπουλος	Ο
Ίωάν. Θ. Κουντουριώτης	Ἀθ. Χρηστίδης	ἄρν.
Παναγ. Βερβενιώτης	Γεώργιος Πῶπ	
Γεώργ. Καλλιτίσης	Δημ. Βρατσάνος	Ν
Ίωάν. Μᾶνος	Ἐμμ. Παγκάρας	Ν
Σπυρ. Ματσούλας		

Παρά τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦται πρὸς τὴν Βουλὴν πρότασις πολλῶν βουλευτῶν, καθ' ἣν «ἡ διάταξις τοῦ ἀρθροῦ 70 δὲν ἀφορᾷ τοὺς μέχρι τοῦδε χρηματίσαντας βουλευτάς, οἵτινες θεωροῦνται ὡς ἔχοντες τὴν νόμιμον ἡλικίαν ἐφόσον κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Βουλῶν γενομένην ἐξέλεξις ἐκρίθησαν ὡς ἔχοντες ταύτην». Ἡ πρότασις εἶνε ὑπογεγραμμένη παρὰ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Κ. Περιβολιώτη, Ν. Ρούση, Γ. Στρατούλη, Ι. Μανέτα, Βλάχου, Δ. Κλάδη, Ι. Καλαντζοπούλου, Δ. Λαζαρή, Πελ. Ἡλιοπούλου, Γ. Σπηλιοπούλου, Χ. Σπηλιοπούλου, Α. Σκιαδαρέση, Θεμ. Παπαϊωάννου, Ν. Χαριτάτου, Ν. Γαρδικιώτη, Κ. Ἀρβανιτάκη, Γ. Παρασκευοπούλου, Μ. Πιπιλιῆ, Σ. Θεοδωροπούλου, Θ. Θεοδωροπούλου Β. Σρακιανᾶκη, Ι. Μπρισιμιτζᾶκη, Α. Μονοκρούσου, Σ. Ψύχα, Βαβανᾶκου, Ν. Βράιλα Βάρθη, Ι. Μαυράκη, Ν. Ραυτοπούλου, Γ. Σχοινᾶ, Τσαξίση, Ε. Σουλτάνη, Β. Μιχαλέα, Α. Παπαχελᾶ, Κ.

Παπακυρίτση, Σ. Κολιοπούλου, Α. Βάρβογλη, Ι. Φαρμάκη, Π. Λαγοπάση, Δ. Κουκουλέτσου, Δ. Χρυσοστάλη, Γ. Ράμμου, Ι. Ἀθηνογένους, Ε. Κυταριόλου, Η. Φραντζῆ, Γ. Κίρκου, Δ. Οἰκονόμου, Χρυσόγελου, Ι. Λούτζη, Α. Κοντομιχάλου, Σ. Ἀγαπητοῦ.

Ἐπίσης ἀνακοινοῦνται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου πρὸς τὴν Βουλὴν ἕτερα δύο σχέδια ὁμοίου ψηφίσματος, ὑποβληθέντα ἐκάτερον παρὰ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Δ. Κλάδη Ζακύνθου καὶ Κ. Β. Γόντικα Ἀχαιοῦ.

Πρόεδρος. Δηλοῖ ὅτι θὰ ζητήσῃ τὴν ψῆφον τῆς Βουλῆς ἐπὶ τῶν ψηφισμάτων τούτων.

Ε. Κουλουμπάκης. (Ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ ζητήματος) Δὲν δύναται νὰ τεθῆ τοιοῦτον θέμα πρὸ τῆς Βουλῆς.

Α. Παπαναστασίου. Ἀντίκειται πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Πολιτεύματος ἡ καθιέρωσις προνομίων.

Δ. Κλάδης. Ἀντίκειται πρὸς τὸ δεδικασμένον, πρὸς αὐτὴν τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Σώματος, ἢ ἀπόκρουσις τοῦ προτεινομένου διὰ τῶν ψηφισμάτων.

Σ. Δραγούνης. Πάντες ἐνταῦθα κατὰ τεκμήριον εἶνε ἐν ἡλικίᾳ, δὲν ἐπιτρέπεται δὲ νὰ δεσμεύσωμεν ἡμεῖς ἐκ τῶν προτέρων τὴν γνώμην τῶν δικαστηρίων.

Πρόεδρος. Φρονῶ ὅτι ψηφίσματα κυρώσεως προγεγραμμένων ἀποφάσεων τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Σώματος μᾶλλον ὡς μείωσις ἢ ὡς ἐνίσχυσις τοῦ κύρους τῶν ἀποφάσεων ἐκείνων δύναται νὰ θεωρηθῶσιν. Ἐν τούτοις, κατὰ καθῆκον, ἀνεκοίνωσα πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ὑποβληθέντα ψηφίσματα, παρὰ τὸ πλημμελὲς αὐτῶν, διότι τὸ ὀρθὸν εἶνε προφανῶς ν' ἀρεθῆ εἰς τὸ Δικαστήριον ἢ ἀπόφασις, θὰ ζητήσω δ' ὅπως ἐπὶ τούτων ἀποφανθῆ ἡ Βουλὴ.

Α. Μιχαλακόπουλος. Ὑπέγραψαν τὴν πρώτην πρότασιν 80 βουλευταὶ καὶ δὲν δύναται νὰ καλυφθῆ διὰ φωνῶν τὸ ζήτημα. Θὰ προσβληθῆ ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ Κοινοβουλίου ἐὰν θελήσῃ νὰ θέσῃ ὑπὸ κρίσιν αὐτὴν ταύτην τὴν ἀπόφασιν τοῦ Κοινοβουλίου. Ἐναντία ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου θὰ πλήξῃ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Κοινοβουλίου.

Μ. Μπουφίδης. Διαμαρτύρομαι ἐπὶ τῷ ὅτι ζητεῖται νὰ δημιουργήσωμεν δεδικασμένον, νὰ δημιουργῶμεν σήμερον ταύτην τὴν προνομιακὴν τάξιν καὶ αὐρίον ἐκείνην.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν Βουλὴν πρότασιν ὑπογεγραμμένην παρὰ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Κ. Κατηφόρη, Δ. Πλαπούτα, Χρ. Καρᾶ, Βλάχου, Κογεβίνα, Α. Σκιαδαρέση, Α. Περωτῆ, Α. Βαβυλοπούλου, Β. Μιχαλέα,

Π. Ἐξαρχοπούλου, Νοταρᾶ, Ν. Φραγγίστα, Δ. Δεδούση κλπ. περί ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐπὶ τῆς πρώτης προτάσεως ψηφίσματος. Ἀποσυρθείσης ὁμοῦ ταύτης παρὰ τῶν ὑποβαλόντων ὁ κ. Πρόεδρος ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ὅπως ἀποφανθῇ αὕτη δι' ἀναστάσεως ἐπὶ τῆς πρώτης, τῆς ὑπογεγραμμῆς παρὰ πολλῶν βουλευτῶν προτάσεως ψηφίσματος. Ἡ Βουλὴ ἀπορρίπτει αὐτὴν δι' ἀναστάσεως ἔχουσαν οὕτω :

« Ἡ Διπλῆ Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων ψηφίζει ὅτι :

Ἡ διάταξις τοῦ ἀρθροῦ 70 δὲν ἀφορᾷ τοὺς μέχρι τοῦδε χρηματίσαντας βουλευτάς, οἵτινες θεωροῦνται ὡς ἔχοντες τὴν νόμιμον ἡλικίαν, ἐφ' ὅσον κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Βουλῶν γενομένην ἐξέλεξις ἐκρίθησαν ὡς ἔχοντες ταύτην ».

Ἀπορρίπτει ἐπίσης ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως, ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, τὴν ὑποβληθεῖσαν παρὰ τοῦ βουλευτοῦ κ. Δ. Κλάδη ἐτέραν ὁμοίαν πρότασιν ἢ ψήφισμα ἔχουσαν οὕτω :

« Αἱ μέχρι τοῦδε ἀποράσεις τῶν Βουλῶν περὶ τῆς νομίμου ἡλικίης τῶν κατ' αὐτάς ἐκλεγέντων βουλευτῶν, ὧν ἐπεκυρώθησαν αἱ ἐκλογαί, ἀποτελοῦσι δεδικασμένον ».

Ἀπορρίπτει ἐπίσης δι' ἀναστάσεως, ἡ Βουλὴ, ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, τὴν ὑποβληθεῖσαν τρίτην ὁμοίαν πρότασιν τοῦ βουλευτοῦ κ. Κ. Γόντικα ἔχουσαν οὕτω :

« Αἱ ἀποράσεις τῶν μέχρι τοῦδε Βουλῶν διὰ τὴν ἡλικίαν τῶν ἐκλεγέντων βουλευτῶν ἀποτελοῦσι δεδικασμένον ».

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ἡ ἀπόρριψις σημαίνει ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν θέλει νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα ».

Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ 71 ἀρθροῦ τοῦ κειμένου τοῦ προσχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀναγιγνωσκета παρὰ τοῦ γραμματέως τὸ ἀρθρον.

I. Ἀθινογένης (12.15'). Ὁ ὅρος τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν διοικητῶν τῶν Τραπεζῶν ἐλήφθη εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν ἀρθρον ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ συντάγματος. Ὅτε ἠγέρθη τὸ ζήτημα τῆς Τραπεζῆς τῆς Γαλλίας ἐν τῇ Γαλλικῇ βουλῇ ὁ Ἀλέξανδρος Μιλλερὰν ὠνόμασεν αὐτὴν Βασιλισσαν Χρυσοῦ, συμπεριφερομένην πρὸς τὴν δημοκρατίαν ὡς ἴση πρὸς ἴσην.

Ἡμεῖς ἐνταῦθα δὲν ἔχομεν δημοκρατίαν, δὲν ἔχομεν καὶ χρυσὸν ἐφ' ὅσον διατελοῦμεν ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλά-

δος προσέφερε ὑπηρεσίας εἰς τὸ Κράτος, ἐζημιώθη δὲ ἐξ ἐθνικῶν κρίσεων.

Διοικηταὶ Τραπεζῶν ἐτίμησαν καὶ τὸ βουλευτικὸν ἀξίωμα καὶ εἰς ἀνώτερα ἀξιώματα ἀνῆλθον. Δὲν φέρω τὸν λόγον περὶ ἄλλων πιστωτικῶν ἰδρυμάτων, ὑποβάλλω σχητικὴν τροπολογίαν. Ἐλπίζω ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν θὰ θελήσῃ νὰ κρατήσῃ μακρὰν τοῦ περιόλου τούτου ἄνδρος δυναμένους, λόγῳ τῆς εἰδικῆς μορφώσεως αὐτῶν, σπουδαίως νὰ συνεισφέρουν εἰς τὰ κοινά.

Ἀνακοινούται πρὸς τὴν Βουλὴν ἡ τροπολογία τοῦ κ. Ἀθηνογένους.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** καθιστᾷ γνωστὸν ὅτι εἶνε ἐγγεγραμμένοι περὶ τοὺς εἰκόσιν ὅπως ὁμιλήσουν, προταίνει δὲ ὅπως, χάριν εὐρυθμίας τῆς συζητήσεως, κανονισθῇ ἡ σειρά τῶν ἐγγεγραμμένων νὰ ὁμιλήσωσι, ὁμιλούντων πρῶτον πάντων τῶν ἐπὶ ἐνὸς μόνον ἐκ τῶν ἀσυμβιβάστων μελλόντων νὰ ὁμιλήσωσι, κατόπιν τῶν περὶ ἐτέρου μόνον ἀσυμβιβάστου—καὶ οὕτω καθεξῆς, τελευταίων δὲ τῶν ἐπὶ πλέον τοῦ ἐνὸς ἢ ἐπὶ πάντων τῶν ἀσυμβιβάστων, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου, μελλόντων νὰ ὁμιλήσωσι.

Γίνεται ἀποδεκτὴ ἡ γνώμη αὕτη.

Σ. Δραγούμης (12.37'). Ἡ ἐπιτροπὴ ἐδέχθη τοὺς περιορισμοὺς ἐκείνους μόνον, οἵτινες ἀναφέρονται εἰς ὠρισμένα ἐπαγγέλματα, προφανῶς ἀσυμβίβαστα πρὸς τὴν εὐσυνείδητον καὶ ἀνεπηρέαστον ἐκπλήρωσιν τῶν νομοθετικῶν καθηκόντων. Τὸ ρητὸν « οὐ δύναται τις δύο κυρίους δουλεύειν... » θέτει τὸ ζήτημα εἰς τὴν φυσικὴν του θέσιν. Ὑπάρχουν πράγματα καὶ περιστάσεις ὑπὲρ τὰ ὅποια καὶ ὑπὲρ τὰς ὁποίας οὐδεὶς δύναται ν' ἀρθῇ, καὶ θέλων καὶ προσπαθῶν. Ἀντελήφθη ἐνταῦθα συναδέλφους, οἵτινες, λόγῳ τῆς ἀδιασπάστου ὑποχρέσεως αὐτῶν πρὸς τὰ ἰδρύματα, εἰς ἀανῆκον ἐπαγγελματικῶς, ἦσαν ἠναγκασμένοι, παρὰ τὴν βουλευτικὴν των συνείδησιν, νὰ βαδίζωσι διάφορον ὁδὸν ἐν τῇ νομοθετήσει. Ἄλλοι δὲ θυσιάζουσιν ἀδιστακτικῶς καὶ προθύμως τὸ ἀντιπροσωπευτικὸν των καθῆκον εἰς τὸ συμφέρον τοῦ ἰδιαίτου των δεσμοῦ. Νῦν ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἔχει τοιαύτην θέσιν ἀπέναντι τοῦ δημοσίου, οὐ μόνον ὡς ἴση πρὸς ἴσον, ἀλλὰ καὶ ὡς ὑπερτέρα αὐτοῦ.

Οἱ ἄνθρωποι τῶν ἰδρυμάτων τούτων πρέπει νὰ κάμωσιν ἐπιλογὴν. Ἐὰν φρονῶσιν ὅτι εἶνε ἀπαραίτητοι διὰ τὰ ἰδρύματα, ἄς ἀπομακρυνθῶσιν ἐντέϋθεν, ἄλλως ἄς θέσωσιν ἐκεῖ ἀντικαταστάτας καταλλήλους καὶ ἄς φροντίσωσι νὰ εὔρε-

θῶσιν ἐν μέσῳ ἡμῶν. Διὰ Συνταγματικῆς διατάξεως ζητοῦ-
μεν ἤδη τὰ δυνατά, ὁ νομοθέτης εἶτα δύναται νὰ ἐπεκτεί-
νῃ τὴν διάταξιν καὶ ἐπὶ ἄλλα ἀσυμβίβαστα.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις περὶ τὴν 1ην μ.μ. ὥραν.

Ὁρᾷ 4 καὶ 40' μ. μ. ἐπικυαλαμβάνεται ἡ διακοπιεῖσα
συνεδρίασις.

Διμεροῦς. Τὸ ἄρθρον εἶνε σπουδαιότατον. Τὸ εἰς τὸ
προσχέδιον τῆς Ἐπιτροπῆς εἶνε ἠπιώτερον ἢ τὸ εἰς τὸ σχέ-
διον τῶν ὅ βουλευτῶν. Ἀποκλείει τὴν ἐν τῷ μέλλοντι δη-
μιουργίαν καὶ ἐτέρων ἀσυμβιβάστων, ὡς διατυποῦται. Δί-
δει ὅμως μεγάλην ἔκτασιν, περιλαμβάνει καὶ πρόσωπα μὴ
διατελοῦντα εἰς σχέσιν ἐξαρτήσεως ἀπὸ τῶν Ἐταιρειῶν.
τοὺς Συμβούλους τῶν Τραπεζῶν. Ὅθεν καλὸν νὰ διαγραφῇ
ἡ φράσις «τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου».

Ἡ Ἐπανάστασις, ὑπερβατικῶς κρινομένη, ἔφερεν εἰς
τὸ δόγμα, ὅτι οἱ δημιουργοὶ τῶν μεγάλων ζωτικῶν δυνάμεων
τοῦ ἔθνους καὶ τῆς κοινωνίας εἶνε ἀνίκανοι νὰ βουλευῶνται
καὶ ἀποφασίζωσι περὶ τῶν κοινῶν. Εἰς τὰ ἄλλα Κράτη ἀν-
τιπροσωπεύονται πᾶσαι ἀπολύτως αἱ ἀποχρώσεις τῆς κινή-
σεως καὶ τῶν συμφερόντων τῆς κοινωνίας. Προτείνω νὰ πε-
ριορίσωμεν τὴν ἐν τῷ προσχέδιῳ τῆς Ἐπιτροπῆς ἔκτασιν
τοῦ ἀσυμβιβάστου καὶ νὰ ὀρίσωμεν ὅτι διὰ νόμου δύναται
νὰ καθορίζεται ἐκάστοτε, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν, τοῦτο ἢ
ἐκεῖνο τὸ ἀσυμβίβαστον.

A. Μιχαλακόπουλος (4.50'). Ἡ Ἐπιτροπή, δι'
ὑποεπιτροπῆς, ἧς ἡμῖν μέλος, ἐβασάνισε τὸ δυσχερὲς ζή-
τημα. Μετὰ πολλῆς περισκέψεως εἶδει τὸ Κράτος μικρὸν νὰ
προβῇ εἰς δέσμευσιν τῶν ἰδιωτικῶν συμφερόντων ἀπέναντι
τῶν κοινῶν. Ἐδει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ κοινὸν αἶσθημα.
Συνεδύασε τὰ πορίσματα τῆς παρ' ἡμῖν πείρας μὲ ἐν ἄλλοις
Κράτεσι συμβαίνοντα.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι, ἀποκλείοντες ἐκ τῆς Βουλῆς διὰ τοῦ
ἄρθρου τούτου πρότωπα παρχαυτικῆς ἰκανότητος- στεροῦ-
μεν τὴν Πολιτείαν σπουδαίων συντελεστῶν. Ἀλλὰ διὰ τὸν
γενικὸν λόγον θὰ ὑποστῶμεν καὶ θυσίας. Ἐν τούτοις τὸ
ζήτημα παρᾶμῃν εἶτι ἐν γένει ἄλυτον. Ὅπως δὲ ποτε ὅμως,
νομίζω ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποκλείσωμεν καὶ τὰ μέλη τῶν
Διοικητικῶν Συμβουλίων τῶν ἑταιρειῶν κλπ., ὡς θέτει τὸ
ἄρθρον. Ἄς μὴ μειώσωμεν δι' ὑπερβατικότητος τὴν ποιοτι-
κὴν σύνθεσιν τοῦ Κοινοβουλίου ἡμῶν. Προτείνω δέ, ὡς πρὸς
τὴν τελευταίαν παράγραφον, ὅτι πρέπει νὰ προβῇ εἰς δή-
λωσιν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ἢ καὶ ἡ Βουλὴ, ὅτι

«οἱ συνδεόμενοι μετὰ τοῦ Κράτους διὰ συμβατικῶν παρα-
χωρήσεων, ἢ ἐργολαβιῶν, δὲν δύναται νὰ ὄσι βουλευταὶ
μόνον ἐφόσον διαρκεῖ ἡ ἐργολαβία».

Ἐνθ' δὲ ἀποκλείωμεν τοὺς δικηγόρους, τοὺς ἐμμίσθως
προσφέροντας ὑπηρεσίας εἰς τοιαῦτα, οἷα ἐν τῷ ἄρθρῳ ἀνα-
φέρονται, ἰδρύματα, — ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἀποκλεισμοῦ κηρύσ-
σομαι καὶ ἐγώ, πῶς θὰ ἀποκλείσωμεν τοὺς ἀμίσθως προσ-
φέροντας τὰς ὑπηρεσίας τῶν δικηγόρους;

Ἡ μόνη ἀληθῶς ἐγγύησις πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ
διὰ τοῦ ἄρθρου ἐπιδιωκομένου, ὑπὲρ οὗ γενικῶς εἶμαι κεκη-
ρυγμένος καὶ ἐγώ, εἶνε ἡ δημοσία συνείδησις. Αὕτη μόνη
δύναται νὰ κολάξῃ τὰς φύσει ἐγκειμένας εἰς τὸ ζήτημα
δυσχερείας.

Β. Αγαπιτὸς (5.20'). Συμφωνῶ σχεδὸν ἐξ ὀλοκλή-
ρου μὲ τὸ κείμενον τῆς Ἐπιτροπῆς. ὑπὸ τὸν ὄρον τὸ ἀσυμ-
βίβαστον τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰς Ἐταιρείας, προκειμένου
περὶ ἐργολαβιῶν κλπ., νὰ τεθῇ μόνον ἂν αἱ ἐργολαβίαι μετὰ
τοῦ Κράτους διενεργοῦνται δι' εἰδικοῦ νόμου. Ὑποβάλλω
σχετικὴν τροπολογίαν:

Δ. Γκαλαβᾶς (5.30'). Μέχρι τοῦδε μέλη διοικητικῶν
Συμβουλίων ἰδρυμάτων ἦσαν οἱ προέχοντες εἰς χρῆμα. Εὐ-
ρισκόμενοι εἰς τὸ Κοινοβούλιον καὶ προκειμένου περὶ ὑπο-
θέσεως θιγούσης τὴν εἰς τὴν ἀνῆκον οὗτοι Ἐταιρείαν, ἐφι-
μώθησαν πάντοτε. Εὐγνωμονήσωμεν ὅθεν τὴν Ἐπιτροπὴν,
θεσπίσασαν διάταξιν αἵρουσαν τὰ τοιαῦτα ἐπονεϊδίιστα
ἄτοπα.

Ε. Κοντομυβάκης. Ὡς πρὸς τοὺς ἐμμίσθους δικη-
γόρους τῶν Τραπεζῶν, οὗτοι οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουν μὲ τὰ
Δικαστήρια, προτιμῶνται ἀπὸ τὰς Τραπεζὰς μόνον διότι
ἐκλέγονται κληρονομικῶ δικαίωματι βουλευταὶ καὶ Ὑ-
πουργοί.

Δ. Γκαλαβᾶς. Διὰ τῆς ψηφίσεως τοῦ ἄρθρου τούτου
φρονῶ ὅτι ἠθικὴ ἀνύψωσις θὰ συντελεσθῇ ἐν τῇ πολιτικῇ.

Μεϊτάνης (5. 9'). Ἄδικος, ἀνελεύθερος, ἀληθῆς
προγραφή εἶνε ὁ ὀριζόμενος διὰ τοῦ ἄρθρου ἀποκλεισμὸς
τόσων ἐπιλέκτων πολιτῶν ἀπὸ τοῦ δικαίωματος τοῦ πράτ-
τειν τὰ κοινά. Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς πόθεν ἐκινήθησαν
ἀρᾶ γε εἰς τὴν τοιαύτην προγραφήν; Δὲν θέλω νὰ ἐξετάσω
αὐτὸ νῦν, ἀλλὰ ὑπομιμνήσκω μόνον, ὅτι ἀπὸ τίνος ἤρχισε
δημιουργούμενον παρ' ἡμῖν ρεῦμα δυσμενείας καὶ ἐχθρότη-
τος κατὰ παντὸς ἐξέχοντος ὕλικῶς ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἡμῶν.
Εἶνε ἄρα ἀληθὲς ὅτι πᾶς ὁ ἔχων ἰδιαιτέρα μέγαρα συμφέ-

ροντα εἶνε καὶ ὑποπτος; Τότε διατὶ περιοριζόμεθα εἰς ἡμί-
μετρα καὶ δὲν χωροῦμεν καὶ πέραν ἐτι. Ποῖος παρακαλῶ ἔχει
μεγαλύτερον συμφέρον, ὁ κάτοχος 100 μετοχῶν μιᾶς Τρα-
πέζης ἢ ὁ Λογιστὴς αὐτῆς; Δὲν ἔχομεν, κύριοι βουλευταί,
κανὲν δικαίωμα νὰ στιγματίσωμεν ὡς ὑπόπτους τύσους ἀν-
θρώπους. Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς δύναται καλλίτερον διατά-
ξεων νὰ θέγῃ ἕκαστον πρόσωπον εἰς τὴν θέσιν του.

Χ. Βοζίκης. Ἀδύνατον βουλευτῆς, ἐκπροσωπῶν συμ-
φέροντα ὡς τὰ καθοριζόμενα ἐν τῷ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρῳ,
νὰ εἶνε ἐλεύθερος εἰς τὴν συνείδησιν, ἐν περιπτώσει συγ-
κρούσεως τῶν συμφερόντων τούτων πρὸς τὰ τοῦ Κράτους.
Οἱ μᾶλλον δὲ ἐπικίνδυνοι εἶνε οἱ Ὑπουργοί, λαμβανόμενοι
ἐκ τῶν ἀποκλειομένων διὰ τοῦ ἄρθρου τάξεων.

Προκειμένου περὶ συμβάσεως μετὰ τοῦ Κράτους καὶ
μιᾶς Τραπέζης, τί θὰ πράξῃ τοιοῦτος Ὑπουργός; Ἐνθυ-
μοῦμαι Ὑπουργόν, ὄντα καὶ σύμβουλον Ἐταιρείας, μεθ' ἧς
τὸ Κράτος προήχεται εἰς σύμβασιν περὶ σιδηροδρόμου. Ἡ
Βουλὴ παρ' ὀλίγον νὰ ἀπορρίψῃ τότε τὴν σύμβασιν, διότι
ὑπόπτως παρηκολούθει τὸ πρᾶγμα. Δὲν ἀπερρίφθη μὲν ἡ
σύμβασις, εἰδείχθη δὲ κατόπιν ὅτι ὁ Ὑπουργὸς καὶ σύμβου-
λος ὑπεστήριξε τὴν Ἐταιρείαν μὲ σκοπὸν τὸ συμφέρον τοῦ
Κράτους, ἀλλὰ τὸ παράδειγμα ἀρκεῖ διὰ νὰ δείξῃ τὴν προ-
κυπτουσαν ἐκ τοιούτων ἀντιθέσεων διασάλευσιν. Ἐν τῇ συ-
ζητήσει περὶ ἠλεκτροκινήσεως τῶν τραμ ἐλέχθησαν τόσα
σχετικῶς μὲ τὴν Ἠλεκτρικὴν Ἐταιρείαν, ὥστε ἀπὸ τότε
ἀληθῶς ἐπεβάλλετο τὸ νῦν συζητούμενον μέτρον. Ὅτε δὲ
κατόπιν δὲν ἐφηρμόσθησαν αἱ συμβάσεις, ἐπιστεύθη ὅτι
εἶχε θυσιασθῆ τὸ συμφέρον τοῦ Δημοσίου παρὰ τῶν ἀρμο-
δίων χάριν τοῦ τῆς Ἐταιρείας. Ἡ Βουλὴ τότε εἶχε πα-
ρουσιάσει σύνθεσιν χρηματιστηρίου, εἶχε διαίρεσθαι εἰς δύο
στρατόπεδα. Αἱ διαδόσεις δὲ ἐπλήρωσαν τὴν ἀτμοσφαιραν.
Ἐγὼ θέλω ὅχι μόνον νὰ εἶνε ἡ Βουλὴ ἠθικὴ, ἀλλὰ καὶ
νὰ φαίνεται—ἡ Βουλὴ εἶνε ἡ σύζυγος τοῦ Καίσαρος.

Ἐπεσαν Ὑπουργοὶ διότι τὸ ἤθελον αἱ Τραπέζαι νὰ
πέσουν. Ἐὰν δὲν ψηφίσωμεν τὴν διάταξιν ταύτην, οὐδὲν
ἐπράξαμεν ὑπὲρ τῆς Ἀνορθώσεως. Ἐὰν δὲν ψηφίσωμεν τὸ
ἄρθρον, θὰ παραδώσωμεν τὸ Κράτος εἰς τὸ μέλλον δέσμιον
εἰς τὰς Ἐταιρείας.

Φ. Νέγγος (6. 20). Ἀποκλείονται διὰ τῶν δια-
τάξεων τοῦ ἄρθρου τούτου πρόσωπα, ὧν ὁ εἰδικὸς καὶ ἀπο-
κλειστικὸς καταστισμὸς ἀπαραίτητος εἶνε διὰ τὰς Βουλὰς
καὶ ὧν τινὰ θὰ περιποιῶν πάντοτε τιμὴν εἰς αὐτάς. Φρονῶ,

ὅτι πρέπει νὰ ἀναβάλωμεν τὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου
Συνταγματικὴν ἀπόφασιν ἡμῶν, ὅπως σκεφθῶμεν ὠρι-
μώτερον.

Θ. Κουτούπης (6. 28'). Οὐδεὶς ἀποκλείεται διὰ
τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου τούτου, οἱ περιλαμβανόμενοι εἰς
τὰς δι' αὐτοῦ ἀπαγορεύσεις δύνανται ἄριστα νὰ ἀποσύρων-
ται τῶν ἐριζομένων ὡς ἀσυμβιβάστων ἀσχολιῶν καὶ νὰ πα-
ρικήθηνται ἀνενόχλητοι πλέον μετὰ παντὸς ἄλλου εἰς τὴν
Βουλὴν.

Ἐχομεν Τραπέζας ἐνταῦθα μὲ προνόμια ἀποβάντα
σκηνδαλώδη. Ἄλλοτε ἐδωρήθησαν εἰς τὴν Ἰονικὴν Τρά-
πεζαν 3,000,000 δραχμῶν διὰ τῆς μεθόδου ταύτης καὶ
διὰ τῆς Βουλῆς. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἀνενέωσε τὸ προνό-
μιόν της ἀντὶ πινακίου φακῆς. Οἱ σύμβουλοι δὲ τῶν Τρα-
πέζων εἶνε ἐκεῖνοι ἀκριβῶς, τοὺς ὁποίους μᾶλλον πρέπει
νὰ ἀποκλείσωμεν.

Ὡς πρὸς τὸν ἀποκλεισμὸν δὲ τῶν στρατιωτικῶν, ἐγὼ,
στρατιωτικὸς ὢν, κηρύσσομαι ὑπὲρ τοῦ ἀποκλεισμοῦ αὐτοῦ
καὶ νομίζω ὅτι οἱ θέλοντες νὰ πολιτεύονται ἀξιωματικοὶ
δύνανται νὰ παραιτῶνται τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ, ἄλ-
λως τε ἔχομεν καὶ τοὺς ἀποστράτους.

Κουντουριώτης. Προτείνω ὅπως οἱ διατεθειμένοι
νὰ ἀγορεύσωσιν ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου παραιτηθῶσι τῶν ὀμι-
λιῶν των, διότι ἡ Βουλὴ εἶνε ἀποφασισμένη νὰ ψηφίσῃ τὸ
ἄρθρον ὡς ἔχει, ἄρα δὲν πρέπει νὰ χάνωμεν χρόνον.

Α. Παπαναστασίου (6. 45'). Ἄνωνυμοι Ἐταιρεῖαι
μὲ κεφάλαιον κάτω τοῦ ἐνὸς ἑκατομμυρίου εἶνε περισσότε-
ροι τῶν μὴ ἄνωνύμων καὶ ἔχουσιν κεφάλαιον 1,000,000.
Νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ ὁ ἀποκλεισμὸς διὰ τοὺς
διευθυντὰς καὶ ὑπαλλήλους οἰουδήποτε εἶδους Ἐταιρειῶν.
Ἀνάγκη ὅμως νὰ κάμωμεν καὶ μίαν ἐξαιρέσιν. Ἀνάγκη νὰ
γίνῃ ρητὴ δήλωσις ὅτι ἐκ τῶν Ἄνωνύμων Ἐταιρειῶν
ἐξαίρουνται αἱ συναργατικαὶ ἐνώσεις αἱ ἰδρῦόμεναι ὑπὸ τὸν
τύπον τῆς Ἄνωνύμου Ἐταιρείας, δὲν ἀντιπροσωπεύουν αὐ-
ταὶ κεφαλαιοκρατικὰ συμφέροντα.

Κηρύσσομαι δὲ ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως ἐν τῷ ἄρθρῳ τῆς
ἐξαιρέσεως τῶν συμβούλων τῶν Ἐταιρειῶν.

Η. Ἡλιόπουλος (6. 55). Τὸ Συνέδριον, ἀπὸ τῆς
ἡμέρας τῆς ἐμφανίσεώς του εἰδείξεν πόσον ἀποτροπιᾶ-
ζεται τὴν διαφορὰν τῆς συνειδήσεως τῶν ἐκλογέων, προ-
κειμένου δὲ ἤδη ὅπως μὴ ἡ νομοθετικὴ ψῆφος αὐτοῦ διδῇ

χώραν εἰς παρεξηγήσεις ἐλπίζω ὅτι θὰ θεσπίσῃ φραγμοὺς τοιούτους πρὸς ἄρσιν πάσης τοιαύτης.

Δικαίως διήρесе ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τὸ ἄρθρον τοῦτο εἰς Τραπεζιτικὴν, Στρατιωτικὴν καὶ ὑπαλληλικὴν μορφήν. Ἐὰν δὲν τεθοῦν φραγμοὶ εἰς τοὺς Τραπεζιτικούς θὰ ἴδωμεν ἐνταῦθα βουλευομένους ἐκ Πελοποννήσου μόνον τοὺς προστάτας τῆς Ἐνιαίας καὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Ὡς πρὸς τὴν Στρατιωτικὴν ὄψιν τοῦ ἄρθρου ὑπομνήσκω εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ῥοπήν τῶν ἀξιωματικῶν εἰς τὴν Πολιτικὴν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἀτυχοῦς μας πολέμου. Ὡς πρὸς τὴν ὑπαλληλικὴν ὑποβάλλω προσθήκας τινὰς ὅπως μὴ ἐπιτραπῆ ἢ ἐνάσκησις τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος εἰς τοὺς Βουλευτάς. Περιώνων δὲ συνιστῶ πρὸς ἀδιάφθορον ἐφαρμογὴν καὶ εἰλικρινῆ ἐπίδοσιν τοῦ συνεδριακοῦ πολιτεύματος τὴν ψήφισιν τοῦ Σχεδίου τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς μὲ τὰς ὑποβληθείσας προσθήκας.

Α. Θεοδωρίδης (7.2'). Τὸ ἀσυμβίβαστον πρέπει νὰ γίνῃ γενικώτερον, νὰ περιλάβῃ ὅλας ἀνεξαιρέτως τὰς Ἐταιρείας. Ἐζήτησαν αἱ Τραπεζαὶ ἀτέλειαν, ἐζήτησαν τὸ ἀπεριόριστον τοῦ τόκου—διὰ νὰ εἰσρεύσουν τὰ κεφάλαια—ἐλκθον ἀμφότερα. Ἐν τούτοις ὁ τόκος, ὅστις ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἦν 12%, νῦν ἀνῆλθεν εἰς 17%, περιουσίαι τοῦ λαοῦ ἐκποιοῦνται, ἢ τοκογλυφία ὀγκοῦται, ἐν Πελοποννήσῳ κινδυνεύουσαν νὰ ἴδωμεν ἐξαφνιζομένην τὴν μικρὰν ἰδιοκτησίαν—αἱ Τραπεζαὶ καὶ αἱ Ἐταιρεῖαι αὐταὶ εἶνε αἱ ἀντιταχθεῖσαι εἰς τὴν πρώτην ἀπόπειραν ἐπιβολῆς τοῦ φόρου τοῦ εἰσοδήματος.

Καφεντζόπουλος. Πρόκειται κυρίως περὶ ἀξιοπρεπείας. Φρονῶ δὲ ὅτι ἡ λέξις «ἐμμισθος» πρέπει ν' ἀπαλειφθῆ. Καὶ οἱ ἐμμισθοὶ καὶ οἱ ἄμισθοι δικηγόροι πρέπει ν' ἀποκλεισθῶσι.

Κοσσοῦνας (7.30'). Λέγει ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ ἔπρεπε νὰ δώσῃ μεγαλειτέραν ἔκτασιν εἰς τὸ ἀσυμβίβαστον. Κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς ἐν τῷ σχεδίῳ τῶν 6 βουλευτῶν διατάξεως, ὡς εὐρυτέρας.

Γ. Πῶπ (7.37'). Τὸ συζητούμενον ἄρθρον ἔχει μὲν τὴν εἰλικρίνειαν τῶν λόγων, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὴν οὐσιαστικὴν εἰλικρίνειαν τῶν πραγμάτων. Συνήθως δὲ εἰς τὰ Συντάγματα παρατίθενται τὰ συμβιβαστά, τὰ ἀσυμβίβαστα καθορίζονται νομοθετικῶς. Ἀλλὰ ἔλειπε τὸ θάρρος νὰ φέρωμεν τὸ ζήτημα ἐνταῦθα ὡς σχεδίον νόμου—διότι ἡ Συνταγματικὴ μορφή ὑποδηλοῖ δειλίαν—ὅτε θὰ ἐκκονίζετο εὐρύ-

τερον καὶ λεπτομερέστερον τὸ ζήτημα. Ὁ δὲ κίνδυνος ἐγκειται κυρίως εἰς τὴν συντακτικὴν τοῦ Ὑπουργικοῦ Χαρτοφυλακείου μὲ τὴν ἰδιότητα Συμβούλου τῶν Τραπεζῶν.

Τὰ ἀσυμβίβαστα καὶ διὰ Β. Δ. κανονίζονται ἀκόμη.

Ἄς θεσπίσωμεν τὸ ἀσυμβίβαστον καὶ σχετικῶς μὲ τὸν κύκλον τῆς ἀνευθύνου ἀρχῆς. Ἄς θέσωμεν συνταγματικὴν διάταξιν, καθ' ἣν ἀπαγορεύεται ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ψηφίσεως αὐτῆς, εἰς οἰονδήποτε ἐλθόντα ἅπαξ εἰς ἄμεσον συνάφειαν μὲ χρηματιστικὰ καὶ κερδοσκοπικὰ ἰδρύματα, νὰ βουλευέται περὶ τῶν κοινῶν, νὰ ἀναμιγνύεται ὅπωςδήποτε εἰς τὰ τῆς Πολιτείας.

Σ. Δραγούμης. Εἶνε ὡς ἐὰν ἀπηγορεύετο εἰς τὸν ἀμνηστῆσαντὰ νὰ μετανοήσῃ.

Ε. Κουλουμπάκης (ὥρα 8). Αἱ Τραπεζαὶ, περισυλλέγουται τοὺς Συμβούλους των, τοὺς ἐμμισθοὺς δικηγόρους κλπ. ἐκ τῶν τάξεων τῶν προνομιακῶν πολιτευομένων, ἐξ ὧν καὶ οἱ Ὑπουργοὶ συνήθως, ἀποβλέπουσιν εἰς φρουροὺς τῶν συμφερόντων των ἐν τῇ Βουλῇ. Ἀπαράιτητον νὰ περιληφθῆ εἰς τὸ ἄρθρον ἀποκλειστικὴ σχετικὴ διάταξις διὰ τοὺς Ὑπουργοὺς, νὰ ληφθῆ μέτρον καὶ ὡς πρὸς τοὺς ἐγγύτατα τῷ Στέμματι εὐρισκομένους.

Ι. Μάνος (ὥρα 8.12'). Θεωρεῖ ἀδικιώτατον νὰ τίθεται ἐν ὑπόπτῳ ἢ ἐντιμότης τῶν δικηγόρων, ἢ ἀφοσίωσις αὐτῶν εἰς τὰ συμφέροντα τῆς Πολιτείας καὶ φρονεῖ ὅτι ἡ Βουλὴ ἀνακουριστικῶς θ' ἀκούσῃ τὴν ἀπάλειψιν τῆς σχετικῆς πρὸς τοὺς δικηγόρους διατάξεως ἐν τῷ ἄρθρῳ.

Τιμ. Ἡλιοπούλος (ὥρα 8.15'). Θίγει τὸ δικηγορικὸν Σῶμα ἢ διάταξις. Οἱ δικηγόροι τῶν Τραπεζῶν παρέχουν τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτῶν ἐπιβοήθειαν ἔστω καὶ ἐπὶ ἀμοιβῇ. Δὲν δύνανται νὰ ἐξομοιωθῶσι πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους τῶν Τραπεζῶν.

Ι. Πασιουράκος (ὥρα 8.20'). Θεωρῶ ἀνελευθέρας τὰς διατάξεις καὶ τοῦ ἄρθρου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ ἄρθρου τοῦ σχεδίου τῶν ἐξ Βουλευτῶν. Τὰς θεωρῶ ὡς ἀνατρεπούσας ἄρδην τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν. Οἱ συνδεδεμένοι διὰ μεγάλων καὶ ἀποκλειστικῶν συμφερόντων μὲ τὰ κερδοσκοπικὰ ἰδρύματα, ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι ἐνταῦθα εἶνε ἐπικίνδυνοι, ὅπερ οὐδόλως δέχομαι, ἐκτὸς τοῦ Κοινοβουλίου εἶνε πολὺ περισσότερον ἐπικινδυνωδέστεροι. Τὸ μόνον δὲ ὅπερ δύναται νὰ γίνῃ, εἶνε νὰ γίνῃ εἰδικὸς αὐστηρότατος νόμος, ἀπαγορεύων εἰς τοὺς βουλευτάς παρεξηγησί-

μους συμφεροντολογικὰς σχέσεις μὲ Τραπεζὰς καὶ λοιπὰ ὅμοια ἰδρύματα.

Ὁ κ. **Πετμεζᾶς** ὑποβάλλει τροπολογίαν εἰς τὸ ἄρθρον. Ὁρα 10 καὶ 20' μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Παν. Μανωλίτσος. Πῶς θὰ ἐπανακτηθῶσι τὰ καταλυόμενα διὰ τοῦ ἄρθρου δικαιώματα, ἐὰν αἱ μέλλουσαι γενεαὶ ἀκολουθήσουν ἐναντίαν γνώμην; Τὰ μέχρι τοῦδε ληφθέντα ἀπὸ τινος σχετικὰ μέτρα νομίζω ὅτι ἀρκοῦν ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν, ὃν ἐπιδιώκει τὸ ἄρθρον. Πᾶν τὸ περιπλέον εἶνε ἐπικίνδυνον. Δὲν ἠσθάνθητε δὲ ἀκόμη τὸ κενὸν ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἀνωτέρων στρατιωτικῶν ἐκ τῆς Βουλῆς; Δὲν εἶνε δὲ οἱ κ. κ. Λυμπρίτης καὶ Κουμουνηδρῶρος, οἱ ἀντιταχθέντες ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ κατὰ τοῦ θεσμοῦ τῆς Γενικῆς Διοικήσεως; Ἡ Κυβέρνησις καμμίαν ὑποχρέωσιν δὲν ἔχει ἀπέναντι τῶν ἀγρίως αὐστηρῶν τούτων μέτρων, ἅτινα περιλαμβάνει τὸ ἄρθρον. Ὑποχωρεῖ μόνον εἰς ἐκφρασθεῖσαν ζωηρῶς ἔξωθεν γνώμην. Συνιστῶ ὅμως καὶ πάλιν νὰ ἀρκεσθῇ εἰς τὰς ὑπαρχούσας περιοριστικὰς διατάξεις—τοῦτο εἶνε τὸ ἄριστον.

Α. Κάβουρας (ὄρα 11). Ἐδημιουργήθη Κράτος ἐν Κράτει ἐξ αἰτίας τῶν ἰδιαιτέρων ὅλων καὶ ἀποκλειστικῶν συμφερόντων τῶν Τραπεζῶν καὶ τῶν κερδοσκοπικῶν ἰδρυμάτων. Ἡ πολιτικὴ ἐκάμπετο ἢ ἐπηρεάζετο ἐπιβλαβέστατα διὰ τὴν χώραν ἐκ τῶν ἰδρυμάτων τούτων.

Ὡς πρὸς τοὺς στρατιωτικοὺς τάσσομαι ὑπὲρ τοῦ ἀποκλεισμοῦ, πλὴν τῶν ἀνωτάτων ἀξιοματικῶν, οὓς θεωρῶ ἀπαραιτήτους ἐν τῇ Βουλῇ διὰ τὸν εἰδικὸν καταρτισμὸν των.

Πρὸς τούτοις προτείνω ὅπως ἡ Βουλὴ παράσχη ἀμνηστείαν οὕτως εἰπεῖν εἰς τοὺς ἀξιοματικούς ἐκείνους, οἵτινες ἐξετέθησαν κατὰ τὰς παρελθούσας ἐκλογάς, εἴτε ἐπιτυχόντες, εἴτε ὄχι, καὶ μὴ χάσωσι τὴν σειρὰν των ἐν τῷ στρατεύματι, ὡς πρὸς τὸ μέλλον δὲ νὰ ὑπάγωνται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ νέου καθεστῶτος, ὅπερ πρόκειται νὰ δημιουργήσωμεν.

II. Πετροπουλάκης (11.5'). Τάσσομαι ὑπὲρ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν στρατιωτικῶν, ὃν τινα μόνον των ἄλλως τε ἐζήτησαν. Καὶ ὄντως, δύναται νὰ διατηρῇ στρατιωτικὴν ψυχὴν ὁ ἀξιοματικὸς ὁ κατατριβόμενος ἐν τῇ πολιτικῇ;

Α. Κουλούμπαρος (11.12'). Τὰς ἡμέρας ταύτας, ἐλύθησαν ἐνταῦθα ζητήματα κατὰ ἓνα τινὰ τρόπον, ἐνῶ ἠδύναντο νὰ λυθῶσι κατὰ καλλίτερον. Ἀλήθεια, ποῖος

βεβαιοῦ ὅτι πράγματι ὁ στρατὸς ὅλος ἐζήτησε μόνος του νὰ ἀποκλεισθῇ τῆς πολιτικῆς καὶ ὅτι ὅσοι φέρονται ὡς ζητήσαντες τοῦτο, ἐγνωρίζον τί ἔκαναν ὅταν τὸ ἐζητοῦσαν ; Καὶ ποῖος δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι δὲν εἶνε ἀπαραίτητοι εἰς τὴν Βουλὴν οἱ ἀνώτατοι ἀξιωματικοὶ καὶ ὅτι εἶνε τὸ ἴδιον νὰ καθοδηγοῦν καὶ νὰ φωτίζουν τὴν Πολιτείαν ἀπὸ τοῦ Βουλευτηρίου καὶ τὸ ἴδιον νὰ πράττουν τοῦτο ἀπὸ σημεῖα ἐκτὸς τοῦ Κοινοβουλίου ;

Ι. Τσιριμώκος (11.32'). Τὸ κακὸν ἐκ τῆς ἀναμίξεως τῶν στρατιωτικῶν εἰς τὴν πολιτικὴν ὑπῆρξε μεγαλύτερον τοῦ ἀγαθοῦ, ὅθεν τῷ 1882 ἐτέθησαν περιορισμοί, κατόπιν καὶ ἄλλοι περιορισμοί, ἡ δὲ τελευταία στρατιωτικὴ ἐπανάστασις, παραδώσατα ἐκυτὴν τέλος εἰς τὸν λαόν, συμπαρέδωκε καὶ ρητὴν ἐντολὴν περὶ ἀποκλεισμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν ἐκ τῆς Βουλῆς. Τοῦτο εἶνε ἤδη ἀπόφασις ἐθνικὴ, δέδικασμένον, ἀμετακίνητον καὶ δὲν δυνάμεθα, νομίζω, νὰ ἐπανέλθωμεν ἐπ' αὐτοῦ. Τοὺς ἀξιωματικούς δὲ οὔτινες, μὴ λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὸν ἀπαγορευτικὸν νόμον τοῦ 1906, ἐξετέθησαν κατὰ τὰς τελευταίας δύο ἐκλογὰς Διπλῆς Βουλῆς, δὲν δυνάμεθα νὰ τοὺς ἀφίσωμεν ὑπὸ τὰς συνεπειὰς τοῦ ἀπαγορευτικοῦ νόμου τοῦ 1906. Διότι πλεῖστοι τούτων ἐξετέθησαν ὑπὸ τὴν ιδέαν τῆς συντακτικότητος τῆς Συνελεύσεως καὶ δὲν θὰ ἐπολιτεύοντο ἐὰν δὲν ἐκράτει τότε ἡ ιδέα αὕτη». Ὑποβάλλει τέλος σχετικὴν πρότασιν.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Δὲν θὰ συζητοῦμεν ἐπὶ μακρόν, ἐὰν ἐξ ἀρχῆς ὠρίζομεν, ὅτι τὰ διὰ τοῦ ἄρθρου καθιερούμενα δὲν εἶνε ὀριστικά, ἀλλὰ δύναται νόμος νὰ διαρρυθμίσῃ αὐτὰ οὕτως ἢ ἄλλως. (Ὑποβάλλον σχετικὰς τροπολογίας, ἐξἠκολουθεῖ):

Ὡς πρὸς τοὺς στρατιωτικούς, δύναμαι νὰ βεβαιώσω ὅτι ὁ Στρατιωτικὸς Σύνδεσμος, ἐν σχέσει πρὸς τὴν σύγκλησιν τῆς Διπλῆς Βουλῆς, ἀπήτησε ρητῶς τὴν υἱοθέτησιν τῆς γνώμης αὐτοῦ περὶ τελείου ἀποκλεισμοῦ τῶν ἀξιωματικῶν, τοῦτο δέ, ὡς ἐξεφράσθησαν τότε οἱ διευθύνοντες τὰ τῆς Ἐπαναστάσεως, πρὸς ριζικὴν ἀποκοπὴν τοῦ κακοῦ. Οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ παραγνωρίσῃ ὅτι σήμερον, ὅτε γίνεται τὸ σοβαρώτερον, κατὰ τὴν κοινὴν γνώμην, διάδημα ὑπὲρ τοῦ στρατοῦ διὰ τῆς προσκλήσεως τῶν ξένων ἀποστολῶν, τὸ ἄριστον θὰ ἦτον ἡ πλήρης ἀπόδοσις καὶ περίκλεισις τοῦ στρατοῦ εἰς ἑαυτόν.

Ἐὐλογον δὲ ὁπωσδήποτε θὰ ἦτο νὰ διακατανοισθῇ ἐπιεικῶς παρὰ τῆς παρούσης Διπλῆς Βουλῆς καὶ τὸ ζήτημα

των κατά παράβασιν νόμου τοῦ 1906 ἐκτεθέντων κατά τὰς δύο τελευταίας ἐκλογὰς ἀξιωματικῶν. Πρότασιν σχετικὴν θὰ ὑποβάλω πρὸ τῆς λήξεως τοῦ ἀναθεωρητικοῦ ἔργου τῆς Βουλῆς.

Κοντογούρης (12.8'). Πλείστοι ἀξιωματικοὶ διεκρίθησαν ἐν τῷ παρελθόντι ὡς βουλευφόροι καὶ ὡς νομοθέται καὶ μεταβάλλοντες κατόπιν πάλιν εἰς τὸν στρατὸν δὲν ὑπέστησαν οὐδὲν καὶ ἐν αὐτῷ. Ἐτάχθη καὶ ἐγὼ ἀνάκαθεν τοῦ πολιτεύεσθαι τοὺς στρατιωτικούς, ἀλλὰ δὲν δύναται καὶ νὰ μείνῃ ἐντελῶς ἔρημος ἡ Βουλὴ στρατιωτικῶν. Δὲν δύναται νὰ μείνουν ἀνευ εἰδικοῦ στρατιωτικοῦ ἐλέγχου αἱ Κυβερνήσεις.

Π. Γκίνης (12.15') Ἀναγνωρίζω τὴν ἀνάγκην τοῦ κατ' ἀρχὴν ἀποκλεισμοῦ τῶν στρατιωτικῶν ἀπὸ τὴν Βουλὴν. Ἀλλὰ διαβλέπω τὸν κίνδυνον, ὅτι θὰ ἐκλείψῃ πλέον πᾶσα εἰδικὴ γνώμη ἐν τῇ Βουλῇ. Οἱ πολῖται δὲ Ὑπουργοί, λόγῳ ἐγωϊστικῆς ἐπιδείξεως εἰδικοῦ καταρτισμοῦ, περιφρονοῦσι τὰς ὑπευθύνους ἐν τοῖς Ὑπουργείοις πηγὰς. Δύναμαι νὰ μαρτυρήσω περὶ πολίτου Ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν, ὅτι κατ' ὄλον τὸ διάστημα τῆς Ὑπουργείας του 3 ὥρας μόνον τὸ ὅλον συνειργάσθη μετὰ τοῦ σώματος ἐκείνου, ὅπερ θεωρεῖται ὁ νοῦς καὶ ἡ χεὶρ τῶν Ὑπουργῶν τῶν Ναυτικῶν, μετὰ τοῦ Ναυτικοῦ Ἐπιτελείου. Καὶ πρὸς ἐπίδειξιν γνώσεων τὰς ὁποίας δὲν εἶχε ἤρθετο καὶ υἱοθέτει ἰδιαιτέρως τοιαύτας ζητῶν κατόπιν νὰ ἐπιβάλῃ αὐτὰς—ἀπὸ ἀνερμυδίου καὶ ἀνευθύνους.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως. Δὲν στερεῖται διὰ τοῦ ἄρθρου ὁ στρατὸς γνώμης ἐπὶ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων, ἀφοῦ οἱ ἀξιωματικοὶ θὰ ψηφίζουσιν. Μὴ δὲ δὲν δύναται καὶ μὴ εἰδικοί νὰ γίνωσι διὰ τῆς μελέτης ἐγκρατεῖς τῶν ἀναγομένων εἰς τὸν Στρατὸν καὶ τὸ Ναυτικόν; Εἶνε δὲ γνωστὸν, ὅτι θὰ νομοθετήσωμεν ὥστε, προκειμένης ἀνάγκης συζητήσεως εἰδικῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν θεμάτων, νὰ καλῶνται ἐνταῦθα καὶ νὰ ὁμιλῶσι πρὸς διαφώτισιν τῆς Βουλῆς ἀρμόδιοι ἀξιωματικοί.

Ι. Μπρισιμιτζάκης (1.8'). Οἱ περισσότεροι ἀξιωματικοὶ τοῦ ἡμετέρου Στρατοῦ δὲν διόνησαν μικτὰς μονάδας καὶ ἀνάγκη νὰ μείνωσιν εἰς τὸν στρατὸν τῶρα μὲ τὰς ξένας ἀποστολάς, ὅπως ἐξασκηθῶσι, ἀπομένουσι δὲ διὰ τὴν Βουλὴν οἱ ἐν ἐφεδρεία ἀξιωματικοί. ὡς καὶ οἱ ἀποσυρθέντες καὶ παραιτηθέντες τοῦ στρατοῦ. Πρὸς τούτοις θὰ ἔχωμεν ἐνταῦθα καὶ εἰδικούς πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν ζητημάτων, ὡς προ-

δήλωσεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως. Ἐν τέλει ὑποβάλω προσθήκην, καθ' ἣν ἀποκλείονται τῆς Βουλῆς καὶ οἱ ὀφείλοντες πλέον τῶν 300 ὄρχ. εἰς τὸ Δημόσιον.

Γαϊτάνος (1.20'). Κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ ἄρθρου ἀπολύτως.

Π. Μεγλόπουλος (1.25'). Ἡ πολλαπλῆ ὑποψηφιότης εἶνε ζημία τοῦ Δημοσίου συμφέροντος, ζημία κοινωνική» Ὑποβάλλει κατόπιν σχετικὴν τροπολογίαν.

Καυπιάνης (1.45'). Δὲν προγράφωμεν, μόνον τὰ προσωπικὰ δικαιώματα εἶνε ἀναφαίρετα, τὰ πολιτικὰ δικαιώματα ρυθμίζονται παρὰ τῆς Πολιτείας.

Κανιλλόπουλος (1.50'). Ἀναπτύσσει τροπολογίαν σχετικὴν μὲ τὴν ἀνάληψιν Πρεσβευτικοῦ ἀξιώματος παρὰ βουλευτοῦ.

Κηρύσσεται περαιωμένη ἡ ἐπὶ τοῦ τοῦ ἄρθρου 71 συζητήσις.

Ἀποσύρεται ἡ ἐπὶ τοῦ 71ου ἄρθρου τοῦ μέχρι τοῦδε ἰσχύοντος Συντάγματος τροπολογία τῶν 6 βουλευτῶν, τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν, ἔχουσα οὕτω :

«Τὰ καθήκοντα τοῦ Βουλευτοῦ εἶναι ἀσυμβίβαστα πρὸν τὰ καθήκοντα τοῦ ἐμμισθοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου, τῶς ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης παντὸς βαθμοῦ, τοῦ συμβολαιογράφου, τοῦ ὑποθηκοφύλακος καὶ πρὸς τὰ ἔργα μέλους τῶν διοικητικῶν συμβουλιῶν ἢ τοῦ διευθυντοῦ καὶ ὑποδιευθυντοῦ Τραπεζῶν καὶ ἀνωνύμων ἐταιριῶν».

Ἀπορρίπτεται κατόπιν ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἐρωτηθείσης παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, δι' ἀναστάσεως ἡ ἐπὶ τοῦ 71ου ἄρθρου τοῦ προσηεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Μεσσηνίας κ. Γ. Π. Κορομηλά, ἔχουσα οὕτω :

«Τὰ καθήκοντα οὐτινοσδήποτε ὑπαλλήλου εἶναι ὅλως ἀσυμβίβαστα μὲ τὰ ταυτόχρονα καθήκοντα καὶ ἐτέρας δημοσίας, δημοτικῆς θέσεως, ἢ καὶ ἰδιωτικῆς ἐπὶ πληρωμῇ ἐν ἀνεγνωρισμένῳ ὑπὸ τῆς πολιτείας ἄλλῳ τινὶ ἰδρύματι. Οἷοςδήποτε ἐμμισθος ὑπάλληλος ἀποδεχόμενος καὶ ἐτέραν δημοσίαν, δημοτικὴν ἢ ἰδιωτικὴν ἐμμισθον θέσιν ἐκπίπτει αὐτοδικαίως τοῦ πρώτου ἀξιώματος, πλην ὅλως ἐκτάκτων περιπτώσεων, ὅπου ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ τῷ ἀναθέσῃ ἐφ' ἁπαξ ἀνά 4ετίαν διὰ Β. Δ. καὶ ἐτέραν συναφῇ ἐπὶ ἐπιμισθίῳ, ἣν περ δὲν δικαιούται νὰ ἔχῃ πλέον τῶν 6 μηνῶν.»

Ὁμοίως ἀπορρίπτεται ἡ εἰς τὸ ἄρθρον τροπολογία τοῦ

βουλευτοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος κ. Ν. Α. Κοντογούρη, ἔχουσα οὕτω :

«Ὁ ἀρχαιότερος ἐκάστου βαθμοῦ τῶν μαχίμων ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ Στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης, εἶναι αὐτοδικαίως Βουλευτής. Ἄν τις τούτων παραιτηθῆ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος, τὴν κενωθεῖσαν θέσιν καταλαμβάνει ὁ ἀμέσως μετ' αὐτὸν μάχιμος ἀξιωματικός».

Ὁμοίως ἀπορρίπτεται ἢ εἰς τὸ ἄρθρον τροπολογία τοῦ βουλευτοῦ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κ. Ι. Χ. Τσιγκόλη, ἔχουσα οὕτω :

«Θεωρῶ σκόπιμον ἐν τῇ § 1 τοῦ ἄρθρου 71 μετὰ τὴν λέξιν «δημόσιοι» νὰ τεθῆ ἡ λέξις «καὶ δημοτικοί».

Ὁμοίως ἀπορρίπτεται ἢ εἰς τὸ ἄρθρον προσθήκη τοῦ βουλευτοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος κ. Πελ. Ἡλιοπούλου, ἔχουσα οὕτω :

«Προσθήκη εἰς τὸ ἄρθρον 71 ἐπὶ τῆς β' παραγράφου μεταξύ τοῦ ἀσυμβιβάστου τοῦ Βουλευτικοῦ ἀξιώματος νὰ προστεθῆ ἐπίσης «ὁ κατέχων ἀξίωμα τι ἐν τῇ Βουλῇ δὲν δύναται νὰ ἐνασχῆ τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα».

Ὁμοίως ἀπορρίπτεται ἕτερα προσθήκη τοῦ αὐτοῦ βουλευτοῦ, ἔχουσα οὕτω :

«Εἰς τὸ ἄρθρον 71 τῆς 2 παραγράφου μεταξύ τῶν ἀσυμβιβάστων τοῦ Βουλευτικοῦ ἀξιώματος δέον ν' ἀναγραφῆ «ἐπίσης ἢ ἐνάσκησις τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος γενικῶς μὲν ἐνώπιον ὅλων τῶν ποινικῶν Δικαστηρίων ὡς πρὸς δὲ τὰ πολιτικὰ μόνον τῶν ἐν τῇ ἐκλογικῇ περιφερείᾳ παρῆς ἐκλέγονται».

Ὁμοίως ἀπορρίπτεται προσθήκη εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας κ. Ι. Μπρισμιτζάκη ἔχουσα οὕτω :

«Δὲν δύναται νὰ ἐκλεγῶσι Βουλευταὶ οἱ ἐξ οἰασθῆποτε αἰτίας ὀφείλοντες πρὸς τὸ Δημόσιον ποσὰ ἄνω τῶν δρ. 300. Ἡ ὀφειλὴ δέον νὰ ᾖ ἐκκαθαρισμένη καὶ ληξιπρόθεσμος»

Ὁμοίως ἀπορρίπτεται τροπολογία εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ βουλευτοῦ Μεσσηνίας κ. Π. Μερλοπούλου, ἔχουσα οὕτω :

«Ἡ πρώτη παράγραφος τοῦ ἄρθρου διασκευαστέα οὕτως :

«Ἐμμισθοὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι, στρατιωτικοὶ ἐν ἐνεργείᾳ, δήμαρχοι, δημαρχικοὶ πάρεδροι, συμβολαιογράφοι, φύλακες μεταγραφῶν καὶ ὑποθηκῶν καὶ δικαστικοὶ κλητῆρες δὲν δύναται νὰ ἐκλεγῶσι βουλευταὶ 1) ἂν μὴ παραιτηθῶσι τῶν ἀξιωμάτων καὶ ὑπηρεσιῶν τούτων τοῦλάχιστον

δέκα πέντε ἡμέρας πρὸ τῆς ἐκλογῆς καὶ 2) προκειμένης ἐκλογῆς ἐν τῇ περιφερείᾳ, ἐν ἣ ἤσκησαν τὰ δημόσια αὐτῶν καθήκοντα, ἂν μὴ μεσολαβῆ ἔτος τοῦλάχιστον ἀφ' ἧς ἔπαυσαν ὀπωσδήποτε ἀσκούντες αὐτὰ μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐκλογῆς».

Πρὸ τῆς ἀκολουθοῦ παραγράφου τοῦ Σχεδίου προσθετέα ἢ ἐξῆς παράγραφος :

«Ἡ σύγχρονος ὑποψηφιότης τοῦ αὐτοῦ προσώπου εἰς πλείονας τῆς μιᾶς ἐκλογικῆς περιφερείας δὲν συγχωρεῖται».

Ἡ ἐπομένη παράγραφος παραμένει ὡς ἔχει ἐν τῷ Σχεδίῳ».

Ἀποσύρονται ἐπίσης αἱ κάτωθι τροπολογίαι καὶ προσθήκαι.

Τοῦ κ. Σ. Ἀγαπιτοῦ, ἔχουσα οὕτω :

«Τὰ καθήκοντα τοῦ βουλευτοῦ εἶνε ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ ἔργα διοικητοῦ, ὑποδιοικητοῦ, διευθυντοῦ, ὑποδιευθυντοῦ, μέλους διοικητ, Συμβουλίου καὶ δικηγόρου ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν ἢ πρὸς τὴν ιδιότητα μέλους ἢ ὑπαλλήλου ἑτερορρυθμῶν ἢ ὁμορρυθμῶν ἑταιρειῶν, ἢ πρὸς τὴν ιδιότητα ιδιοκτήτου ἢ ὑπαλλήλου ἀτομικῶν ἐπιχειρήσεων ἐφ' ὅσον ἢ Ἐταιρεία ἢ αἱ ἐπιχειρήσεις αὐταὶ ἀπολαμβάνουσι, δυνάμει ἐιδικῶν νόμων, προνομίων ἐπιχορηγήσεων ἢ παραχωρήσεων ἢ ἐργολαβιῶν ἐκ μέρους τοῦ Κράτους.

Οἱ διατελοῦντες εἰς τινὰ τῶν κατηγοριῶν τούτων ὀφείλουσιν ἐντὸς 8 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν νὰ δηλώσωσι ἐπιλογὴν μεταξύ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος ἢ τῶν ὡς ἄνω ἔργων. Ἐν παραλείψει δὲ τῆς ταιούτης δηλώσεως ἐκπίπτουσιν αὐτοδικαίως τοῦ ἀξιώματος τοῦ βουλευτοῦ».

Τῶν κ. κ. Ι. Μάνου, Τ. Ἡλιοπούλου καὶ Ι. Κ. Μπρισμιτζάκη ἔχουσα οὕτω :

«Προτείνομεν ν' ἀπαλειφθῆ ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου ἢ φράσις «καὶ ἐμμίσθου δικηγόρου».

Τοῦ κ. Δ. Χ. Κανελλοπούλου ἔχουσα οὕτω :

«Νομίζω ὅτι δέον εἰς ἐκάτερον ἐκ τῶν ἄρθρων 71 καὶ 72 νὰ προστεθῆ ἢ φράσις «ἐκτὸς τῆς θέσεως τοῦ Πρεσβευτοῦ τακτικοῦ ἢ ἐκτάκτου».

Τῶν κ. κ. ἈΘ. Τριγῶνη καὶ Π. Ἡλιοπούλου ἔχουσα οὕτω :

Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου νὰ προστεθῆ :

«Ὡς καὶ οἱ ἐκ ταιούτων αἰτιῶν ὀφείλοντες εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον».

Τοῦ κ. **Ι. Κ. Μπριζιμιτζάκη**, ἔχουσα οὕτω·
«Ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων τῶν ἀναγραφομένων ἐν τῷ
ἀνω ἄρθρῳ τοῦ Συντάγματος, φρονῶ ὅτι δεόν νὰ προστεθῇ
καὶ «ἢ μὴ ὀφείλῃ πρὸς τὸ Δημόσιον».

Τοῦ κ. **Σ. Θεοδώρου-Πύλου**, ἔχουσα οὕτω·
Ἐἰς τὴν α' παράγραφον μετὰ τὴν λέξιν «δικαστικοὶ
κλητῆρες» νὰ προστεθῇ: «οἱ ἐκ φθρῶν ἢ συμβάσεων
ὀφειλέται πρὸς τὸ Δημόσιον Ταμεῖο».

Τοῦ κ. **Ἰωάν. Ἀθινογένους** ἔχουσα οὕτω:
«Προτείνω ὅπως ὁλόκληρος ἡ δευτέρα παράγραφος τοῦ
ἄρθρου τούτου ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς ἐξῆς:

«Τὰ καθήκοντα τοῦ βουλευτοῦ εἶναι ἀσυμβίβαστα πρὸς
τὰ ἔργα μέλους Διοικητικοῦ Συμβουλίου, Διευθυντοῦ, Ὑ-
ποδιευτοῦ καὶ ὑπαλλήλου Ἑταιριῶν ἀπολαυσουσῶν τα-
κτικῆς ἐπιχορηγήσεως τοῦ Κράτους».

Τοῦ κ. **Θρ. Γ. Πετμεζᾶ** ἔχουσα οὕτω:
«Ἐἰς τὸ α' ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου 71 τοῦ σχεδίου τῆς ἐπι-
τροπῆς νὰ προστεθῶσιν μετὰ τὰς λέξεις «ὑπηρεσιῶν τού-
των» αἱ λέξεις «εἰδικῶς δὲ οἱ στρατιωτικοί, ἐὰν μὴ
ἀποστρατευθῶσιν ἢ παραιτηθῶσιν».

Ἀνακοινοῦνται κατόπιν αἱ εἰς τὸ ἄρθρον 71 τὸ ἐν τῷ
κειμένῳ τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς τροπολογίαι τῶν
6 βουλευτῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν καὶ γίνον-
ται δεκταὶ παρὰ τῆς Βουλῆς δι' ἀναστάσεως καὶ οὕτω τὸ
ἄρθρον ψηφίζεται δι' ἀναστάσεως, ὡς ἐτροπολογήθη, ἔχον
οὕτω:

Ἄρθρον 71.

Ἐμμισθοὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι, στρατιωτικοὶ ἐν
ἐνεργείᾳ, δήμαρχοι, συμβολαιογράφοι, φύλακες ὑπο-
θηκῶν καὶ μεταγραφῶν καὶ δικαστικοὶ κλητῆρες δὲν
δύνανται νὰ ἐκλεχθῶσι βουλευταί, ἐὰν μὴ παραιτη-
θῶσι πρὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀνακηρύξεως τῶν ὑποψη-
φίων.

Τὰ καθήκοντα τοῦ βουλευτοῦ εἶναι ἀσυμβίβαστα
πρὸς τὰ ἔργα τοῦ διευθυντοῦ ἢ ἄλλου ἀντιπροσώπου,
διοικητικοῦ ἢ ἐμμίσθου νομικοῦ συμβούλου καὶ ὑπαλ-
λήλου ἐμπορικῶν ἐταιριῶν ἢ ἐπιχειρήσεων, ἀπο-
λαυσουσῶν εἰδικῶν προνομίων ἢ τακτικῆς ἐπιχορη-
γήσεως δυνάμει εἰδικοῦ νόμου. Οἱ διατελοῦντες εἰς τινα
τῶν κατηγοριῶν τούτων ὀφείλουσιν ἐντὸς ὀκτώ ἡμε-

ρῶν ἀπὸ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν νὰ
δηλώσωσιν ἐπιλογὴν μεταξὺ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώ-
ματος ἢ τῶν ὡς ἄνω ἔργων. Ἐν παραλείψει δὲ τῆς
τοιαύτης δηλώσεως ἐκπίπτουσιν αὐτοδικαίως τοῦ
ἀξιώματος τοῦ βουλευτοῦ.

Νόμος δύναται νὰ καθιερώσῃ τὸ ἀσυμβίβαστον
τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος καὶ πρὸς ἕτερα ἔργα.»

Γίνεται δεκτὸν δι' ἀναστάσεως ψήφισμα σχετικὸν πρὸς
τὸ ἄρθρον τοῦτο τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας κ.
Θρ. Γ. Πετμεζᾶ, ἔχον οὕτω·

Ἢ Β' Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ

Ἀσχοῦσα τὴν πρὸς ἀναθεώρησιν τῶν μὴ θεμελιω-
δῶν διατάξεων τοῦ ἐν ἰσχύϊ Συντάγματος ἐξουσίαν
αὐτῆς.

Ψηφίζει

Αἱ διατάξεις τοῦ ἐδαφίου β' τοῦ ἀναθεωρηθέντος
71 Ἄρθρου δὲν ἐφαρμόζονται κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς
παρούσης Βουλῆς ἐπὶ τῶν μελῶν αὐτῆς, τῶν κατε-
χόντων ἤδη καὶ πρὸ τῆς εἰς ἐφαρμογὴν θέσεως τοῦ
ἄρθρου τούτου τινὰ τῶν πρὸς τὸ ἀξίωμα τοῦ Βουλευ-
τοῦ ἀσυμβίβαστων ιδιοτήτων».

Ἀναγινώσκειται τὸ διὰ τοὺς ἐκλεγέντας καὶ ἐκτεθέντας
κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἐκλογάς, παρὰ τὸν νόμον, ἀξιο-
ματικούς ψήφισμα τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Τσιριμώκου ὑποβληθέν.
Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐκφέρει γνώμην ὑπὲρ τῆς ἀποδοχῆς
αὐτοῦ παρὰ τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ὑπὲρ τῆς
ἀναβολῆς τῆς ἐπ' αὐτοῦ συζητήσεως καὶ ἀποφάσεως τῆς
Βουλῆς ἐκ τῆς ὑπάρξεως τυχόν ἀνιρρήσεων.

Ἐκ τούτου ἀποφασίζεται ἡ ἐκτύπωσις τοῦ ψηφίσματος
πρὸς διανομὴν.

Ἀκολουθεῖ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 72, ἐκ τοῦ κει-
μένου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἀποσύρεται ἡ εἰς τὸ ἄρθρον 72 τοῦ μέχρι τοῦδε ἰσχύον-
τος Συντάγματος τροπολογία τῶν 6 βουλευτῶν τῶν ἀποτε-
λούντων τὴν Κυβέρνησιν, ἔχουσα οὕτω·

«Βουλευταί, ἀποδεχόμενοι οἰονδήποτε τῶν ἐν τῷ προη-
γουμένῳ ἄρθρῳ ἀναφερομένων καθηκόντων ἢ ἔργων, ἐκπί-
πτουσιν αὐτοδικαίως τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος».

Ψηφίζεται κατόπιν δι' ἀναστάσεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς

ἔρωτηθείσης παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, τὸ ἄρθρον 72 τοῦ κει-
μένου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, ἔχον οὕτω:

Ἄρθρον 72

«Βουλευταί, ἀποδεχόμενοι οἰονδήποτε τῶν ἐν τῷ
» προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἀναφερομένων καθηκόντων ἢ ἔρ-
» γων, ἐκπίπτουσιν αὐτοδικαίως τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώ-
» ματος».

Ἡ Κυβέρνησις δίδει τὴν ἐξῆς ἐρμηνευτικὴν δήλωσιν
ἐπ' αὐτοῦ, περιληφθησομένην, κατ' ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς.
εἰς τὰ ἐπίσημα πρακτικά.

«Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως δηλοῖ ὅτι ἡ Βουλὴ
θ' ἀποφαίνεται περὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν, κατὰ τὸ
ἄρθρον 72, ἐπέρχεται ἔκπτωσις τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώμα-
τος, ἐνεκεν ἀποδοχῆς ὑπὸ βουλευτοῦ τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 71
καθηκόντων ἢ ἔργων, καθόσον συντρέχουσι πάντες οἱ ὅροι
τῆς ἀναλόγου ἐφαρμογῆς τῆς δ.ατάξεως τοῦ ἄρθρου 70».
Τὰς ἐρμηνευτικὰς ταύτας δηλώσεις ἀπεδέξατο ἡ Βουλὴ καὶ
ἐζήτησε νὰ σημειωθῶσιν εἰς τὰ ἐπίσημα πρακτικά».

Προκειμένης συζητήσεως ἐπὶ τοῦ 73 ἄρθρου, ὁ κ.
Τριανταφυλλάκος λέγει, ὅτι, ὡς ἐκ τῶν εἰσαγομένων
δι' αὐτοῦ—καὶ διὰ τοῦ ἐπομένου—σοβαρῶν καινοτομιῶν,
μελλουσῶν νὰ προκαλέσωσι μακρὰς συζητήσεις, καλλίτε-
ρον ν' ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις.

Ὁ κ. **Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως** εὐρίσκει εὖ-
λογον τὴν γνώμην ταύτην καὶ ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ 73 ἄρ-
θρου ἀναβάλλεται.

Α. Ἀλεξανδρῆς (Ἵπουργὸς τῆς Παιδείας). Παρὰ
καλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως δεχθῇ αὕτη καὶ αὐξήσῃ τὰ μέλη
τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκπαιδευτικῶν νομοσχεδίων κοινοβουλευτικῆς
Ἐπιτροπῆς, θεωρεῖ δὲ ἀρμοδιωτέρους πρὸς τοῦτο τοὺς κ. κ.
Λιβιεράτον, Πατσουράκον καὶ Γαϊτάνον.

Ἡ Βουλὴ δέχεται τοῦτο.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται ἐν τέλει τὰ πρα-
κτικά τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως, ὡς καὶ τὰ παρόντα
πρακτικά.

Λύεται ἡ συνεδρίασις περὶ τὴν 2ην καὶ 35' μετὰ τὰ
μεσονύκτιον ὥραν.

Ὁ Πρόεδρος

Οἱ Γραμματεῖς

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΕΗ'

Τῆς 19ης Ἀπριλίου 1911.

Ὄρα 5. 15' μ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὐρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 184 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνκοινοῖ τὰ ἑξῆς. 1) Διάφοροι κάτοικοι τοῦ Κουλουμίου τῆς Καφιῶνας τοῦ δήμου Οἰτύλου ζητοῦσιν ὅπως τοῖς ἐπιτραπῆ ἡ πῆξις ἄλατος ἐν ταῖς περὶ τὴν θέσιν «Κουκούρι» ἀλυκαῖς. 2) Ὁ ἐξ Ἀθηνῶν Σπυρ. Κατσούροπουλος ζητεῖ πρόνομιον εὐρεσιτεχνίας δι' ἐκλογικὴν κάλπην. 3) Οἱ ἐν Καίρῳ δικηγόροι παρακαλοῦσιν ὅπως υποβληθῆ νομοσχέδιον περὶ ἰδρύσεως Πρωτοδικείου ἐν Καίρῳ. 4) Οἱ ἀμυγδαλάται Λαρίσης ζητοῦσιν ἐπισκευὴν τῆς ἀπὸ ἀλυκῆς Γιαντζοῦς-Καμινίων ὁδοῦ. 5) Ἐπιτροπὴ τοῦ χωρίου Ἀσλάναγα ζητεῖ ὅπως κηρυχθῆ ἔκπτωτος ἡ Προνομιοῦχος. 6) Τὸ κοινοτικὸν Συμβούλιον Λίμνης υποβάλλει ἀναφορὰν περὶ κακῆς διαθέσεως τοῦ λευκολίθου ὑπὸ τοῦ Δημοσίου.

Ὁ κ. **ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς** υποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ καταργήσεως τῶν ἐδ. 2 καὶ 3 τοῦ ἀρθρ. 5 τοῦ ΓΨΝΗ' νόμου τοῦ 1911 περὶ νομοπαρασκευαστικῶν ἐπιτροπειῶν».

Ν. Δημητράκοπουλος. (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης) ἀπαντᾷ σχετικῶς πρὸς αἰτηθείσας πληροφορίας ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Λακωνίας κ. Ε. Κουλουμβάκη, ὅτι δὲν ὑπάρχουσιν αἱ αἰτηθείσαι πληροφορίαι ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Δικαιοσύνης.

Ε. Κουλουμβάκης. Παρακαλεῖ ὅπως τὸ ἐρώτημά του ἀπευθυνθῆ καὶ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος.** Πληροφορεῖ τὸν κ. βουλευτὴν ὅτι τὸ ἐρώτημα διεβιβάσθη καὶ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ἐὰν δέχεται ὅπως προταχθῆ τὸ ὑπὸ τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ υποβληθὲν νομοσχέδιον, σχετικῶς πρὸς τὸ ὁποῖον δίδει τὰς ἑξῆς πληροφορίας.

Ὅταν ἐψηφίζετο τὸ νομοσχέδιον περὶ νομοπαρασκευαστικῶν ἐπιτροπειῶν, ὁ βουλευτὴς Ἀραδίας κ. Παπαναστασίου εἶχεν υποβάλλει δύο τροπολογίας, ταύτας δέ, καθ' ἃ ἐκ τῶν

27
73
Κουλουμίου
2. 14

ἐπισήμων πρακτικῶν, τὰ ὅποια ἔχω ἐνώπιόν μου, βεβαιοῦται, ἀπέσυρεν. Ἐχει δὲ ὡς ἐξῆς ἡ ἐν τοῖς πρακτικοῖς ἀναγραφή. « Ὁ κ. Παπαναστασίου ἀποσύρει τὰς τροπολογίας του μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ὅτι θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς γνώμας του ἐν τῷ Β. Διατάγματι τῷ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ νόμου ». Κατὰ λάθος τῶν πρακτικογράφων αἱ τροπολογίαι αἱ ἀποσυρθεῖσαι ἀνεγράφησαν εἰς τὸ σῶμα τοῦ ψηφισθέντος νομοσχεδίου ἐν τῷ αὐτῷ πρακτικῷ τῆς Βουλῆς. Οὕτω δὲ εἰς τὸ ἄρθρον 5 ἀνεγράφη ἡ ἐξῆς διάταξις. « Μετὰ τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 1 ἐδάφιον 3 δημοσίευσιν τῶν προσχεδίων καὶ αἰτιολογικῶν ἐκθέσεων καθίσταται προσιτὴ εἰς πάντα ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης ». Ἡ προσθήκη αὕτη δὲν ἔχει οὐδεμίαν σχέσιν μὲ τὸ νομοσχέδιον, ἀλλ' εἶναι ἡ τροπολογία τοῦ κ. Παπαναστασίου ἡ ἀποσυρθεῖσα. Ἐπίσης « αἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 9 τοῦ Β. Διατάγματος συσταθῆσόμεναι ἀναθεωρητικαὶ ἐπιτροπαὶ θέλουσιν καταρτισθῆ, 1) ἐκ τῶν μελῶν τῶν εἰσηγητικῶν ἐπιτροπειῶν καὶ 2) ἐξ ἑξ' ἑτέρων μελῶν, ἐξ ὧν οἱ μὲν τρεῖς δεόν νὰ εἶναι νομικοί, οἱ δὲ ἄλλοι τρεῖς ἀντιπρόσωποι οἰκονομικῶν ἐπαγγελματικῶν τάξεων ἢ θεωρητικοὶ οἰκονομολόγοι ». Ἐπίσης ἡ διάταξις αὕτη οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν μὲ τὴν ὅλην οἰκονομίαν τοῦ νομοσχεδίου.

Ε Κουλουμβάκης. Ἡ τροπολογία αὕτη ἐγένετο δεκτὴ.

Πρόεδρος. Ἀφήσατε νὰ τελειώσω καὶ συζητοῦμεν. Ἄλλως τε ἡ ἐκ μέρους ὑμῶν αἴτησις τοῦ λόγου εἶναι σχετικὴ μὲ τὴν συζήτησιν. Ὁ κ. Παπαναστασίου ἔκαμε ῥητὴν δήλωσιν, ἀναγραφείσαν εἰς τὰ πρακτικά, ὅτι ἀποσύρει τὴν τροπολογίαν του μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ὅτι θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς γνώμας του ἐν τῷ Β. Διατάγματι τῷ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ νόμου, ἀλλ' ὁ πρακτικογράφος κατὰ λάθος εἰσήγαγε τὴν τροπολογίαν εἰς τὸ κείμενον τοῦ νόμου. Δυστυχῶς ὅταν τὰ πρακτικὰ ἀνεγνώσθησαν τὴν ἐπαύριον καὶ ἐκυρώθησαν, οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ φαντασθῆ ὅτι τοιοῦτο λάθος παρεῖσθαι ἐν τῷ σῶματι τοῦ νομοσχεδίου καὶ δὲν ἐγένετο τοῦτο ἀντικείμενον παρατηρήσεως. Ἐκυρώθησαν δὲ τὰ πρακτικά καὶ ὡς εἶχον περιλαμβάνοντα ἀντινομίαν προφανῆ, διότι εἰς τὸ κείμενον τοῦ νόμου ὑπάρχουσι τροπολογίαι, αἵτινες μίαν σελίδα πρότερον ἀναγράφεται ὅτι ἀπεσύρθησαν. Κατόπιν τούτου ἡ ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, καλῆ τῆ πίστει ἔχουσα ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν ἐκ τοῦ γραφείου τῆς

Βουλῆς, προέβη εἰς κύρωσιν τοῦ νόμου, κατόπιν δὲ ἐξηκριβώθη ὅτι ὑπάρχει ἡ ἀντινομία, τὴν ὁποίαν πρόκειται νὰ διορθώσῃ τὸ νομοσχέδιον. Ἡ θεραπεία δὲν ἦτο δυνατὴ ἄλλως ἢ διὰ νομοσχεδίου καταργούντος τὰ ἐδάφια ταῦτα, διὰ νὰ εἴμεθα ἐν τῇ ἀληθείᾳ. Ἐγὼ κατὰ καθῆκον ἐκάλεσα εἰς ἀπολογίαν τοὺς πρακτικογράφους διὰ τὸ λάθος των καὶ θὰ ἐπιβάλω τούτοις τιμωρίαν. Αὕτη εἶναι ἡ ἐξήγησίς μου ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου καὶ ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς κατὰ προτίμησιν συζητήσεως αὐτοῦ σήμερον.

ὑποθέτω ὅτι ἡ Βουλὴ συναίνει εἰς τὴν κατὰ προτίμησιν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου.

Πολλοὶ Βουλευταί. Μάλιστα.

Ε. Κουλουμβάκης. Καθ' ἣν ἔχω ἀνάμνησιν τῶν τότε γενομένων, ἡ τροπολογία τοῦ κ. συναδέλφου, ἡ ἀφορῶσα τὴν κατάρτισιν τῶν ἀναθεωρητικῶν ἐπιτροπειῶν, ἐγένετο δεκτὴ, κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ ἀπεσύρθησαν αἱ τροπολογίαι ἀληθῶς. Ἄλλ' ἡ τροπολογία αὕτη ἐγένετο δεκτὴ. Ὅπως εἰς τὰς ἐπιτροπὰς ταύτας λαμβάνουσι μέρος ὄχι μόνον καθαρῶς νομικοί, ἀλλὰ καὶ πρόσωπα ἀσκούντα κοινωνικὰ ἐπαγγέλματα σπουδαῖα, ἢ θεωρητικοὶ οἰκονομολόγοι, δηλαδὴ πρόσωπα δυνάμενα νὰ διαφωτίσωσι τοὺς νομικοὺς εἰδικώτερον ἐπὶ τῶν κοινωνικῶν ἀναγκῶν, ἃς καλοῦνται νὰ θεραπεύσωσι καὶ προστατεύσωσιν οἱ καταστιζόμενοι νόμοι. Ἐχω λοιπὸν τὴν ἀνάμνησιν, ἐπαναλαμβάνω, ὅτι ἐγένετο δεκτὴ ἡ τροπολογία καὶ ἐξακολουθῶ ἔχων τὴν γνώμην ὅτι ὀρθῶς καὶ προσηκόντως ἐγένετο δεκτὴ. Καὶ ἐπὶ τούτῳ νομίζω ὅτι δὲν πρέπει νὰ γένηται δεκτὸν τὸ σήμερον ὑποβαλλόμενον νομοσχέδιον, καθ' οὗ τάσσομαι κατ' ἀρχὴν, διότι ἀναμφισβητήτως εἶναι ὀρθότατον ὅτι τοιοῦτοι σπουδαιότατοι νόμοι ἀφορῶντες τὰ κοινωνικὰ συμφέροντα δὲν πρέπει νὰ εἶναι προϊόντα μιᾶς καὶ μόνης τάξεως ἐπαγγελματικῶν καὶ ἐπιστημόνων, τῆς τάξεως τῶν νομικῶν καὶ μάλιστα, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν, ὅτι αἱ νομοπαρασκευαστικαὶ ἐπιτροπεῖαι, ἐὰν γένηται δεκτὸν τὸ σήμερον ὑποβαλλόμενον νομοσχέδιον, θ' ἀποτελῶνται ἀπὸ παλαιοὺς δικαστὰς ἢ παμπάλαιους δικηγόρους, οἱ ὅποιοι ἔχουσι ἐγγηράσει εἰς τὴν σχολαστικὴν ἢ τοῦλάχιστον ἐρμηνείαν τῶν διατάξεων τοῦ νόμου καὶ δὲν ἔχουσι ἀκμαίαν καὶ ζωηρὰν τὴν ἀντίληψιν τῶν κοινωνικῶν ἀναγκῶν καὶ δὲν ἔχουσι πλήρη καὶ διαυγῆ τὴν ἀντίληψιν τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως, ἣν καλοῦνται οἱ νόμοι ἐκεῖνοι νὰ ρυθμίσωσι διὰ διατάξεων νομικῶν.

Θ. Κουτούπης. Δεν βλέπει τὸν λόγον, διατι, ἀφοῦ ἔστω καὶ ἐκ παραδρομῆς εἰσεχώρησαν εἰς τὸν νόμον αἱ τροπολογίαι, διατι νὰ μὴ μείνωσιν, ἀφ' οὗ δὲν πρόκειται νὰ φέρωσι ζημίαν τινά, ἀλλὰ μᾶλλον ὠφέλειαν.

Πρόεδρος. Ἐδήλωσα ἤδη εἰς τὴν Βουλὴν, ὅτι τὸ πρακτικὸν ἀναγράφει ρητῶς ὅτι ἀπεσύρθησαν αἱ τροπολογίαι τοῦ κ. Παπαναστασίου κατὰ συνέπειαν ἢ παρεισαγωγή αὐτοῦ ἐν τῷ σώματι τοῦ ψηφισθέντος νομοσχεδίου ἐγένετο κατὰ λάθος τοῦ πρακτικογράφου, ὁ ὁποῖος ἐκλήθη εἰς ἀπολογία. Ἐπίσης ὁ κ. Παπαναστασίου ἐδήλωσεν εἰς ἐμέ χθές ὅτι ὄντως αἱ τροπολογίαι αὗται ἀπεσύρθησαν. Ὡς πρόσθετον πειστήριον πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν βεβαιώσεών μου ἔχω τὰ ἐπινογραφημένα πρακτικὰ τῆς συνεδριάσεως ἐκείνης τὰ ὁποῖα λέγουσι τὰ ἐξῆς (ἀναγινώσκει) Ἄλ. Παπαναστασίου. Μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ὅτι θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅλας τὰς παρατηρήσεις μου ἐν τῷ Β. Διατάγματι, τὸ ὁποῖον θὰ ἐκδώσῃ μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ νόμου, ἀποσύρω ὅλας τὰς τροπολογίας μου». Λοιπὸν κατόπιν τούτου εἶναι καταφανές, ὅτι πρόκειται περὶ λάθους, τὸ ὁποῖον ἐξηκρίθωσα ἐκτελῶν τὴν ὑπηρεσίαν μου.

Θ. Κουτούπης. Ἡ δῆλωσις τοῦ ὑποβαλόντος τὰς τροπολογίας ὅτι ἀποσύρει ταύτας πιθανὸν νὰ μὴ ἐγένετο δεκτὴ.

Πρόεδρος. Αναγράφεται εἰς τὰ πρακτικὰ.

Θ. Κουτούπης. Ἐχομεν ὅμως τὸ κείμενον τοῦ νόμου.

Πρόεδρος. Ἐχομεν ἀντινομίαν ἐν αὐτοῖς τοῖς πρακτικοῖς, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ταῦτα λέγουσιν ὅτι ἀπεσύρθησαν αἱ τροπολογίαι, ἀφ' ἑτέρου δὲ παρουσιάζουσι ταύτας ἐψηφισμένους ὑπὸ τῆς Βουλῆς, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ που δῆλωσις ὅτι υἱοθετήθησαν αὗται πᾶρ' ἄλλου τινὸς καὶ ἐψηφίσθησαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Κατὰ συνέπειαν ἢ τάξις ἀπαιτεῖ νὰ ἀρθῇ τοῦτο τὸ ἄτοπον.

Ε. Κουλουμβάκης. Διότι ὑπάρχει εἰς τὰ πρακτικὰ μία ἀντινομία τοῦτο βεβαίωτατα δὲν ἀποτελεῖ πλήρη δικαιολογίαν τῆς μετατροπῆς ἐνὸς νόμου. Ἄν κρίνηται σκόπιμος ἢ κατάργησις ἄλλο τὸ ζήτημα, ἀλλὰ νὰ κρίνηται ὡς ἀπολύτως ἀπαραίτητος ἢ κατάργησις, διότι ἡ ὑπηρεσίας παρουσίασεν ἀντινομίαν ἐν τοῖς πρακτικοῖς, τοῦτο μοὶ φαίνεται ὅτι εἶναι ἀκατάληπτον.

Πρόεδρος. Οὐδεὶς ζητεῖ ἐνταῦθα, ὑποθέτω, νὰ ἀνατρέψῃ διάταξιν μόνον διότι δὲν κρίνεται αὕτη σκόπιμος.

Ἄλ. Παπαναστασίου. (εἰσερχόμενος εἰς τὴν αἴθου-

σαν). Καὶ ἐγὼ βεβαιῶ ὅτι ἀπέσυρα τὰς τροπολογίας.

Πρόεδρος. Ὑποθέτω, ὅτι, ὅταν ἐγὼ ἀνεκοίνωσα εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι ὁ κ. Παπαναστασίου μοὶ ἐδήλωσεν, ὅτι ἀπέσυρε τὰς τροπολογίας δὲν ὑπῆρξε δυσπιστία.

Ε. Κουλουμβάκης. Δὲν σᾶς διέψευσε κανεὶς.

Πρόεδρος. Τὸ ζήτημα εἶναι ἢ ἐπ' ἀνόρθωσις οὐχὶ τῆς ἀληθείας κατὰ σκοπιμότητα, ἀλλὰ τοῦ μὴ νομίμως γενομένου, διότι ἐκυρώθη διάταξις νομοῦ μὴ ψηφισθεῖσα ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ εὐρισκόμεθα ἐν αὐτῇ τῇ καταστάσει ἐνεκα λάθους ὑπηρεσιακοῦ. Περὶ τούτου πρόκειται, ἀφ' οὗ εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ διάταξις δὲν ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ὀρθὸν νὰ ἐπιμένωμεν εἰς ταύτην,

Θ. Κουτούπης. Ἐγὼ νομίζω ὅτι ἂν εἶναι σκόπιμος ἡ διάταξις εἶναι πολὺ καλύτερον νὰ θεωρηθῇ ὁ νόμος ὡς καλῶς ψηφισθεὶς παρὰ νὰ παρουσιάσωμεν μεγαλύτεραν ἀταξίαν θέλοντες νὰ διορθώσωμεν τὰ γένόμενα.

Πρόεδρος. Ἄν ἡ διάταξις τοῦ ἐδαφίου γ' κρίνεται σκόπιμος ὀρθὸν εἶναι νὰ ζητηθῇ νὰ ψηφισθῇ ἤδη τὸ πρῶτον, διότι εὐρισκόμεθα εἰς τὴν ἐξῆς θέσιν. Περὶ τοῦ ἐδαφίου β' οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ τὸ ἄσκοπον τῆς εἰσαγωγῆς αὐτοῦ ἐν τῷ νόμῳ καὶ τὸ ἔκνομον τῆς κυρώσεως περὶ τοῦ ἐδαφίου γ' ὑπάρχει διαφωνία ὡς πρὸς τὸ σκόπιμον, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ ἀμφισβητηθῇ τὸ ἔκνομον τῆς κυρώσεως. Ἄν ὑπάρχωσι βουλευταὶ φρονούντες ὅτι ἡ διάταξις εἶναι σκόπιμος, δὲν ἔχουσι νὰ πράξωσιν ἄλλο τι παρὰ νὰ ζητήσωσι τὴν ψηφίσιν τῆς μιᾶς διατάξεως μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς ἄλλης.

Ε. Κουλουμβάκης. Καλὸν εἶναι νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν σκοπιμότητα.

Ν. Δημητρακόπουλος. (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Θὰ μοὶ ἐπιτραπῇ, Κύριοι, νὰ παρατηρήσω ὅτι ἴσως ἴσως ὑπῆρξε κάποια ἐκτόπισις τοῦ ζητήματος, διότι τὸ νομοσχέδιον, ὡς ἄριστα παρετήρησεν ὁ κ. Πρόεδρος, δὲν σκοπεῖ νὰ εἰσαγάγῃ διάταξιν, ἢ ὁποῖα νὰ φέρῃ εἰς συζήτησιν περὶ τῆς σκοπιμότητος ἢ μὴ, ἀλλὰ πρόκειται νὰ ἀρῇ μίαν ἀμφισβήτησιν, ἢ ὁποῖα πιθανῶς ἠδύνατο νὰ γεννηθῇ περὶ τοῦ κύρους καὶ τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου. Θὰ ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ ἀκολουθῶν θεωρίαν τινά, ὅτι ὡς ἔχουσι τὰ πρακτικὰ, δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη οὐδεμιᾶς καταργήσεως, διότι ἐξ αὐτῶν τῶν πρακτικῶν προκύπτει ὅτι δὲν ἐψηφίσθησαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς αἱ διατάξεις αἱ κακῶς τυπωθεῖσαι καὶ σφηνωθεῖσαι εἰς τὸ κείμενον, ἐν ᾧ ἔπρεπεν ἀλλαγοῦ νὰ τυπωθῶσι, καὶ ἐπομένως δὲν ἀποτελοῦσι μέρος τοῦ σώματος τοῦ νόμου, ἀφ'

οὐ ἐξ αὐτῶν τῶν πρακτικῶν προκύπτει ὅτι δὲν ἐψηφίσθησαν, ἀλλὰ διὰ τὸ νὰ ἀποφύγωμεν τὴν συζήτησιν καὶ τὴν δογματολογίαν ἥτις ἠδύνατο νὰ χωρήσῃ μεταξύ μιᾶς ἀμφισβήτησεως ἢ ἐψηφίσθησαν ἢ δὲν ἐψηφίσθησαν ἢ κανονικωτέρα ὁδὸς εἶναι αὕτη. Ὡστε τὸ ζήτημα δὲν ἔχει καμμίαν ἄλλην σπουδαιότητα.

Ἄδ. Παπαναστασίου. Ὅτι πρέπει νὰ ἐπέλθῃ ἡ κατάργησις δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, διότι ἐγὼ ἀπέσυρα τὰς τροπολογίας καὶ οὐδεὶς τὰς υἰσθέτησεν, ἀλλ' ἐγὼ τὰς ἀπέσυρα κατόπιν δηλώσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ὅτι θὰ λάβῃ ὕψιν τὰς συστάσεις μου.

Ν. Δημητρακόπουλος. Θὰ γίνῃ κανονιστικὸν Διάταγμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἰδιαίτατα θὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν αἱ παρατηρήσεις διὰ τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Ὑπουργείου νὰ εἶνε προσιτὴ εἰς πάντας καὶ ἡ ὑπόδειξις σας ὅσον ἀφορᾷ τὰς Ἐπιτροπὰς.

Ἄδ. Παπαναστασίου. Ἡ δημοσίευσίς τῶν πρακτικῶν μὲ ἐνδιαφέρει κυρίως.

Ν. Δημητρακόπουλος. Τοῦτο εἶνε λογικώτατον καὶ περιλαμβάνεται ἤδη εἰς τὸ Διάταγμα.

Ε. Κουλουμβάκης. Ἐπειδὴ ἐδημοσιεύθη περίληψις τοῦ ἐκδοθέντος Διατάγματος ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως, παρακαλῶ τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ προσαγάγῃ εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν β' συζήτησιν ὁλόκληρον τὸ Διάταγμα.

Ν. Δημητρακόπουλος. Τὸ Διάταγμα τὰ πρόσωπα διορίζει· δὲν ἔχει ἄλλο τίποτε.

Ε. Κουλουμβάκης. Δὲν θὰ κανονισθῶσιν αἱ λεπτομέρειαι,;

Ν. Δημητρακόπουλος. Ἐκ νομικῆς ἀνάγκης ἐξεδόθη τὸ Διάταγμα, διορίζον τὰ πρόσωπα.

Τ. Ήλιόπουλος. Προσθέτει τινὰ σχετικῶς πρὸς τὸ ζήτημά μεθ' ὃ ὁ κ. **Πρόεδρος** κηρύσσει τὴν συζήτησιν περαιωμένην. Γίνεται δεκτὸν κατ' ἀρχὴν τὸ νομοσχέδιον, ὡς καὶ τὸ ἄρθρον μόνον αὐτοῦ εἰς α' συζήτησιν.

Πρόεδρος. Συζήτησις περὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος. Ἄρθρον 73ον (ἀναγινώσκεται).

Καίρις (ὥρα 5. 43'). Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 73, ὡς ἔχει ἐν τῷ προσχεδίῳ τῆς Ἐπιτροπῆς, εἶνε ταπεινωτικὴ διὰ τὴν ἀντιπροσωπείαν τοῦ Ἔθνους. Δὲν εἶνε ὀρθὸν ὅπως συγκεντρούμενοι ἐνταῦθα οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἔθνους καταγίνονται εἰς τὸ νὰ ἐκλιπαρῶσι τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ Κρά-

τους, εἰς οὓς θὰ ἔχῃ ἀνατεθῆ ἡ ἐκδίκασις τῶν ἐλλογῶν. Ἀλλὰ, πλὴν τούτων, ἐγὼ δὲν γνωρίζω οὐδὲν κράτος, τὸ ὁποῖον νὰ ἔχῃ δώσῃ τὸ δικαίωμα τῆς νομιμοποιήσεως τοῦ βουλευτικοῦ Σώματος εἰς ἄλλην ἀρχήν, πλὴν αὐτῆς ταύτης τῆς Βουλῆς. Δύνασθε, εἰάν θέλετε, νὰ καταργήσητε τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς Βουλῆς, ἐστὲ ὅμως βέβαιοι ὅτι τοῦτο πράττοντες, καταρρίπτετε τὸ κύρος τῆς Βουλῆς. Ἄς ἀφήσωμεν τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν ἐκεῖ ὅπου τὸ Σύνταγμα καλῶς τὴν ἔθηκε, διότι ἡ ἀνάμιξις τῆς Δικαιοσύνης εἰς τὴν πολιτικὴν θὰ εἶνε ὁ τάφος τῆς ὑπολήψεώς της. Ταῦτα τὰ ὀλίγα εἶπον οὐχὶ ἐλπίζων ὅτι θὰ σᾶς μεταβάλλω τὴν γνώμη σας, ἀλλὰ μόνον ἵνα ἀκουσθῶσιν ὡς διαμαρτυρία κατὰ τῆς ἀποφάσεως ὅπως μεταρρυθμισθῇ διάταξις τοῦ Συντάγματος, καλῶς ἔχουσα κατὰ πάντα.

Α. Κλάδης (ὥρα 6). Συμφωνεῖ μὲ τὸν προλαλήσαντα καὶ λέγει ὅτι τὸ γόητρον τῆς Δικαιοσύνης, εἰάν ψηφισθῆ ἢ ὑπὸ συζήτησιν διάταξις, θὰ καταπέσῃ. Πλὴν τούτου ὅμως τὸ ἄρθρον 73 εἶνε τοσοῦτο σπουδαῖον καὶ θεμελιῶδες, ὥστε μόνον Συντακτικὴ Συνέλευσις θὰ ἠδύνατο νὰ προβῇ εἰς μεταρρυθμίσειν αὐτοῦ. Ἐν ἡ περιπτώσει ψηφισθῆ τὸ ἄρθρον, παρακαλεῖ ὅπως γίνῃ δεκτὴ μεταρρυθμίσις, ἵνα μόνον τὸ Ἐφετεῖον Ἀθηνῶν ἀποφαίνεται καὶ οὐχὶ πάντα τὰ Ἐφετεῖα, ἵνα μὴ ἐπέλθῃ πλήρης παράλυσις τῆς Δικαιοσύνης.

Α. Μιχαλακόπουλος. (6. 9') Ὑποστηρίζει μέσσην τινὰ λύσιν, ἣν καὶ παρὰ τῆ ἐπιτροπῆ, λέγει, ὑπεστήριξε, καθ' ἣν τὸ μὲν κύρος θὰ δικάζεται ὑπὸ δικαστῶν τὰ δὲ πρόσωπα ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Ἀναφέρει ἀκολουθῶς πῶς, προκειμένου ν' ἀνατεθῆ εἰς τὸ δικαστήριον ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ ἐξέλεξις τοῦ κύρους τῶν ἐλλογῶν, ἐγεννήθη μεγάλη ἀντίδρασις ἐκ τοῦ φόβου μὴ κλονισθῆ ἢ πρὸς τὴν Ἀγγλικὴν Δικαιοσύνην πεποιθήσις τοῦ κοινοῦ καὶ ἀναφέρει τοὺς ἐπὶ τούτῳ λόγους τοῦ Ἀγγλοῦ ἀρχιδικαστοῦ. Ἐπίσης ποιεῖται λόγον περὶ τῶν λεχθέντων ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ τοῦ Κλεμανσῶ, καθ' ὃν ὁ ἔλεγχος τῆς ἐκλογιμότητος εἶνε θεμελιῶδες δικαίωμα αὐτῆς ταύτης τῆς Βουλῆς. Ἐὰν κατὰ τὴν κρίσιν ἤθελε σφαλῆ τὸ Δικαστήριον τὸ γόητρον τῆς Δικαιοσύνης καταπίπτει, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν συμβαίνει εἰς τὴν Βουλὴν, διότι οἱ βουλευταί, πλὴν τοῦ ὅτι ἔχουσιν ὀπισθεν αὐτῶν τὴν λαϊκὴν θέλησιν, ἐναλλάσσονται.

Α. Χριστόπουλος (6. 29') λέγει ὅτι καίτοι κατανοεῖ ὅτι ἡ φωνὴ του δὲν θέλει ἠχήσει καλῶς ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ, διότι ἀντιτίθεται εἰς τὴν ἐκπεφρασμένην σχεδὸν

γνώμην τῆς Βουλῆς, ἐν τούτοις φρονεῖ ὅτι ἀκριβῶς ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὁ βουλευτὴς ὀφείλει μετὰ παρρησίας νὰ ἐκθέτῃ τὰς ἰδέας του καὶ δικαιολογῇ τὴν ψῆφόν του, ὅταν αὐτὴ μάλιστα ἤθελεν εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὴν γνώμην τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ κόμματος, εἰς ὃ ἀνήκει, δὲν ἀπέχει τοῦ νὰ ἐξηγήσῃ διατὶ κηρύσσεται κατὰ τῆς τροποποιήσεως τοῦ ἀρθρ. 73 ἀπολύτως. Τὸ δικαίωμα τῶν Βουλῶν ὅπως ἀποφαινῶνται περὶ τοῦ κύρους τῶν ἐκλογῶν θεωρεῖται ὡς τὸ τιμαλφέστερον τῶν προνομίων πάσης Βουλῆς· ἀπόδειξις δὲ ὅτι καὶ ἐν αὐτῇ ἀκόμη τῇ Ἀγγλίᾳ, καίτοι ἀνετέθη τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς τὰ δικαστήρια, ἡ Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων διετήρησεν ἐμμέσως τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐκλόγιμον τῶν βουλευτῶν, διότι αὐτὴ κατ' οὐσίαν καλεῖ τοὺς ἐκλογεῖς εἰς νέας ἐκλογὰς διὰ τῶν λεγομένων ράιτ, δύναται ὅμως νὰ μὴ ἐκδώσῃ τοιοῦτο, ἀφ' οὗ οὐδεμίαν ἄλλη ἀρχὴ δύναται νὰ γῆν ἐξαναγκάσῃ πρὸς τοῦτο. Ἀναφέρει διάφορα παραδείγματα, δι' ὧν ἀποδεικνύει ὅτι τὰ δικαστήρια παρ' ἡμῖν ἐδίκασαν πολλάκις μεροληπτικῶς, διότι καὶ αὐτὰ δὲν στεροῦνται τοῦ μικροβίου τοῦ κομματισμοῦ. Ἐὰν ἐν τῷ πνεύματι τῶν κομμάτων ἐπεκράτησεν ἄλλοτε τὸ πείσμα, δὲν συμβαίνει ὅμως τοῦτο καὶ σήμερον διὰ νὰ ὑπάρχωσιν οἱ φόβοι, οἱ ὅποιοι ὑπῆρχον μέχρι τοῦδε, διότι ὁ ἀρχηγὸς τῶν φιλελευθέρων καὶ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἔδειξε τοιαῦτα δείγματα ὀρθῆς καὶ ἀμερολήπτου κρίσεως, μὴ διστάσας ν' ἀκυρώσῃ παρανόμους ἐκλογὰς βουλευτῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ κόμμα τῶν φιλελευθέρων. Καταλήγει δὲ κηρύττομενος κατὰ πάσης τροποποιήσεως τοῦ ἀρθροῦ 73.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινεῖ ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τῶν εἰς τὸ ἀρθρον 18 ὑποβληθεισῶν τροπολογιῶν, θέλει ἐκτυπωθῆ καὶ διανεμηθῆ.

Γερδικιώτης (6.40'). Κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ ἀρθροῦ, ὡς τοῦτο ἔχει διατυπωθῆ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς, διότι δι' αὐτοῦ φρονεῖ θὰ τεθῆ τέρμα εἰς τὰς ὑπερβασίας τοῦ παρελθόντος, αἵτινες κατέρριψαν τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Κοινοβουλίου. Ἀναφέρει ἀκολουθῶς διάφορα παραδείγματα ἐκ τοῦ παρελθόντος κατὰ τὰ ὅποια τὰ πλειονοψήφουντα κόμματα ὠργίζον ἐν τῇ ἐκδικάσει τῶν ἐκλογῶν.

Α. Θεοδωρίδης (6.52'). Κηρύσσεται ἐπίσης ὑπὲρ τοῦ ἀρθροῦ τῆς ἐπιτροπῆς εὐρίσκων περίεργον τὸ νὰ ἐκδικάζουν οἱ βουλευταὶ αὐτοὶ ἑαυτούς. Ἡ ἐκδίδασίς τῶν ἐ-

κλογῶν παρὰ τῆς Βουλῆς δὲν συνέτεινε παρὰ μόνον εἰς τὴν κατάπτωσιν αὐτῆς. Σχετικῶς πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Ἀχαιοῦλιδος λεχθέντα δὲν εὐρίσκει τὸν λόγον τῆς διαστολῆς μεταξὺ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς καὶ τῶν προσόντων, καταλήγει δὲ λέγων ὅτι ἡ αἰτία πάντων τῶν κακῶν εἶνε ἡ ἀρχὴ τῆς παντοδυναμίας τῆς Βουλῆς, τῆς ὁποίας, διὰ τοῦτο, ἐπιβάλλεται ὁ περιορισμὸς.

Ν. Μπουρζίδης (7.8'). Ἀπὸ θεωρίας μὲν λέγει ὅτι τὸ ἀρθρον τὸ ἐν τῷ προσχεδίῳ τῆς ἐπιτροπῆς ὅσον καὶ τὸ τῶν ἐξ βουλευτῶν εἶνε καταδεδικασμένον. Ἀπὸ πρακτικῆς δὲ παριστᾷ τὴν εὐτέλειαν εἰς ἣν θέλει ὑποπέσῃ ὁ βουλευτὴς προσπαθῶν νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν ἀκυρὸν ἐκλογὴν τοῦ ἢ συνάπτων ἀθέμιτον συμβόλιον ἀμοιβαίας ὑποστηρίξεως μετὰ τοῦ δικαστοῦ· ἐξακολουθῶν ἀντικρούει τὴν προτεινομένην μεταρρυθμισὶν ἀπορῶν περὶ ἐκείνων, εἰς οὓς θέλει ἀνατεθῆ ἡ ἐκδικασίς τῶν ἐκλογῶν, ἐκείνων εἰς τ' ἀρχεῖα τῶν ὁποίων ὑποκρύπτονται ἀναρρήμητοι καταισχύνοι, ἀσυγκρίτως ἀνώτεροι τῶν ἀποπημάτων, δι' ἃ κατηγοροῦνται αἱ Βουλαί. Τὸ σύστημα τοῦτο θέλει ἀπασχολήσῃ μεγάλως τὴν ἐφετειακὴν δικαιοσύνην, διότι συχνάκις, συνεπεῖχ ἀκυρώσεων ἢ θανάτων, θὰ παρίσταται ἀνάγκη συστάσεως τοῦ εἰδικοῦ δικαστηρίου. Τὸ σπουδαιότερον ὅμως πάντων εἶνε ὅτι θὰ καταπέσῃ τὸ γόητρον τῆς Δικαιοσύνης.

Τελευταῖον δηλοῖ ὅτι θὰ καταψηφίσῃ τὸ ἀρθρον ὡς καὶ οἰανδῆποτε τροποποιήσιν.

Ι. Κάβουρας (7.30'). Ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἀρθροῦ 73 περὶ τούτου δὲν σκοπεῖ νὰ ποιήσῃται λόγον καθύσον περὶ τούτου δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀντίρρησης ὅτι πρέπει νὰ μεταρρυθμισθῆ. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὸ δεύτερον μέρος φρονεῖ ὅτι πρέπει ν' ἀφεθῆ εἰς τὴν Βουλὴν τὸ δικαίωμα τοῦ ν' ἀποδεχθῆ ἢ μὴ τὴν προαίτησιν τοῦ Βουλευτοῦ.

Πετρομανιάτης (7.40') κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς τροποποιήσεως, διὰ τὴν ὁποίαν, λέγει, δὲν ἀνέμενεν οὐδεμίαν ἀντίρρησην καὶ μάλιστα μετὰ τὰ λεχθέντα περὶ ὑπερβασιῶν τῶν παρελθουσῶν Βουλῶν. Διὰ τῆς προτεινομένης μεταρρυθμίσεως θὰ τεθῆ τέρμα εἰς τὰς γοθείας καὶ τὰς δωροδοκίας, τὸ δὲ παράδειγμα τῆς Κρήτης, ὅπου ἀριστα λειτουργεῖ τὸ αὐτὸ σύστημα, εἶνε ὁ ἰσχυρότερος συνήγορος ὑπὲρ τῆς τροποποιήσεως.

Δ. Γκλαβᾶς (7.53') Θὰ ἐπεθύμουν, λέγει, νὰ ἐγνώριζον τὴν γνώμην τῆς Βουλῆς ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀναστολὴν

τῆς ἰσοβιότητος τῶν δικαστῶν. Κηρύσσεται ἀκολούθως ὑπὲρ τῆς μεταρρυθμίσεως ὑπὸ τὴν παρατήρησιν ὅπως τὸ εἰδικὸν δικαστήριον ἀποτελεῖται μόνον ἐξ Ἀρειοπαγῆτων καὶ ἐκ μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνοδίου, διότι δὲν ἔχει πεποιθήσιν ὅτι οἱ Ἐφέται θὰ μείνουν ἀνεπηρέαστοι ὑπὸ τῶν Κυβερνήσεων, ὑποσχομένων αὐτοῖς προαγωγὴν εἰς Ἀρειοπαγίτας.

I. Πατούρακος (8. 5'). Ἀναθεωρήσεως χρῆζουσι μόνον τὰ ἄρθρα, ἅτινα ἔβλαψαν τὴν χώραν. Τὸ ὑπὸ συζήτησιν ὅμως ἄρθρον δὲν ἐπέφερε βλάβην τινά, ἀπορίας δ' ἄξιον εἶνε πῶς ἡ Κυβέρνησις, ἐπειγομένη πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ Συνταγματικοῦ ἔργου, ἐπιμένει ἐπὶ τούτου, εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀναγκασθόμεθα νὰ ζητήσωμεν ψηφοφορίαν δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

E. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως) Ἡ Κυβέρνησις θ' ἀκολουθήσῃ τὴν ἰδίαν τακτικὴν καὶ ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ, ἦν ἠκολούθησε καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις. Θὰ εἴπῃ δηλαδὴ τὴν γνώμην τῆς καὶ θ' ἀφήσῃ τὴν Βουλὴν νὰ ψηφίσῃ ὡς θέλει.

I. Πατούρακος. Ἄν θέλετε, ἐξακολουθεῖ, νὰ ψηφίσετε τὴν διάταξιν ταύτην, πρέπει νὰ ψηφίσῃτε καὶ ἐτέραν διάταξιν, δι' ἧς θὰ ἀπαγορεύωνται ἐν τῇ Βουλῇ αἱ ἐπερωτήσεις περὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Εἰδικοῦ Δικαστηρίου, ἐπερωτήσεις, αἵτινες θὰ διασύρῳσι τὴν Δικαιοσύνην.

Διακόπτεται μετὰ τοῦτο ἡ συνεδρίασις ὥρα 8. 20 ὅπως ἐπαναληφθῇ τὴν 10ην μ. μ.

Μετὰ τὴν διακοπὴν.

Τὴν 10ην καὶ 27' ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

II. Καραπάνος. Ὅπου ἀλλαγῶν ἠγέρθη γνώμη περὶ ἀναθέσεως εἰς ἄλλο Σῶμα, παρὰ τὴν Βουλὴν, τῆς ἐξελέγξεως τοῦ τρόπου τοῦ καταρτισμοῦ τῆς Βουλῆς ἐπεκρίθη παρὰ σημαντικῶν εἰδημόνων ἀνδρῶν. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐγένετο δευτὴ, ἀλλὰ μετὰ πολλὴν ἀντίδρασιν. Ἄλλως τε σπανιώτερα ὁσημέραι ἀποβαίνουν παρ' ἡμῖν τὰ παραδείγματα ἀκυρώσεως ἐκλογῶν κανονικῶν καὶ τανάπαλιν. Καλὸν ὅθεν νὰ μείνωμεν εἰς τὴν διάταξιν τοῦ Συντάγματος τοῦ 64.

Σ. Σίμος (10 30'). Σύμφωνος πρὸς τὴν ἀπαίτησιν τῶν πραγμάτων ὑπῆρξεν ἡ ἀπόφασις περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἄρθρου τοῦ παλαιοῦ Συντάγματος. Ἡ πείρα μᾶς λέγει ὅτι ἡ ἐκδίκασις τῶν ἐκλογῶν παρὰ τῆς Βουλῆς συντελεῖ εἰς μείωσιν τῆς ἀξιοπρεπειᾶς αὐτῆς. Ἐγεί-

νοντο ἐνταῦθα προγραφαὶ κατὰ βουλευτῶν ἐν τῇ ἐξελέξει. Μὴ ἔχῃ δὲ ἀναφίρετον τὸ δικαίωμα τῆς ἐξελέγξεως ἡ Βουλὴ; Ἀνεγώρισεν εἰς τὸ παρελθὸν ἡ Βουλὴ νοθείας ἀποδεδειγμένας, ἀποδειχθείσας κατὰ τὴν ἐξελέγξιν παρὰ τῶν τμημάτων. Ὑπέσχοντο Κυβερνήσεις προεκλογικῶς ἀκυρώσεις.

Τὸ δὲ εἰδικὸν Δικαστήριον παρέχει περισσότερα ὁπωσδήποτε ἐχέγγυα ἀνεπηρέαστου γνώμης καὶ ὀρθοκρίσεως. Σπουδαιότατος δὲ λόγος ὑπὲρ τῆς μεταρρυθμίσεως εἶνε τὸ γεγονός τῆς δωροδοκίας. Ἡμνήστευσεν ἡ Βουλὴ πολλάκις γεγονότα δωροδοκίας προφανοῦς, δὲν δύνανται δὲ νὰ προέλθωσι πρὸ αὐτῆς πάντοτε αἱ ἀποδείξεις. Καὶ ἐπὶ τοῦ δεδομένου ὅτι θὰ μεταρρυθμισθῇ καὶ ὁ ἐκλογικὸς νόμος δὲν βλέπω ἄλλο μέσον ἀσφαλεστέρας ἐκδίκασεως τῆς δωροδοκίας εἰμὴ τὸ εἰδικὸν Δικαστήριον. Ἐν Ρουμανίᾳ ἡ ἐκδίκασις τῶν ἐκλογῶν δὲν γίνεται παρὰ τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ παρὰ εἰδικῶν σώματος, παρ' οὗ λαμβάνουσι τὰ πληρεξούσια αὐτῶν οἱ βουλευταί.

E. Κουλουβάκης (10.50'). Εἶμαι ὑπὲρ τῆς διατυπώσεως τῆς Συνταγματικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἄστοπον ἐντελῶς νὰ κρίνωσιν οἱ ὑπόδιχοι περὶ ἑαυτῶν. Ὅταν τις, ὅταν ὁ βουλευτὴς ἀνήκῃ εἰς κόμμα—ἀφοῦ ἡ Βουλὴ συγκροτεῖται ἀπὸ διάφορα κόμματα—κρίνει οὐχὶ περὶ ἀτόμου καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων μόνον, ἀλλὰ διὰ τὸ σύνολον τοῦ κόμματος, ἐν σχέσει πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ κόμματος εἰς ὃ ἀνήκει.

Ὁ θεσμὸς τῆς ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐξελέγξεως τοῦ κύρους τῶν ἐκλογῶν εἶνε Ἀγγλικός, ἐδημιουργήθη ὅτε τὸ Ἀγγλικὸν Κοινοβούλιον ἦτον εἰς διαμάχην ἀγρίαν πρὸς τὴν Βασιλείαν, ἔχουσαν ὑποχείριον κατὰ πάντα τὴν Δικαιοσύνην. Ἐξ Ἀγγλίας παρελήφθη ὑπὸ ἄλλων ἠπειρωτικῶν Κρατῶν τῆς Εὐρώπης, παρελήφθη μετὰ τοῦ ἀκροῦ ἐκείνου σεβασμοῦ τῶν ἄλλων χωρῶν πρὸς τὰ Ἀγγλικά κοινοβουλευτικὰ θέσμια, καὶ τὰ κράτη ταῦτα δὲ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον εἶχον Δικαιοσύνην προσκειμένην πλειότερον εἰς τὰ συμφέροντα τῶν Δυναστειῶν. Ὅτε ὅμως ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ Δικαιοσύνη ἐχειραφετήθη καὶ ἀποτελεῖ ἤδη διὰ τὴν αὐτοτέλειαν καὶ ἀκεραιότητα αὐτῆς τὸ καύχημα τῆς χώρας ἐκείνης, τὸ δικαίωμα τῆς ἐξελέγξεως τοῦ κύρους τῶν ἐκλογῶν μετεποπίσθη ἐκ τῆς Βουλῆς.

Σχετικῶς δὲ, φρονῶ ὅτι, διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν ἀληθῆ ἀνόρθωσιν ἅς κάμωμεν ὥστε, ὅπως παρὰ τῆς Βουλῆς θ' ἀφαιρεθῇ τὸ δικαίωμα νὰ κρίνῃ περὶ ἑαυτῆς, οὕτω ν' ἀφαιρεθῇ καὶ παρὰ τῶν Δικαστῶν νὰ κρίνωσι περὶ Δικαστῶν. Ἄλλὰ

δὲν δύναται τις νὰ ἰσχυρισθῆ—καὶ ὡς ἔχει νῦν ἡ Δικαιοσύνη παρ' ἡμῖν,—ὅτι ὑπάρχει ἐν αὐτῇ ἡ πρόφην γνωστὴ ἐκείνη καταστάσις.

Πρὸ τούτου, ἡ μεγαλειτέρα πηγὴ τῆς ἐγκληματικότητος παρ' ἡμῖν εἶνε ὁ τρόπος τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου. Ὁ δὲ ὑποψήφιος, ἐὰν ἀνήκη εἰς τὴν πλειοψηφίαν, εἰς τὴν Κυβέρνησιν, οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ἔχει ὅτι θὰ ἐπικυρωθῆ ἡ ἐκλογή του, ὅσαδῆποτε ἐγκλήματα καὶ ἄν ἔγειναι κατ' αὐτήν. Μετὰ τὰς ἐκλογὰς δὲ ἐκ τῶν πρώτων ἀφορμῶν ἀκολουθοῦν ἄλλα ἐγκλήματα καὶ ἐκδικήσεις. Διὰ τοῦτο θὰ διετύπουν τὴν γνώμην, ὅπως ἡ ἐξέλεξις τῶν ἐκλογῶν γίνεται οὐχὶ παρὰ κληρωτοῦ, ἀλλὰ παρὰ τακτικοῦ Δικαστηρίου. Τούλάχιστον τὸ Δικαστήριον ἄς κρίνῃ οὐχὶ κατὰ λόγον νομιμότητος, ἀλλὰ κατὰ λόγον σκοπιμότητος. Οὕτω μόνον ὑπάρχει ἐλπίς νὰ ἔχωμεν μετὰ μίαν δετίαν ἄλλην κατάστασιν. Ἄς ὁρισθῆ ὅπως ἐπὶ τι διάστημα τὸ Δικαστήριον κρίνῃ οὐχὶ κατὰ στενοτάτους λόγους νομιμότητος. Πρέπει ν' ἀποβλέψωμεν εἰς τὸ νὰ ἐκλείψῃ τέλος τὸ ἐκ τῶν ἐκλογῶν προκύπτον ἀλληλοράγωμα τοῦ λαοῦ.

Λάβωμεν τέλος ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ βουλευτὴς, ἀποβλέπων κατὰ ὑποχρέωσιν εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ πολιτικοῦ κόμματος εἰς ὃ ἀνήκει, θεωρεῖ ἐπουσιῶδες τὸ γεγονός τῆς ἀνηστεύσεως μιᾶς ἐκνομίας ἐν τῇ ἐκλογῇ, ἀλλὰ πολλαὶ τοιοῦται παραβλέψεις δημιουργοῦσιν ἐπὶ τέλους ἄβυσσον εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ κοινωνικὴν ὑπίστασιν τῆς χώρας. Αἱ περισσότεραι δὲ ἐνστάσεις ἠγείροντο ἢ ἀπὸ φίλους τῆς Κυβερνήσεως, εἰς οὓς ἐδίδετο ὑπόσχεσις περὶ ἀκυρώσεως ἐκλογῶν ἀντιθέτων, ἢ ἀπὸ τὴν ἀντιπολίτευσιν διὰ τὴν δημιουργίαν θορύβου.

Δ. Μάρκου (11.34) Τὸ παρελθὸν παρέχει ἱκανὰ στοιχεῖα διὰ τὴν κρίσιν ἡμῶν. Κατὰ τὴν τελευταίαν 20ετίαν δὲν ὑπῆρξε Βουλὴ, Κυβέρνησις, ἀποβλέπουσα εἰς ἐπικυρώσεις ἢ ἀκυρώσεις ἐκ τοῦ λόγου σχηματισμοῦ πλειοψηφίας. Τὸ πλέον ἢ ἀπλῆ ἀναφερθὲν ἐνταῦθα παράδειγμα τῆς ἐκλογῆς Τήνου κατὰ τί βαρύνει τὴν Βουλὴν ἀφοῦ καὶ τὰ Δικαστήρια ἔκριναν ὁμοίως; Πρὸς τούτοις, ὅσα παρέρχεται ὁ χρόνος, τόσα τὰ ἔθη ὑψοῦνται καὶ οὐδεὶς σχεδὸν σήμερον ἀποβλέπει νὰ γίνῃ βουλευτὴς διὰ μέσων κολαστέων.

Δὲν δυνάμεθα δὲ δυστυχῶς νὰ ἔχωμεν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν Δικαιοσύνην ὑπὸ τὴν παρούσαν μορφήν καὶ κατάστασιν αὐτῆς. Ὁ περὶ ἐμμίσθων παρέδρων νόμος εἶνε τεκμήριον τῆς δυσπιστίας τῆς Βουλῆς πρὸς τὸ ἄτεγχτον τῆς Δικαιοσύνης ἡμῶν.

Τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκδικάζειν τὰς ἐκογὰς εἶνε προνόμιον τῆς Βουλῆς, ὅπερ διετήρησεν αὐτὴ διὰ νὰ ἀντιστρατεύεται κατὰ τῶν ὑπερβασίῶν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Ἐσφαλμένη ἀναθεώρησις τοῦ Συντάγματος θὰ ὀδηγήσῃ εἰς νέαν, οὐχὶ ἀκίνδινον ὁμῶς.

Σ. Ἰγγλέσης (11.53). Ἡ Βουλὴ, παραιτουμένη τοῦ δικαίωμάτος τῆς ἐκδηλοῦ δυσπιστίαν εἰς ἑαυτήν. Ποῖος δὲ ἐγγυᾶται διὰ τὸ ἀδέκαστον τῆς Δικαστικῆς ἐξουσίας; Αἱ ἐκλογαὶ ὑποτίθεται ὅτι γίνονται νομίμως ὑπὸ τὸ Κράτος τῶν νόμων, τὰ ὀλίγα δὲ ἄτοπα ὑποτίθεται ὅτι δύνανται νὰ τὰ ἐξελέγξῃ ὀρθῶς ἡ Βουλὴ. Ἡ ἐξέλεξις πρέπει νὰ μείνῃ ὡς δικαίωμα τῆς Βουλῆς, ἐφόσον ἡ Δικαιοσύνη ἡμῶν χωλαίνει ἀκόμη. Ἐσφαλμένη τις ἀπόφασις τῆς Βουλῆς δὲν σημαίνει τι μέγα, διότι αἱ Βουλαὶ ἔρχονται καὶ παρέρχονται, ἀλλὰ πλημμελεῖς ἀποφάσεις τῆς Δικαιοσύνης ὑποσκάπτουσι τὸ κύρος αὐτῆς.

Φ. Νέγγου (12.) Λέγει ὅτι ἀκριβῶς τὸ παρελθὸν καὶ αἱ ἐξελέγξεις εἰς ἃς συμετέσχε πείθουν αὐτὸν περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς μεταθέσεως τοῦ δικαίωματος τῆς ἐξελέγξεως τῶν ἐκλογῶν εἰς ἄλλο Σῶμα. Ἀναφέρει παραδείγματα τινά. Λέγει ὅτι ἀνθρώπινον εἶνε νὰ μὴ ἐργάζονται πάντοτε κατὰ συνείδησιν ἐκεῖνοι οἵτινες δὲν ἔχουσι νὰ δώσωσι λόγον εἰς οὐδένα, ὡς ἡ Βουλὴ. Ἡ Βουλὴ μέχρι τοῦδε δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ ἀλλὰ τὴν θέλησιν τῶν κομμάτων. Καὶ ὁ λαὸς ἠναγκάσθη νὰ δείξῃ πρὸς τὴν Βουλὴν κατ' ἄλλον τρόπον τὴν θέλησιν του. Ἡδὴ θέλησις αὐτοῦ εἶνε ἡ μεγαλειτέρα ἐξασφάλισις τοῦ ἀδεκάστου τῆς ἐξελέγξεως τῶν ἐκλογῶν. Ἀπὸ τὸ εἰδικὸν δὲ δικαστήριον φρονῶ, λέγει, ὅτι δύνανται νὰ λείψωσιν οἱ Ἐφέται.

Α. Καφετζόπουλος (12.10). Ἐχομεν τὴν πείραν ὅτι τὰ δικαστήρια ἐπεκύρωσαν ἐκλογὰς δημοτικὰς παρανομοωτάτας. Φρονῶ ὅτι δὲν θὰ ὑπάρξῃ ἐκλογὴ μὴ ἀκυρωτέα, ἐὰν ἀναθέσωμεν εἰς τὸ εἰδικὸν δικαστήριον τὴν ἐξέλεξιν τῶν ἐκλογῶν. Ἐφ' ὅσον δὲν ἔχομεν νόμον ὀρίζοντα τὸ ποσὸν τῶν ἐκλογικῶν ἐξόδων, τὸ δικαστήριον θὰ ἐκλαμβάνῃ ὡς δωροδοκίαν πᾶν ἐκλογικὸν ἐξόδον. Τὴν κυβερνητικὴν ἐπέμβασιν ἐπίσης παντοῦ θὰ δύναται νὰ τὴν ἀνευρίσκῃ. Τὸ εἰδικὸν δικαστήριον μόνον τυπικῶς θὰ δύναται νὰ κρίνῃ καὶ ὄχι οὐσιαστικῶς, διότι δὲν εἶνε πολιτικὸν σῶμα.

Τὸ γράμμα τοῦ ἀρθροῦ τῆς συνταγματικῆς ἐπιτροπῆς πείθει ὅτι μόνον μέρος τοῦ ἐξελεγκτικοῦ ἔργου τῶν

ἐκλογῶν ἀφαιρεῖται παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ δὴ ἡ ἐξελέγξις ἐκείνων τῶν ἐκλογῶν καθ' ὧν ὑπεβλήθησαν ἐνστάσεις. Ὑποβάλλω ὅθεν σχετικὴν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου.

Σ. Δραγούμης (12.22'). Αἱ καλπονοθεύσεις περιωρίσθησαν ἀμέσως ἀπὸ τοῦ περιορισμοῦ τῆς διενεργείας τῆς ἐκλογῆς εἰς μίαν ἡμέραν ἀντὶ εἰς τέσσαρας ὡς πρὶν. Ἡ Βουλὴ ἀπεδείχθη δυστυχῶς ἀνίκανος εἰς δικαίαν ἐξελέγξιν τῶν ἐκλογῶν. Ἀναρμωδία εἰς τὸ νὰ δικάσῃ προσηκόντως αὐτὴ ἐκυτῆν. Τὸ κακὸν ὑπῆρξε συνεχές. Μάτην θὰ ἀνεζητεῖτο ἐν τῷ παρελθόντι ἐξαιρέσεις τις καὶ διάφορος ὁδός. Δὲν αἴρεται διὰ τῆς μεταβιβάσεως τοῦ δικαίωματος τῆς ἐξελέγξεως τῶν ἐκλογῶν ἡ κυριαρχία τῆς Βουλῆς, διότι δὲν ὑπάρχει τοιαύτη κυριαρχία, ὑπάρχει ἀντιπροσώπευσις μετὰ τοῦ Βασιλέως τῆς κυριαρχίας τοῦ λαοῦ, ἀντιπροσώπευσις πὸς διενεργεῖαν καθηκόντων ὀρισμένου κύκλου. Ἀλλὰ καὶ ἂν εἶχεν ἡ Βουλὴ ἀπόλυτον κυριαρχίαν δὲν θὰ εἶχε τότε τὸ δικαίωμα ν' ἀναθέσῃ εἰς ἄλλους παράγοντας ἔργον, ὅπερ θὰ ἐφρόνει ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐπιτελέσῃ αὐτὴ μόνη ὀρθῶς; Ἀλλὰ μία μόνη ἀληθὴς κυριαρχία ὑπάρχει, ἡ κυριαρχία τοῦ λαοῦ καὶ οὗτος ζητεῖ δικαιοσύνην ἐν τῇ ἐνασκήσει τῆς ἐξελέγξεως τῶν ἐκλογῶν. Ταύτην σπανίως εἶδε παρὰ τῆς Βουλῆς; ἐν τῷ παρελθόντι. Ἡ ψήφισις τῆς μεταρρυθμίσεως σημαίνει ἐκκαθάρσιν καὶ τῆς Βουλῆς, ὅπως καὶ τὸσα ἐξεκαθαρίσθησαν καὶ πιθκνώτατα θὰ ἐκκαθαρισθῶσι. Βουλὴ τακτικὴ δὲν θὰ ἠδύνατο βεβαίως νὰ ἀφαιρέσῃ τὸ δικαίωμα τῆς ἐξελέγξεως ἀπὸ τὴν Βουλὴν, ἀλλὰ Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ δικαιοῦται καὶ ὀφείλει νὰ πράξῃ τοῦτο. Ἐν τῷ μέλλοντι δὲ πᾶσαν ὑποδεικνυομένην παρὰ τῶν πραγμάτων τροποποίησιν ἐν τῷ ζητήματι τῆς παρ' εἰδικοῦ δικαστηρίου ἐξελέγξεως δύναται νὰ ἐπιφέρωσιν αἱ Βουλαί. Πρὸς τοῦτοις, δὲν εἶνε παράδοξον καὶ παράλογον νὰ κρίνωσι περὶ τῆς Βουλῆς πολιτευόμενοι, μὴ ὄντες ἀκόμη βουλευταί, μὴ ἐγκύριως καὶ πραγματικῶς ἐκπροσωποῦντες, ἀκόμη τὴν λαϊκὴν κυριαρχίαν καὶ ἐντολήν;

Δὲν θὰ εἶνε δὲ μακρὰ ἡ ἐργασία τοῦ εἰδικοῦ δικαστηρίου, διότι θὰ δικάσῃ μόνον ἐκλογὰς ἐχούσας νόσημα, ὡς ὀρίζει τὸ ἄρθρον τῆς ἐπιτροπῆς. Ἐκλείπει ἄλλως τε τὸ στάδιον τῶν Ἐπιτροπῶν.

Ὡς πρὸς τὴν τελευταίαν περίοδον τῆς πρώτης παραγράφου, φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ προστεθῇ μετὰ τὸ «λειτουργίας αὐτοῦ» τὸ «καὶ τῆς ὅλης διαδικασίας». Ὡς πρὸς τὴν Παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος κ. **N. Ξα-**

ροῦ ὑποβάλλεται πρότασις νόμου περὶ προσθήκης καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 2ου τοῦ νόμου ΒΡΖ' τοῦ 1893 περὶ τῶν προσόντων δικαστικῶν κλητῆρων, τυπωθησομένη πρὸς διανομήν.

N. Βάρθης (ὥρ. 1η). Τὸ ἄρθρον τῆς ἐπιτροπῆς κατηρτίσθη ἀντισυνταγματικῶς καὶ ἀντιφιλευθέρως. Ἐὰν τὸ δικαστήριον ἀκυρώσῃ ἐκλογὴν τινὰ καὶ ὁ λαὸς ἐκλέξῃ ἐκ νέου τὸ αὐτὸ πρόσωπον τί θὰ γίνῃ τότε, δὲν θὰ ἐκπέσῃ τὸ κύρος τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας; Ἐὰν δὲ εἰς τὸ μέλλον θὰ κρατῆ διαρκῶς ἡ κληθεῖσα Ἀνόρθωσις τότε τίς ἡ ἀνάγκη τῆς μεταβολῆς τοῦ τρόπου τῆς ἐξελέγξεως τῶν ἐκλογῶν;

E. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Δὲν ἐκλονίσθη ἡ πεποίθησίς μου ὑπὲρ τῆς τροποποιήσεως. Εἶνε αὕτη ὄντως ἐκ τῶν θεμελιωδεστέρων μεταβολῶν. Νῦν τὰ Δικαστήρια ἔχουν αὐτοτέλειαν, δὲν εἶνε μέρος τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ὡς ἄλλοτε· ἤδη ἡ διάκρισις τῶν ἐξουσιῶν ἐγένετο κτῆμα τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ, πρὸς τὴν διάκρισιν δὲ ταύτην εὐρίσκειται ἐν καταφανεῖ ἀντιθέσει τὸ δικαίωμα τῶν Βουλῶν πρὸς ἐξελέγξιν τῶν ἐκλογῶν, πρὸς ἀπόφασιν δηλ. ἂν ἐκλογὴ τις ἐγένετο κατὰ τοὺς νόμους ἡ οὐ. Μήπως εἶνε ἡ Βουλὴ καὶ Δικαστικὸν Σῶμα; Δὲν εἶνε προφανῶς ἄτοπον νὰ λαμβάνωνται ἀποφάσεις νομοθετικαὶ παρὰ τῆς Βουλῆς διὰ μελῶν αὐτῆς, ἅτινα πρόκειται ἴσως μετ' ὀλίγον νὰ ἀποσπαθῶσιν αὐτῆς; Τὰ μὴ εἰσαγαγόντα τὴν προκειμένην μεταρρυθμίσιν Κράτη δὲν παρουσίασαν ἀκόμη τὰς ἀσχημίας, ἃς ἡμεῖς. Δὲν ὑπάρχει δὲ βᾶσιμος φόβος πλημμυλοῦς καὶ οὐχὶ εὐσυνειδήτου ἀποφάσεως τῶν Δικαστηρίων, διότι καὶ τὸ κύρος αὐτῆς ὅπωςδὴ ποιε διετήρησε μέχρι τοῦδε ἡ Ἑλληνικὴ Δικαιοσύνη, παρ' ὅλας τὰς ἐναντίας καὶ δυσαρμόστους συνθήκας ὑφ' ἃς εὐρίσκετο, καὶ διὰ τοῦ ψηφισθέντος πέρουσι νόμου θὰ βαίῃ διαρκῶς εἰς βελτίωσιν. Πῶς δὲ θὰ τολμήσῃ Δικαστήριον νὰ ἀδικήσῃ ἐκλεκτὸν τοῦ λαοῦ;

Ἡ καινοτομία, μὴ ἀφίνουσα πλέον οὐδὲν μέσον εἰς τὰς Κυβερνήσεις πρὸς συγκρότησιν ἀθεμίτου πλειοψηφίας δι' ἀμαρτωλῶν ἐπικυρώσεων καὶ ἀκυρώσεων, ἀποκλείει συγκρότως τὰς Κυβερνήσεις καὶ ἀπὸ ἐκνόμων ἐπεμβάσεων εἰς τὰς ἐκλογὰς. Πῶς δὲ θὰ παταχθῇ πράγματι ἀποτελεσματικῶς τὸ κακὸν τῆς δωροδοκίας, ἐὰν δὲν ἀναθέσωμεν εἰς ἄλλο Σῶμα τὴν ἐξελέγξιν τῶν ἐπὶ ταύτῃ καταγγελιῶν;

Δὲν ζητοῦμεν μείωσιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ Κοινοβουλίου, ἀλλὰ ἀνόθευτον συγκρότησιν αὐτοῦ. Ὁ δὲ χρόνος ὁ διατιθέμενος παρὰ τῆς Βουλῆς διὰ τὴν ἐξελέγξιν τῶν ἐκλο-

γῶν δύναται νὰ χρησιμοποιῆται παρ' αὐτῆς πολὺ καλλίτερον, καὶ σκοπιμώτερον συμφῶνως πρὸς τὸν πραγματικὸν προορισμὸν τῆς.

Τὸ σύστημα τῆς ὑπὸ τῶν Δικαστηρίων ἐξελεγχῆς τῶν ἐκλογῶν ἐδοκιμάσθη ἐν Κρήτῃ ἐπὶ δεκατοετίαν, ἐπὶ ἅ ἐκλογῶν, μετὰ πλήρους ἐπιτυχίας, ἐδοκιμάσθη ὑπὸ πολίτευμα οὐχὶ ἐντελῶς φιλελεύθερον, περὶ οὗ θὰ ἠδύνατο καὶ νὰ ὑποτεθῆ ὅτι ἦτον ἐνδεχόμενον νὰ ἐπιδρῶ οὕτως ἢ ἄλλως ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης.

Ἔχομεν καθῆκον νὰ ψηφίσωμεν τὴν μεταρρυθμισιν, ψηφίσωμεν αὐτὴν μετὰ θάρρους. Ἐὰν δὲ ὑπάρξωσιν ἐξαιρετικαὶ τινες περιστάσεις οὐσίας, δυνάμεθα νὰ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι καὶ τὸ δικαστήριον, ἀντιλαμβανόμενον ταύτας, δὲν θὰ ἐδῶσῃ ἀπόφασιν ἀντικειμένην εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς κοινῆς γνώμης καὶ εἰς κοινὴν ἀνάγκην.

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς παραιτήσεως τοῦ Βουλευτοῦ, φρονῶ ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀρεθῆ εἰς αὐτὸν ἀπολύτως τὸ δικαίωμα τοῦτο».

Ἡ συζήτησις κηρύσσεται κατόπιν περαιωμένη. Ἀποσύρεται ἡ εἰς τὸ ἄρθρον 73 τοῦ μέχρι τοῦδε ἰσχύοντος Συντάγματος τροπολογία τῶν ἅ βουλευτῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν, ἔχουσα οὕτω :

« Ἡ ἐξελέγξις καὶ ἐκδίκασις τῶν Βουλευτικῶν ἐκλογῶν, κατὰ τοῦ κύρους τῶν ὁποίων ἐγείρονται ἐνστάσεις, ἀνατίθενται εἰς εἰδικὸν δικαστήριον, ὅπερ, ἀποτελούμενον ἐκ μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου, τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν καὶ ἰσοσθίων μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, διὰ κλήρου ὀριζομένων, συντίθεται καὶ ἐνεργεῖ ταύτην κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ νόμου.

Ἡ ἀπὸ τοῦ Βουλευτικοῦ ἀξιώματος παραιτήσις εἶναι δικαίωμα τοῦ Βουλευτοῦ».

Προκειμένου νὰ ἐρωτηθῆ, εἶτα ἡ Βουλὴ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 73 τοῦ ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ πρὸς αὐτήν, ὅτι ὑπάρχει πρότασις περὶ ψηφοφορίας ἐπὶ τοῦ ἄρθρου δι' ὑνομαστικῆς κλήσεως, ἣτις ἀναβάλλεται κατ' ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν.

Λύεται οὕτω ἡ συνεδρίασις τὴν 1ην καὶ 40' μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Ὁ Πρόεδρος

Οἱ Γραμματεῖς

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΕΘ'

τῆς 20ης Ἀπριλίου 1911.

Περαιτωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου τὴν 5ην καὶ 35', ἡ Βουλὴ εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 185 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται τὰ πρακτικὰ ἀναβαλλομένης τῆς ἐπι-
κυρώσεως αὐτῶν.

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦνται πρὸς τὴν Βουλὴν τὰ ἐξῆς:

1) Ἀναφορὰ τοῦ ἐν Πάτραις Δ. Ἀνδρεοπούλου περὶ διενεργείας ἀνακρίσεων κατὰ τῶν καταγγειλάντων ἐπὶ σιμωνία κλπ. τὸν Ἐπίσκοπον Πατρῶν καὶ τὸν ἄλλον κληρὸν Πατρῶν. 2) Ψήφισμα τῶν κατοίκων ὄρεινῶν χωρίων τῶν Τρικκάλων ἐπὶ διαφόρων αἰτημάτων. 3) Ἀναφορὰ τοῦ Π. Ἀθανασοπούλου, παθόντος ἐν τῷ πολέμῳ τοῦ 1897, περὶ ἀπονομῆς αὐτῷ συντάξεως. 4) Ἀναφορὰ τῶν κατοίκων Χωρεπισκόπων τῆς Μεσσηνίας, ζητούντων ταχεῖαν ἐπιψήφισιν ἀγροτικῆς τινοῦ νομοσχεδίου, ὑποβεβλημένου. 5) Ἀναφορὰ τῶν κατοίκων Γιαννίτσας περὶ συστάσεως τηλεφῶν. συγκοινωνίας Γιαννίτσας—Καλαμῶν.

Υποβάλλεται ἐκθεσις τῆς ἐπὶ τῆς Ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπῆς, τυπωθησομένη πρὸς διανομὴν.

Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Νομοθετικὴν Διάταξιν.

Ψηφίζεται παρὰ τῆς Βουλῆς δι' ἀνάστασεως κατ' ἀρχὴν, κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ σύνολον εἰς β' συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον περὶ καταργήσεως τῶν ἐδαφ. 2 καὶ 3 τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ νόμου ΓΨΝΗ (3758) τοῦ 1911 «περὶ νομοσχεδίου παρασκευαστικῶν Ἐπιτροπειῶν, πρῶτον ἀναγεγραμμένον ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει.

Προβαίνει κατόπιν ἡ Βουλὴ εἰς τὸ ἀναγεγραμμένον β' ἐν τῇ Ἡμερ. Διατάξει θέμα τῆς ψηφοφορίας ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 73 τοῦ Συντάγματος.

Δ. Κλάδος. Δηλοῖ ὅτι παραιτεῖται τῆς προτάσεώς του περὶ τῆς δι' ὀνομαστικῆς ἀλήσεως ψηφοφορίας ἐπὶ τοῦ ἄρθρου, ὡς μὴ συντρεχόντων ἤδη ὑπὲρ αὐτῆς τῶν λόγων οἵτινες ἐπέβαλον τὴν κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίασιν ὑποβολὴν αὐτῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Λέγει ὅτι εἶνε ὀρθὸν γὰ ἀφεθῆ ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν εἰς τὸν νόμον καὶ ὑποβάλλει σχετικὴν τροπολογίαν εἰς τὴν Α' παράγραφον τοῦ ἄρθρου 73 τοῦ Κειμένου τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἀνακοινοῦται πρὸς τὴν Βουλὴν ἡ τροπολογία.
Ἐρωτᾶται ἡ Βουλὴ παρὰ τοῦ κ. Προέδρου καὶ δέχεται αὐτὴν δι' ἀναστάσεως, ἔχουσιν οὕτω :

« Ἡ ἐξέλεξις καὶ ἐκδίκασις τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν, κατὰ τοῦ κύρους τῶν ὁποίων ἐγείρονται ἐνστάσεις, ἀναφερόμεναι εἴτε εἰς ἐκλογικὰς παραβάσεις περὶ τὴν ἐνέργειαν τούτων, εἴτε εἰς ἔλλειψιν προσόντων, ἀνατίθεται εἰς εἰδικὸν δικαστήριον, συγκροτούμενον διὰ κληρώσεως μεταξὺ πάντων τῶν μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τῶν Ἐφετείων τοῦ Κράτους ».

Ἐρωτᾶται κατόπιν παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἡ Βουλὴ ὅπως ἀποφανθῆ δι' ἀναστάσεως ἐπὶ τροπολογίας τοῦ κ. Σ. Δραγούμη εἰς τὸ τελευταῖον ἐδάφιον τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ ἄρθρου 73 τοῦ ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ δέχεται αὐτὴν δι' ἀναστάσεως, ἔχουσιν οὕτω : « Κατὰ τὰ λοιπὰ τὰ τῆς λειτουργίας καὶ τῆς ὅλης διαδικασίας αὐτοῦ ὀρισθῆσονται διὰ νόμου. »

Ψηφίζεται εἴτα δι' ἀναστάσεως παρὰ τῆς Βουλῆς, ἐρωτηθείσης παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, ἡ α' παράγραφος τοῦ ἄρθρου 73 τοῦ κειμένου τοῦ προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς ἐτροπολογήθη.

Ὁ κ. Πρόεδρος λέγει κατόπιν ὅτι, ὡς ἐξάγει ἐκ διατυπωθεισῶν παρὰ βουλευτῶν γνωμῶν, αὐτὰ κλίνουσιν εἰς ὑποβολὴν τροπολογίας περὶ ἀπαλείψεως τῆς Β' παραγράφου τοῦ ἄρθρου 73 τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ὅπως ἀποφανθῆ δι' ἀναστάσεως ἐπὶ τροπολογίας, καθ' ἣν ἀπαλείφεται ἡ Β' παράγραφος τοῦ ἄρθρου.

Ἡ Βουλὴ ἀπορρίπτει τὴν τροπολογίαν ταύτην δι' ἀναστάσεως.

Ἐρωτᾶται κατόπιν παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἡ Βουλὴ ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ ἄρθρου, ὡς ἐτροποποιήθη, ὅπως ἀποφανθῆ ἐπ' αὐτοῦ δι' ἀναστάσεως καὶ ψηφίζει αὐτὸ δι' ἀναστάσεως, ἔχον οὕτω :

Ἄρθρον 73.

« Ἡ ἐξέλεξις καὶ ἐκδίκασις τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν, κατὰ τοῦ κύρους τῶν ὁποίων ἐγείρονται ἐνστάσεις, ἀναφερόμεναι εἴτε εἰς ἐκλογικὰς παραβάσεις περὶ τὴν ἐνέργειαν τούτων, εἴτε εἰς ἔλλειψιν προσόντων, ἀνατίθεται εἰς εἰδικὸν δικαστήριον, συγκροτούμενον διὰ κληρώσεως μεταξὺ πάντων τῶν μελῶν

τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τῶν Ἐφετείων τοῦ Κράτους.
Ἡ κληρώσις ἐνέργεῖται ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, τὴν προεδρείαν δὲ δι' εἰδικοῦ Δικαστηρίου λαμβάνει ὁ ἐκ τῶν κληρωθέντων κατὰ βαθμὸν, ἢ ἀρχαιότητα, προηγούμενος. Κατὰ τὰ λοιπὰ τὰ τῆς λειτουργίας καὶ τῆς ὅλης διαδικασίας αὐτοῦ ὀρισθῆσονται διὰ νόμου.

« Ἡ ἀπὸ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος παραίτησις εἶναι δικαίωμα τοῦ Βουλευτοῦ ».

Ἀρχεται συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 75 τοῦ Προσχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Α. Ρ. Κανακάρης (5.45). Θὰ ἐκφράσω ἀδεῶς τὴν γνώμην μου. Ὑπέβαλα σχετικὴν πρότασιν εἰς τὴν Συνταγματικὴν Ἐπιτροπὴν καὶ θὰ ὑποστηρίξω ταύτην, ἀδιαφορῶν διὰ τὰς ἀπρεπεῖς ἐπιθέσεις. Ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπαρκoῦς ἀποζημιώσεως συμβαδίζει μὲ τὴν ἐξέλιξιν πρὸς δημοκρατικὴν, πρὸς λαϊκωτέραν συγκρότησιν τῶν Βουλῶν. Ὁ Βίσμαρκ ἔλεγεν ὅτι ἡ μὴ ἐπαρκὴς ἀποζημίωσις τῶν βουλευτῶν εἶνε ἀντιστάθμισμα κατὰ τοῦ «κακοῦ» τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας. Ἐν Γαλλίᾳ ἐψηφίσθη αὐξήσις τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως, οἱ κατὰ τῆς αὐξήσεως δὲ ἔλεγον ὅτι δι' αὐτῆς τὸ πολιτεύεσθαι θὰ καταστῆ ἐπάγγελμα. Ἀλλὰ μήπως τὸ γλίσχρον, τὸ ἀνάξιον λόγου τῆς ἀποζημιώσεως τῶν βουλευτῶν πρὸς ἡμῖν ἠμπόδισε πλείστους ἀπὸ τοῦ νὰ πολιτεύωνται ἐπαγγελματικῶς; Δὲν θὰ ἐκμεταλλευθῶσι δὲ τὰ κοινὰ οἱ ἀσυνείδητοι βουλευταὶ ὅταν δὲν ἀμείβωνται ἐπαρκῶς καὶ εἶνε εὐπρεπεῖς ἢ στέρησις καὶ ἡ οἰκονομικὴ στενοχωρία μελῶν τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας; Ἄς διαφωτίσωμεν λοιπὸν ἐντεῦθεν τοὺς παραπλανωμένους καὶ ἄς διορθωθῆ ὑπὸ τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων καὶ ἡ οὐσιώδης αὐτῆ ἔλλειψις καὶ ἀσχημίᾳ τοῦ παρελθόντος. Ἄλλως τε ὁ βίος ἐν Ἀθήναις καὶ Ἑλλάδι ἀπὸ ἐτῶν ἔγινε πολὺ δαπανηρότερος.

Οἱ 6 βουλευταὶ οἱ ἀποτελοῦντες τὴν κυβέρνησιν ὀρίζουν διὰ τῆς τροπολογίας των εἰς 3,000 τὴν ἀποζημίωσιν. Τὸ καθεστὼς εἶνε προτιμώτερον τοῦ διὰ τῆς τροπολογίας ταύτης ὀριζομένου. Οἱ ἐξ ἐπαρχιῶν βουλευταὶ ἐγκαταλείπουσιν οἱ πλείστοι τὰ ἐπαγγέλματά των, ἐξ ὧν μόνον συντηροῦνται, καὶ ὀφείλουσι νὰ παρίστανται διαρκῶς ἐνταῦθα. Πάλιν συνειδήσεως διεξάγεται μεταξὺ τῶν βουλευτῶν τούτων, εὐρισκομένων μεταξὺ τῆς ὑποχρεώσεώς των τῆς βουλευ-

τικῆς καὶ τῆς ἀνάγκης, ἐν ποιαύτῃ δὲ πάλῃ εὐρέθην καὶ ἐγὼ ἐπὶ πολὺ, προτιμῶν βεβαίως νὰ εὐρίσκωμαι ἐν τάξει ἀπέναντι τῆς ἐντολῆς τῶν ἐκλογέων μου, παρὰ ἀπέναντι τῶν ἰδιαίτερον συμφερόντων μου. Τὴν πρότασίν μου κρίνω καλὸν νὰ τὴν συγχωνεύσω μὲ ὑποβληθεῖσαν κατόπιν ὁμοίαν πρότασιν ἄλλων συναδέλφων, ὡς πληρεστέραν τῆς ἐμῆς.

Διὰ τῶν 5,000 πληροῦνται τοῦλάχιστον αἱ ἀπαραίτητοι ἀνάγκαι τοῦ σημερινοῦ βίου καὶ δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἀντίρρησης κατὰ τοιαύτης αὐξήσεως τοῦ ποσοῦ. Ὀφείλομεν νὰ ἀποδώσωμεν πλήρη ἀνεξαρτησίαν εἰς τὸν εἰσερχόμενον εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην ἀντιπρόσωπον. Καὶ οἱ γνωρίζοντες τὰ οἰκογενειακὰ τῆς Βουλῆς αἰσθάνονται ἀκριβῶς τὴν ὀφειλὴν ταύτην. Φρονῶ δὲ, ὅτι, ἐκλείποντος τοῦ λόγου τῆς οἰκονομικῆς στενοχωρίας, δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἀνάγκη ἀποδοχῆς παρὰ τῆς Βουλῆς τοῦ προτεινομένου ὑπὸ τῆς Συνταγματικῆς ἐπιτροπῆς περὶ κρατήσεων ἐνεκα ἀπουσιῶν βουλευτῶν.

Γνωρίζω, Κύριοι, πρόσωπα ἔγκριτα, ἅτινα ἐνεκα τοῦ οἰκονομικοῦ λόγου μόνον δὲν εὐρίσκονται ἐνταῦθα, ὅπου ἔπρεπε νὰ εὐρίσκωνται. Μὴ διστάσωμεν ν' ἀντιταχθῶμεν κατὰ τῆς δημοκρατίας, ἥτις στρέφεται κατ' αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, κατὰ τῆς δημοκρατικῆς δηλ. συγκροτήσεως τῆς Βουλῆς.

Σ. Σίμος (6.13'). Δὲν θ' ἀποφασίσωμεν δι' ἑαυτοὺς, ἀλλὰ διὰ τὰς Βουλὰς τοῦ μέλλοντος καὶ ἄς ἐξαίρεθῇ ἡ Βουλὴ αὕτη πάσης διακρίσεως πρὸς ἀποφυγὴν παρεξηγήσεων ἐκ μέρους τῶν πλανωμένων ἢ πλανόντων. Διὰ λόγον εὐπρεπείας ἄς ἐξαίρεσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς ἰδιαίτερου μέτρου.

Ὑποδεικνύει κατόπιν μέσῃ γραμμῇ μεταξὺ τῆς τροπολογίας τῶν 6 βουλευτῶν καὶ τῆς τροπολογίας Ἐπιτροπῆς, διὰ συγχωνεύσεως αὐτῶν, ἥτοι προτείνει 4,000 δραχ. ἀποζημιώσεις, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ μὲνῃ τὸ ποσὸν ὑπὲρ τοῦ δημοσίου ἐν περιπτώσει διαλύσεως.

Β. Μιχαλάς (6.30'). Ἡ δημοκοπία ἢ ἡ ἄγνοια ἐστράφη κατὰ τῆς γνώμης περὶ αὐξήσεως τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως. Ἄς ἐμμείνωμεν εἰς τὴν γνώμην, ὅσοι εἴμεθα ὑπὲρ αὐτῆς, ἀδιαφοροῦντες ἐντελῶς δι' ἐνδεχομένην ἀντιδημοτικότητα. Ἄς μὴ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν χυδαίαν τεχνητὴν ἀντίδρασιν, ἀφοῦ ἐξεφράσθημεν κατὰ πεποιθήσιν ὅσοι ὑπεγράψαμεν τὴν πρότασιν περὶ αὐξήσεως. Θὰ εἴμεθα ἰδιοτελεῖς ἐάν, φοβούμενοι ἀντιδημοτικότητα, ἐθυσιάζωμεν τὴν πεποίθησίν μας. Τί συνέβαινεν εἰς τὸ παρελθόν; Αἱ ἕκτακτοι Σύνοδοι συνεκαλοῦντο κυρίως διὰ τὸ συμφέρον τοῦ κόμ-

ματος. Ἐὰν ἠθέλομεν νὰ προβῶμεν εἰς ἀποκαλύψεις τῶν παρασηνίων, θὰ ἐμάνθανεν ὁ ἑλληνικὸς λαὸς πῶς καταβροχθίζονται τὰ ἑκατομμύρια του. Πολυτάλαντοι ἐξῆλθον ἀπὸ τῆς Βουλῆς, οἱ δὲ δυνάμενοι νὰ ἀνακόψωσι τὰ πράγματα εἰσίων διότι συμμετεῖχον μερικῶς εἰς τὴν λεηλασίαν, καμπτόμενοι ὑπὸ τῆς ἀνάγκης. Τὰ γνωρίζουν αὐτὰ οἱ σημερινοὶ Κέρβεροι τῶν κοινῶν; Ἡ ὀλιγαρχία νέμεται τὴν Βουλὴν, διότι ὁ οἰκονομικὸς λόγος ἀνακόπεται ἐξ αὐτῆς πλεῖστα λαϊκὰ στοιχεῖα. Καὶ θὰ ἠδυνάμεθα ν' ἀποκαλύψωμεν, ἐὰν ἠθέλομεν, πῶς καὶ ποῖον τὰ καλλιμάρμαρα μέγαρά, τὰ κοσμοῦντα τὰς Ἀθήνας καὶ τὰς ἐξοχὰς αὐτῆς, ἐγένοντο διὰ Δημοσίου πλούτου, πῶς καὶ μὲ τὸ χρῆμα τινῶν ἀπέκτησε τὴν περιουσίαν του αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς....

Πρόεδρος. Πρόσεξατε κύριοι βουλευτά, δὲν ἔχετε δικαίωμα νὰ ὀμιλῆτε οὕτω, ὀφείλετε νὰ σέβεσθε τὰ θέσμιμα, ν' ἀνακαλέσετε τὰς τελευταίας ἐκφράσεις σας. Τὸ πρόσωπον τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως εἶνε ἀπρόσβλητον ἐν τῇ Βουλῇ.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Δὲν δύνανται βεβαίως νὰ εἶνε ἀνεκτοὶ παρὰ τῆς Βουλῆς λόγοι θίγοντες τὴν Ἀνεύθυνον Ἀρχήν.

Β. Μιχαλάς. Σέβομαι τὰς παρατηρήσεις τοῦ κ. Προέδρου καὶ τὰς διαμαρτυρίας τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ὄφειλον νὰ προβῶσιν εἰς ταύτας, ἀλλὰ μοὶ ἐπιβάλλεται νὰ εἶπω ὅ,τι εἰλικρινῶς φρονῶ.

Α. Γελαβᾶς (6. 50'). Οἱ ὑπὲρ τῆς προτάσεως περὶ αὐξήσεως εἴμεθα κατὰ τῆς ὀλιγαρχικῆς συνθέσεως τοῦ Κοινοβουλίου, κατὰ τῆς πλουτοκρατίας, τὴν ὁποίαν ἐλπίζομεν νὰ θέσωμεν τέλος εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς αἰθούσης ταύτης. Μέχρι τοῦδε ἡ Βουλὴ παρουσίαζε βάθος χρηματιστηρίου. Τίς δὲ ἐκ τῶν πλουτοκρατῶν βουλευτῶν παρετήθη μέχρι τοῦδε τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεώς του, πλὴν ἐνὸς ἐσχάτως τοῦ κ. Πινατώρου; Τὸν πόλεμον κατὰ τῆς αὐξήσεως διεγείρει ἡ ἀντιπολίτευσις ἐν συμμαχίᾳ μὲ τὴν πλουτοκρατίαν. Ἐὰν ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τοὺς τιμαριούχους θὰ κατηγοεῖτο πᾶσα ἀποζημιώσις. Οἱ ἐντολεῖς μας δὲν μᾶς εἶπον νὰ μείνωμεν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς οἰκονομικῆς ἀθλιότητος, μᾶς εἶπον μόνον—ἐργασθῆτε. Μένοντες ὑπὸ οἰκονομικὴν στενοχωρίαν, θὰ προστρέξωμεν μοιραίως εἰς τὴν πλουτοκρατίαν πρὸς ἀνακούφισιν, ἀλλὰ μὲ ἐνεχυριασμὸν τῆς συνειδήσεως ἡμῶν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον. Τοῦτο βεβαίως δὲν τὸ ποθεῖ ὁ ἑλληνικὸς λαός. Ἡ Βουλὴ, ἀνευ ἀπαλλαγῆς τοῦ βουλευτοῦ ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴν νόσον, θὰ μείνῃ ἀσφαλῶς καὶ θὰ γίνῃ πρυτανεῖον καὶ μονοπώλιον ὠρισμένων τιμαριωτικῶν οἰκογενειῶν καὶ τῶν πλουτοκρατικῶν ὄγκων.

Ποῖοι θὰ εἶνε τότε οἱ πραγματικοὶ καὶ ὄληθεῖς ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ :

Δελακοβίας (7. 5'). Λέγων ὅτι θὰ ἐνδιατρίψῃ εἰς τὸ θεωρητικὸν μέρος τοῦ ζητήματος, ἀναφέρει χωρίον τοῦ Ἀριστοτέλους ὁ καθ' ὃ οὐ μόνον «ἀριστίνδην, ἀλλὰ καὶ πλουτίνδην» — δηλ. δι' ἀμοιβῆς τῶν μελῶν — πρέπει νὰ συγκροτῆται ἡ Βουλὴ, λέγει ὅτι ὁ Περικλῆς, προϊστάμενος τῆς δημοκρατικῆς μερίδος τῶν Ἀθηνῶν, εἰς ἣν ἀνήκον οἱ ἐργάται καὶ οἱ ἄποροι, ἀντιθέτου ὄντος τοῦ Κίμωνος, ἐθέσπισε τὴν χρηματικὴν ἀμοιβὴν τῶν βουλευτῶν, πρὸς λαϊκωτέραν συγκρότησιν τῶν Βουλῶν, ἡ δὲ ἀμοιβὴ ἐδίδετο καθ' ἡμέραν, ἐξαριουμένων τῶν ἀπουσιαζόντων. Ἀναφέρει γνῶμας περὶ μὴ οἰασδήποτε ἀποζημιώσεως τῶν βουλευτῶν, κηρύσσεται ὑπὲρ τῶν 4.000 δραχ., ὡς ἀποζημιώσεως, λέγων ὅτι ἐν τῷ παρελθόντι διὰ καταχρήσεως, δηλ. διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐκτάκτου Συνόδου, πολλάκις ἡ ἀμοιβὴ ἔφθασεν εἰς τὸ ποσὸν αὐτό. Λέγει ὅτι οὕτω θὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως ὑπὸ τὸν ὅρον κρατήσεως ἐκ τῆς ἀποζημιώσεως δι' ἀναντιολόγητον ἀπουσίαν. Λέγει ὅτι ἐν Δανίᾳ, Νορβηγίᾳ, Σαξωνίᾳ, Πρωσσίᾳ, Βουλγαρίᾳ, Ρουμανίᾳ πληρώνονται ἡμερησίως.

Δ. Χρυσόσταλλος (7. 26'). Δὲν δυνάμεθα νὰ κανονίσωμεν τὰ τῆς ἰδικῆς μας ἀποζημιώσεως, ἐνῶ κανονίζομεν ὅλας τὰς ἄλλας; Πρέπει νὰ ἀκολουθῶμεν τυφλῶς τὴν κοινὴν γνώμην, ἥτις ἤδη, παρασυρθεῖσα ὑπὸ ἀγνοούντων τὴν πραγματικότητα δημοσιογράφων, παρίσταται ἐν μέρει ὡς δυσμενὴς εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως; Ἀλλὰ, πόλεμος κατὰ τῆς αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως, εἶνε πόλεμος κατ' αὐτῆς τῆς θεμελιώδους ὑποστάσεως τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος, διότι ἡ οικονομικὴ ἀνάγκη θὰ ἄρῃ ἐκ τοῦ μέσου τῆς πολιτικῆς τοὺς ἀπορωτέρους, τοὺς ἀντιπροσωπεύοντας τὴν ἀστικὴν τὴν ἐργαζομένην τάξιν, τοὺς προερχομένους ἐξ αὐτῆς καὶ θὰ ἀποτελῆται μᾶλλον ἀπὸ ἀντιπροσώπων μιᾶς τάξεως, τῆς πλουτοκρατικῆς, καὶ οὕτω οὐσιαστικῶς Κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα δὲν θὰ ἔχωμεν.

Ἀναφέρει ἐν τέλει λεπτομερῶς τὰ καθ' ἕκαστον ἐξ ὧν ἀ ἐνός βουλευτοῦ ἐν Ἀθήναις.

Α. Σχολιμάν (ὥρα 8—17'). Αἱ κατηγορίαι τῶν ἐκτὸς μάχης κομμάτων κατὰ τῆς αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως προέρχονται μόνον ἐκ πνεύματος ἀντιπολιτεύσεως, ἰδιαιτέρως ὅσοι ἐξ αὐτῶν θεωροῦσι βεβαίαν τὴν νέαν εἴσοδόν των ἐνταῦθα, μᾶς ὠθοῦσιν εἰς ψήφισιν ὑπὲρ αὐξή-

σεως τῆς ἀποζημιώσεως. Ὁ θεσμὸς τοῦ βουλευτικοῦ μισθοῦ ἀποβλέπει ἀκριβῶς εἰς τὸ νὰ ἀντιπροσωπεύωνται ὅλαι αἱ τάξεις, ἀποβλέπει κυρίως εἰς τὴν διευκόλυνσιν τῆς ἀντιπροσωπεύσεως τῶν ἀστικῶν καὶ ἐργατικῶν τάξεων. Εἰς τὰς παλαιὰς Βουλὰς μας βλέπομεν τριῶν εἰδῶν βουλευτάς, τοὺς πλουτοκράτας, εἰσερχομένους εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἐξαγορασμῶν, τοὺς ἐν Θεσσαλίᾳ καλουμένους «τσελιγκάρχας», οἵτινες προσεπορίζοντο τὰς δαπάνας διὰ τρόπον κατ' οὐσίαν ἐπιζημιῶν εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον, καὶ τὰ λεγόμενα «κοπέλλια», προσλαμβάνόμενα ὑπὸ τῶν πρώτων ἢ τῶν δευτέρων καὶ συντελοῦντα ὅπως ἀνίκαναι ἐξ αὐτῶν γίνωνται Ὑπουργοί. Ποῦ λοιπὸν ἡ ἀντιπροσώπευσις τῶν καθαρῶς λαϊκῶν καὶ ἐργατικῶν τάξεων;

Ἡ παρουσία τοῦ βουλευτοῦ ἐν Ἀθήναις εἶνε ἀναγκαία καὶ εἰς χρόνον μὴ ἐργασίας τῆς Βουλῆς — καὶ λόγῳ ἰδιαιτέρων νομίμων συμφερόντων τῶν ἐκλογέων του καὶ ἐκ τοῦ ὅτι οὗτος ἀντιπροσωπεύει γενικῶς ὅλον τὸν λαὸν καὶ τὸ Ἔθνος. Δὲν δύναται νὰ περικλεισθῇ πραγματικῶς τὸ ἔργον τοῦ βουλευτοῦ εἰς ἀπλὴν παρουσίαν καὶ ὁμιλίας ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ. Φρονῶ δὲ ὅτι, ὀριζομένης ἅπαξ τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως, τὸ ποσὸν αὐτῆς, ἐξερχόμενον τοῦ Δημοσίου Ταμείου, ἀνήκει εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῆς Βουλῆς, καὶ δὲν εἶνε ἀξιοπρεπὲς διὰ τὸ Σῶμα νὰ ὀρισθῇ κράτησις ἐπὶ εἰσαγωγῇ πάλιν εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον, λόγῳ ἀπουσιῶν τοῦ βουλευτοῦ. Ἰδρῶσωμεν λοιπὸν ταμεῖον περιθάλψεως τῶν βουλευτῶν καὶ εἰς αὐτὸ ἄς εἰσάγωνται αἱ κρατήσεις ἐκ τῶν ἀπουσιῶν. Ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο κηρύσσομαι καὶ ἐγὼ ὑπὲρ τῆς ἀποζημιώσεως τῶν 5.000. Ἄς μὴ προσέξωμεν εἰς τὰς ἐξῶθεν φωνασκίας.

Μ. Γαλανός (ὥρα 8). Λέγει ἡ Γραφή: «Ὁ ἐν τῷ ναῷ ἐργαζόμενος ἐκ τοῦ ναοῦ τραφήσεται». Λέγει ἡ Γραφή: «Ἄν πρόκειται νὰ σκανδαλίσω τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέας εἰς τὸν αἰῶνα». Δὲν δυνάμεθα νὰ παρίδωμεν τὴν κοινὴν γνώμην, ἔπρεπε προηγουμένως νὰ διαφωτισθῇ περὶ τῆς πραγματικότητος. Καὶ θὰ ἐδεικνύετο ποῖαι ὑπερβασίαι ἐν τῇ ἀποζημιώσει ἐγένοντο ἐν τῷ παρελθόντι διὰ τῆς γνωστῆς μεθόδου τῆς ἐκτάκτου Συνόδου. Ἀλλὰ νῦν πρέπει νὰ ἀποβλέψωμεν εἰς διατήρησιν τοῦ ἠθικοῦ τῆς παρούσης Βουλῆς, τῆς παρουσίας Κυβερνήσεως, διότι ἐκμεταλλεύσεις θλιβερώταται παρὰ τῆς Ἀντιπολιτεύσεως γίνονται εἰς ἄλλα σημεῖα καὶ θὰ προστεθῇ εἰς αὐτὰ καὶ τοῦτο. Ἄς ἔλθωσι τοῦλάχιστον ἐνταῦθα ὠπλισμένοι μὲ πᾶν πραγμα-

τικόν στοιχείον, ὥστε νὰ φωτισθῇ τελείως τὸ ζήτημα, οἱ ὑπολειπόμενοι νὰ ὁμιλήσωσιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος καὶ χωροῦμεν κατόπιν ἀναλόγως.

I. Τσιριμιώκος (ὄρα 8. 6'). Δὲν ἦτο βουλευμὶα τῶν βουλευτῶν τὸ μέτρον τῶν ἐκτάκτων Συνόδων, ἦτον ἀνάγκη. Ἐντιμώτατοι ἀρχηγοὶ τῶν πολιτικῶν κομμάτων ἔβλεπον ὅτι συνεργάται τῶν πολυτίμοι, ἐγκριτώτατα μέλη τῆς Βουλῆς δὲν ἠδύναντο νὰ παραμένωσιν ἐνταῦθα, λόγῳ οικονομικῷ. Κατόπιν μόνον ἐγένετο κατάχρησις τοῦ μέσου πρὸς συγκράτησιν τῶν πλειοψηφειῶν. Οὕτω κατὰ τὴν παρελθούσαν δεκαετίαν ἐδιπλασιάσθη καὶ ἐτριπλασιάσθη ἡ ἀποζημίωσις τῶν βουλευτῶν. Τὸ γνωρίζουσι τοῦτο οἱ κατηλευόμενοι τὸ ζήτημα ἐκτὸς τῆς αἰθούσης ταύτης. Εἶχε προταθῆ ἀρχικῶς, ὑπὸ τῆς πρώτης Ἐπιτροπῆς, καὶ ἡ ἀναθεώρησις τοῦ ἄρθρου περὶ ἀποζημιώσεως, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ δίδεται αὕτη ἐτησίως. Τὸ ἐτήσιον προὔταθον πρὸς ἀποκοπὴν τοῦ κακοῦ τῶν ἐκτάκτων Συνόδων.

Ἡ Συνταγματικὴ Ἐπιτροπὴ ἐν τῷ προσχεδίῳ τῆς παρεῖδε τὸν ὅρον τοῦ ἐτησίου τῆς ἀποζημιώσεως.

Αἱ 5,000 ἐτησίως μόλις ἐπαρκοῦσι, κατὰ τὴν ἀδίστακτον γνώμην μου, εἰς στοιχειώδη συντήρησιν τοῦ Βουλευτοῦ ἐνταῦθα. Σπανίως, κύριοι, οἱ Ἕλληνες Βουλευταὶ κατηγγέλησαν δι' ὅσα κατηγγέλησαν Βουλευταὶ ὁμόρων κρατῶν, ἄτινα Κράτη ἐμνημόνευσέτις Βουλευτῆς πρὸ ὀλίγου διὰ νὰ μᾶς παραδειγματίσῃ. Οἱ Ἕλληνες Βουλευταὶ ὑπῆρξαν ἔντιμοι ἐν τῇ διαχειρίσει τῶ κοινῶν, ἔντιμοι κατὰ κανόνα. Πρὸ ἐξαίρεσεων τινῶν δὲν δύναται τις νὰ σταματίσῃ τόσον τὸ πρῶτον εἶνε ἐπικρατέστερον. Λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι εὐρισκόμεθα ἐν ἀρετηρίᾳ ἠθικῆς πολιτικῆς ἀναγεννήσεως, ἄς μὴ ἀφίσωμεν ἡμεῖς ἤδη τοὺς ἐντίμους Βουλευτάς τοῦ μέλλοντος ἔρμαια τῆς πενίας καὶ τῆς δυστυχίας. Περιφρονήσωμεν τὰς συνεπειὰς τῆς δημοκρατίας. Ἐχομεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ἄλλως τὸ Κοινοβούλιον θὰ γίνῃ νομὴ τῶν ἰσχυρῶν κατὰ τὴν ὕλην, κατὰ τὸ χρῆμα, ἀλλὰ καὶ ἐκείνων οἵτινες θεωροῦσι τὸ ἀξίωμα ὡς μέγα καὶ μοναδικὸν μέσον ἐκμεταλλεύσεως. Τὸ ἀληθὲς πλήρωμα τοῦ λαοῦ θὰ μένη ἀναντιπροσώπευτον. Φρονῶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν κοινὴν γνώμην τῆς Βουλῆς καὶ κηρυσσομένη ὑπὲρ τοῦ μέτρου τῆς αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως, ἄς εἶνε βεβαία ὅτι παρακολουθεῖ πράγματι τὴν ἀνάγκην τῆς πολιτικῆς κινήσεως.

E. Κουλουβάκης (8. 20'). Ὁ πραγματικὸς λαὸς

δὲν εἶνε κατὰ τοῦ μέτρου τῆς αὐξήσεως, κατ' αὐτοῦ ἀδολεσχοῦν οἱ ἄεργοι τῶν καφενειῶν. Διὰ τῆς προτάσεως περὶ αὐξήσεως πρόκειται νὰ νομιμοποιηθῇ τὸ κατ' ἀνάγκην γινόμενον καὶ νὰ ἀποκλεισθῇ εἰς τὸ μέλλον ἡ κατάχρησις. Διὰ τοῦ μέτρου θὰ κεντρισθῶσι πολλοὶ ἄξιοι νὰ μετᾶσχωσι τῶν πολιτικῶν ἀγώνων, οἵτινες ἤδη μένουσιν ἀναγκαστικῶς μακρὰν ἕνεκα τοῦ οικονομικοῦ λόγου. Οὕτω θὰ ἀποφύγωμεν τὴν σῆψιν, τὴν ἀναπόφευκτον ὅταν μία ὀρισμένη κοινωνικὴ τάξις κυβερνᾷ τὸν τόπον—καὶ τοῦτο γίνεται ἕνεκα τοῦ οικονομικοῦ λόγου. Κύριον δὲ αἴτιον τῆς ἀποτυχίας τῶν Βουλῶν τοῦ παρελθόντος εἶνε αὐτὸ τοῦτο, ἦτον ὅτι οἱ ἐνταῦθα ἀντιπρόσωποι τῆς μιᾶς μόνης τάξεως ἐκείνης, διότι οἱ τῶν ἄλλων εἰσήγοντο ἐν δυσανάλογῳ καὶ ἀσημάντῳ μειονότητι—προσκεκολλημένοι εἰς τὸν ἀποκλειστικὸν κύκλον τῶν ἰδίων ἑαυτῆς καθορισμένων σχέσεων καὶ συμφερόντων, δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ δημιουργήσῃ πολιτικὴν ζωὴν περιλαμβάνουσαν τὰ γενικώτερα ζητήματα καὶ τὰς κοινὰς ἀνάγκας. Ἐν Γαλλίᾳ πρὸ τινος μόλις ἠυξήθη ἡ ἀποζημίωσις, ὑπεραμυνθέντος τῆς αὐξήσεως τοῦ Πρωθυπουργοῦ Μπριάν, γνησιωτάτου τέκνου τοῦ λαοῦ.

Πρέπει νὰ ανοιχθῶσι διάπλατοι αἱ θύραι τοῦ Κοινοβουλίου πρὸς τὸν λαόν, διὰ νὰ εἰσέλθουν εἰς αὐτὸ πραγματικοὶ καὶ γνήσιοι ἀντιπρόσωποι του καὶ τοιοῦτοι εἶνε ἀδύνατον νὰ εὐρεθῶσιν ἐνταῦθα ἐν ἀρκοῦντι ἀριθμῷ. ἂν δὲν ἐκλείψῃ ὁ οικονομικὸς λόγος, τὸ οικονομικὸν φράγμα. Διότι οὐδεὶς σχεδὸν ἔχει τὴν αὐταπάρησιν νὰ ἐπιδιώξῃ βουλευτείαν ἐπὶ ζῆμιά καὶ καταστροφῇ τῶν τακτικῶν αὐτοῦ ἐπαγγελματικῶν πόρων αὐτοῦ καὶ τῆς οικογενείας του. Οὔτε δὲ πρόκειται διὰ τῶν 5,000 δρχ. νὰ ἐξασφαλισθῇ ἐντελῶς οικονομικῶς ὁ βουλευτῆς αὐτός καὶ ἡ οικογένειά του—ἐὰν ἔχη τοιαύτην, διότι διπλάσιον πρὸς ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀνετον παράμονήν βουλευτοῦ ἐν Ἀθήναις, ἀλλὰ πρόκειται περὶ τοῦ νὰ μὴ δαπανᾷ ἐξ ὀλοκλήρου ὁ βουλευτῆς ἐξ ἰδίων. Τὰ παραδείγματα δὲ ἐκ τῶν ἄλλων Βουλῶν δὲν ἀρκοῦν, διότι ὑπάρχουν καὶ χώραι ὅπου ἡ ἀποζημίωσις εἶνε κάτω τῶν 5,000, ἀλλὰ ἔχομεν καὶ τὴν Ἀργεντινὴν δημοκρατίαν μὲ 75,000 ἀποζημιώσιν τοῦ βουλευτοῦ. Πρέπει πρὸ πάντων νὰ τηρήσωμεν πάσῃ θυσίᾳ τὸ γόητρον τοῦ Σώματος ἡμῶν. Καὶ τὸ γόητρον τοῦτο θὰ τηρηθῇ ἐὰν περιφρονήσωμεν ἐνδεικτικῶς τὰς δημοκοπικὰς καὶ παραπλανητικὰς κραυγὰς τῶν ἐκτὸς τοῦ περιβάλλου τούτου.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις τὴν 8ην καὶ 45' ὥραν.

Μετὰ τὴν διακοπὴν

Ὡρα 10. 30' μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπὴ τῶν συνεδριάσεων.

2. Δραγοῦμης (10. 35'). Ἀναγνωρίζει τὴν ἀνάγκην τῆς ἀπομακρύνσεως ἀπὸ τῶν βουλευτῶν τῆς οἰκονομικῆς ἀδυναμίας, τὴν ὁποίαν οἱ ἐπιτήδειοι δύνανται νὰ ἐκμεταλλεύονται, ἐξετάζων δὲ τὰ τῶν ἀποζημιώσεων ἐν τῷ παρελθόντι εὐρίσκει ὅτι πολλάκις συνέβησαν ὀχλοκασίαι διὰ τῆς παροχῆς μεγάλων προσθέτων ἀποζημιώσεων. Ἀναγινώσκει εἶτα πῖνακα, ὃν ἔχει κρατήσει, μετὰ λεπτομεροῦς ἀναγραφῆς τῶν ἀποζημιώσεων ἄς ἔλαβον οἱ Βουλευταὶ ἐν παρελθούσαις συνόδοις καὶ συνιστᾷ ἔστω καὶ μικρὰν ἀκόμη θυσίαν πρὸς ἀποφυγὴν τῶν μεθόδων τοῦ παρελθόντος. Ἐξακολουθῶν ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι ἡ ἀποζημίωσις θὰ ἡδύνατο ν' αὐξηθῆ μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν 4800 δρ., ποσοῦ, τὸ ὁποῖον εὐρίσκει ἀρμόζον εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς σημερινῆς ζωῆς καὶ προβλέπει εὐελπίς εἰς τὸ μέλλον ἀφοῦ ἡ Βουλὴ αὕτη παρέσχεν ἤδη ἐργασίαν κατάλληλον ὅπως διατηρηθῆ 20 τοῦλάχιστον ἔτη.

Τὰ πάντα, λέγει, σήμερον δημοκρατοῦνται, ἡ ἰδέα δ' αὕτη τῆς δημοκρατοποιήσεως τοῦ Κοινοβουλίου καθιστᾷ ἐπιτακτικὴν τὴν ἀνάγκην τῆς παροχῆς τῆς συντηρήσεως τῶν εἰς τοὺς Βουλευτάς. Ὁ χυμὸς ὁ ζωοποιῶν τὸ δένδρον ἔρχεται ἐκ τῶν κάτω, τὸ σφρίγος δὲ καὶ ἡ δύναμις τῆς νεότητος καὶ τῆς βίωμης τῆς ἐκ τῶν ἐργατιῶν καὶ ἀστικῶν τάξεων εἶνε ἡ παρασκευάζουσα ἰσχυροτέρας τὰς γενεὰς καὶ ἡ προσδίδουσα δύναμιν καὶ εἰς τοὺς παλαιοτέρους. Καταλήγων συνιστᾷ ὅπως ἀπαλειφθῆ ἡ δευτέρα παράγραφος καθ' ἣν «παραίτησις ἀπὸ τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως δὲν ἐπιτρέπεται».

Μονοκροῦδος (11.17'). Κηρύσσεται κατὰ τῆς αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως, διότι ἡ Βουλὴ αὕτη ἦλθε ν' ἀνορθώσῃ τὴν κατάστασιν καὶ οὐχὶ νὰ ἐπιβαρύνῃ ἐπὶ μᾶλλον τὸν λαόν. Τὸ βουλευτικὸν ἀξίωμα δὲν εἶνε χρηματικὸν ἀλλὰ μόνον τιμητικόν. Ὁ λαὸς ἀξιοῖ ἤδη θυσίας παρὰ πάντων, θὰ ἤρμοζε δὲ μᾶλλον ὅπως περιορισθῆ ἡ ἀποζημίωσις εἰς 1500 δραχμάς καὶ καταβληθῆ προσπάθεια ὅπως ἀνακουφισθῆ ὁ λαὸς διὰ τῆς φορολογίας τοῦ κεφαλαίου.

Ἰγγλέσις (11.30'). Ὑποστηρίζει τὴν ὑποβληθεῖσαν τροπολογίαν του περὶ αὐξήσεως τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως.

1. Πατδοουράκος (11.35'). Πρὸ πάσης ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου θέματος πρέπει νὰ ἐξετασθῆ ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τοῦ Κράτους ἀφ' ἐνὸς καὶ ἡ κοινὴ γνώμη ἀφ' ἑτέρου, ἡ ὁποία θὰ κατηγορήσῃ τοὺς βουλευτάς ὅτι συσσωρεύουσιν ἐρείπια ἐπὶ τῶν ἐρειπίων, τὰ ὁποῖα ἦλθον ν' ἀνορθώσουν.

Ν. Κοντογούρης (11.40'). Κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς ἀνάγκης ὅπως πᾶσαι αἱ τάξεις ἀντιπροσωπεύωνται ἐν τῇ Βουλῇ καὶ δέχεται ὡς ἀναπόφευκτον τὴν αὐξήσιν τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως καὶ τὸν καθορισμὸν ταύτης εἰς 6000 δραχμῶν. Οὐδεὶς, λέγει, θὰ τολμήσῃ νὰ κατηγορήσῃ τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Κυβέρνησιν ἐπὶ σπατάλῃ, διότι ἐκεῖνοι οἵτινες θὰ ἐπόθουν τοιοῦτό τι εὐρίσκονται ἐκτὸς τοῦ ἐπιπέδου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου μετὰ κύρους θὰ ἡδύνατό τις νὰ ἐλέγξῃ καὶ νὰ κατηγορήσῃ.

Πρόεδρος τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Μέρμηγκας.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως), Παρατηρεῖ ὅτι ἔχει ἀνάγκην νὰ ἐκθέσῃ τὴν γνώμην τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος, ὅτι δὲ δὲν θὰ εἶνε δυνατὸν νὰ ἐκτεθῆ αὕτη τὴν ἐσπέραν ταύτην, ἀφοῦ καὶ ἄλλοι βουλευταὶ εἶνε ἐγγεγραμμένοι ὅπως ὁμιλήσουν. Ἐνεκεν τούτου προτείνει ὅπως συνεχισθῆ ἡ συζήτησις τὴν προσεχῆ Παρασκευῇ.

Γ. Πώπ φρονεῖ ὅτι δὲν εἶνε συμφέρον οὔτε τῆς Κυβερνήσεως ἀλλ' οὔτε καὶ τῆς Βουλῆς τὸ ν' ἀπέλθῃ ἡ Βουλὴ χωρὶς ν' ἀποφανθῆ ἐπὶ τοῦ ζητήματος.

Δαζέας. Ἡ ἀναβολὴ ἐπιβάλλεται ἀκριβῶς διότι τὸ ζήτημα συνδέεται πρὸς τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Σώματος.

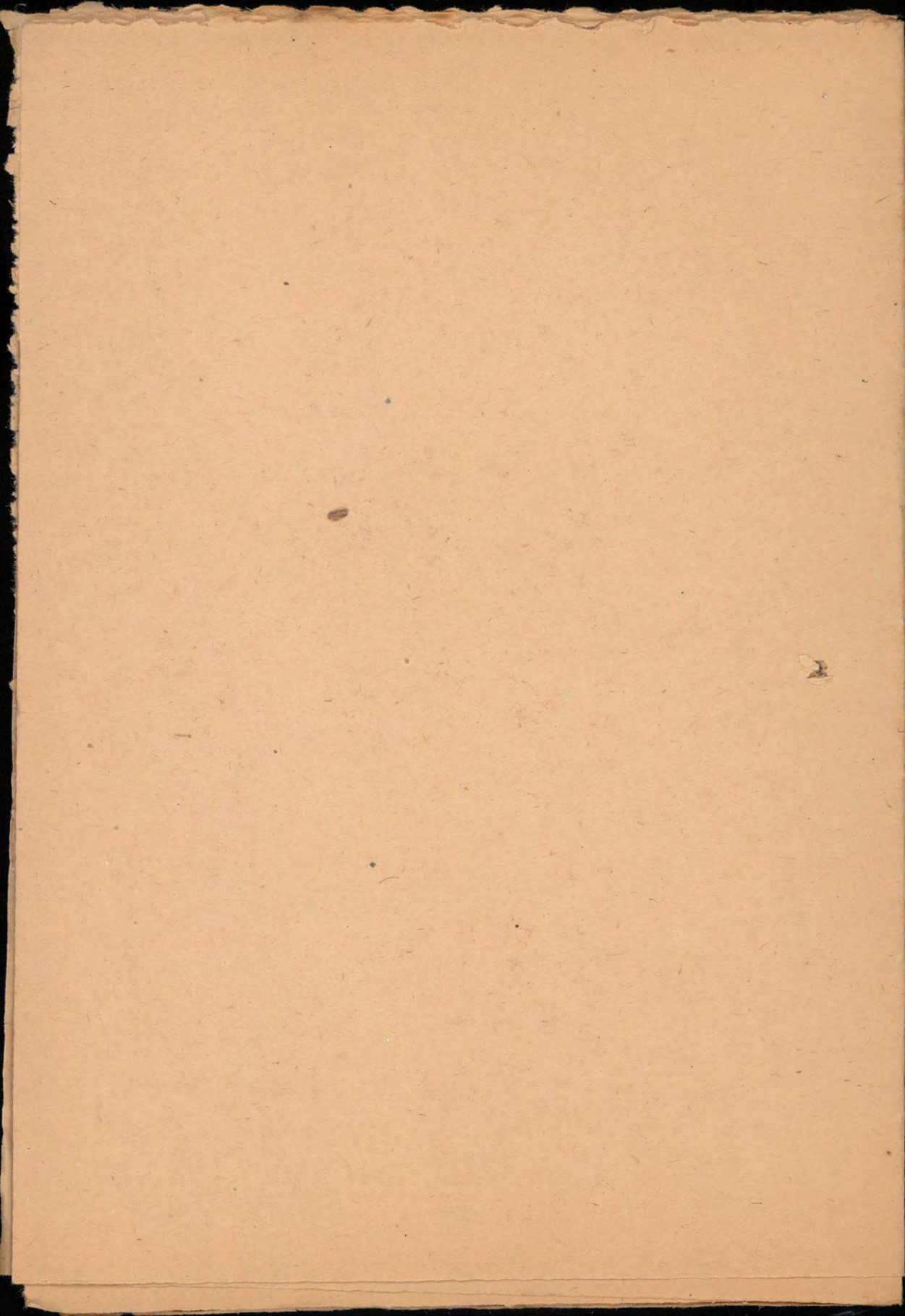
Ε. Κουλουμπάκης. Ἐκφράζει τὴν ἐκπληξίν του διότι γίνεται λόγος περὶ κομμάτων καὶ περὶ Κυβερνήσεως ἐνῶ περὶ οὐδετέρου ἐκ τούτων πρόκειται. Διότι ἐνταῦθα ὑπάρχει Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ ἣτις συζητεῖ ἤδη περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν θὰ συγκροτοῦνται αἱ Βουλαὶ τοῦ μέλλοντος.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἐρωτᾷ εἶτα τὴν Βουλὴν ἐὰν συναινῆ ὅπως ἀναβληθῆ ἡ συζήτησις τοῦ θέματος.

Ἡ Βουλὴ συναινεῖ καὶ ἡ συνεδρίασις λύεται ὥρα 12. 15' μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος

Οἱ Γραμματεῖς

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ο'

Τῆς 21 Ἀπριλίου 1911.

29

Ὠρα 5. 25' μ. μ. περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως τοῦ καταλόγου ἡ Βουλὴ εὐρέθη ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 184 βουλευτῶν.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινοῖ τὰ ἐξῆς. 1) Οἱ κάτοικοι Ἀριστομένους καταγγέλλουσι τὸν ἐφημέριόν των Ἀγγελῆν Ἀνδρικόπουλον ὡς διάγοντα βίον σκανδαλώδη. 2) Οἱ κάτοικοι τοῦ δήμου Παληαμπέλων τοῦ δήμου Ἀνακτορίων παρακαλοῦσιν ὅπως διαταχθῆ ἐπιτροπὴ καὶ μεταβῆ καὶ ἐξετάσῃ ἐπιτοπίως τοὺς νῦν καὶ πρῶην ἐνοικιαστὰς τῶν λειβαδίων των. 3) Ὁ κτηματικὸς Σύλλογος «Παλαιὰ Οἰχάλια» ζητεῖ ὅπως κηρυχθῆ ἔκπτωτος ἡ Προνομιούχος. 4) Τὰ ἐν Καλάμαις σωματεῖα ζητοῦσιν ὅπως μὴ φορολογῶνται τὰ σφαιζόμενα ζῶα κατὰ τὸ Πάσχα δι' οἰκιακὴν χρῆσιν. 5) Ὁ Παναγειρατικὸς Σύλλογος «Πρόοδος» ζητεῖ ὅπως κηρυχθῆ ἔκπτωτος ἡ Προνομιούχος. 6) Ὁ ἐκ Φαρσάλων Β. Ἀναστασόπουλος καταγγέλλει τὸν πρῶην ἐν Ὀδησσῷ πρόξενον τῆς Ἑλλάδος κ. Φοντάναν ὡς μὴ διαχειρισθέντα καλῶς τὸ κληροδότημα τοῦ ἐν Ῥωσίᾳ ἀποθανόντος ὁμογενοῦς κ. Συνοδινοῦ. 7) Ἡ ἐν Ἀθήναις ἀλληλοβοηθητικὴ ἀδελφότης τῶν τυπογράφων ὑποβάλλει ὑπόμνημα. 8) Διάφοροι καταστηματαρχαὶ τῆς συνοικίας «Βάθεια» ὑποβάλλουσι παράπονα διὰ τὴν διπλὴν γραμμὴν τῶν τροχιοδρόμων, ἐν τῇ στενῇ ὁδῷ Καματεροῦ.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ παγίας προκαταβολῆς τοῦ Στρατοῦ ὑποβάλλει τὴν ἐκθεσίαν της.

Μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἐπερωτήσεων.

Ε. Κουλουμβάκης ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως λαμβάνων τὸν λόγον παρακαλεῖ ὅπως προταχθῆ ἡ ἐπερωτήσις του ὑπ' ἀριθ. 169.

Ν. Δημητρακόπουλος (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης) παρακαλεῖ ἐπίσης ὅπως προταχθῆ ἡ ἐν λόγῳ ἐπερώτησις.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως) ζητεῖ ὅπως μὴ διακοπῆ ἡ ἀρξαμένη ἤδη περὶ Ἐνιαίας συζήτησις, ἀλλ' ὅπως συζητηθῆ ἡ ἐπερώτησις τοῦ βουλευτοῦ Λακωνίας μετὰ τὴν περὶ Ἐνιαίας συζήτησιν.

Ἡ **Βουλὴ** ἀποδέχεται τοῦτο καὶ ἄρχεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Παναγειρατικοῦ Συλλόγου ἡ «Πρόοδος» ὅπως κηρυχθῆ ἔκπτωτος ἡ Προνομιούχος Ἐταιρεία.

Η. Ήλιόπουλος. Ἐκθέτει ἐν συνόψει τὴν ἱστορίαν τοῦ σταφιδικοῦ ζητήματος, ἀναφέρει ὅτι ἐπὶ Ἐνετοκρατίας ἡ πολιτικὴ προστάσις τῆς σταφίδος ἦτο πραγματικωτέρα· λέγει ὅτι λόγῳ τῆς ἐν Γαλλίᾳ φιλοξήρας νύξήθη ἡ τιμὴ αὐτῆς καὶ ἐπεδόθησαν ἕνεκα τούτου εἰς σταφιδοφυτείας ὥστε ἡ παραγωγὴ ἀνῆλθεν εἰς 400 ἑκατομμύρια ἑ. λ. ἐξ ὧν τὰ 150 καταναλίσκονται εἰς Γαλλίαν, τὸ ἐπὶ πλέον εἰς ἄλλα μέρη τοῦ Κόσμου πρὸς βρώσιν. Ἄλλ' ἡ Γαλλία κατεπόλεμησε τὴν φιλοξήραν καὶ ἐπέτυχεν ὥστε ἡ παραγωγὴ τῶν οἴνων τῆς νὰ γίνῃ αὐτάρκης, καὶ οὕτω ἀπεκλείσθη ἐν Γαλλίᾳ ὡς καὶ ἐν Ρωσσίᾳ ἡ σταφίς, ἕνεκα τούτου κατέπεσεν ἡ τιμὴ αὐτῆς ἀπὸ 300 δραχμῶν εἰς 40 μόνον, δι' ὧν δὲν ἐκαλύπτοντο οὔτε μέρος τῶν ἐξόδων τῆς καλλιέργειας. Παριστὰ τὴν δυσχέρειαν εἰς ἣν περιέστησαν οἱ κτηματῆται, καὶ διὰ νὰ μετριάσουν τὴν κρίσιν ἐπενοήθη ἡ Παρακρατήσις, διεμαρτυρήθη τότε ὁ ἀείμνηστος Χ. Τρικούπης κατὰ τῆς ἰδέας ταύτης καὶ ὑπέδειξεν ὅτι ἡ σταφίς πρέπει νὰ λυθῇ διὰ τῆς σταφίδος, δὲν εἰσηκούσθη ὁμῶς καὶ ἐψηφίσθη ὁ θεσμὸς τῆς παρακρατήσεως, ὅστις ἐπέφερε ποιάν τινα βελτίωσιν, καὶ δι' αὐτῆς ἐρρίφθη ἡ ἰδέα τῆς ἀνιδρύσεως τῆς Σταφιδικῆς Τραπεζῆς· ἐπαινεῖ τὴν ἐπίνοιαν αὐτῆς, ἀτυχῶς ὁμῶς τὰ τῆς διαχειρίσεως αὐτῆς παρέδωκεν ὁ δημιουργὸς αὐτῆς εἰς τὴν ὀχλοκρατίαν καὶ οὕτω ἐμηνδύνισθησαν μεγάλα κεφάλαια, ἅτινα θὰ προελαμβάνοντο ἂν τὸ πρῶτον διοικητικὸν Συμβούλιον ἤθελεν ὀρισθῆναι διὰ τοῦ Νόμου, καὶ ἂν ἤθελεν ἀπαγορευθῆναι ὁ δανεισμὸς καὶ αἱ περαιτέρω φυτεῖαι. Κατὰ τὸ 1905 ἐπενοήθη ἡ σύστασις τῆς Προνομιοῦχου, δυστυχῶς κατὰ τὴν σύναψιν καὶ τὴν ψήφισιν αὐτῆς οὔτε ἡ τότε Βουλὴ οὔτε ἡ Κυβέρνησις ἐφρόντισαν ν' ἀσφαλίσουν τὰ συμφέροντα τῶν κτηματιῶν, 1) διότι ἐδέχθησαν νὰ συνομολογήσουν τοιαύτην σύμβασιν μὲ ἀνεπαρκῆς κεφάλαιον 2) διότι ἐπέτρεψαν τὴν διανομὴν κερδῶν πρὶν ἢ σχηματισθῆναι ἐπαρκῆς ἀποθεματικὸν κεφάλαιον, 3) διότι ἐπέτρεψαν τὴν ἐκδοσὴν 80 χιλ. ἰδρυτικῶν τίτλων οἱ ὅποιοι ἐχρησίμευσαν διὰ τὴν ἄλλωσιν συνειδήσεων· καὶ οὕτω ἔκτοτε διαχειρίζεται τὰ τῆς σταφίδος καὶ ἐκτελεῖ τὴν σύμβασιν ὅπως θέλη χωρὶς νὰ ἐποπτεύηται παρ' οὐδενός. Ἐπιμυίνει τὴν ἀδιαφορίαν τῶν ἐκάστοτε Κυβερνήσεων καὶ τὴν ἔλλειψιν πάσης ἐποπτείας πρὸς εἰλικρινῆ καὶ πιστὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὅρων τῆς συμβάσεως οὗς ἀναφέρει καὶ ἀποδεικνύει ὅτι ἐνῶ οἱ κτηματῆται πληρώνουν ἀνελλιπῶς τὸ χράτζι πρὸς τὴν Προνο-

μιούχον, αὕτη ἀπὸ τῆς ιδρύσεώς της δὲν παρέλειψε νὰ παραβῆ τὰς ὑποχρεώσεις της, καὶ δικαστικῶς πλέον, εἶνε βεβαιωμένοι αἱ παραβάσεις αὐτῆς. Ἀναγινώσκει τὰ σχετικὰ βουλευμάτα, ὡς καὶ διάφορα συμβόλαια. Ἐχει καθῆκον ἡ Βουλὴ νὰ προστατεύσῃ τοὺς κτηματῆται, καὶ νὰ ἄρῃ τὴν ὑπόνοιαν αὐτῶν ὅτι οὐδὲν δύναται νὰ γίνῃ, διότι οἱ διέποντες τὰ τῆς Προνομιοῦχου εἶνε ἰσχυροὶ καὶ ἐπομένως ἀνώτεροι τοῦ Νόμου. Ἐπῆλθε διαζύγιον μεταξὺ τῶν κτηματιῶν καὶ τῆς Ἐταιρίας.

Πρὶν ἢ προβῆ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν ἐκπτώσιν πρέπει νὰ προπαρασκευάσῃ ἐν μέτρον ἀνάλογον τὸ ὅποιον νὰ διαδεχθῆ τὴν ὑφισταμένην κατάστασιν καὶ κατὰ τὴν κρίσιν του πρέπει νὰ ληφθῶσι τὰ ἐξῆς μέτρα: 1) Νὰ σχηματισθῆ μία ἐπιτροπὴ ἡ ὁποία ν' ἀσχοληθῆ εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τῶν μέσων δι' ὧν θὰ ἀντιμετωπισθῆ ἡ κρίσις τῆς ἐκπτώσεως. 2) Νὰ σκεφθῆ περὶ τῆς ἐξευρέσεως τρόπου διὰ τὴν παγίαν λύσιν τοῦ σταφιδικοῦ ζητήματος. 3) Νὰ διαταχθῆ διοικητικὴ ἀνάγκρισις ὅπως βεβαιωθῶσιν αἱ ὑπερβασίαι. 4) Νὰ διορισθῆ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος πρόσωπον ἰκανόν. 5) Νὰ διορίζωνται ἐφεξῆς σύμβουλοι, οἵτινες νὰ λογοδοτῶσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν διεχειρίσθησαν τὴν ἐντολὴν αὐτῶν.

Η. Βουρλούμης. Ἐξετάζει διὰ μακρῶν τὸ ζήτημα καὶ ἀναπτύσσει τὸν τρόπον καθ' ὃν λειτουργεῖ ἡ Ἐνιαία ὡς καὶ τὰ περὶ χορηγήσεως δανείων ἐπὶ ἐνεχύρῳ σταφιδοκάρπου. Ἀναφέρει διάφορα ὀνόματα κτηματιῶν καὶ ἐμπόρων καὶ ἐρωτᾷ τοὺς ἀντιφρονούντας ἂν πράγματι οὗτοι ὑπῆρξαν ὄργανα τῆς Προνομιοῦχου ἀναλαβόντες διὰ λογαριασμόν της. Ἀναφέρει ἀκολούθως τὰ τῆς μνηύσεως κατὰ τῆς Ἐταιρείας καὶ τὰ τοῦ ἐκδοθέντος βουλευμάτος.

Ἡ δικογραφία λέγει ὅτι τὰ ἐνέχυρα ἀνελήφθησαν καὶ ἡ Ἐταιρεία ἐπληρώθη. Τὸ βούλευμα περιέχει ἀνακριθείας. Ἀναφέρει ὁ Εἰσαγγελεὺς ἐν τῷ σκεπτικῷ, ὅτι «διαδίδεται καὶ λέγεται» ὅτι ἡ Ἐταιρεία μετεχειρίσθη ἰδικούς της ἐμπόρους πρὸς ἀγορὰν τῶν ἐνεχύρων. Οἱ πραγματογνώμονες ὁμῶς, οἱ ἐξελέγξαντες τὰ βιβλία τῆς Ἐταιρείας, βεβαίουν τὸ ἀντίθετον, ἀλλὰ ὁ κ. Εἰσαγγελεὺς δὲν ἔλαβεν οὐδὲν ὑπ' ὄψιν τὴν βεβαίωσιν ταύτην. Ἀλλὰ καὶ δὲν ὑπάρχει διάταξις καθ' ἣν τιμωρεῖται ποινικῶς, ἢ δι' ἐκπτώσεως, τὸ καταγγελλόμενον κατὰ τῆς Ἐταιρείας. Δύναται δὲ νὰ συγχωρηθῆ ἡ ἐξ ἀγνοίας τῶν στοιχείων δημιουργία ἀναστατώσεως, καθ' ὃν

χρόνον 50,000 κτηματιῶν ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν Ἑταιρείαν ὡς σώτειραν; Ἐχομεν συνεπείας τῆς καταλύσεως ταύτης τοῦ Κράτους, τῆς Δικαιοσύνης, τῆς Διοικήσεως ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἐνεργείας τοῦ Εἰσαγγελέως ἐκείνου, τοῦ κ. Μανουσοπούλου. Ὁ κ. Εἰσαγγελεὺς ἐδημοκρόπησε δικαστικῶς. Τὴν λανθάνουσαν καὶ διεθνῆ οὕτως εἰπεῖν ἐχθρότητα μεταξὺ τοῦ ἐμπορικοῦ καὶ τοῦ κτηματικοῦ κόσμου τὴν ἐξῆψεν ὁ κ. Εἰσαγγελεὺς. Ἡ δημοσία τάξις οὕτω διεσαλεύθη. Πλοῖον ἐν Φιλιατροῖς ξένον ἠμποδίσθη διὰ δυναμίτιδος νὰ παραλάβῃ φορτίον, τραῖνα σιδηροδρομικὰ παρημποδίσθησαν καὶ ἀπεκλείσθησαν καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐγένοντο.

Ἐγένοντο ὄντως καὶ παραβάσεις τινὲς παρὰ τῆς Ἑταιρείας ὑπὲρ τῶν κτηματιῶν ὅμως, μάλιστα. Παρέλαβεν ἡ Ἑταιρεία σταφιδόκαρπον μὴ καλῶς κεκαθαρμένον κλπ. ὡς λέγει ἡ σύμβασις ἄρθρον 19, καὶ εἴχομεν μάλιστα ἐκ τούτου καὶ διαμαρτυρίας ἐξ Ἀμερικῆς. Ἐγένετο δὲ τοῦτο ἀφορμὴ καὶ νὰ ψηφισθῇ διάταξις ἐπὶ Ὑπουργοῦ τοῦ κ. Εὐταξίου, περὶ εὐρύτερου ἐλέγχου τῆς ποιότητος. Ἐν Μεσσηνίᾳ 15—20 ο]ο ὕδατος ἀφίεται εἰς τοὺς κόκκους τῆς σταφίδος, παραλαμβάνει τοιαύτην σταφίδα ἡ Ἑταιρεία ἐκ φόβου βίας. Ἡ Ἑταιρεία δὲν εὐρίσκει προστασίαν, διότι Κράτος κατὰ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν καὶ ἀποστολὴν αὐτοῦ δὲν ἔχομεν ἡμεῖς. Ἡ Ἑταιρεία ἔχει ὑπέρτατον συμφέρον νὰ τηρῇ τὴν σύμβασιν. Θὰ ἤμην καί τῆς γνώμης νὰ σηματοπισθῇ Ἐπιτροπὴ νὰ ἐξελέγξῃ τὰ κατὰ τὴν Ἑταιρείαν καὶ δέχομαι νὰ ἐκπέσῃ αὕτη, ἂν εἶνε ἔνοχος καὶ ἐπισήμιος.

Τὴν δὲ δράσιν τῆς Ἑταιρείας, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν σταφιδικὴν κατάστασιν τῶν δύο πρώτων ἐτῶν τῆς κρίσεως καὶ τὴν ἀπὸ τῆς παρακρατήσεως μέχρι τῆς Σταφιδικῆς Τραπεζίης, δύνασθε νὰ κρίνετε ἐκ τοῦ ἐξῆς.

Ἐπὶ τῆς Προνομιούχου Ἑταιρείας, ἐπὶ θετίαν δηλ. συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ παρόντος ἔτους, ἔχομεν δύο δισεκατομμύρια λίτρας μὲ μέσση τιμὴν 167 δραχ. ἤτοι ἔχομεν 304 ἑκατομ. δραχ. Δὲν περιλαμβάνω τὰ διάμεσα κέρδη τοῦ εἰσγωγικοῦ ἐμπορίου, τῶν κιβωτοποιῶν, τῶν λεμβούχων κλπ. Ὁ φόρος τῆς Προνομιούχου πρὸς τὸ Δημόσιον ἀνέρχεται ἐν τῷ συνόλῳ εἰς 28.000.000 περίπου. 40.000.000 περίπου ἐπλήρωσεν οὕτω ἐν συνόλῳ ἡ Ἑταιρεία, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν καὶ ὅ,τι ἐπλήρωσε διὰ τὴν Σταφιδικὴν Τράπεζαν κλπ. Πρὸ τῆς ιδρύσεως τῆς Ἑταιρείας ὁ τόκος εἰς τὴν Πελοπόννησον εἶχε φθάσει 15 καὶ 40

τοῖς ο]ο. Ὁ Τραπεζίτης τοῦ Κτηματίου ἦν ὁ **Βραγιάντες**. Πρὸ τῆς Προνομιούχου οὐδεμία Τράπεζα ἐδέχετο ἐνέχυρον ἐπὶ σταφίδος. Ἡ Προνομιούχος ἔδωκεν εἰς τὴν παραγωγὴν τόκον πολὺ εὐθυνότερον, ἐξέλειψε τὸν παραγιάντην κλπ. Ἡ σταφίς εἶνε καρπὸς φθαρτός, ἡ φθορὰ εἶνε περισσότερα ἀπὸ τὴν ὑπολογιζομένην 2 ο]ο, ἡ ἀναπλήρωσις δὲ αὐτῆς ἴσως ἄγει εἰς τὰς ὑπερβάσις τινῶν ἀποθηκαρίων, ἄς οὐδὲ ἴσως ἔχω ὄρεξιν ν' ἀμφισβητήσω ἀπολύτως, αἵτινες ὅμως διεγείρουν τὸν φθόνον, τοὺς πτόθους ἄλλων, ὅθεν καὶ αἱ διαμαρτυρίαι. Ἡ σταφίς ἔγεινεν ἤδη χαρτονόμισμα.

Ἐρχομαι εἰς τὴν γενικωτέραν ὑπηρεσίαν τῆς Ἑταιρείας ἐκ τῆς διαδόσεως. Κατὰ τὴν θετίαν ἐδαπάνησε διὰ διαφήμισιν ἡ Ἑταιρεία 1,811,000 περίπου. Ἡ διαφήμισις γίνεται μόνον ἐν Ἀγγλίᾳ. Τοῦτο δὲ διότι ἡ μὴ δαπανηρὰ διαφήμισις δὲν εἶνε ἀποτελεσματικὴ ἐκεῖ ὅπου δὲν ἔχει ἀρχὴν διαδόσεως τὸ προϊόν, ὅπως ἔχει ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ὀλλανδίᾳ. Οὕτω ἐπετάθη καὶ ἐνισχύθη ἡ διαφήμισις ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ὀλλανδίᾳ, ἐν μικρῷ δὲ καὶ ἐν Ἀμερικῇ. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦν ὅτι διὰ τῆς ἐνεργείας ταύτης ἡ σταφίς ἀπὸ τῆς λειτουργίας τῆς Προνομιούχου ἤρχισεν εἰσαγομένη εἰς Ἀγγλίαν λ.χ. καὶ περισσοτέρα (10 καὶ 20 ο]ο αὐξήσις) καὶ ἐν μεγαλειτέρῳ τιμῇ (52 ο]ο περιπλέον).

Παρὰ τῶν βουλευτῶν Ψαρρῶν κ. Γ. Πῶπ καὶ Ἀρκადίας κ. Χ. Βοζίκη ὑποβάλλεται πρότασις περὶ ἀναθεωρήσεως τοῦ ἄρθρου 75 τοῦ Συντάγματος τυπωθησομένη πρὸς διανομὴν.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις τὴν 8ην καὶ 25'.

Μετὰ τὴν διακοπὴν

Ὁρα 10.55' μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προχθεσινῆς ὡς καὶ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Η. Βουθλοῦνης** συνεχίζων τὴν ἀγόρευσίν του ἐπεξηγεῖ τὸ σχετικὸν ἄρθρον τῆς μετὰ τοῦ Δημοσίου συμβάσεως διὰ τὸν ἐλεγχον τῆς δαπάνης τῆς διαφημίσεως, ἀναφέρει δὲ καὶ τὰς γενομένας διαφημίσεις. Ὁ κατὰ τῆς Ἐνιαίας θόρυβος, λέγει εἶνε τεχνητός, διεγειρόμενος μόνον παρ' ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἡ Ἑταιρεία ἔθληκεν ἐκποδῶν, ἤτοι παρὰ τῶν τοκογλύφων, τῶν προπωλητῶν καὶ τῶν μεταπρατῶν. Οἱ κτηματῖαι οὐδέποτε εἶχον παράπονα κατὰ τῆς Ἑταιρείας, ἀλλὰ μόνον κατὰ τῶν ὑπαλλήλων αὐτῆς.

Ἀκολούθως ποιούμενος λόγον περί τῆς ἐκπτώσεως τῶν τιμῶν, λέγει ὅτι τούτου αἴτιος δὲν εἶνε ἡ Ἐταιρεία, ἥτις μόνην ὑποχρέωσιν ἔχει νὰ σταματήσῃ τὰς τιμὰς εἰς ἕν ὀρισμένον ὄριον. Ἀπὸ νομικῆς ἀπόψεως ἡ ἐκπτώσις τῆς Ἐταιρείας δὲν εἶνε δυνατὴ, εἰμπορεῖ ὅμως ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐξαγοράσῃ τὰ δικαιώματα τῆς Ἐταιρείας. Καταλήγων τονίζει ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ δοθῇ ἕν τέρμα εἰς τὴν συζήτησιν σπουδαίως παραβλάπτουσαν τὰ συμφέροντα τῆς σταφιδοπαραγωγῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Ὑποβάλλει εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον «περὶ τῆς ἐν τῷ Πολεμικῷ Ναυτικῷ ὑπηρεσίας ἀλλοδαπῶν ἀξιωματικῶν καὶ βαθμοφόρων ἐν γένει ὡς καὶ εἰδικῶν προσώπων». Θέλει ἐκτυπωθῆ καὶ διανεμηθῆ.

Πολλοὶ βουλευταὶ ζητοῦσιν ὅπως ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς Ἐνιαίας διὰ τὴν προσεχῆ Δευτέραν.

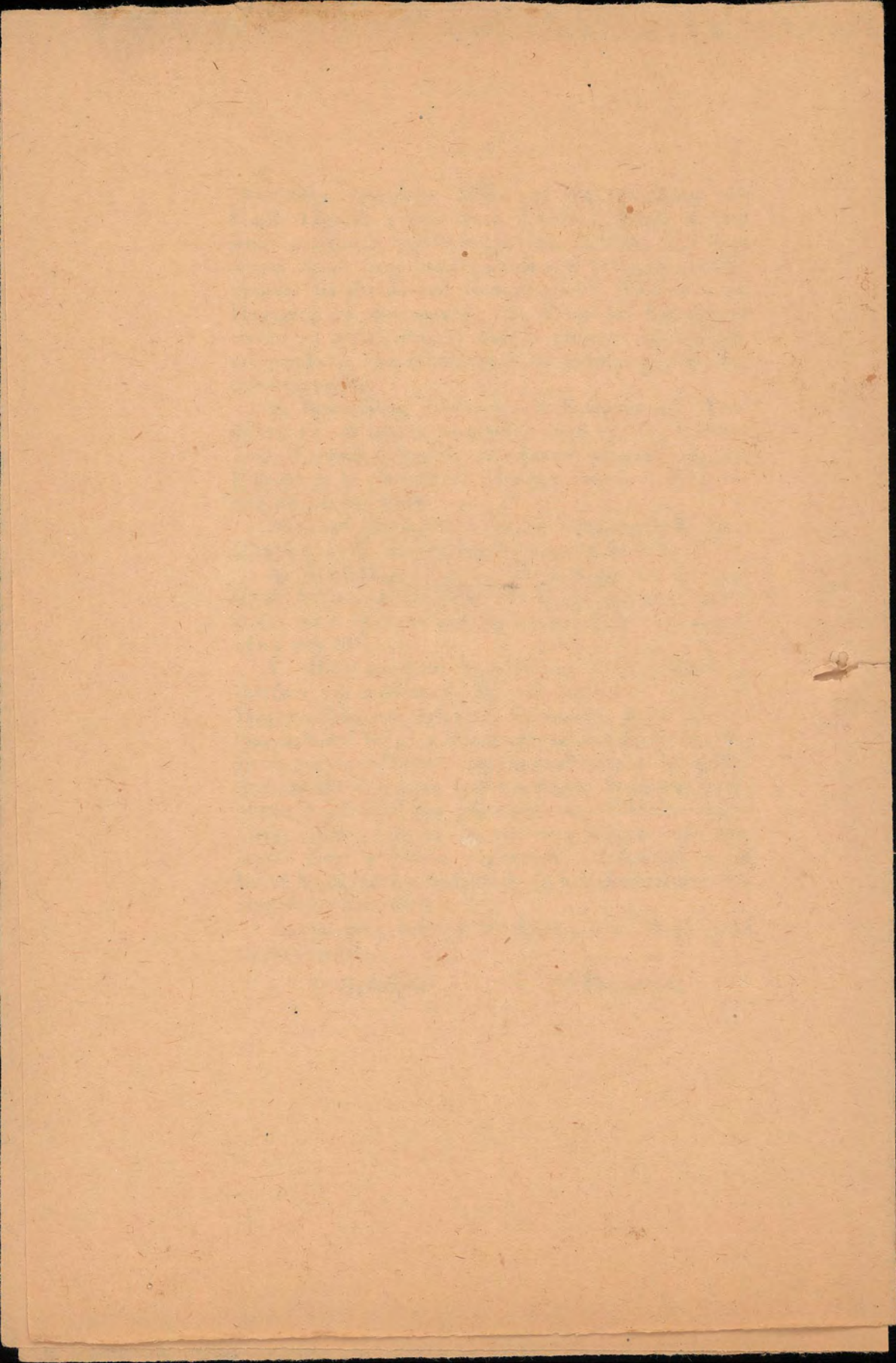
Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως) προτείνει ὅπως, ἐνεκεν τῆς πληθώρας τῶν ἐγγεγραμμένων, δεχθῆ ἡ Βουλὴ ἵνα ἡ ἀγόρευσις ἐκάστου βουλευτοῦ μὴ παρατείνεται πέραν τῶν 20'.

Γ. Πῶπ φρονεῖ ὅτι οἱ ὁμιλοῦντες δὲν προτίθενται νὰ ἐλέγξουν τὴν Κυβέρνησιν, διὰ τὴν περίστασιν δὲ ταύτην ὑπάρχουν ἄλλα τινὰ ἄρθρα τοῦ Κανονισμοῦ, ἅτινα δέον νὰ ἐφαρμοσθῶσιν, ἵνα μὴ ἡ Βουλὴ καταναλώσῃ ἐπὶ ματαίῳ τὸν χρόνον τῆς εἰς συζήτησιν καθαρῶς ἀκαδημαϊκῆν. Ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ δηλώσῃ πρὸς τὴν Βουλὴν ἂν εὐρίσκη ὑπάρχουσαν ἢ μὴ παράβασιν τῆς συμβάσεως. Τελευτῶν ἐπικαλεῖται τὴν προσοχὴν τῶν ἐκ τῶν σταφιδοφόρων μερῶν βουλευτῶν διότι ἡ Ἐνιαία εὐρίσκουσα ἀτιμωρησίαν ἐν τῇ Βουλῇ θὰ καταστῇ αὐθαδεστέρα εἰς καταδυνάστευσιν τῶν σταφιδικῶν βουλευτῶν.

Λύεται μετὰ τοῦτο ἡ συνεδρίασις ὥρα 12.30' μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Ὁ Πρόεδρος

Οἱ Γραμματεῖς

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΟΑ'

τῆς 22 Ἀπριλίου 1911.

30
75, 76.

Τὴν 5ην καὶ 5' τελειώνει ἡ ἀνάγνωσις τοῦ καταλόγου. Ἡ Βουλὴ εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων 187 βουλευτῶν.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἀνακοινοῦνται πρὸς τὴν Βουλὴν
1) Αἴτησις τῶν κατοίκων Χωρεπισκόπων τοῦ δήμου Ἰστοναίων τοῦ νομοῦ Κερκύρας ζητούντων ψήφισιν ὑποβεβλημένου εἰς τὴν Βουλὴν ἀγροτικῆς νομοσχεδίου. 2) Ἀναφορὰ τῶν ἐν Ρίῳ καταδίκων Δ. Βουρκογιάννη καὶ Γ. Ἀναγνωστοπούλου περὶ μεταφορᾶς των, πληρωσάντων τὰ ἐξοδά των. 3) Αἴτησις τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Μαλακίων τῆς Κερκύρας περὶ ψηφίσεως ἀγροτικῆς νομοσχεδίου ὑποβεβλημένου.

Φωτιάλας. Ζητεῖ νὰ πρόταχθῇ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος περὶ βουλευτῶν ἀξιοματικῶν ὑποβληθέντος ὑπὸ τοῦ κ. Τσιριμώκου.

**Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν Ἡμερησίαν
Νομοθετικὴν Διάταξιν.**

Ἐρωτημένη παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἡ Βουλὴ ψηφίζει δι' ἀναστάσεως εἰς γ' συζήτησιν κατ' ἀρχὴν, κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ τὸ σύνολον αὐτοῦ τὸ νομοσχέδιον περὶ καταργήσεως ἐδχρίων τοῦ νόμου περὶ νομοπαρασκευαστικῶν Ἐπιτροπειῶν, ἔχον οὕτω :

«Τὰ ἐδάφια 2 καὶ 3 τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ ΓΨΝΗ' (3758) νόμου τῆς 17 Φεβρουαρίου 1911 «περὶ νομοπαρασκευαστικῶν ἐπιτροπειῶν» καταργοῦνται.»

Κατὰ σύστασιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, γενομένη ἀποδεκτὴ παρὰ τῆς Βουλῆς, προτάσσεται πρὸς συζήτησιν καὶ ψήφισιν διὰ τὸ ἐπέεγον αὐτοῦ, τὸ νομοσχέδιον, περὶ τῆς ἐν τῷ Πολεμικῷ Ναυτικῷ ὑπηρεσίας ἄλλοδαπῶν ἀξιοματικῶν καὶ βυθμοφόρων ἐν γένει ὡς καὶ εἰδικῶν προσώπων», μὴ ἀναγεγραμμένον ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει.

Τὸ νομοσχέδιον, μὴ προκαλέσαν συζήτησιν, ψηφίζεται παρὰ τῆς Βουλῆς, ἐρωτηθείσης παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, δι' ἀναστάσεως εἰς α' συζήτησιν, κατ' ἀρχὴν, κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ τὸ σύνολον.

Παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης κ. Ν. Δημητρακοπούλου υποβάλλεται, μετ' εἰσηγήσεως, σχέδιον Νόμου περὶ τῆς λειτουργίας τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 58 τοῦ Συντάγματος ἐξέταστικῶν τῶν πραγμάτων ἐπιτροπειῶν. 2) Σχέδιον

Νόμου περί προσθήκης διατάξεως εἰς τὸ ἄρθρον 2 τοῦ ΓΧΞΓ' (ἀριθ. 3663) Νόμου.

Α. Κλάδης. Συνιστᾷ τὴν ταχίστην ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ τῆς λειτουργίας τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 58 τοῦ Συντάγματος ἐξεταστικῶν τῶν πραγμάτων Ἐπιτροπῶν, λόγῳ τοῦ ὅτι δὲν δύνανται νὰ μένουν ὑπὸ δεινὴν κατηγορίαν πρόσωπα ἔγκριτα τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας καὶ δὴ καὶ βουλευταὶ ἀκόμη, ὡς ὁ συνιστῶν. Ὅντως συμφώου καὶ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης εἰς τὴν γνώμην ταύτην, ἐὰν καὶ ἡ Βουλὴ ἤθελε συναινέσει, ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν, ἥτις δέχεται δι' ἀναστάσεως ὅπως προταχθῆ ἡ ψήφισις τοῦ νομοσχεδίου τούτου, διὰ τὸ ἐπεῖγον αὐτοῦ.

Τὸ νομοσχέδιον, μὴ προκαλέσαν, συζήτησιν ψηφίζεται ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἐρωτωμένη παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, δι' ἀναστάσεως κατ' ἀρχὴν, κατ' ἄρθρον καὶ κατὰ τὸ σύνολον, εἰς α' συζήτησιν.

Εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συζήτησεως περὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων τοῦ Συντάγματος, εἰς τὸ ἄρθρον 75.

Κ. Μέρμηγκας. (5. 48') Τὸ γλίσχρον καὶ ἡ κατάχρησις ἐν τῇ μέχρι τοῦδε ἀποζημιώσει τῶν βουλευτῶν μὲ θέτει εἰς τὴν γραμμὴν τῶν ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως ταχθέντων. Ἀλλὰ πρέπει καὶ ν' ἀντιμετωπισώμεν τὴν ἐπίπλαστον ἐξέγερσιν τὴν παραπλάνησιν μέρους τῆς κοινῆς γνώμης, ν' ἀντιμετωπισώμεν αὐτὴν μετὰ φρονήματος. Εἶνε ἀληθὲς δὲ ὅτι ὑπόπτως βλέπει πάντοτε τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν τοὺς διαχειριζομένους τὰ κοινὰ καὶ σκιαῶζει ἡμᾶς καὶ ἡ ὑπόνοια ὅτι ἐξ ἐλαττηρίου ἰδίου ὀφέλους ὀρμώμεθα εἰς τὴν γνώμην ὑπὲρ αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως. Δὲν δυνάμεθα νὰ παρίδωμεν τὸ πρὸς ἡμᾶς ὑποπτον τοῦτο ἐκ μέρους τοῦ κοινοῦ, ὅπερ ἄλλως τε γενικῶς δὲν εἶνε βλαπτικὸν καὶ ἀφοῦ μάλιστα ἤλθομεν, ἐν ἐπιγνώσει τοῦ γλίσχρου τῆς ἀποζημιώσεως, φρονῶ ὅτι δυνάμεθα νὰ ψηφίσωμεν τὴν αὐξήσιν, ἐξαιροῦντες ὅμως ἐντελῶς οἰασδῆποτε σχετικῆς προνοίας τὴν παροῦσαν Διπλὴν Βουλὴν.

Α. Φωτιάς. (5. 55') Καίτοι ὑπέγραφα τὴν πρότασιν πολλῶν βουλευτῶν περὶ αὐξήσεως τῆς ἀποζημιώσεως, ἐν τούτοις, κατόπιν ὀριμωτέρας σκέψεως, ἀντιτάσσομαι ἤδη εἰς αὐτήν. Ἀντιτάσσομαι ἤδη εἰς αὐτήν καὶ λόγῳ τῆς ἐξεγέρσεως τῆς κοινῆς γνώμης.

Φρονῶ ὅτι βουλευέσθαι εἶνε στρατεύεσθαι καὶ πᾶσα ἀμειβῆ ὑπερβαίνουσα τὸ ποσὸν τῶν ἀναγκῶν τοῦ καθ' ἡμέραν βίου εἶνε ἐπισφραγής».

Ὑποβάλλει κατόπιν ὁ κ. βουλευτῆς ἰδίαν πρότασιν.

Καλομενόπουλος (6.16'). Ὑποβάλλει τροπολογίαν εἰς τὸ ἄρθρον 76 τοῦ μέχρι τοῦδε ἰσχύοντος Συντάγματος.

Ἀνακοινοῦται πρὸς τὴν Βουλὴν τροπολογία τῶν κ. κ. Πώπ καὶ Βοζίκης εἰς τὸ 75 ἄρθρον τοῦ μέχρι τοῦδε ἰσχύοντος Συντάγματος.

Ξηρός (6. 22'). Ἡ πείρα τοῦ παρελθόντος μᾶς ἐπιβάλλει μέριμναν ὑπὲρ καθορισμοῦ ἐπαρκοῦς ἀποζημιώσεως εἰς τοὺς βουλευτάς. Εἶχα ὑποβάλλει πρό τινας προσθήκην σχετικὴν, ἥτις κατὰ λάθος εἶχε σημειωθῆ ὡς τροπολογία τοῦ 74 ἄρθρου, ἀναφερομένην εἰδικώτερον εἰς τὰ ἐξοδὰ παραστάσεως τοῦ ἐκάστοτε Προέδρου τῆς Βουλῆς, ἀτινα ὀρίζω ἐν τῇ προσθήκῃ εἰς 3,000 δραχμάς.

Ν. Σπράτος. Κύριοι Βουλευταί, ἀναγκάζομαι νὰ μετᾶσχω καὶ ἐγὼ τῆς συζητήσεως, κατόπιν τῆς προσθήκης, τὴν ὁποίαν ἐζήτησεν ὁ ἀξιότιμος βουλευτῆς Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος νὰ φέρῃ εἰς τὸ συζητούμενον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, διότι δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑποτεθῆ ὅτι ταυτὴν προσθήκην ἦτο δυνατόν νὰ συζητηθῆ παρὰ τῆς Βουλῆς ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ τακτικοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Νομίζω, κύριοι Βουλευταί, ὅτι ἡ προσθήκη ἐξόδων παραστάσεως εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς εἶναι ἀπαραίτητος καὶ ἀναγκαιοτάτη διὰ δύο λόγους, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, ὁ διευθύνων τὰς ἐργασίας αὐτῆς, λόγῳ τοῦ ὕψους τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ καὶ τῆς θέσεως, τὴν ὁποίαν κατέχει ἐν τῇ Πολιτείᾳ, ὑπόκειται ἀναμφισβήτητος εἰς δαπανὰς ἐκτάκτους, τὰς ὁποίας πάντες ἀντιλαμβάνεσθε· ἀλλὰ συγχρόνως, διότι, κατ' ἐμὴν κρίσιν καὶ κατὰ τὴν ἀντίληψιν τοῦ Σώματος, ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς δέον νὰ ἀπέχη ἐξασκήσεως ἐπαγγέλματος καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς διαχειρίσεως τοῦ ἀξιώματός του.

Ἐφ' ὅσον λοιπὸν ἡ Βουλὴ ἔχει εὐλογον δικαίωμα νὰ ἀξιῶσθαι παρὰ τοῦ Προέδρου τῆς νὰ ἀπέχη τῆς ἐξασκήσεως παντὸς ἐπαγγέλματος βιοποριστικοῦ, εἶνε ὀρθὸν ἵνα εἰσαγάγῃ καὶ ἀναγράψῃ διάταξιν, διὰ τῆς ὁποίας νὰ δύναται τοῦλάχιστον νὰ ἀμείβῃ τὸν διευθύνοντα τὰς ἐργασίας αὐτῆς διὰ τὴν ἀπώλειαν τὴν ὁποίαν ὑφίσταται ἐκ τῶν καθηκόντων, ἀτινα ἀναλαμβάνει, ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἀξίωμα του. Βεβαίως ἡ ἀποζημιώσις τὴν ὁποίαν προέτεινε ὁ ἀξιότιμος βουλευτῆς Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, ὑπὸ τὴν ἀντίληψιν ταύτην τὴν δευτέραν καὶ τὴν δευτέραν ἐκδοχὴν, δὲν εἶνε ἐπαρκής. Ἀλλὰ φρονῶ, κύριοι Βουλευταί, ὅτι τὰ τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως ἐν γένει θέλουσι κανονισθῆ καὶ

εἶνε ἀνάγκη νὰ κανονισθῶσιν οὐχὶ ἀπολύτως ἐν τῷ μέτρῳ τῶν ἀναγκῶν τῶν δικαίων καὶ ἀνάμφισθητῆτων, ὑπὸ τὰς ὁποίας εὐρίσκόμεθα, ἀλλ' εἶνε ἀνάγκη νὰ κανονισθῶσιν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ ἔθνους, τῆς παρουσίας καὶ μελλούσης.

Ἐγὼ πολλὰ ἐπιχειρήματα ἤκουσα μέχρι τοῦδε κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς συζητήσεως τῆς σχετικῆς πρὸς τὴν βουλευτικὴν ἀποζημίωσιν καὶ νομίζω ὅτι εἶνε ὀρθὸν νὰ προτείνω καὶ ἕτερόν τι ἐπιχείρημα ὑπὲρ τῶν συνηγορούντων ὅτι ἡ βουλευτικὴ ἀποζημίωσις ἡ μέχρι τοῦδε κανονισμένη ὑπῆρξεν ἀνεπαρκῆς. Ἐγὼ δὲν εὐρίσκω μόνον ὅτι αἱ ἀνάγκαι τοῦ βίου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1864 μέχρι τῆς σήμερον ἠύξησαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ εἶνε ἀνάγκη νὰ κανονισθῇ ἀποζημίωσις γεναιότερα διὰ τοὺς κ. κ. βουλευτάς, δὲν εὐρίσκω μόνον ὅτι ἡ παράτασις τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς ἐπὶ ἐξάμηνον καθιστᾷ ἀναγκαίαν τὴν χορηγίαν ἀποζημιώσεως γεναιότερας εἰς τοὺς κ. κ. βουλευτάς, πρὸ πάντων δὲ τοὺς μὴ ἔχοντας μόνιμον διαμονὴν ἐν Ἀθήναις, διότι οὗτοι εὐρίσκονται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐγκαταλείψωσι καὶ τὴν οἰκογενεῖάν των καὶ νὰ συντηρῶσι δύο οἴκους καὶ νὰ ἐγκαταλείψωσι καὶ τὰς ἐργασίας των παντελῶς, ἀλλ' εὐρίσκω ὅτι λόγος συνηγορῶν πρὸς αὐξήσιν τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως εἶνε καὶ ὁ λόγος οὐ μόνον τῆς καλῆς καταρτίσεως τῆς Βουλῆς, ὑπὸ τὴν ἐκδοχὴν τῆς ἀντιπροσωπείας πλειόνων κοινωνικῶν στοιχείων, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς τελειοποιήσεως τοῦ Σώματος καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἐπιστημονικῆς. Ἐὰν πάσχη ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία, ἐὰν πάσχη τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἐγὼ εὐρίσκω τὴν ἀσθένειαν τοῦ ἔθνους σαυτὴν κυρίως οὐχὶ εἰς τὴν ἔλλειψιν φιλοπατρίας, οὐχὶ εἰς τὴν ἔλλειψιν ἐπιμελείας, οὐχὶ εἰς τὴν ἔλλειψιν ζήσεως περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων τῶν βουλευτῶν, ἀλλ' εἰς τὴν ἔλλειψιν μορφώσεως ἐπαρκούς. Ἐὰν ἐξετάσωμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ ἔθνους, θὰ ἴδωμεν ὅτι δυστυχῶς οἱ κρατοῦντες ἐν τῷ πλούτῳ καὶ τῇ εὐμαρείᾳ δὲν ὑπῆρξαν οἱ εὐδοκίμησαντες ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἀγῶσιν· θὰ ἴδωμεν ὅτι καὶ ἐὰν τινὲς ἐξ αὐτῶν ἀνεδείχθησαν ἔχοντες ὄντως χαρίσματα ἐπιστημονικὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐπιδείξωσι τὸ πῦρ τὸ ἐσώτερον, ὅπερ ἀναδεικνύει τοὺς πολιτικούς ἀνδρας καὶ ὀδηγεῖ τούτους εἰς τὰς πρώτας θέσεις τῆς Πολιτείας. Ἐὰν ἔχωμεν νὰ ἐπιδείξωμεν μεγάλας κορυφὰς ἐν τῷ ἔθνει τούτῳ, τὰς κορυφὰς ταύτας θέλομεν ἐπιδείξῃ ἀντλοῦντες ἐκ τοῦ λαοῦ τοὺς διὰ τῆς ἐργασίας των ἀναδειχθέντας, εἴτε, μεταξὺ τῶν πολιτευομένων, τοὺς διὰ τὴν ἐντιμον αὐτῶν πτωχείαν διακριθέντας.

Ἄλλ' ἐφ' ὅσον, κύριοι Βουλευταί, εἴτε τὸν πτωχὸν πολιτευόμενον, τὸν μὴ ἔχοντα οἰκογενεῖαν, εἴτε τὸν πολιτευόμενον τὸν ἔχοντα τοιαύτην, φθάνοντα δὲ εἰς ὕψος τι πολιτικόν, ἀναγκάζομεν νὰ ἀσχολῆται εἰς ἔργον τι βιοποριστικόν, νὰ σκέπτηται καὶ ἐπιμελῆται τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου ἵνα ἐπαρκῆ, εἶνε δυνατὸν μὲ τὴν ἔκτασιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου τούτου, τὴν ἐκάστοτε προϊούσαν, καὶ μὲ τὰ ἐκάστοτε ἀναφύμενα ζητήματα νὰ ἀναγκάζωμεν τὸν ἔχοντα τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μεριμνᾷ περὶ τῆς οἰκογενείας του νὰ ἀσχολῆται μὲ ζητήματα πολλαπλᾶ, ὥστε ἡ δρᾶσις αὐτοῦ νὰ εἶνε ἐπωφελῆς; Εἶνε ἀδύνατον νὰ γίνῃ τοῦτο. Βεβαίωτατα δὲ δὲν εἶνε μόνον ἡ δαπάνη τῶν βιβλίων, ἀλλὰ πρὸ πάντων εἶνε ἡ ἔλλειψις τῆς ἠθικῆς διαθέσεως ἡ ὁποία καὶ μόνη ἐνισχύει τὴν μελέτην. Ὄταν ὁ οἰκογενειάρχης εἶνε ἠναγκασμένος νὰ καταναλίσκῃ τὴν πρῶτάν ὀλοκλήρον καὶ μέρος τῆς μεσημβρίας εἰς ἐργασίαν δικογράφων, εἰς ἐργασίαν ἱατρικὴν, εἰς ἐργασίαν κτηματικὴν ἵνα ἀντλήσῃ τὰ ἔσοδα ἐκεῖνα, τὰ ὁποία θὰ ὦσιν ἀπαραίτητα εἰς διατροφήν τῆς οἰκογενείας του καὶ τὴν ἀξιοπρεπῆ συντήρησιν ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ, καθ' ὅλον τὸ ἀπόγευμα δὲ εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν Βουλὴν, κατὰ ποίαν ὥραν θὰ καταγίνη εἰς μελέτας ἐπιστημονικὰς; Κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεως; κατὰ τὰς ὥρας τὰς μεταμεσονυκτίους;

Κατὰ τὰς ὥρας ταύτας καταναλίσκομεν πάσας τὰς δυνάμεις ἡμῶν, οἱ ἔχοντες τὸ πολιτικὸν πῦρ τὸ ἰσχυρότερον, οἱ ἔχοντες τὴν δύναμιν τῆς ἐργασίας. Οἱ ἄλλοι, ἔχοντες τὸ πῦρ ἡλαττωμένον οἱ μὴ ἔχοντες τὴν δύναμιν πρὸς τοιαύτην ἐργασίαν ἐξαντλητικὴν, προσέρχονται ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τοῦ γόνατος προσπαθοῦσι νὰ μελετήσωσι τὰ νομοθετήματα καὶ ἐκ τοῦ προχείρου νὰ προσφέρωσι τὰς ὑπηρεσίας αὐτῶν. Ὑπὸ τοιοῦτους ὅρους τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου τούτου καὶ ἡ συζήτησις τῶν νομοθετημάτων εἶναι ἐλλιπὴς καὶ ἡ ψήφισις τούτων πολλάκις ἐλλιπὴς καὶ πᾶσα ἄλλη ἐργασία αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ ἀποδώσῃ τοὺς προσδοκωμένους καρπούς. Διὰ τοῦτο φρονῶ ὅτι συμφέρον τοῦ Κράτους ὑπέρτατον εἶνε ἵνα τὰ μέλη τοῦ συνεδρίου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται ἡ εὐδοκίμισις καὶ τοῦ Κράτους ὀλοκλήρου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, ἔχωσι τὴν παράστασιν ὄχι μόνον ἀξιοπρεπῆ, ἀλλὰ καὶ ἐπαρκῆ. Διὰ τούτους τοὺς λόγους νομίζω, κύριοι βουλευταί, ὅτι ἡ μέχρι τοῦδε κρατοῦσα ἀποζημίωσις ἡ βουλευτικὴ εἶνε ἐντελῶς πενιχρὰ καὶ ὅτι εἶνε ὀρθὸν νὰ προβῶμεν εἰς ἐπαύξησιν τῆς ἀποζημιώσεως ταύτης κατὰ

τρόπον ἐπαρκῆ δι' ὅλας τὰς ἀπόψεις, αἵτινες ἄγρουν εἰς κανονισμόν τοιαύτης ἀποζημιώσεως, τὰς ὁποίας δὲ καὶ ἄλλοι συνάδελφοί μου ἀνέπτυξαν καὶ ἐγὼ ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ ἐκθέσω. Μέχρι ποίου σημείου θὰ φθάσωμεν, τοῦτο εἶνε τὸ ζήτημα τὸ ἐξεταστέον. Δὲν κατῆλθον τῆς ἔδρας, τὴν ὁποίαν μοὶ παρέσχεν τὴν τιμὴν ἢ ὑμετέρα ἐμπιστοσύνη νὰ κατέχω, ἵνα προτείνω ποσὸν ὠριμένον, κατῆλθον ἵνα λάβω τὴν τιμὴν νὰ ἀναπτύξω εἰς τὴν Βουλὴν τὰς ὀλίγας αὐτὰς σκέψεις· φρονῶ δὲ ὅτι τὸ ποσὸν εἰς τὸ ὅποτον θὰ φθάσωμεν πρέπει νὰ ὑπολογίσωμεν λαμβανόμενων ὑπ' ὄψιν τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν περιστάσεων τοῦ Κράτους. Θὰ εὐρεθῶμεν εἰς τὴν ἀνάγκην ἵνα ὑποστῶμεν θυσίας τινάς, ἵνα ὑποστῆ θυσίαν τινὰ αὐτῇ ἢ οὕτως εἰπεῖν δεξιὰ σύνθεσις τοῦ κοινοβουλίου τούτου, ἐφ' ὅσον ὁ προϋπολογισμὸς ἡμῶν οὔτε πλούσιος εἶνε καὶ βεβαρημένος εἶνε μὲ ἀνάγκας μεγίστας. Νομίζω, κύριοι βουλευταί, ὅτι δεόν νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ἅφ' ἐνὸς ὅσα ἀνεπτύχθησαν ὑπὲρ τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως, ἅφ' ἑτέρου δὲ τὴν στενόχωρον κατάστασιν εἰς ἣν εὐρίσκεται ὁ προϋπολογισμὸς ἡμῶν—καὶ θὰ εὐρίσκηται ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐφ' ὅσον τοιαύτην ἐθνικὴν πολιτικὴν εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἀκολουθήσωμεν—νομίζω, λέγω, ὅτι μετὰ τῶν δύο τούτων ὁρίων θέλει εὐρεθῆ εἰς τὴν ἀνάγκην ἢ Βουλὴ νὰ ἐξεύρη τὸν μέσον ὅρον, ὁ ὁποῖος θὰ γίνῃ δεκτὸς παρ' ὅλης τῆς Βουλῆς καὶ μετὰ χειροκροτημάτων ἔξωθεν αὐτῆς. χειροκροτημάτων οὐχὶ παρὰ τῶν ἐπιθυμούντων νὰ εὐρίσκωσιν ἀφορμὴν ἐπικρίσεως ἐφ' ὅλων τῶν ἔργων τῆς παρούσης Βουλῆς, ἀλλὰ παρ' ὅλων τῶν πατριωτῶν, παρ' ὅλων τῶν ἀληθῶν πατριωτῶν, οἱ ὁποῖοι θὰ κρίσωσιν ἡμᾶς μετ' αἰσθήματος φιλοπατρίας καὶ δικαιοσύνης Παρρασυρθεῖς, κύριοι βουλευταί, ὑπὸ τοῦ θέματος δὲν συνεπλήρωσα μίαν δὴλωσιν τὴν ὁποίαν εἶχον σκοπὸν νὰ κάμω πρὸς τὴν Βουλὴν, ὅτι, ἐν ἡ περιπτώσει ἢ Βουλὴ ἤθελε παραδεχθῆ ὡς συνταγματικὴν προσθήκην τὴν χορηγίαν ἐξόδων παραστάσεως εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, ἤθελον προτείνει καὶ ἐλπίζω ὅτι ἢ Βουλὴ θὰ μοὶ κάμῃ τὴν τιμὴν νὰ ἀποδεχθῆ ὅπως ἢ διάταξις αὕτη μὴ λάβῃ ἀναδρομικὴν δύναμιν, ἀλλ' ἰσχύσῃ ἀπὸ τῆς προσεχοῦς Περιόδου τῆς Βουλῆς.

Τοῦτο σὰς παρακαλῶ νὰ ἀποδεχθῆτε ἐξαιτούμενος αὐτὸ παρ' ἡμῶν ὡς προσωπικὴν χάριν.

Μ. Μπουφίδης. Δὲν ἔχετε δικαίωμα κύριε Πρόεδρε νὰ κάμετε τοιαύτην δὴλωσιν.

Β. Μιχαλάς (6. 37'). Τὴν κοινὴν γνώμην δὲν ἀποτελοῦσιν ἐλάχιστα ἄτομα, συγκεντρωθέντα περὶ χυδαίαν ἀντιπολίτευσιν ἐν τῷ ζήτηματι τούτῳ κατὰ τῆς Κυβερνήσεως. Τὴν κοινὴν γνώμην ἀποτελεῖ ὁ λαὸς ἐκεῖνος, ὅστις, ἀνεπηρέαστος ὢν καὶ γνωρίζων καλῶς τὰ πράγματα, εἶνε συντεταγμένος μετὰ τῆς γνώμης περὶ τῆς ἐπιβεβλημένης ἀνάγκης τῆς αὐξήσεως τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως. Διότι, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, δὲν ἐπιθυμεῖ βεβαίως ὁ ἐλληνικὸς λαὸς νὰ παρουσιάσῃ ἢ Βουλὴ σύνθεσιν τιμαριωτικὴν καὶ πλουτοκρατικὴν, ὡς θὰ συμβαίη ἀσφαλῶς ἐὰν ἢ βουλευτικὴ ἀποζημιώσις μείνῃ ὡς νῦν ἀνεπαρκεστάτη.

Θ. Κουτούπης (6. 45'). Θεωρητικῶς εἶμαι ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως. Ἀλλὰ εἶνε ἤδη διατεθειμένος ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ὑπὲρ αὐτῆς; Ὁρεῖλομεν νομίζω νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν παρούσαν ἐν τῷ ζήτηματι διάθεσιν τοῦ λαοῦ.

Ἐὰν αὐξήθῃ μεγάλως τὸ ποσὸν, ὑπάρχει φόβος καὶ νὰ γίνεταί ἐνίοτε ἐκμετάλλευσις τῆς αὐξήσεως μετὰ τῶν ὑποψηφίων καὶ ἐκλογέων τινῶν ἐκβιαστῶν. Φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ ἀποβλέψωμεν εἰς συμβιβασμὸν τῶν ἀναγκῶν τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τῶν πραγματικῶν ἀναγκῶν τοῦ βουλευτοῦ». Ὑποβάλλει ἐν τέλει ὁ ὁμιλῶν ἰδίαν πρότασιν, δηλῶν καὶ ὅτι γάσσεται κατὰ τῆς προσθήκης περὶ καθημερινῆς ἀποζημιώσεως τῶν βουλευτῶν καὶ ὑπὲρ ἐξασφαλίσεως τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ Προεδρικοῦ ἀξιώματος, ὡς διατυποῖ ἢ πρότασις τοῦ βουλευτοῦ Φθιωτιδοφωκίδος κ. Ξηροῦ.

Ἀποστολίδης (7). Ἡ φιλοδοξία καὶ τὸ αἶσθημα τῆς αὐτοσυντηρήσεως, ἐξ οὗ τὸ χρηματίζεσθαι, εἶνε τὰ δύο κίνητρα τοῦ ἀνθρώπου—καὶ δὴ τοῦ πολιτευομένου. Ἐν τῷ ζήτηματι, περὶ οὗ πρόκειται, εἴμεθα καὶ δικασταὶ καὶ διάδικοι. Θέλομεν ἐφόδια διὰ νὰ φρουρήσωμεν εἰς τὸ τέμενος τῆς Πολιτείας, διὰ νὰ ἀγρυπνώμεν καὶ ἱερούργωμεν ἐν αὐτῷ ἀλλὰ τὰ ἐφόδια μόνον, τὰ ὁποῖα δύναται νὰ παράσχῃ ἢ Πολιτεία, δικαιοῦμεθα νὰ ζητήσωμεν. Ὑπάρχουσι πλούσιοι κατώτεροι χρημάτων, ὑπάρχουσι πτωχοὶ ἀνώτεροι χρημάτων, συμβαίνει καὶ τὸ ἀντίστροφον.

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἱστορία παρέχει παραδείγματα καὶ διδάγματα καὶ ἐν τῷ ζήτηματι, ὅπερ μᾶς ἀπασχολεῖ, ὡς παρέσχεν Ἰδεώδη τοιαῦτα δι' ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα καὶ δι' ὅλας τὰς ἐποχὰς καὶ περιστάσεις. Τὸν Ἀριστείδην καὶ τὸν Φωκίωνα θὰ ἔφερον ὡς παράδειγμα ἀλλὰ ψυχολογικώτερον διὰ τὸ ζήτημα δὲν θεωρῶ ἄλλο, ἢ τὸ τοῦ Δημητράτου,

ὄταν, βεβαιώσας τὸν Εὐέρξην ἐν Θερμοπύλαις ὅτι οἱ Σπαρτιᾶται, οἱ Ἕλληνες, δὲν ἐξαγοράζονται διὰ χρημάτων, ἔλαβε τὴν ἀπάντησιν ὡς Δημηράγε, ποῦ μὲ ἔφερες νὰ πολεμήσω πρὸς ἄνδρας, οἵτινες τοὺς ἀγῶνας «ποιοῦσιν οὐ περὶ χρημάτων, ἀλλὰ περὶ ἀρετῆς».

Α. Κουλούμπαρδος (7.11'). Ἐὰν ἔπρεπε πάντοτε νὰ λαμβάνωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν πενίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, θὰ ἔπρεπε νὰ ζῶμεν ἀπλὴν νοικοκυρίσιαν ζωὴν, χωρὶς στρατοῦς, στόλους κλπ.

Ι. Πατούρακος. Ὅταν ὁμως πρόκειται περὶ τῆς τιμῆς τοῦ Κράτους;

Α. Κουλούμπαρδος. Ἡ τιμὴ θὰ συνδυασθῇ κατ' ἀνάγκην μὲ τὰς διάφορους ἀνάγκας. Ἡ ἀνάγκη ἐτέθη παρὰ τοὺς θεοὺς καὶ ὑπὲρ τοὺς θεοὺς ἀκόμη. Οἱ πλεῖστοι ἡμῶν, ἡ μεγίστη πλειονότης ἡμῶν, εἴμεθα πένητες, εἴμεθα ἐργάται, δηλ. πάλιν πένητες. Καὶ πῶς δύναται πένητες νὰ εἰσάγωνται εἰς τὴν Βουλὴν καὶ εἰσαγόμενοι νὰ συγκρατῶνται εἰς τὸ ὕψος τοῦ ἀξιώματος; Καὶ ποῦ τότε ἡ πλήρης ἀναλογικὴ, ποικίλη, λαϊκὴ, καθολικὴ σύνθεσις τοῦ κοινοβουλίου;

Δυστυχῶς, κύριοι, καὶ ὅταν εἶνε τις βουλευτὴς δὲν δύναται νὰ θαυματουργῇ, δὲν δύναται καὶ ὅταν εἶνε τις βουλευτὴς νὰ μεταβάλλῃ τοὺς πέντε ἄρτους εἰς πέντε χιλιάδας. Ἄς εἴπωμεν καὶ ἡμεῖς τὸν πόνον μας καὶ τὴν ἀλήθειαν πρὸς τὸν λαόν, ἅς τὸν διαφωτίσωμεν περὶ τῆς οἰκτρᾶς καταστάσεως καὶ θέσεως βουλευτοῦ μὴ ἐπαρκούντος εἰς τὰς στοιχειωδεστάτας πρώτας ἀνάγκας, περὶ τοῦ τί δύναται τοιοῦτος βουλευτὴς νὰ πράξῃ διὰ τὰ κοινά. Τὸ μέγα ἐγκλημα τοῦ παρελθόντος εἶνε ἡ ἔλλειψις θάρρους. Καὶ ἀληθὴς πατήρ τοῦ λαοῦ εἶνε ὁ εἰσάγων τὴν ἀλήθειαν ἔστω καὶ ὡς χολὴν καὶ ὄξος. Τὴν ἀλήθειαν ἅς προτάξωμεν πρὸ τοῦ λαοῦ ἤδη καὶ ἡμεῖς, ὃν ἤρχισαν ἴσως νὰ πλανῶσιν ἐπιτήδαιοι, ἢ δὲν δύναται μόνος του νὰ γνωρίζῃ τὰ πράγματα. Εἶπον οἱ πλάνοι ὅτι περὶ θέματος «μικροχρῶς» ἀσχολούμεθα μεθ' ὁρμῆς καὶ θορύβου. Ἡ ρητορικὴ αὕτη ρουκέτα τῶν δημοκόπων καὶ λαοπλάνων ἠδύνατο καὶ νὰ λείψῃ. Διότι πρόκειται περὶ ζητήματος οὐσίας ὅσον καὶ ἂν δὲν φαίνεται ἐκ πρώτης ἀντιλήψεως. Διότι εἰς τὴν πενίαν καὶ τὴν στέρησιν δύναται εὐκολώτερον ν' ἀνθέξῃ ἕνας ἀπλοῦς μὴ ἐπιβεβραυμένος μὲ ψυχι-

κῆς καὶ πνευματικῆς ἀνάγκας καὶ ὑποχρεώσεις, μὲ κοινωνικὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως οἱ βουλευταί, διότι, ὅσον ὁ ἐγκέφαλος ἐργάζεται ὀλιγώτερον, τόσον ἰσχυρότερος ὁ στόμαχος. Καὶ γυμνοὺς καὶ τετραχλητισμένους δὲν δύναται νὰ θέλῃ νὰ μᾶς βλέπῃ ὁ λαός. Τί εἶνε 600 δραχμαὶ τὸν μῆνα δι' ἕνα βουλευτὴν, μισθὸς δηλ. οὐχὶ πρώτου ὑπαλλήλου; Τόσα νομίζω λαμβάνουσι σήμερον οἱ σωφῆρ τῶν αὐτοκινήτων. Ἐὰν δὲ ἐπρόκειτο νὰ προσαρμόσωμεν τὴν βουλευτικὴν ἀποζημίωσιν πρὸς τὴν παρούσαν κατάστασιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους, θὰ εἴχομεν ἴσως νὰ λάβωμεν μόνον 1 δραχμὴν κατὰ μῆνα, ἐὰν μὴ καὶ νὰ δώσωμεν εἰς τὸ Κράτος.

Φρονῶ, κύριοι, ὅτι ἐκ τῶν πρώτων καὶ κυρίων παραγόντων ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ βουλευτοῦ εἶνε τὸ δικαίτασθαι καὶ τὸ δικαίτασθαι καλῶς καὶ παρακαλῶ καὶ τὸν κ. Πρωθυπουργὸν νὰ συμφωνήσῃ μετ' ἐμοῦ εἰς τοῦτο.

Β. Δαζέας (7.30'). Κινδυνεύει νὰ χαρακτηρισθῇ ἐνταῦθα ὡς δημοκόπος ὁ τολμῶν νὰ ἔχῃ γνώμην κατὰ τῆς αὐξήσεως. Ἀλλὰ προτιμῶ τὸν κίνδυνον τοῦτον. Διὰ ν' αὐξήσωμεν τὴν ἐπιχορήγησιν πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ἐάν, οὕτω πράττοντες, θὰ εἴμεθα ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς πάσας τὰς συνθήκας καὶ περιστάσεις. Ἐὰν εἶνε ψυχολογικὸς διατεθειμένος ὁ λαὸς νὰ ἐπικυρώσῃ τοιαύτην πράξιν ἡμῶν. Ὅχι οἱ ὀλίγοι ἀσυνήδειτοι ἐκμεταλλεῦται τοῦ ζητήματος, ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς πλήρωμα τοῦ λαοῦ. Κατόπιν λοιπὸν ποίων θριάμβων, οικονομικῶν ἀνορθώσεων, κοινωνικῶν ἀνυψώσεων ζητοῦμεν αὐξήσιν μισθοῦ, ἐπιβάρυνσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ; Μήπως διότι προηγήθη τὸ 97, μήπως διότι εὕρισκόμεθα εἰσέτι ὑπὸ τὸν διεθνῆ οικονομικὸν ἔλεγχον, μήπως διότι ἔχει πλημμυρήσει ἀπὸ ἐτῶν ἡ Ἑλλὰς ἀπὸ χιλιάδας ὁμογενῶν πεινόντων καὶ γυμνητευόντων πλείστων ἐξ αὐτῶν ἀκόμη; Φοβοῦμαι ὅτι αὐξήσις τῆς ἀποζημιώσεως ὡς ὀρίζει ἡ πρότασις τῶν βουλευτῶν, θὰ ἐξαποστείλῃ δηλητηριώδη ὄφιν εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ λαοῦ, θ' ἀναζωογονήσῃ τὸ νερκωθὲν κομματικὸν τέρας».

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως Ἡ συζήτησις μὲ ἔπεισε, μὲ ἀναγκάζει νὰ προτείνω αὐξήσιν τοῦ ὀριζομένου εἰς τὸ σχέδιον τῶν βουλευτῶν, τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυβέρνησιν ποσοῦ. Καὶ τὸ πραγματικὸν ζήτημα εἶνε ἤδη τὰ ὅρια τῆς αὐξήσεως. Πρέπει νὰ προσαρμόσωμεν αὐτὰ πρὸς τὰ ὅρια τῶν ἄλλων δαπανῶν τοῦ προϋπολογισ-

σμοῦ, πρὸς τὴν ἀπὸ τῶν ἐλλογέων ἡμῶν ἀπορρέουσιν κοινὴν γνώμην. Οὐδὲν ὠραιότατον ἀπὸ τοῦ νὰ πατάσῃ τις τὴν δημαγωγίαν διὰ τῆς ἀληθείας. Καὶ ἐγὼ ἔπραξα τοῦτο καλῶς ἐν τῷ παρελθόντι. Ἀλλὰ αἰσθάνομαι ἰδιαίτην δειλίαν ὅταν πρόκειται ν' ἀντιμετωπίσω δημαγωγίαν καὶ πλάνην ἐπὶ χρηματικοῦ ζητήματος. Ἐὰν ἐζητοῦμεν, πρὶν εἰσέλθωμεν ἐνταῦθα, ὠρισμένον ποσὸν ἀποζημιώσεως, θὰ ὠφείλομεν νὰ ἐπιμένωμεν. Ἀλλὰ μᾶς ἐδόθη ἐντολὴ ἐπὶ λευκοῦ.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ κοινὴ γνώμη εἶνε ὠριμος διὰ τὴν αὐξήσιν τῆς ἀποζημιώσεως. Ἀλλὰ μὴ θέσωμεν εἰς κλονισμόν τινα τὸ ἔργον τοῦ Ἀνορθωτικοῦ ἀγῶνος, παρέχοντες εἰς τὰς στιγμὰς ταύτας τροφήν καὶ ἔρμα εἰς τὴν ἐνεδρεύουσιν ἀντιανορθωτικὴν ἐκμετάλλευσιν. Θεωρῶ δὲ ὅτι ἡ κοινὴ γνώμη κρίνει νῦν ὑπερβολικὸν τὸ ποσὸν τῶν 5,000 δρ. Διὰ τοῦτο ἀποκρούω τὴν σχετικὴν πρότασιν βουλευτῶν. (Ἀποκρούων κατόπιν αἰτιολογικῶς καὶ τῆς ἄλλας ὑποβληθείσας προτάσεις παρὰ βουλευτῶν ἐξακολουθεῖ.) Προτείνω ὅπως ὀρμηθῶμεν ἀπὸ τῆς βάσεως ὅτι οἱ ἐν Ἀθήναις κατοικοῦντες βουλευταὶ ἀποζημιοῦνται ὀλιγώτερον τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις. Ἡ βουλευτικὴ ἀποζημιώσις δὲν εἶνε μισθός, ἀλλὰ ἀντιστάθμισμα ἕνεκα τῆς ἐγκαταλείψεως τῶν ἐπαγγελματικῶν καὶ βιοποριστικῶν ἐργασιῶν των. Προτείνω ὅθεν νὰ ὀρισθῇ 800 δραχ. ἀποζημιώσις ἐν ἀρχῇ ἐκάστης ζηηνίας διὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ διαρκῶς μένοντες βουλευτάς, 1000 δὲ διὰ τοὺς ἄλλους. Νὰ προστεθῇ δὲ ρητῶς ὅτι τὰς ἐκτάκτους Συνόδους δὲν δίδεται ἀποζημιώσις. Διότι τὰς ἐκτάκτους Συνόδους ἀδύνατον νὰ τὰς ἀποφύγωμεν δι' ἄλλους λόγους. Προτείνω πρὸς τούτοις νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ πρότασις ἢ ὑποβληθεῖσα παρὰ τοῦ βουλευτοῦ Φθιωτιδοφωκίδος κ. Ἐηροῦ περὶ ἐξόδων παραστάσεως τοῦ Προεδρείου, μὲ τὸν ὅρον νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ καὶ ἡ εὐχὴ πρὸς τὴν Βουλὴν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς, ὅτι τὸ ψηφισθησόμενον ποσὸν ὑπὲρ ἀξιοπρεπεστέρως παραστάσεως τοῦ βουλευτοῦ τοῦ κατέχοντος τὸ προεδρικὸν ἀξίωμα θὰ ἰσχύσῃ ἀπὸ τοῦ μέλλοντος Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Ἐπιλέγων, συνιστῶ εἰς πάντας τοὺς φίλους τοῦ Ἀνορθωτικοῦ ἀγῶνος, ὅτι πρωτιστῶς ἐν τῷ ζητήματι, περὶ ὃ ἀσχολοῦμεθα νῦν, πρέπει νὰ ἔχωσιν ὑπ' ὄψιν τοὺς κινδύνους τοῦ ἀγῶνος τούτου παρὰ τοῦ ἐλλοχεύοντος ἐχθροῦ, ὅστις ἐκινήθη καὶ εἶνε ἔτοιμος νὰ ἐκμεταλλεῖται τὸ ζήτημα.

Τὰ τῆς ἀποζημιώσεως τῆς παρούσης Βουλῆς θὰ ὀρισθῶσι δι' ἐιδικῆς προνοίας, δι' ἰδιαίτερας ἀποφάσεως.

Σ. Δραγοῦμης. Ἐὰν ἀφορμώμεθα ἀρχικῶς ἐν τῷ ζητήματι, ἐν τῇ συζητήσει, ἀπὸ τοῦ διακανονισμοῦ τῆς ἀποζημιώσεως τῆς παρούσης Διπλῆς Βουλῆς, δὲν θὰ εὐρισκόμεθα ἐνταῦθα διαφωνοῦντες, δὲν θὰ ἡγείρετο ζήτημα. Φρονῶ ἀδιστακτῶς, ἐκ τῆς τεσσαρακονταετοῦς πολιτικῆς καὶ βουλευτικῆς μου πείρας, ὅτι ἡ ἀλήθεια τῶν πραγμάτων ἐν τῇ ἀποζημιώσει εὐρίσκεται ἐν τῇ προτάσει τῶν πολλῶν βουλευτῶν. Ἀλλὰ ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἀνέπτυξε διατὶ δὲν δυνάμεθα νὰ χωρήσωμεν μέχρι τοῦ σημείου τῶν 5,000—ἀφοῦ καὶ ὁ προῦπο οἰσμός δὲν ἐπιτρέπει. Δὲν ἐπιτρέπει ὁ προῦπολογισμός, κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Κυβερνήσεως, μείζονα θυσίαν καὶ διὰ τὸ μέλλον, πολὺ περισσότερον διὰ τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρόν. Δεχόμενος δὲ ὡς δικαίαν καὶ τὴν διάκρισιν τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ μὴ ἐγκατεστημένων βουλευτῶν, συνιστῶ πρὸς τὴν Βουλὴν νὰ ψηφίσῃ τὴν πρότασιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρ. Κυβ.) Χαρακτηρίζων ὡς ἀντιπολιτευτικῶν πνεύματος τὴν ὁμιλίαν τοῦ κ. Δραγοῦμη, λέγει «Τὰ τῆς ἀποζημιώσεως τῆς παρούσης Βουλῆς θὰ κανονισθῶσιν ὅταν κανονισθῇ καὶ ἡ διάρκεια αὐτῆς. Ὁ κανονισμός τῆς ἀποζημιώσεως διὰ τὰς μελλούσας Βουλὰς προδικάζει καὶ τὸν κανονισμόν τῆς ἀποζημιώσεως τῆς παρούσης Βουλῆς. Ἀλλὰ ὅτι εἰδικὸς νόμος πρέπει νὰ ρυθμίσῃ τὰ τῆς ἀποζημιώσεως τῶν μελῶν τῆς Βουλῆς ταύτης, λόγῳ τοῦ ζητήματος τῆς διαρκείας αὐτῆς, ὡς προεῖπον.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις περὶ ὥραν 9ην.

Μετὰ τὴν διακοπὴν.

Ὁρα 10.50' μ. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

Ε. Κουλουμπάκης (10.52'). Διαφωνῶ πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν ἐπὶ συνταγματικῶν ζητημάτων, διαφωνῶ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ νομοθετικῶν ζητημάτων, διαφωνῶ ἀκόμη ὡς πρὸς τὸν τρόπον καθ' ὃν ἤρξατο νὰ διευθύνῃ τὰς ἐργασίας τῆς Συνελεύσεως. Ἐπι τοῦ προκειμένου ὁμῶς θέματος δὲν ἤθελεν εἶναι ὀρθὸν τὸ ν' ἀντιπολιτευθῇ τις αὐτόν. Μεταξὺ τῶν ἐκτεθεισῶν γνωμῶν ἡ διαφορὰ εἶνε μικρὰ καὶ διὰ τοῦτο

φρονῶ ὅτι ἡ πλειοψηφία θέλει ἀποδεχθῆ τὴν πρότασιν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ. Θεωρεῖ, ἀκολούθως, ἐλαττωματικὸν τὸ σύστημα τῆς εἰς τέσσαρας δόσεις καταβολῆς τῆς ἀποζημιώσεως, ἐκφράζει δὲ τὸν φόβον, μὴ κατὰ τὸ τελευταῖον ἰδίᾳ ἔτος τῆς περιόδου, ἡ Κυβέρνησις πιέξῃ τοὺς βουλευτὰς ἐπισειύουσα κατ' αὐτῶν τὴν ἀπειλὴν τῆς διαλύσεως, καὶ προτείνει ὅπως ἐν ἀρχῇ τῆς Συνόδου καταβάλλωνται 3000 δραχμαὶ κατὰ δὲ τὸ τέλος τῆς πρώτης ἐξαμηνίας αἱ ἔτεραι 1000. Ἡ ἀντίληψις, λέγει, ὅτι τὸ βουλευτικὸν ἀξίωμα εἶνε τιμητικόν, εἶνε ἀντίληψις φεουδαρχικῆ ἢ ἀντίληψις δούλων διότι σήμερον οἱ ἄνθρωποι ἔχουσιν ἀνάγκας ὑπεράνω τῶν ὁποίων δὲν δύνανται ν' ἀρθῶσι.

Γ. Πῶπ (11.10'). Ἀναπτύσσει διὰ μακρῶν πρότασιν τοῦ ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ λέγει ὅτι δι' αὐτῆς προκύπτει οἰκονομία 1380 δραχμῶν, καθ' ἕκαστον βουλευτὴν, διότι ὁ μέσος ὅρος τῆς ἀμοιβῆς θ' ἀνήρχετο εἰς 2300 δραχμάς καὶ οἱ βουλευταὶ θὰ εἰργάζοντο καὶ ἡ ἐργασία αὐτῶν θὰ ἦτο πολλαπλασίως παραγωγικῆ.

Ι. Πατσουράκος (11.38'). Λέγει ὅτι ἡ συζήτησις εἶνε ἀναξιοπρεπῆς διὰ τὴν Βουλὴν, ὅτι δέ, ἐὰν ψηφισθῆ ἡ αὐξήσις, οἱ βουλευταὶ δὲν θὰ ἐξέλθουν ἐκ τῆς αἰθούσης μὲ τὸ μέτωπον ὑψωμένον.

Ι. Μαυρίας (11.46'). Λέγει ὅτι εἶνε καιρὸς πλεονὰ λήξῃ ἡ συζήτησις, ἀφοῦ οὕτως ἢ ἄλλως ἡ αὐξήσις τῆς ἀποζημιώσεως θὰ ψηφισθῆ.

Οἱ κ.κ. **Τσιγγόλης, Συγγούρης καὶ Μονοκροῦδος** ἐπιφέρουσιν ἐπίσης παρατηρήσεις τινάς.

Ὁ κ. **Ἰγγλέσις** δηλοῖ, ὅτι ἀποσύρει τὴν τροπολογίαν του.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Λέγει ὅτι δὲν ἐμειώθη τὸ γόητρον τῆς Βουλῆς ἐκ τῆς τριήμερου συζήτησεως τοῦ περὶ ἀποζημιώσεως τῶν βουλευτῶν θέματος καὶ ἐκφράζει τὴν πεποίθησιν ὅτι θέλει ψηφισθῆ τὸ ἄρθρον ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Ὑποδεικνύει ἀκολούθως τοὺς κινδύνους, οἵτινες περιστοιχίζουσι τὸν ἀνορθωτικὸν ἀγῶνα ἀπειλοῦντες αὐτόν, κινδύνους ὀφειλομένους οὐχὶ μόνον εἰς ἐκείνους, οἵτινες παλαιότερον ἦσαν ἐχθροὶ τῆς ἀνορθώσεως ἀλλὰ καὶ εἰς ἐκείνους οἵτινες μέχρι τῆς χθὲς ἔτι ἦσαν σύμμαχοι. Ὑποβάλλει εἴτα ψήφισμα περὶ ἀποζημιώσεως τῶν βουλευτῶν τῆς Διπλῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν παρατήρησιν τοῦ ἐκ Λακωνίας βουλευτοῦ κ. Κουλουμβάκη ἐκφράζει τὴν λύπην του μὴ δυνάμενος ν' ἀποδεχθῆ αὐτήν.

Γ. Πῶπ (12.23') δευτερολογῶν ἀπαντᾷ εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως λεχθέντα ὅτι πράγματι, ὡς καὶ ἐν ἀρχῇ ὑπεστήριξεν, ὁ μέσος ὅρος τῆς ἀμοιβῆς τῶν βουλευτῶν ἦτο 2300 δρ. ἐτησίως ἀπέναντι 3600, αἵτινες θὰ ὑποβληθῶσι.

Κηρύσσεται μετὰ τοῦτο ἡ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 75 συζήτησις περαιωμένη.

Τίθενται εἴτα εἰς ψηφοφορίαν αἱ διάφοροι τροπολογίαι ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 75.

Ἀπορρίπτεται δι' ἀναστάσεως ἡ τροπολογία τοῦ κ. **Ν. Κοντογούρη**, ἔχουσα οὕτω.

«Ἡ Βουλὴ, δι' ἐκάστην τακτικὴν σύνοδον, λαμβάνει ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου χορηγίαν ἴσην πρὸς τὴν Βασιλικὴν τοιαύτην. Ἡ ὅλη χορηγία, καταβαλλομένη εἰς δύο δόσεις κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς Συνόδου, κατανέμεται εἰς τοὺς Βουλευτὰς ἐξ ἴσου, τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς λαμβάνοντος τὸ διπλάσιον τῆς ἀναλογίας ἐκάστου βουλευτοῦ.

Ἐν περιπτώσει λύσεως τῆς συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς, ἐλλείψει ἀπαρτίας, ἐνεργεῖται εἰκοσιπεντάδραχμος κράτησις ἐκ τῆς χορηγίας τῶν ἀπουσιασάντων βουλευτῶν.

Συμπληρωματικὴ χορηγία δι' ἕκτακτον Σύνοδον δὲν δύναται νὰ δοθῆ».

Ἀποσύρονται δι' ἀναστάσεως αἱ κάτωθι τροπολογίαι.

Τοῦ κ. **Σ. Ἰγγλέσις**, ἔχουσα οὕτω·

«Ὅσακις αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς παρατείνονται πέραν τῶν ἐξ μηνῶν ἕκαστος βουλευτῆς παρευρισκόμενος εἰς τὰς συνεδριάσεις αὐτῆς, λαμβάνει δραχμάς τετρακοσίας κατὰ μῆνα ἐκτὸς τῆς κανονικῆς αὐτοῦ ἀποζημιώσεως».

Τοῦ κ. **Α. Ρούφου**, ἔχουσα οὕτω·

«Οἱ ἐκπληρώσαντες τὰ χρέη των Βουλευταὶ λαμβάνουσιν ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου ἀποζημιώσιν ἐκ δραχμῶν πεντακισχιλίων κατ' ἔτος. Ἐν περιπτώσει δ' ἐκτάκτων συνόδων οὐδεμίᾳ ἀποδίδεται αὐτοῖς πρόσθετος ἀποζημιώσις ἢ ἐξοδα.»

Τοῦ κ. **Σ. Σουμαρίπα**, ἔχουσα οὕτω·

«Οἱ βουλευταὶ λαμβάνουσιν ἀποζημιώσιν ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου, ἐν ἀρχῇ μὲν ἐκάστης τακτικῆς Συνόδου δραχ. χιλίας διακοσίας, εἰς τὸ τέλος δὲ ἐκάστου μηνός, οἱ μὲν κα-

τοικοῦντες ἐν ταῖς περιφερείαις τῶν δήμων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς δραχμὰς ἑκατὸν πενήντηντα μηνιαίως, οἱ δὲ ἐκτὸς τῆς ἑδρας τῶν ἀνωτέρω δήμων ἀλλ' ἕνεκεν τῶν βουλευτικῶν αὐτῶν καθηκόντων διαμένοντες ἐν Ἀθήναις δραχμὰς τετρακοσίας. Ἡ ἀποζημίωσις ἀρχεται ἀπὸ τῆς ἐπομένης τῆς δόσεως τοῦ ὄρκου ἐκάστου βουλευτοῦ καὶ λήγει τὴν ἐπομένην τῆς λήξεως τῆς περιόδου ἢ τῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς. Ἐκ τῆς μηνιαίας ἀποζημιώσεως κρατοῦνται ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου Ταμείου δραχμαὶ μὲν πέντε (5) ἐκ τῶν ἐν ταῖς περιφερείαις τῶν δήμων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς κατοικούντων βουλευτῶν, δραχμαὶ δὲ δέκα πέντε ἐκ τῶν λοιπῶν τῶν ἐκτὸς τῶν περιφερειῶν τῶν ἀνωτέρω δήμων κατοικούντων, δι' ἐκάστην κατὰ συνεδρίασιν λυομένην ἐλλείπει τοῦ πρὸς λήψιν ἀποράσεως ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ βουλευτῶν, ἀπουσίαν.

Τῶν κ. κ. **Γ. Πάπ** καὶ **Χ. Βοζίκι**, ἔχουσα οὕτω:

«Ἡ Βουλευτικὴ κατ' ἔτος χορηγία ὀρίζεται εἰς δραχμὰς 1800.

Δι' ἐκάστην δὲ συνεδρίασιν λαμβάνουσιν οἱ βουλευταὶ πρόσθετον ἀποζημίωσιν δραχμῶν 15, ἐξακριβουμένης συμφώνως τῷ Κανονισμῷ τῆς Βουλῆς τῆς παρουσίας αὐτῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Συνεδριάσεως.»

Τοῦ κ. **Σ. Δραγοῦμη**, ἔχουσα οὕτω:

«Οἱ Βουλευταὶ λαμβάνουσιν ἐκ τοῦ Δημοσίου ταμείου ἀποζημιώσιν ἐτησίως δραχμὰς τέσσαρας χιλιάδας ὀκτακοσίας ἐξ ὧν δραχμαὶ μὲν δύο χιλιάδες καταβάλλονται ἐν ἀρχῇ τῆς πρώτης τριμηνίας ἐκάστου ἔτους, ἀνὰ χίλια δὲ δραχμαὶ ἐν ἀρχῇ ἐκάστης τῶν ὑπολοίπων τριμηνιῶν. Τὸ ἔτος λογίζεται ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ Βουλευτοῦ· οὐδεμίᾳ ἄλλῃ ἀποζημίωσις παρέχεται εἰς τοὺς Βουλευτὰς ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν.»

Τῶν κ. κ. **Ι. Τσιγκόλη**, **Γ. Καζανόβα**, **Ν. Βάρθη**, **Ἐπαμ. Δαμπρακάκη**, **Θ. Θεοδωροπούλου**, **Ε. Μαντοπούλου**, **Α. Φωτῆλα**, **Ἄλκ. Θανοπούλου**, **Α. Βαβυλοπούλου**, **Σερ. Ψύχα**, **Χρ. Καρᾶ**, **Γ. Κίρκου**, **Ι. Παγκάρα**, **Ι. Δογάνη**, **Γερ. Νοταρᾶ**, **Γ. Βλάχου**, **Α. Σκελλαρίου**, **Θεμ. Παπαϊωάννου**, **Διον. Κλάδη**, **Δ. Κουλουμπάρδου**, **Ἐλ. Σπετσερή**, **Ἴω. Χριστοδουλιᾶ**, **Ι. Κουρκουμέλη**, **Ν. Ραυτοπούλου**, **Νικ. Ἐηροῦ**, **Ἀλέξ. Τάκη**, **Ἀθ. Χρηστίδη**, **Γ. Σπυροπούλου**, **Μ. Πι-**

πιλῆ, **Γ. Ζούκα**, **Δ. Ἀναστασοπούλου**, **Π. Φλέσσα**, **Δ. Γκλαβᾶ**, **Ν. Γαρδικιώτου**, **Γ. Ράμμου**, **Π. Φραντζῆ**, **Α. Μπέλλου**, **Γ. Ἐξαρχοπούλου**, **Θ. Γρηγορίου**, **Γ. Βλάσση**, **Δ. Χρυσοστάλη**, **Α. Βάρβογλη**, **Σπ. Παπαχατζῆ**, **Ἰωάν. Γιαμαρέλλου**, **Ν. Χρυσογέλου**, **Α. Περιστέρα**, **Δ. Πολυζωγοπούλου**, **Φ. Βακαλοπούλου**, **Βασιλ. Σηλυβρίδη**, **Γεωργίου Σχινᾶ**, **Μ. Σκελλαρίου**, **Ν. Ρούση**, **Ἰ. Κουρτάκη**, **Ν. Ζησιμοπούλου**, **Σ. Γρανίτσα**, **Ι. Παπαθανασιάδη**, **Κ. Χρυσοχοῖδου**, **Κ. Σταμούλη**, **Στέφ. Σομμαρίπα**, **Β. Δημοκωστούλα**, **Ν. Γιουβρῆ**, **Μιχ. Φωτιάδου**, **Κ.Π. Γιαννακοπούλου**, **Γ. Πούλου**, **Δ. Θεοδοσοπούλου**, **Κ. Ζησοπούλου**, **Ἄλ. Κασσαβέτη**, **Γ. Σπηλιοπούλου**, **Δ. Βρατσάνου**, **Ν. Σηριοπούλου**, **Β. Μιχαλέα**, **Ἀντωνίου Φραγκίσκου**, **Π. Ἰατροπούλου**, **Ν. Δελακοβία**, **Θάνου Πετραλιᾶ**, **Γεωρ. Παπακυριακοπούλου**, **Πελ. Ἡλιοπούλου**, **Νικολ. Σταματιάδου**, **Νικολ. Ἀβέρωφ**, **Γεωρ. Ἀβέρωφ**, **Π. Βουρλούμη**, **Νικολ. Φραγκίστα**, **Δ. Μάνθου**, **Εὐστρ. Κουλουμβάκη**, **Γεωρ. Καθαρίου**, **Δ.Κάβουρα**, ἔχουσα οὕτω:

«Οἱ Βουλευταὶ λαμβάνουσιν ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου ἀποζημιώσιν ἐτησίως δραχμὰς πεντε χιλιάδας ἐξ ὧν δραχμαὶ μὲν δύο χιλιάδες καταβάλλονται ἐν ἀρχῇ τῆς πρώτης τριμηνίας ἐκάστου ἔτους, ἀνὰ χίλια δὲ δραχμαὶ ἐν ἀρχῇ ἐκάστης τῶν ὑπολοίπων τριμηνιῶν. Τὸ ἔτος λογίζεται ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ Βουλευτοῦ· οὐδεμίᾳ ἄλλῃ ἀποζημίωσις παρέχεται εἰς τοὺς Βουλευτὰς ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν. Παραίτησις ἀπὸ τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως δὲν ἐπιτρέπεται.»

Τοῦ κ. **Θ. Κουτούπη**, ἔχουσα οὕτω:

«Οἱ Βουλευταὶ λαμβάνουσιν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου δι' ἐκάστην σύνοδον δρ. 3600 προσθέτως δὲ δρ. 1000 εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς πρώτης Συνόδου ἐκάστης βουλευτικῆς περιόδου.»

Καὶ τοῦ κ. **Ν. Ἐηροῦ**, ἔχουσα οὕτω:

«Ὁ τακτικὸς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς λαμβάνει ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου δι' ἕξοδα παραστάσεως ἐκτὸς τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως ἐτησίως δραχμὰς τρεῖς χιλιάδας.»

Ἀπορρίπτεται εἶτα δι' ἀναστάσεως τὸ ἄρθρον 75 ὡς

διετυπώθη υπό τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Ἐπιτροπῆς ἔχον
ὡς ἐξῆς·

«Οἱ Βουλευταὶ λαμβάνουσιν ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου
»ἀποζημιώσιν δι' ἐκάστην τακτικὴν σύνοδον δραχμὰς τρι-
»σχιλίας, ἐξ ὧν δραχμαὶ μὲν δύο χιλιάδες καταβάλλονται
»ἐν ἀρχῇ τῆς συνόδου, χίλια δὲ κατὰ τὴν λῆξιν αὐτῆς.
»Ἐν περιπτώσει ἐκτάκτου συνόδου παρέχεται δι' αὐτὴν
»εἰς ἕκαστον βουλευτὴν ἐπιπρόσθετος ἀποζημιώσις λόγῳ
»ἐξόδων ἐκ δραχμῶν ἑξακοσίων κατ' ἀνυπέριθτον ὄρον.»

«Παραίτησις ἀπὸ τῆς Βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως δὲν
»ἐπιτρέπεται.»

Ἀποσύρεται ἐπίσης ὑπὸ τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυ-
βέρνησιν ἐξ Βουλευτῶν ἡ τροπολογία τῶν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου
75, ἔχουσα ὡς ἐξῆς·

«Οἱ Βουλευταὶ λαμβάνουσιν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου
ἐτησίαν ἀποζημιώσιν ἐκ δραχμῶν τριῶν χιλιάδων, πληρω-
τέων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς τακτικῆς Συνόδου· εἰς οὐδε-
μίαν δὲ ἄλλην δικαιοῦνται ἀποζημιώσιν. Ἐκ τῆς ἀποζη-
μιώσεως ταύτης κρατοῦνται ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου Ταμείου
δραχμαὶ εἴκοσι δι' ἐκάστην κατὰ συνεδρίασιν ἀπουσίαν τοῦ
Βουλευτοῦ, ἀνευ ἀδείας τῆς Βουλῆς, ἐν τακτικῇ ἢ ἐκτάκτῳ
Συνόδῳ.»

Παραίτησις ἀπὸ τῆς Βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως δὲν
ἐπιτρέπεται.»

Τίθεται εἶτα εἰς ψηφοφορίαν τὸ ἄρθρον 75 τοῦ Συντάγ-
ματος, ὡς ἐτροπολογήθη ὑπὸ τῶν ἀποτελούντων τὴν Κυ-
βέρνησιν ἐξ Βουλευτῶν. Ἐπὶ τῆς τροπολογίας ταύτης ὑπάρ-
χει πρότασις τοῦ κ. Ἰ. Πατσουράκου ὅπως ἡ ψηφοφορία
διεξαχθῇ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** καλεῖ ψηφοδέκτας τοὺς Βουλευτὰς
κ. κ. Δ. Γκλαβᾶν καὶ Ν. Βάρθην καὶ θέτει οὕτω τὸ ζήτημα.

Οἱ παραδεχόμενοι τὸ ἀναγνωσθὲν ἄρθρον, ὡς προτείνει-
ται ἡ τροποποίησις του, λέγουσι «ναί» οἱ δὲ μὴ παραδε-
χόμενοι λέγουσιν «ὄχι».

Περαιτωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης τῆς δια-
λογῆς εὐρέθη ὅτι ἐψήφισαν ἐν ὄλῳ 194. Εἶπον «ναί» 181,
«ὄχι» 6 καὶ 7 ἠρόνηθησαν ψῆφον, κατὰ τὸ παρατιθέμενον
ὡδε πρωτόκολλον.

Νικ. Α. Στράτος	N	Δημ. Κούζης	
. . . . .		Ἄνδρ. Σαρλῆς	
Νικ Χρυσόγελοσ		Δημ. Ροῦσσοσ	
Λ. Παπαφώτης		N κόλ. Δελακοβίας	N
Α. Γρίβασ	N	Νικόλ. Σακελλαρίου	
Σ. Ψύχασ		Γεώρ. Βλάσης	
Π. Καρασεβδάσ	N	Χαρ. Σπηλιόπουλοσ	N
Ἐπ. Σουλτάνησ	N	Νικ. Δημητρακόπουλοσ	N
Γ. Πούλοσ		Ἀναστ. Βάρβογλησ	
Ι. Φαρμάκησ		Ἰωάν. Μαλλιαρόπουλοσ	N
Ἄντ. Ροντήρησ		Ἰω. Π. Μανέτασ	O
Α. Τριγώνησ	N	Δ. Πλαπούτασ	N
Ε. Λαμπρακάκησ		Ἄλ. Παπαναστάσiou	N
Ἰωάν. Καναβόσ		Ἰωάν. Μπακόπουλοσ	
Ἰωάν. Καλαντζόπουλοσ	N	Δημ. Χηνιάδησ	
Ε. Σπετσέρησ		Δημ. Καρέλασ	
Ι. Τσιγλόλησ	N	Ἄθ. Πετρόπουλοσ	N
Στέφ. Γρανίτασ	N	Χαρ. Στασινόπουλοσ	N
Γ. Ἰατριδίησ	N	Κωνστ. Ῥεβελιώτησ	
Ἰωάν. Κουρκουμέλησ	N	Νικ. Τριανταφυλλάκοσ	
Ἰωάν. Παπαθανασιάδησ	N	Α. Κατριβῆνοσ	N
Ἰωάν. Χριστοδουλιᾶσ		Ἥλ. Φλέσσασ	N
Ἰωάν. Ἀκροίδασ		Ἰωάν. Πολίτησ	N
Θεόδ. Θεοδώροπουλοσ	N	Παν. Δεληθοριάσ	
Ἐμμ. Ῥέπουλησ		Σπυρ. Τσαγκάρησ	N
Δημ. Καλέργησ	N	Θ. Πέρροσ	N
Ἄθ. Χοιστόπουλοσ		Χαρ. Βοζίκησ	
Γεώρ. Νέζοσ		Ἄντ. Βούττησ	
Παν. Ἀραβαντινόσ	N	Νικ. Χαροδούβαλησ	N
Ἰωάν. Τερζάκησ		Περ. Ἀλεξάκησ	
Παν. Φραντζήσ		Θεόδ. Γρηγορίου	N
Γεώρ. Παπασπυρόπουλοσ	N	Σπυρ. Σίμοσ	
Γεωργαντῶσ Θρόνοσ		Κωνστ. Γ. Καραπάνοσ	
Γεώρ Παρασκευόπουλοσ		Περ. Κ. Καραπάνοσ	ἀρν.
Νικ. Κόνδησ		Εὐάγ. Γαρουφαλλιᾶσ	
Ἄθ. Σωτηριάδησ	N	Πύο. Καραπάνοσ	
Κωνστ. Οἰκονομόπουλοσ		Ἄντ. Γαρουφαλλιᾶσ	N
Κωνστ. Καζαντζήσ		Ἐλ. Βενιζέλοσ	N
Γερ. Νοταράσ	N	Ἐμμ. Μπεγιάκησ	

Φωκ. Νέγρης . . . . . N	'Αθην. Πουλήης . . . . .
Παν. Χαροκόπος	Νικόλ. 'Ρούσης . . . . . N
Κ. 'Ρακτιδών	Στέφ. Ν. Δραγούμης . . . . . N
Μιλτ. Νεγροπόντης . . . . . N	'Αλέξ. Ζαΐμης . . . . .
Γ. Ζερβουδάκης	Δ. Γκλαβάς . . . . . N
Λάμπρος Κορομηλάς . . . . . N	Α. Μιχαλακόπουλος . . . . . N
Π. Λαγοπάτης . . . . . N	Λ.Θ. 'Ρούφος Κανακάρης . . . . . N
Γεώρ. Στρατούλης	
Κ. Μᾶνος	Κωνστ. Γόντικας . . . . . N
	Ν. Κοντογούρης . . . . . N
Τιμ. 'Ηλιόπουλος	'Ιωάν. Βέρροιος . . . . . N
Δημ. Βενιζέλος	Πολ. Πολυχρονιάδης . . . . .
Μιχ. Γαλανός . . . . . N	Παν. Ζαΐμης . . . . .
Α. Παναγιωτόπουλος . . . . . N	Δ. Μάρκου . . . . .
Γεώρ. Πολίτης . . . . . N	Γεώρ. Κατσιμπίρης . . . . .
'Ιωάν. 'Αθανασάκης . . . . . N	Σπηλ. 'Αγαπητός . . . . . N
Γεώρ. Νικολαΐδης	Α. Φωτήλας . . . . .
Λουκάς Μπέλλος	Α. Χοϊδάς . . . . . N
'Αριστομ. Θεοδωρίδης . . . . . N	Θεόδ. Ψυχαλινός . . . . .
'Αλέξ. 'Αναστασιάδης . . . . . N	Γ. Παπακυριακόπουλος . . . . .
Κωνστ. Δεμερτζής . . . . . N	Βασίλ. 'Αντωνόπουλος . . . . .
Θρ. Πετριεζάς . . . . . N	Α. Καφετζόπουλος . . . . . N
Γεώρ. Κάζανόβας . . . . . N	Λ. Φλαρής . . . . . N
'Ιωάν. Μπρισιμιτζάκης . . . . . N	Κωνστ. Πανουτσόπουλος . . . . . N
Γεώρ. Σταμπάδος	Νικ. Συριόπουλος . . . . . N
Θεμ. Μιχαλόπουλος . . . . . N	Θαν. Πετραλιᾶς . . . . .
Δημ. 'Ανδρέου . . . . . N	Π. 'Ηλιόπουλος . . . . .
Δημ. Ζαβογιάννης	Χρ. Κορύλλος . . . . . N
'Εμμ. Κυταριόλος . . . . . N	
Βασ. Κυρέλλος . . . . . N	Παν. Βουρλούμης . . . . . N
	Νικ. 'Ραφτόπουλος . . . . . N
'Αριστοτ. Σακελλαρίου. ἄρν.	Χρ. Μειντάνης . . . . . N
Νικ. Σπηλιώτης	Διον. Πολυζωγόπουλος . . . . . N
Σπυρ. Παπαχατζής . . . . . N	'Ιωάν. Δογάνης . . . . .
Σάββας Βαρβιτσιώτης . . . . . N	Γεώρ. Λαμπρινόπουλος . . . . .
Λουκ. Κουτσοπέταλος	Γεώργ. 'Αβέρωφ . . . . .
Νικ. 'Ανδρεαδάκης . . . . . N	Νικόλ. Σταματιάδης . . . . . N
Δημ. Λαζαρής . . . . . N	Δημ. Χρυσοστάλης . . . . . N
Σπυρ. Θεοδωρόπουλος	Εὐάγ. Γεωργιάδης . . . . . N

'Ιωάν. Μπουρνιάς	Νικ. Χαριτάτος . . . . . N
Νικόλ. 'Αβέρωφ . . . . . N	'Ανδρ. Μονοκρούσος . . . . . O
Γεώρ. Μπένος	Πέτρ. Βασιλόπουλος . . . . .
Νικόλ. Κάραλης	'Ανδρ. Βαλσαμάκης . . . . .
Κωνστ. Χατζηγιάννης	Νικ. 'Αλεβιζάτος . . . . . N
Δημ. Βάγλας	Σπ. Φορέστης . . . . .
Γεώρ Κοσόνας . . . . . N	Νικ. Δ. Ραφτόπουλος . . . . .
'Απόστ. 'Αποστολίδης	'Οθ. Τετανές . . . . .
Μιχ. Σφαιριανάκης	Γεώρ. Μουσούρης . . . . .
Πλούτ. Μαυρίκης	Σωκ. 'Αν. Καβαλλιεράτος . . . . .
Βασίλ. 'Αθανασούλας . . . . . N	Θεόδ. Κοντομίχαλος . . . . .
Κωνστ. Χατζάκος	Λεων. Εμπειρίκος . . . . .
Γεώρ. Γαζέπης . . . . . N	Σταμ. Βαφειαδάκης . . . . . N
Νικόλ. Πετσάλης	Δημ. Μάνθος . . . . . N
'Ιωάν. Λούντζης	Περ. Γρυπάρης . . . . . N
Διον. Κουλούμπαρδος . . . . . N	
'Αναστ. Λούντζης	Κωνστ. Καλομενόπουλος . . . . . N
Καΐσαρ Ζέζας	Τριαντ. Παπαδάμ . . . . . N
Διον. Κλάδης . . . . . N	
Νικ. Παπαδάτος	Θωμάς Σκάσης . . . . . N
~~Κωνστ. Ζαβιτσιᾶνος~~ . . . . . N	'Ιάκ. 'Αβάζος . . . . . N
Νικ. Βάρθης . . . . . N	Δημ. Ζαμᾶνος . . . . . N
'Αναστ. Σιαδαρέσης . . . . . N	Νικόλ. Καμπάνης . . . . . N
Σπυρ. Χατζάρης	Γεώρ. 'Εξαρχόπουλος . . . . . N
Παν. Μανωλίτσης	'Αλέξ. Μαλασπίνας . . . . .
Λ. Κογεβίνας . . . . . N	Γεωρ. Γαϊτᾶνος . . . . . N
	'Αντ. 'Ρεβίνθης . . . . .
Σπυρ. Βλαντής	Μάρκ. Βαλληνοδῶς . . . . .
Εὐθ. Α. Βελιανίτης . . . . . N	Νικ. Καλθοκορέσης . . . . . N
Χρ. Καποδίστριας	Κωνστ. 'Αλαβᾶνος . . . . . N
'Ανδρ. Κρητικός	Δημ. Πετσετάκης . . . . . N
Λαυρ. Μαβίλης . . . . . N	Χαρίλ. Προβελέγγιος . . . . .
Κωνστ. Κατηφόρης	'Εμμ. Πατρίκιος . . . . .
Σπυρ. Λάσκιαρης	'Ιωάν. Μαυᾶης . . . . . N
Βασίλ. Πουλιᾶσης	'Ιωάν. Κασδόνης . . . . . N
Κωνστ. 'Αρβανιτάκης	'Αντ. Φραγκίσκος . . . . .
Διον. Βινιεράτος . . . . . N	Δημ. Καίρης . . . . . N
Παν. Λιθιεράτος . . . . . N	Θαλ. Κουτούπης . . . . . N
Σπυρ. 'Ιγγλέσης . . . . . N	Γεώργ. Φικιώρης . . . . .

Κωνστ. Μέρμηγκας	N	Κωνστ. Ζησόπουλος	
Γεώρ. Οικονόμου	N	Χ. Δικαίος	N
Εύστρ. Κουλουμβάκης	N	Σ. Ντολιόπουλος	N
Ίωάν. Λυμπερόπουλος	N	Παν. Φλέσσας	ἀρν.
Νικ. Πετροπουλάκης	N	Π. Κασίμης	N
Γεώργ. Τσοχώνης		Ν. Παπαλέξης	
Παναγ. Πετροπουλάκης	N	Δημ. Κάβουρας	N
Παν. Κουμάνταρος		Μ. Δαζέας	
Ίωάν. Ἀθηνογένης		Α. Πετρομανιάτης	N
Βασίλ. Μιχαλάς	N	Ἀθ. Περρωτής	N
Ίωάν. Βαθανάκος	N	Π. Ἰατρόπουλος	N
		Π. Καραπαυλος	
Ίωάν. Πατσουράκος		Ἄδρ. Κοκκέβης	N
Χρ. Πετρέας	N	Εύστ. Μπαροδόπουλος	N
Πέτρος Μαυρομικάλης		Γεώργ. Κορομηλάς	N
Ίωάν. Φουρίδης	N	Δημ. Κανελλόπουλος	N
Ἀναστ. Ἀβέρωφ		Ἀθ. Αἰλιανός	N
Ίωάν. Χρυσοβελόνης	N	Ἀντ. Ζησιμόπουλος	N
Δημ. Οικονόμου	N	Θεμ. Κουτσομητόπουλος	N
Μιλτ. Μπουσιδής	N	Γεώρ. Σπηλιόπουλος	N
Νικ. Γεωργιάδης		Κωνστ. Τριγγέτας	
Ἀγαμέμνων Σλήμαν	O	Γεώρ. Ράλλης	
Δημ. Κουκιάδης		Γεώρ. Μπούτος	N
Γεώρ. Τσαξίρης	N	Ίωάν. Κουρτάκης	N
Γεώρ. Σχινάς		Φώτ. Βακαλόπουλος	N
Γεώρ. Δρίβας		Ἀθ. Παπαγελάς	N
Ἀλέξ. Κασσαβέτης	N	Μαν. Πιπιλῆς	
Κωνστ. Χρυσοχοῦδης		Παν. Μερλόπουλος	
Γεώρ. Βλάχος	N	Δ. Ἀναστασόπουλος	N
Πελ. Ἀγγελίδης		Ίωάν. Λεωνίδας	N
Κωνστ. Γιαννακόπουλος		Πέτρος Γκίνης	N
Φίλ. Ζαρχάμπας		Ἀλέξ. Διομήδης	N
		Ἄνδρ. Ἀναργύρου	N
Χ. Μωραΐτης		Ἀπ. Ἀλεξανδρῆς	N
Νικ. Παπαϊωάννου	N	Ἀλέξ. Παπακροστόλου	
Μιχ. Φωτιάδης		Δημ. Θεοδοσόπουλος	N
Βασίλ. Σηλυβρίδης	N	Πανσ. Ζωγλοπίτης	
Περ. Ἀποστολίδης	N	Γεώρ. Ζούκας	N
Λεων. Ἀναγνώστου		Κωνστ. Σταμούλης	N

Ίωάν. Κοττίκας		Ρήγας Χατζηρρήγας	
Βασίλ. Γρίβας		Ι. Παπαλουκάς	
Α. Ἀθαν. ἢ Βαβυλόπουλος	O	Ίωάν. Τσιριμῶκος	N
Ν. Γαρδικιώτης	O	Μιλτ. Σακελλαρίου	N
Δημ. Μπούσδρας		Κ. Λιδωρίκης	
Γεώργιος Τάγιας		Θεμ. Παπαϊωάννου	N
Κωνστ. Παπακυρίτσης	N	Ν. Ξηρός	N
Χρ. Καρᾶς	N	Νικ. Φραγκίστας	N
Α. Θανόπουλος	N	Ίωάν. Γιδογιάννος	
Νικ. Γιουβρῆς		Νικ. Πολιτόπουλος	N
Γεώργ. Καθάργιος		Κωνστ. Περιβολιώτης	
Χρ. Βλάτσιος	N	Ίωάν. Γιαμαρέλος	N
Δημ. Κουκουλέτσος	ἀρν.	Ἄνδρ. Μαργᾶς	N
Γεώρ. Σπυρόπουλος	ἀρν.	Δημ. Δεδούσης	
Ἀλέξ. ΓιάννουσιούΤάκης		Γεώργ. Σιγγούρης	N
Γεώργ. Ράμμος		Στέφ. Σουμαρίπας	N
Εὐθ. Μαντόπουλος	N		
Ἰάμπρος Περιστέρης	N	Κωνστ. Δημοκωστούλας	
Θεμ. Ραφαηλῆς		Ίωάν. Γραμματικός	
Κυρ. Κυριαζόπουλος	N	Ἡρ. Βελλόπουλος	ἀρν.
Ίωάν. Θ. Κουντουριώτης		Ἀθ. Χρηστίδης	N
Παναγ. Βερβενιώτης		Γεώργιος Πῶπ	O
Γεώργ. Καλλίτσης		Δημ. Βρατσάνος	N
Ίωάν. Μᾶνος		Ἐμμ. Παγκάρας	N
Σπυρ. Μαρτσούλας			

Ἐπομένως τὸ ἄρθρον 75, ἐγένετο δεκτὸν ὡς ἐξῆ:

Ἄρθρον 75.

«Οἱ Βουλευταὶ λαμβάνουσιν ἐκ τοῦ Δημοσίου Ἰαμείου ἀποζημίωσιν οἱ μὲν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεὶ κατοικοῦντες δραχμῶν ὀκτακοσίων ἐν ἀρχῇ ἐκάστης τριμηνίας, οἱ δὲ λοιποὶ χιλίων.

Εἰς τὸν τακτικὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς παρέχεται δι' ἑξοδα παραστάσεως πρόσθετος ἀποζημίωσις δραχμῶν διακοσίων πενήτηντα μηνιαίως.

Οὐδεμίᾳ ἄλλῃ ἀποζημίωσις παρέχεται εἰς τοὺς βουλευτάς ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν».

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 76 ὁ κ. Δ. Κλάδης, ποιεῖται τὴν παρατήρησιν ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ διάκρισις ὡς πρὸς τοὺς

βουλευτάς, οίτινες λαμβάνουσι σύνταξιν ὡς πολιτικοὶ ὑπάλληλοι.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως) λέγει ὅτι ζήτημα τοῦτο θὰ λυθῆ διὰ νομοσχεδίου εἰσαχθησομένου πρὸς ἐπιψήφισιν.

Δ. Οἰκονόμου προτείνει ὅπως μὴ ἀναγραφῆ ἐν τῷ Συντάγματι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 76.

Σ. Ἰγγλέσις λέγει ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ διάκρισις ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀσθενοῦντας βουλευτάς.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος Κυβερνήσεως) ἀπαντᾷ ὅτι ἡ ἐπιψήφισις τοῦ ἄρθρου 76 εἶνε ἐπιβεβλημένη.

Ὁ **κ. Σιγγούρης** ἐπιφέρει ἐπίσης παρατηρήσεις τινάς.

Φ. Νέγρης. Συμφωνῶ κ. Πρόεδρε μὲ τὴν διατύπωσιν ὅτι ὡσάκις ἀπουσιάζωμεν ν' ἀφήνωμεν 20 δραχμὰς, ἀλλ' ὡς ἔχει καθορισθῆ ἡ διάταξις θὰ φθάσωμεν εἰς ἀποτελέσματα ὄχι εὐχάριστα. Σὰς φέρω παράδειγμα· διατρέχομεν τὰς τρεῖς τριμηνίας καὶ ἔχει νὰ λάβῃ ὁ βουλευτὴς τὴν τελευταίαν τριμηνίαν Δραχμὰς 1000· ὑποθέσατε ὅτι ὁ βουλευτὴς δὲν ἔρχεται, συνεδριάζομεν τρεῖς μῆνας, τὸν Ὀκτώβριον, Νοέμβριον καὶ Δεκέμβριον καὶ κάμνομεν 25 συνεδριάσεις κατὰ μῆνα. Ἐὰν τοῦ ἀφαιρέσωμεν 20 δρ. τὴν ἡμέραν ἦτοί 1500 δραχμὰς διὰ τὴν τριμηνίαν, ὁ βουλευτὴς αὐτὸς ὄχι μόνον δὲν θὰ λάβῃ τὰς 1000 δραχμὰς ἀλλὰ θὰ ὀφείλῃ καὶ 500.

Ελ. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Αὐτὸ εἶνε ζήτημα ἐρμηνείας. ἂν ὑποτεθῆ ὅτι κατὰ μίαν τριμηνίαν δὲν παρουσιάζεται καθόλου, κατ' ἐκείνην τὴν τριμηνίαν δὲν θὰ λάβῃ τίποτε, ἀλλὰ δὲν ἐπηρεάζονται αἱ ἄλλαι τριμηνίαι, κατὰ τὰς ὁποίας ἔλαβε τὴν ἀποζημίωσίν του. Ἡ ἐρμηνεία αὕτη, τὴν ὁποίαν σὰς εἶπον προχείρως ὄλωσ, φαίνεται ἐνισχυομένη καὶ ἐκ τῆς γνώμης τοῦ συναδέλφου κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ὅτι δηλαδὴ προκειμένου περὶ μιᾶς τριμηνίας, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔτυχεν ν' ἀπουσιάσῃ ὁ βουλευτὴς ἐν ὄλῳ, ἡ ὅλη του τιμωρία διὰ τῆς ἀπουσίας δὲν δύναται νὰ ὑπερβῆ τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἔχει διὰ τὴν ἀποζημίωσιν τῆς τριμηνίας.

Στ. Δραγοῦνης. Εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ γεννηθῆ ζήτημα, διότι ἐν τῇ διατάξει γίνεται λόγος περὶ κρατίσεως.

Φ. Νέγρης. Ν' ἀναγραφῆ αὐτὸ εἰς τὰ πρακτικά.

Γ. Πώπ. Κύριε Νέγρη, μὴ ἀνησυχεῖτε, δὲν θὰ κρατη-

θῆ οὐδενὸς ἢ ἀποζημιώσις ὅλοι θὰ πληρωθῶσιν εἴτε ἔρχονται εἴτε δὲν ἔρχονται.

Πρόεδρος. Ἡ συζήτησις ἐπεραιώθη.

Ἀποσύρονται, αἱ κάτωθι τροπολογίαι, ἐπὶ τοῦ 76 ἄρθρου.

Τῶν κ. κ. Γαϊτάνου, Ἀβάζου, Κλάδη, Μανέτα, Τριγγέτα, Κοντομιχάλου, Σφακιανάκη, Χαριτάτου, Ρούφου, Φωτήλα, Βάρθη καὶ Μαλασπίνα, ἔχουσα οὕτω. «Οἱ συνταξιούχοι βουλευταὶ πλὴν τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως λαμβάνουσι καὶ τὴν σύνταξιν αὐτῶν».

Καὶ τῶν κ. κ. **Δ. Οἰκονόμου** καὶ **Π. Ἀγγελίδου** ἔχουσα οὕτω.

«Οἱ βουλευταὶ, οἱ ὁποσδήποτε λαμβάνοντες ἐκ τοῦ δημοσίου μισθόν, σύνταξιν ἢ χορήγημα, λαμβάνουσι μόνον τὸ τυχόν ἠλλεῖπον μέχρι τῆς κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ὀρισθείσης ἀποζημιώσεως».

Γίνεται δεκτὸν εἶτα δι' ἀναστάσεως, ὡς διευτυπώθη ὑπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπῆς, τὸ ἄρθρον 76 ἔχον ὡς ἐξῆς:

Ἄρθρον 76,

«Ἐν ἀπουσίᾳ Βουλευτοῦ ἐπὶ πλείονας τῶν πέντε » συνεδριάσεων κατὰ μῆνα, ἀνευ ἀδείας τῆς Βουλῆς, » ἐν τακτικῇ ἢ ἐκτάκτῳ Συνόδῳ, κρατοῦνται ἐκ τῆς » ἄνω ἀποζημιώσεως δραχμαὶ εἴκοσι δι' ἐκάστην συνε- » δρίασιν».

Μετὰ τοῦτο γίνεται δεκτὸν δι' ἀναστάσεως τὸ κάτωθι ψήφισμα.

«Εἰς τοὺς βουλευτάς τῆς Διπλῆς Βουλῆς, πλὴν τῆς καταβλαθείσης ἤδη ἀποζημιώσεως τῶν δρ. 1800, καταβληθήσονται εἰσέτι διὰ τὴν μέχρις 8 Ἰουλίου νομοθετικὴν αὐτῆς ἐργασίαν δρ. 1200 ἐξ ὧν δραχμαὶ μὲν 600 τῇ 1 Μαΐου δραχμαὶ δὲ 600 τῇ 1 Ἰουνίου.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ψηφίσματος ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως».

Ὁ κ. **Πρόεδρος** παρατηρεῖ εἶτα ὅτι εἶνε ἀνάγκη ὅπως ψηφισθῆ εἰδικὸν ψήφισμα ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἔξοδα παραστάσεως τοῦ Προέδρου, ἵνα μὴ ἡ ἰσχὺς τοῦ ἄρθρου 75 ἀρξῆται ἀπὸ τῆς παρουσίας Βουλῆς.

Ὁ κ. **Γαρουφαλιάς** προτείνει ὅπως μὴ ἐξαιρεθῆ τῶν ἐξόδων παραστάσεώς Προέδρου τῆς παρουσίας Βουλῆς.

Πρόεδρος. Εὐχαριστῶ, ἀλλὰ δὲν τὸ δέχομαι.

Ε. Βενιζέλος (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη προνοίας δι' εἰδικοῦ ψηφίσματος, ὡς πρὸς τὰ ἐξόδα παραστάσεως τοῦ Προέδρου, διότι ἐν τῷ ψηφίσματι, τὸ ὁποῖον ἐψηφίσαμεν περὶ ἀποζημιώσεως τῶν Βουλευτῶν τῆς παρούσης Βουλῆς, δὲν γίνεται λόγος καὶ περὶ ἐξόδων παραστάσεως τοῦ Προέδρου. Ὡστε δὲν ὑπάρχει καμμία ἀνάγκη εἰδικοῦ ψηφίσματος ἀναστέλλοντος τὴν ἰσχύν τοῦ άρθρου 75, διότι περὶ τῶν ἐξόδων, ἐπαλαμβάνω, τοῦ Προέδρου τῆς παρούσης Βουλῆς δὲν γίνεται λόγος κατόπιν τῶν δηλώσεων ὑμῶν.

Σ. Δραγούμης παρατηρεῖ ὅτι δέον νὰ ληθῆ πρόνοια ὥστε νὰ χορηγηθῶσιν ἐξόδα παραστάσεως εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν, διότι, ὡς ἔχουσι νῦν τὰ πράγματα, εἶνε ἀδύνατον νὰ γίνη τις Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἂν μὴ εἶνε πλούσιος.

Ὁ κ. Πρόεδρος λέγει ὅτι τοῦτο εἶνε ζήτημα εἰδικοῦ νόμου.

Λύεται εἶτα ἡ συνεδρίασις ὥρα 1.50' μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Ὁ Πρόεδρος

Οἱ Γραμματεῖς